

MERCHANDISING

WORKSHOP

SICKNESS RATE

raluca barbu

corporatistul

KPI

TRAINING

INTERNSHIP

MOTIVARE

HR

FYI

LEADERSHIP

CHALLENGING

STAFF

TIME SHEET

TARGET

FORECAST

TEAM

DEBRIEFING

BRAINSTORMING

RETAIL

COACHING

FEEDBACK

KNOW-HOW

DEADLINE

JOB DESCRIPTION

EXPENCE REPORT

MANAGER

CORPORATE

FOLLOW-UP

Raluca Barbu

Corporatistul

- roman -

Ediția a II a
Cluj-Napoca
2019

Copyright

Raluca Barbu

Corporatistul

Roman

ISBN 978-973-0-29423-1

Ediția a-2-a, 2019, Cluj-Napoca, România

© Raluca Barbu

barbu.raluca.doina@gmail.com

Coperta Tony Popescu

Această carte în format digital este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Cuprins

[Copyright](#)

[Cuvânt înainte](#)

[Capitolul UNU. Interviu](#)

[Capitolul DOI. Trainingul](#)

[Capitolul TREI. Jobul](#)

[Capitolul PATRU. Promovarea](#)

[Capitolul CINCI. Ședință. Party. Team-building](#)

[Capitolul ȘASE. Demisia](#)

Cuvânt înainte

De Alix Drăguță

Am trăit cu Raluca o adolescență superbă, cu tot ce avea adolescența acelor vremuri, frumos, nobil și curat și se pare că această legătura pe care am avut-o în adolescență s-a păstrat și la maturitate, de aceea am onoarea de a purta numele personajului principal, Alix. Am devenit astfel erou de roman, e adevărat că în ipostaza masculină. Cu toate acestea consider că, deși nu sunt personajul principal, doar îi port numele, există acolo, în roman, o parte care îmi este mie dată. În timp ce Raluca trăia visul corporatist, eu trăiam visul profesoral.

Sunt două personaje în roman, personaje importante. Pe de o parte îl avem pe Alix Albu, cel care termină facultatea și, atras de mirajul unui job, al unei slujbe bine plătite, se angajează, printr-un interviu, într-o multinațională. Pe de altă parte îl avem pe prietenul lui, personajul narator, care își continuă visul din facultate și optează pentru ceva mai prost plătit, dar își urmează visul și alege cariera profesorală. Până în punctul acesta pare să fie o tipologie românească, pur și simplu. Un tânăr care își sacrifică o parte din timp ca să câștige mai bine și altul care își sacrifică o parte din venituri ca să trăiască mai bine.

În roman apare, pentru prima oară în literatură română, apare ideea de corporație, apare ideea de stat în stat, pentru că aceste corporații sunt tratate ca și cum ar fi un stat mai mic într-un stat mai mare și cu cât ele sunt mai multe, sunt mai multe state într-un stat mare. Iar aceste state impun reguli noi și schimbă oameni. Devin cumva state comuniste, state care generează oameni diferiți de cei pe care îi cunoaștem noi. Alix Albu trăiește visul corporatist. Ajunge la jobul acesta bine plătit, urcă ierarhic și realmente se trezește dezbrăcat de vise, dezbrăcat de umanitate, de tot ceea ce l-a înconjurat când a crescut. Singurul lui reper în lumea reală, în lumea în care a trăit în copilărie, este prietenul lui, personajul narator, care se pare că este corespondentul meu real.

Este pentru prima oară când am avut prilejul să văd o astfel de viziune. Există mulți oameni din generații diverse și chiar copii care cu siguranță

visează să trăiască visul corporatist. Este bine când visezi să știi în ce te arunci. Pe de altă parte, ca și în prima creație a scriitoarei mele preferate, există și un al treilea personaj. Dincolo de acțiune, dincolo de personaje, de ceea ce se întâmplă, personajul care îi unește întotdeauna pe cei doi, personajul care domină întreaga carte este scriitura în sine și scrisul.

Raluca cochetează cu scrisul de când ne-am cunoscut în 1996. Cochetează cu scrisul în stil boem, în stil didactic, încearcă să se supravegheze, apoi își lasă stilul să umble liber. Cu toate acestea, în tot ceea ce scrie ea există valența scriitorului, există zbaterea aceea a omului care vrea să creeze și are neliniștea creației, care crede că este înzestrat și vrea întotdeauna să-și confirme. Și Alix Albu, alter ego-ul scriitoarei noastre, este cel care descoperă scrisul, după o experiență de mulți ani.

Capitolul UNU. Interviu

Mediul cel mai propice pentru dezvoltarea unei duble personalități, unde nimic din ceea ce reprezinți cu adevărat nu are importanță, unde ești încurajat să fi oricine, doar tu însuși nu, unde ai șansele cele mai ridicate să ajungi să îți negi cele mai profunde sentimente, este mediul corporativ. Nimic în lumea aceasta, nici măcar religia cu promisiunile și damnările ei, nu te poate îndepărta mai mult de esența ta decât spiritul corporativ. Însă era prea devreme pentru Alix să cunoască toate aceste aspecte prăpăstioase ale sortii, pentru că drumul lui semnaliza abia prima curbă periculoasă din lungul șir ce urma să îi traverseze existența. Ceea ce părea să se desfășoare înaintea lui era răscrucea care îl despărțea de o viață îndestulătoare, de varianta decentă a unui trai fără neajunsuri, la care visase mereu fără speranță de împlinire. Credea că el va trebui să facă față unui test dificil ca să își dovedească eligibilitatea pentru un astfel de privilegiu. Nici urmă de suspiciune, nici de îngrijorare asupra felului în care ar fi trebuit să se revanșeze în caz de reușită, nici de îndoială că ar fi cumva la locul nepotrivit. Iluzia îl ademenea de sub veșmântul feciorelnic al norocului.

Momentan se afla pentru prima dată în impunătoarea clădire a Companiei, așteptând în holul larg, sub tavanul înalt și orbitor luminat de sute de neoane. Se simțea intimidat de micimea lui în comparație cu risipa de spațiu afișată, ca o afirmație vădită de putere a companiei pentru care nici nu știuse, dar visa să lucreze. Se concentra pe câte un detaliu, îl analiza fără să caute esența lui, ci mai degrabă să-și verse tensiunea spre exterior, încercând să se cruțe pe sine de introspecție. Trecea de la un obiect la altul fără să-l vadă,

doar pipăindu-l cu privirea, potolindu-și astfel nevoia de a păstra o oarecare conexiune cu prezentul. Simțurile îi erau tocite de atâta uzură, încât nu mai putea desluși nimic din ceea ce gândea. Emoții atroce îi cutremurau trupul tânăr, lăsându-i senzația unei anemii cronice.

Dorința de a respira același aer cu ceilalți angajați ai Companiei, deși încă nu știa exact cu ce se ocupau, de a intra în fiecare dimineață pe poarta masivă a acelei clădiri emblemă din oraș, deși încă nu știa ce reprezenta, deveniseră prerogativa lui, fără să o poată argumenta logic. Ideea de a face parte dintr-o mișcare corporativă atât de nouă în țara lui, de inovatoare, de impunător diferită de tot ce cunoscuse și oferise România până atunci, lăsa de-o parte orice motivație și apăsa cu putere pedala dorinței de a fi părtăș al acelei renașteri economice.

Așteptarea încordată a clipei când va fi invitat să poftescă în sala de interviu și prelungirea parcă intenționată a duratei ei, îi întăriseră convingerea că urma să fie pus în fața celui mai important test din viața lui. Uitase de ce venise, de ce purta hainele acelea pe care i le împrumutase fratele lui și se gândea că, dacă s-ar vedea într-o oglindă, poate imaginea reflectată îi va fi de ajutor, măcar cât să reușească să își spună numele cu voce tare, să se agațe astfel de ceva familiar în situația de față, în care nu-și mai amintea cum ajunsese.

Minutul interminabil al așteptării, mausoleul impunătorului Brand, întregul decor ce îl împingea să vrea să lupte dacă era cazul pentru acea viață salvatoare, îi modificau genetic aspirațiile, îl făceau să caute adânc în el resurse de care nu se folosisese niciodată. Nici nu le știuse vreodată acolo, dar acum își făceau loc să spargă suprafața fragilă de student visător, pentru a-și pregăti una nouă, demnă de un wannabe corporatist. Nu putea urmări firul desfășurării straniei

schimbări de moment, însă nici nu îl alarma, pentru că se simțea încurajat de intensă acțiune moleculară și o traducea printr-o putere nebănuită care îl va duce la liman. Limanul perfecte lumi corporatiste, promisiunea unei vieți câștigate într-o Românie nouă și deschisă schimbării, la zece ani după revoluție.

Încet și extrem de explicit începea să devină conștient de fiecare fibră a corpului, de o nebănuită prezență de spirit, de o ambiție debordantă pe care abia și-o cunoscuse și care îi lăsase pe buze un zâmbet arogant, de o încredere de sine cumulată parcă din toate încercările prin care trecuse până atunci, suficient de puternică să se poată baza pe ea în acest moment de încercare. Din clipă în clipă asistenta ar trebui să vină să îl invite înăuntru, folosind cel mai profesional ton posibil, unul pe care abia aștepta să îl stăpânească la rândul lui.

„Domnul Albu?”

Își imagina cum va răspunde zâmbind strâmb în colțul gurii, șarmant și masculin, cum obișnuiește când știe că așa poate adăuga un plus de farmec momentului și va face o mică glumiță școlărească să arate cât se poate de degajat, crezând că poate ascunde în spatele unui cuvânt bisilabic infarctul emoțional care îl stăpânea.

„Da, prezent.”

„Vă rog să mă urmați. Doamna Directoare de Resurse Umane vă invită în birou pentru interviu”.

Nici nu s-a dezmeticit bine din scurta scenetă pe care o interpreta mental împreună cu o asistentă pe care nu o văzuse încă, dar pe care și-o imagina îmbrăcată în alb și negru, cu o ținută și o alură perfecte, când respectiva, de data aceasta cât se poate de reală și de diferită de cea imaginată, de-a dreptul în persoana doamnei

directoare, se arată de după o uşă cu geamuri mate şi anunţă cu câteva vocalize articulate că toţi candidaţii sunt poftiţi să o urmeze. Ochii albaştrii au clipit mărunţ, treziţi de anunţul direct şi natural al doamnei şi au început să se împotmolească în alţi zeci de ochi diferit coloraţi care îşi trădau posesorii prin expresii panicate. Dintr-odată spaţiul aerisit şi generos s-a aglomerat cu candidaţi pe care nici nu-i observase înainte şi care acum se înghesuiau toţi către aceeaşi uşă, către aceeaşi promisiune de viaţă mai bună, cu aceeaşi spaimă de necunoscut întipărită pe chip.

Îmi amintesc că pe vremea aceea abia apăruseră câteva astfel de companii multinaţionale pe piaţa românească, iar atenţia întregii naţiuni era aţintită asupra lor, adulmecând mirosul încă necunoscut al bunăstării. Toate publicaţiile economice aveau secţiunea pentru oferte de muncă plină de anunţurile acestor firme cu renume intimidant, iar piaţa forţei de muncă a cunoscut primul val de angajări în stil internaţional.

Cei care se îngrămădeau să aplice pentru angajare erau majoritatea fie proaspeţi absolvenţi de facultate care abia începuseră să acumuleze experienţă în domeniile bancare şi informatice, fie studenţi şi au fost printre primii care au înţeles conceptul de interviu şi de job aşa cum sunt atât de firesc şi banal promovate acum. Interviu era o unealtă cu care piaţa românească abia începea să se deprindă, absorbind teoria firmei mamă şi respectând la literă punerea ei în aplicare. Candidaţii din acei ani au fost cei care şi-au meritat cel mai mult reuşitele, pentru că răspunsurile lor la întrebările deja clasice pentru occident au fost dintre cele mai inedite şi neregizate.

Internetul era încă virgin de informații practice despre „Cum să te pregătești pentru un interviu”, iar candidații puteau găsi ajutor și sprijin în propria inteligență și cultură sau în experiențele prietenilor. Know-how-ul interviului de angajare străbătea perioada lui de folclor, făcându-se cunoscut candidaților prin viu grai. Google încă nu își găsise drumul printre nevoile românilor, iar tendințele involuntare de a googăli mai aveau de străbătut câțiva ani buni până să devină abilități înnăscute. Deși existau câteva motoare de căutare pe internet, Yahoo, Excite și cred că Altavista, acestea încă nu aveau de unde să găsească articole scrise în română despre întrebările cheie, răspunsurile câștigătoare, ținuta sau comportamentul adecvate în cadrul interviurilor. Nu știai la ce să te aștepti intrând la un prim interviu, iar reacțiile spontane dezvăluiau tânărul aspirant exact așa cum era, natural și numai bun de șlefuit de mama companie.

Dacă aveai norocul să cunoști pe cineva care avusese deja o astfel de experiență, te puteai considera ca și angajat. Aveai avantajul posibilității de exersare și pregătire a unor variante de răspuns pe care le puteai servi prompt, evitând pauzele stânjenitoare în care, în alte circumstanțe mai puțin fericite, trebuia să compui o idee isteasă și acurată care să dea pe spate auditoriul. N-am fost niciodată la un interviu, deci nu știu ce metode se folosesc astăzi, spre deosebire de acum un deceniu, însă știu sigur că internetul la prezenta capacitate te poate pregăti într-o zi să faci față oricăror întrebări, oricât de dificile. Te învață chiar și ce să nu spui. Dar tot acest aparent ajutor folosește doar la interpretarea unui rol, acela al candidatului perfect. Trebuie să joci impecabil rolul acestui candidat ca să ai șanse să dobândești Jobul.

Nu mai este important cine ești de fapt și sincer este chiar imposibil de depistat adevărata ta culoare, pentru că trebuie să îmbraci peste hainele ce te reprezintă costumul cu croială corporativă, atitudinea corespunzătoare job-ului și aroganța obligatorie, de diferite intensități, în funcție de treapta ierarhică la care aspiți. Trebuie să spui ceea ce ai învățat că trebuie spus, nici măcar nu te mai întrebi care ar fi răspunsul tău personal și neregizat, pentru că nu acesta îți va deschide uși.

Cel mult cinci ani mai târziu au apărut firme care, contra unei sume de bani, te pot pregăti pentru Interviuul vieții tale. Acestea intermediază acum angajările, având drept clienți persoanele fizice care caută asistență și companiile care caută să recruteze. Verbul „a recruta”, cu implicațiile lui militare, religioase sau politice, nu știi dacă a fost cea mai bună alegere pentru a concentra toate demersurile presupuse de o angajare, dar odată cu trecere anilor am început să cred că a fost. A angaja pe cineva pentru a crede într-un brand⁵, a-l promova, a-l vinde și a-l preamări, seamănă incomod de mult cu a recruta oameni pentru o cauză.

Interviul a devenit o artă în sine, iar cei care o practica des își pierd treptat chiar și mirosul propriu, pentru că, pentru a fi cât mai aproape de perfecțiune, trebuie să fii cât mai departe de esența ta. Trebuie să te încadrezi într-un șablon, iar dacă pentru a te potrivi trebuie să amputezi ceva, o personalitate prea originală sau o timiditate inoportună, o faci cu convingerea că oricum îți erau de prisos. Norocul lui Alix era că întâmplările se petrecuseră acum șapte ani, pentru că dacă ar fi fost nevoit acum să participe la un astfel de interviu, ar fi fost descalificat imediat după ce HR⁶ Recruiter-ul⁷ i-ar fi aruncat prima privire.

O masă uriașă în mijlocul unei încăperi tapetate parcă cu calculatoare în stand-by⁸, un flipchart⁹, opt candidați emoționați, două doamne zâmbitoare care își dregeau glasurile ca să poată începe ceva la care Alix participa pentru prima dată, anume un interviu de grup. Întreaga procedură demară destul de degajat, doamnele începând prin a se prezenta, cu numele și funcția, trecând apoi la descrierea Companiei, a istoriei ei, la ramificarea europeană, la departamentele care o compun și menirea fiecăruia, la penetrarea pieței, la misiuni și targete stabilite pentru anii ce vor succede investițiile.

Alix era întâia oară în preajma unor astfel de oameni evident importanți, pentru că se numeau HR Manager și Customer Care Manager. Avusese parcă un curs cândva, în facultate, care povestea ceva despre managementul resurselor umane, dar părea să fie mult mai eficient să cunoască o persoană direct implicată în managementul oamenilor decât teoriile prăfuite ale cursului. Se simțea important direct proporțional cu stima pe care o impuneau aceste denumiri pretențioase și se credea implicit pe mâini bune care vor simți stofa fină din care e plămădit. Trăia un sentiment incredibil de reușită doar respirând același aer cu niște doamne care cu siguranță erau acolo să-l descopere pe el și talentul lui, chiar dacă el însuși uitase care ar fi fost acela.

Ca să dau toate datele problemei și să nu creez confuzie, trebuie să vă spun ca Alix încă nu știa pentru ce poziție aplica. Prietenul care îi spusese să-i trimită repede CV-ul pentru că se fac angajări la Companie, îi povestise destul de detaliat cu ce se ocupa, dar terminologia cu care deja se deprinsese acesta, presărată cu englezisme corporatiste prea specifice să trezească vreo curiozitate

În mintea unui student îmbibat până la refuz de expresii literare, nu lăsaseră în mintea lui nici măcar o idee cât de cât tangentă cu munca efectivă pe care ar fi urmat să o facă dacă ar fi reușit la interviu. Când ai șansa să intri într-o astfel de Companie nu mai pui întrebări inutile, îți pui doar hainele de duminică, îți tai unghiile și te prezinți impecabil cu toate meritele afișate pe batista curată. Dacă ai și incredibilul noroc să fii ales, atunci vei fi mulțumit și veșnic recunoscător pentru orice vei fi pus să faci. Acestea erau singurele reguli nescrise care circulau printre studenții aspiranți la carieră, căreia Alix deja începea să-i simtă mirosul.

Dacă pe el soarta îl adusese aici, în această încăpere în care se scria istoria orașului, unde urmau să se decidă lucruri fără precedent, toate se întâmplau cu un singur scop, acela de a-i schimba lui viața. De când se știa fusese sărac, nu își permisese niciodată mai mult decât supraviețuirea, iar acum trăia pe viu împlinirea pe toate planurile: financiar, profesional, social. Acestea au fost singurele gânduri pe care le-a mai avut începând din momentul în care se așezase pe scaun, pentru că ceea ce a urmat și felul în care s-a petrecut va rămâne un mister dat pe repeat. Doamnele și-au jucat impecabil rolul, și-au pus întrebările, au umplut flipchart-ul cu ipoteze, au regizat jocuri de rol, iar Alix a fost candidatul perfect, mai ales că acțiunea s-a desfășurat în engleză, punctul lui forte, a doua limbă maternă.

„Ce ne poți spune despre tine?”

„Mă numesc Alix Albu, sunt proaspăt absolvent al Facultății de Filologie, secția engleză-română. Visul meu este să las ceva în urma mea, să contribui cu ceva în această lume, să mă asigur că, în final, viața mea a avut sens.”

„De ce ai optat pentru firma noastră?”

„De când ați apărut pe piața românească vă urmăresc îndeaproape, pentru că sunt impresionat de tehnologia pe care o promovați și consider că va schimba radical viitorul acestei țări. Când colegul dumneavoastră, Mihnea Trif, mi-a spus de oportunitățile de angajare, am făcut tot posibilul să pot ajunge aici, să vă dovedesc cât sunt de potrivit pentru acest job. Sunt dispus să fac orice doar ca să contribui cu ceva la dezvoltarea Companiei care va aduce țara noastră la un nivel european.”

„Care sunt punctele tale slabe?”

„Sunt un tip sensibil și asta poate uneori să mă facă să iau lucrurile prea personal.”

„Ce aștepti tu de la job-ul acesta?”

„Sunt convins că voi avea de învățat foarte multe și că va trebui să muncesc enorm să fac față, dar că mă va ajuta să mă dezvolt profesional și îmi va da șansa să îmi construiesc o carieră solidă în Companie.”

„Ce crezi că trebuie să facă permanent un Customer Care Representative ca să creeze o atmosferă de încredere pentru Client?”

„Să zâmbească.”

„Crezi ca facultatea pe care ai absolvit-o te poate ajuta în domeniul de activitate al acestei Companii?”

„Volumul impresionant de materii pe care a trebuit să îl parcurg pentru a promova m-a transformat într-un om muncitor și dedicat care știe să aprecieze informația și deținerea ei pentru a avea suficientă putere să pot schimba ceva în jurul meu, să pot conta cu adevărat.”

„Cum te vezi peste cinci ani?”

„Un pion de bază în această industrie, cu cinci ani experiență în Companie.”

Așa s-au petrecut lucrurile, cu o viteză neobișnuită, de parcă timpul vroia să ducă la bun sfârșit ceva ce trebuia împlinit, ce nu avea altă variantă de final. Același sentiment derutant îl avea și Alix, că fusese martorul unui experiment care îi permitea să se urmărească din exterior, în timp ce trupul lui era posedat de Candidatul Perfect la Job-ul Ideal, care răspunsese exact ce vroiau să audă cele două doamne. Cu siguranță secretul îl dețineau ele, pentru că se pare că simpla lor prezență în încăperea automatizată și conectată la viitor a reușit să transforme un visător cu veleități artistice într-un strateg bine calculat, un adorator al limbii lui Shakespeare într-un dicționar de stereotipii corporatiste, un copil ce se imaginase mereu un scriitor renumit într-un adept al tehnicismului și un militant pentru tehnologizarea vieții. Atât de sigur era pe prestația lui încât ceilalți participanți la interviu își pierduseră potențialul amenințător din secunda în care luase prima dată cuvântul. Atât de definitorie pentru viața lui se înfățișa această experiență încât părea camuflată într-un semn providențial care marca începutul unei noi ere pentru modestul provincial aspirant la un trai de calitate.

Alix a trecut învingător linia de finish, iar apelul aducător de vești bune s-a lăsat așteptat doar câteva ore. Apoi, transformarea ce demarase în dimineața zilei și-a desăvârșit opera ștergând din memoria proaspătului angajat chiar și cele mai arzătoare aspirații literare, înlocuindu-le cu autentice convingeri carieristice. Faptul că avea câștig de cauză în prima lui luptă cu viața adultă și responsabilă, chiar dacă nici pe departe nu știa ce câștigase, declasa orice avusese până atunci vreo însemnătate pentru idealistul din el. Norocul a dat

peste Alix sub forma primei multinaționale ce investise în România. Tot ce putea și era de așteptat să facă era să țipe de fericire, să dea de băut băieților din gașcă, nu înainte de a-i fi mulțumit lui Mihnea pentru pont și să fie recunoscător universului că se îndurase de el dându-i Șansa.

Corporația își cunoaște valoarea și știe exact ce imagine își creează pe piață, pentru că o face în mod intenționat. Nu e vorba despre faptele care vorbesc de la sine, produsele și serviciile pe care le promovează, ci despre un arsenal complex de strategii de marketing care ar fi în stare să încalțe toate triburile de sălbatici rămase pe pământ în pantofi de sport, așa cum se laudă vânzătorul optimist din banc. Dacă ai un vis corporatist, se datorează în mare măsură convingerii că, ajungând de partea ei, te vei molipsi de siguranță și importanță de sine, că purtând uniforma ei vei avea o poveste gata scrisă și nu va mai fi nevoie să te dovedești în fața ta, din moment ce Compania te-a vrut. Aceasta este dovada clară că exiști, atunci când Ea ți-a permis să-i respiri aerul.

Este fascinant ce impact puternic poate să aibă asupra oricui, oricât de diferit. Alix abia absolvise și încă nici nu își asumase rolul responsabil de adult, nu apucase să se gândească la direcția în care ar fi vrut să o apuce când orizontul i-a fost invadat de visul visat de alții. Pus față în față cu o altă posibilitate de viitor, chiar unul total străin de interpretarea lui, l-a făcut să reacționeze, să se lupte ca și când ar fi participat voluntar la o ruletă rusească. Atât de eficace sunt săgețile Cupidonului corporatist.

Eu n-am avut niciodată aspirațiile societății capitaliste, în principiu pentru că nu mi-am pus vreodată probleme de natură practică. Mereu m-am văzut în spatele catedrei de literatură,

povestind cu pasiune despre preferații mei, interbelicii români și clasicii englezi, unui auditoriu care sigur îmi împărtășește înclinațiile din moment ce se află în încăperea în care predau. M-am ferit întotdeauna de actul vânzării, având ferma convingere că nu mă pricep și o repulsie nevindecată, moștenită din vremea când fusesem invadat de multilevel marketingul lui Amway. Recunosc, când mi-a spus Alix că a luat interviul, l-am invidiat puțin, nu neapărat pe el, mai degrabă entuziasmul lui, însă nu i-am mărturisit niciodată asta.

Chiar dacă am preferat să privesc din exterior acțiunea din curtea vecină, am fost încercat de sentimente contradictorii, am trăit mult timp cu o îndoială incomodă și mă întrebam ocazional dacă n-aș fi fost mai câștigat dacă aș fi avut șansa lui Alix. Tot timpul îi spuneam că mereu reușește ce își propune și că norocul mereu i-a ținut partea. În anii care au urmat interviului, mi-am păstrat vie admirația văzându-l pe Alix escaladând stufoasa ierarhie și, chiar dacă destul de des îmi destăinuia nefericirea lui care creștea odată cu nivelul managerial atins, nu am încetat să îl încurajez să continue drumul ales, să se bucure de bani și reputație, să se gândească la mine și la neajunsurile mele de câte ori are vreo îndoială referitoare la viața lui. Fantastic cum Compania mă influențase chiar și pe mine, un outsider, împingându-mă de la spate cu mâini nevăzute să îi susțin cauza.

Tabloul carierei noastre comune pe care ni-l creasem în facultate, Alix scriitorul și eu criticul literar, rămăsese în cafeneaua studenției noastre, prăfuit și șters de prea multe priviri intense. Visul lui de a scrie s-a retras din poveștile noastre începând cu acea zi, devenind pentru un timp nedefinit fundalul viu al noii lui vieți. Conjunctura neașteptată prin care Alix a intrat în curba periculoasă

accelerând, i-a pus visul pe hold, însă neeliminându-l din peisaj. Considera că scrisul poate aștepta, că până la urmă nu zice nimeni că trebuie să fie scriitor azi sau peste zece ani. N-a renunțat la perspectiva literară, crezând cu tărie că va putea să și-o păstreze alături, până când va fi sosit momentul oportun. Acum începea o experiență nouă și promițătoare pentru orice român tânăr și nu exista încă varianta de a o refuza.

Capitolul DOI. Trainingul

Corporațiile au un înnăscut spirit creator. Precum marile civilizații ale lumii, au darul de a lăsa posterității o cultură bogată, o valoroasă moștenire materială și spirituală, o terminologie care își trece cu viteză noțiunile de la stadiul de neologisme direct în vocabularul matern. Un exemplu grăitor în acest sens este conceptul de training. S-a născut dintr-o nevoie evidentă a companiilor de a-și instrui personalul, de a împleni cunoașterea specifică cu abilitățile și competențele angajatului, pentru a-l ajuta să performeze, să își îndeplinească cu succes job description-ul. Au creat un departament separat însărcinat cu pregătirea profesională a celorlalte. Membrii lui sunt un fel de profesori improvizați, care se numesc traineri și care asimilează o mare cantitate de informație pentru a o putea transmite mai departe celor direct implicați în punerea ei în practică. Pe toată durata cursului aceștia se numesc trainees, iar informația propriu-zisă pe care trebuie să o învețe o servesc sub forma unui material de training.

Nu e vorba de profesori, elevi și lecții, pentru că niciunei companii nu îi face plăcere să se compare cu o instituție bugetară din moment ce ele furnizează informația în schimbul unei prestații exemplare imediate de care să poată profita pe termen lung. Aceasta este povestea verbului activ *to train* care acum are o bogată și notorie familie de cuvinte care nu trebuie traduse în nicio limbă europeană, pentru că au fost adoptate și îmbrățișate cu recunoștință lingvistică de toate popoarele găzduitoare de corporații.

Cu aproape un deceniu în urmă, când eu însumi am auzit pentru prima dată de ideea de training în România, era practicat

doar în cadrul puținelor firme mari de pe piață, care deja funcționau după niște proceduri solide, cu ierarhii bine structurate, împărțite în departamente care se ocupau strict de parcela desemnată în prealabil, unde se simțea nevoia unei expuneri a fiecărui job description în parte, pentru o formare profesională coerentă. Fiecare angajat era atunci, ca și acum, o rotiță importantă a mecanismului, iar rotația pe care aceasta o parcurgea trebuia explicată în cei mai concreți termeni, la fel și viteza, durata, numărul de execuții pe oră sau zi. Trainingul era la acel moment o parte din companie, dar, în mai puțin de zece ani, acesta s-a transformat dintr-un departament într-o afacere profitabilă.

Acum există companii de training specializate în orice domeniu de activitate, iar trainerii au devenit un fel de guru în tehnici de prezentare, vânzare, manipulare și negociere, marketing, comunicare, dezvoltare personală, gestionare financiară, recrutare, evaluarea resurselor umane, rentabilitate, leadership, coaching, management (al timpului, al deciziilor, al stresului, al schimbării, al brandului, al securității informațiilor, al costurilor), plan de afaceri, dezvoltarea și motivarea echipei, limbajul trupului, inteligența emoțională, relații publice, carieră, protecția mediului, parenting și probabil îmi scapă încă foarte multe. Nu există nimic în lume care să nu poată fi subiectul unui training eficient. Acum aceleași mari firme care au inventat tot conceptul, plătesc scump aceste sesiuni de training, pentru că angajatului lor oricând i-ar prinde bine o mică reamintire a temeiului prezenței lui acolo. Trainerii, nu numai că se pricep foarte bine la comunicarea mesajului, însă au și darul de a-l înfășura în marketingul cel mai de soi, pentru a motiva angajatul și a-l face să se simtă norocos și recunoscător pentru investiția pe care compania a

făcut-o în instruirea lui. Astfel, poate merge înapoi să-și continue cu forțe noi monotona muncă.

La câteva zile de la primirea răspunsului pozitiv, Alix pătrundea cu mândrie pe aceeași poartă pe care intrase acum o săptămână, însă de data aceasta nu ca musafir, ci ca mândru locatar chiriaș. Zilele s-au scurs intense și senine pentru Alix de la deschiderea lozului până la începerea trainigului, iar acum strălucea de-a dreptul pătrunzând într-o lume până mai devreme inaccesibilă. Dacă l-ai cunoaște atât de bine cum îl cunosc eu, ai zice că s-a schimbat într-un timp suspect de scurt.

În seara de după interviu m-a scos în oraș la o bere în Corso, barul unde mergeam de obicei când se întâmpla să avem suficienți bani să bem fiecare câte o sticlă. Am povestit desigur numai despre el și reușita lui neașteptată, i-am arătat explicit și în numeroase fraze flatante cât sunt de mândru de el și cât de tare mă bucur de șansa lui. N-am vrut să stric atmosfera povestind despre planurile pe care ni le făcusem nu cu mult timp în urmă, pentru că era destul de clar că direcția se schimbase radical și nu încăpea îndoială că Alix urma să se îndrepte cu toată viteza într-acolo. Tot ce puteam și mi se cerea implicit să fac era să îmi susțin prietenul în noua lui aventură, deși nedumerirea mea abia înflorise. La fel și curiozitatea.

Viitorul meu era deocamdată în stadiul de proiect. Urma să îmi iau diploma cândva în primăvară, după care începeau cunoscutele examene pentru posturile care se eliberează toamna. Eram conștient că probabil în primii ani de profesorat va trebui să fac naveta în vreun sătuc din județ, dar aveam încredere că, după o perioadă de sacrificiu și alte zeci de examene, voi sta relaxat la catedra de literatură a Universității. Catedra aceea era pentru mine tronul de

unde voi dirija anii vieții mele, însă nu vroiam să urc pe el până nu aș fi stat la toate celelalte catedre, gimnaziale și apoi liceale, pentru a mă simți un cadru didactic complex.

De fiecare dată când îmi derulam în minte filmul anilor de maturitate, întotdeauna m-am văzut alături de Alix, în cancelarie sau cu cataloagele la subțioară în drum spre clasă, la o bere în Corso după ore sau în vreo fereastră și de ce nu, vizitându-ne regulat cu neveste și copii. Apoi era fantezia reputației pe care urma să ne-o facem, el scriind și eu criticându-i opera. Știu că majoritatea bărbaților visează putere, funcții și titluri, mașini, femei și mulți bani, dar noi suntem parcă din alte vremuri, mai dulci. N-am povestit niciodată despre bani ca despre ceva care ne va schimba viața. Banii au fost mereu un suport care să ne permită un trai decent, niciodată un scop în sine, deși amândoi am fost copii săraci din familii modeste. Să avem bani suficienți să facem ce vrem cu ei, era o fantezie în care nu ne antrenasem, mai ales pentru că leafa profesorală niciodată nu a răspândit sclipiri de fantezie, iar părinți amândurora erau profesori.

Însă, toate planurile noastre s-au schimbat în secunda în care ușile corporative s-au deschis pentru Alix. Nu știam ce va urma, dar eram destul de realist să prevăd drumuri separate pentru noi doi și experiențe din registre total opuse. Cartea mea de muncă urma să fie administrată de sistemul bugetar, iar a lui Alix de o companie multinațională. Prietenia noastră trecea printr-o primă mare încercare, la intersecția unde drumul lui Alix se transformase într-o pistă de decolare, iar al meu continua să fie un anevoios, dar pitoresc drum de țară.

Holul larg și indecent luminat i se părea acum cald și prietenos, iar chipurile amenințătoare de dinaintea încercării celei mari își pierduseră ferocitatea privirii și îi erau chiar puțin familiare. Nu mai era preocupat de trăiri și palpații greu de ținut sub control, ci vesel și deschis experienței iminente. Nu avea nicio așteptare concretă, dar avea încredere în prima zi de luni a unui an pe care nu-l prevăzuse în calendarul tinereții lui. Plimbându-și privirea de-a lungul canapelelor negre de piele, observă cum aproape toți colegii lui de la interviul de grup erau prezenți. Nu-și amintea nici numele lor, nici lucrurile pe care le-au afirmat răspunzând la întrebările celor două doamne, încercând să le convingă de validitatea lor și de siguranța propriilor păreri, dar îi simțea de-ai lui, cunoscuți, colegi din altă clasă, al unor studii încă străine. Nu știa ce urmează să se întâmple, dar faptul că era alături de ei, îi sporea încrederea în aventura noii zile. Colegi, clasă și profesor, toate noi.

O privire de ansamblu era suficientă să constați că toți cei prezenți erau cam de aceeași vârstă și de aceeași poziție socială. Uniformitatea prospețimii fețelor și vigoarea cu care ignorau barierele necunoscutului, discutând unii cu alții de parcă numele le erau vecine într-un catalog deja uzat, le trăda etatea și disponibilitatea sinceră pe care doar oamenii fără griji o pot afișa involuntar. Îmbrăcămintea modestă și încălțăminte decolorată de anotimpurile studenției fără de umbrelă, îi înfrățeau într-o speranță pe care fără spor încercau să și-o țină ascunsă numai pentru sine, pentru că flutura strident deasupra tuturor ca un steag al dorințelor împlinite. Expresia fețelor trăda bucuria neașteptată de a se afla acolo și încrederea că era locul potrivit pentru ei, locul unde tinerețea și inteligența lor urma să fie valorificată cinstit.

Nu apucară să schimbe câteva cuvinte între ei, să afle un nume sau o frântură de poveste, că un domn proaspăt bărbierit, îngrijit îmbrăcat și profesional de amabil îi invită pe toți în sala de training. Sala era aceeași cu cea în care se ținuseră interviurile, minus masa uriașă din mijloc. Prezența calculatoarelor pe două dintre laturile fără fereastră sau ușă ale încăperii avea acum sens, pentru că erau prin deducție logică noile lor bănci. După ce își atârnară paltoanele și gecile în cuierul suficient de încăpător pentru iarnă, se așezară cuminte și aleator pe scaunele din fața fiecărei unități de lucru, cu spatele la monitoare, formând un cerc de priviri curioase în centrul căruia gazda se pregătea să se prezinte.

„Bună ziua și bine-ați venit.”

„Bine v-am găsit!”

„În primul rând vă rog să vă faceți comozi și apoi să mă tutuiți. În training suntem egali și oricum, nu sunt cu mult mai în vârstă decât voi.”

„Atunci, bine te-am găsit!”

„Așa. Înainte de începerea cursului, vreau să încercăm să ne cunoaștem puțin, pentru că vom sta împreună cel puțin opt ore pe zi și ar fi indicat să devenim familiari unii cu alții și să fim cât mai relaxați. O să încep eu prin a mă prezenta. Mă numesc Flaviu Enăchescu și voi fi trainerul vostru pentru următoarea lună. De meserie sunt inginer, însă, de când lucrez aici, am învățat atât de multe lucruri interesante încât m-am îndrăgostit de meseria de trainer și nu mă văd făcând altceva de acum înainte. De câte ori Compania deschide un departament nou în țară, colegii mei și cu mine mergem să pregătim angajații pentru noua lor meserie. Este un job dinamic și solicitant care îmi aduce multă satisfacție profesională.

Mă simt ca acasă alături de ceilalți traineri, chiar dacă mare parte din timp locuim în camere de hotel. Veți vedea că a lucra în acest mediu are multe avantaje, iar prestația voastră va fi remunerată cu generozitate. Vă voi învăța tot ce trebuie să știți pentru a deveni un bun Customer Care Representative. Vom petrece împreună mare parte din zi în această încăpere, vom parcurge toate serviciile pe care Compania le vinde, toate procedurile de lucru, vă veți familiariza cu programele operaționale, iar la sfârșitul perioadei de training veți da un test și doar cei care îl vor trece vor deveni angajați. Sper să dați dovadă de seriozitate și dedicare această lună, să asimilați toate informațiile, să fiți pregătiți zilnic cu materialele discutate în ziua precedentă, pentru că aici se apreciază excelența, iar mediocritatea nu este tolerată. Probabil vă va fi mult mai greu decât în timpul sesiunilor studentești, pentru că tot ce trebuie să învățați este nou și diferit de materiile studiate pe băncile facultății, iar dacă nu treceți examenul, nu vi se mai oferă o a doua șansă. Aici nu se dau restanțe. Dacă ați trecut de interviu, nu înseamnă că veți rămâne aici și după test. Depinde doar de voi să reușiți. Eu vă voi sta la dispoziție pentru orice întrebări și vă voi explica de câte ori va fi nevoie până lucrurile vor fi clare. Odată ce luna se va încheia, va trebui să vă descurcați singuri, iar asta se va întâmpla doar dacă veți stăpâni informația. Acum că știți cine sunt și ce caut aici, aș vrea să vă prezentați fiecare pe rând, să vă spuneți numele și câteva cuvinte despre voi."

Laurențiu Lupaș, student în ultimul an la Institutul de Științe Economice. Beatrice Bricman, proaspătă absolventă a Politehnicii, secția Calculatoare. Marta Badea, anul doi la Științe Politice. Cătălin Moldovan, ISE-ul terminat și student la a doua facultate, Comunicare și Relații Publice. Rând pe rând se prezintă în parte, care mai de care

mai pestriți în privința studiilor, toți întrebându-se oare ce ar mai fi de adăugat în afară de nume și studii, să nu pară nici prea rușinoși, nici prea tupeiști. Olimpia Breban studentă la Jurnalistică în anul trei, Daniel Vlădoiu absolvent de Geografie, secția Turism, Alexandru Bute avocat, Codrin Olănescu absolvent al Facultății de Business, Brândușa Isip educatoare și desigur Alix Albu absolvent de Litere. Ai zice că era un concurs de talente, atât de diferiți erau și toți convinși că vor să aibă aceeași meserie, de CCR. Erau nerăbdători să afle tot, să descopere ce gust avea și cu ce tacâm se mănâncă felul principal într-o companie de asemenea calibru.

După ce Flaviu a trecut în revistă realizările Companiei, domeniile de activitate, demersul investițiilor din România, așteptările financiare pentru semestrul următor și mai detaliat despre rolul celor de față în atingerea respectivelor așteptări, Alix a înțeles în sfârșit de ce se afla aici. După o lună de training, dacă era norocos și trecea testul final, urma să vorbească la telefon cu clienții companiei, să le răspundă la întrebări, să le asculte și rezolve problemele, să îi informeze despre servicii, să îi învețe cum se folosesc. Și toate astea pentru un salariu substanțial. Un târg care desigur merita.

Introducerea a fost făcută, prezentările s-au încheiat și au pornit împreună în lungul drum al devenirii unui Consultant de Relații cu Clienții, la brațul de încredere al lui Flaviu, trainerul. Mai întâi au învățat pe de rost toate produsele și serviciile, tehnic și practic, cronologic și valoric. S-au folosit, testat, comentat toate pe rând, ca să poată avea fiecare o părere obiectivă despre ele și să le poată promova în cunoștință de cauză. Unele zile începeau cu tehnici de comunicare, metode de identificare, cercetare și rezolvare a problemelor obișnuite ale clienților cu ajutorul sistemului informatic,

continuau cu tipuri de jurnale de apel și se sfârșeau cu întocmiri de rapoarte, analiză de facturi și plăți. Altele insistau pe interpretarea documentelor oficiale și a contractelor, pe înregistrarea reclamațiilor și comunicarea rezoluțiilor. O săptămână întreagă s-a discutat doar despre softuri și utilizarea lor. Ultimele zile s-au trecut în revistă structura Companiei, toate departamentele și conexiunile dintre ele, nivelele ierarhice, traseul documentelor ținând seama de aceste nivele, rolul CCR-ului în întreg mecanismul corporativ și importanța muncii fiecăruia.

În prima zi Alix a adus acasă un manual gros cât toate cursurile lui dintr-un semestru de școală, plin cu informațiile interesante de care vorbeam mai devreme. Opt ore în sala de training învăța alături de colegi și de trainer, de care se simțea tot mai apropiat, încă vreo două-trei le petrecea în același anturaj la o bere în oraș în timp ce socializau și comentau ziua încheiată, iar apoi acasă repeta tot ce parcursese până atunci ca să poată face față zilei următoare. Ne-am văzut foarte rar luna aceea și singurele subiecte pe care le-am discutat au fost cât de solicitant este trainingul, cât de dificil este pentru el să asimileze acele informații tehnice, cât de împotriva firii era prezența lui acolo și cât de bine trebuia să se pregătească pentru a nu se da de gol, pentru a se adapta așa cum o făceau ceilalți.

Niciunul dintre ei nu avea experiență de lucru și toți intraseră în contact cu tehnologia și rigorile Companiei în același timp. Totuși, Alix se simțea cumva dezavantajat de studiile lui care nu aveau nimic de a face cu tehnologia, economia sau relațiile publice. Memoria lui dominată până atunci de genuri și curente literare, de proză fantastică și desăvârșita gramatică a limbii române, era pusă la grea încercare. Pentru că soarta fusese bună cu el și îi dăduse șansa unei

posibile cariere, măcar atât putea face și el, să se adapteze. Niciun sacrificiu nu era prea mare pentru un astfel de viitor.

Așa gândea Alix, așa îl încurajam și eu, împins de o forță nevăzută, pentru că în viață trebuie să profiți de ce ți se oferă și dacă se întâmplă să primești lămâi, le mănânci, te strâmbi puțin și mergi mai departe recunoscător pentru vitamine și revigorare. Nu mâncase în viața lui lămâi și, ca să se îmbărbăteze, își tot spunea că probabil sunt niște binecuvântări mascate și nu ar fi înțelept să cedeze doar pentru că nu au cel mai confortabil gust, dar care în final sunt sănătate curată.

Visul lui de a scrie plutea undeva deasupra noastră, îmbibat în aburul emanat de monologul lui febril și fumul țigărilor sudate. Alix evita să pomenească de el, de naturalețea cu care s-ar fi putut apuca oricând să umple o pagină vie, în contrast cu volumul de informații corporatiste pe care le înghițea cu noduri deja de câteva săptămâni, întrebându-se care-i va fi limita, saturația, însă doar în sinea lui, nu cu voce tare. Eu nu aveam curaj să aduc vorba de lucrurile despre care obișnuisem să povestim până atunci, pentru că îl cunoșteam prea bine și știam că doar îl voi îndepărta. Odată intrat în horă, nu s-ar fi oprit până ce melodia nu se va fi sfârșit.

Pe cât de boem și romantic era, niciodată nu renunțase la o luptă, indiferent de motivul care îl adusese în mijlocul ei. Sau poate în asta consta boemia lui. Luptător era unul dintre atributele lui Alix, care nu avea însă legătură cu forța fizică. Se datora mai degrabă ambiției formidabile care îl anima de câte ori trebuia să ducă ceva la bun sfârșit. Din păcate avea aceeași ambiție și în luptele care nu meritau să fie purtate, care aveau din capul locului scris în frunte „cauze pierdute”.

Cel mai des pățise asta cu femeile din viața lui. Din pricina pasiunii lui pentru literatură și cinematografie, femeia pe care o căuta el și pe care și-o imagina alături până la moarte, era o combinație stranie, între Lorelei, Anais Nîn și Julia Louis-Dreyfus. Bucuria copilărească, senzualitatea și umorul autoironic erau primele pe lista femeii ideale. Nu o întâlnise încă, dar a avut de multe ori impresia asta. Toate relațiile lui au început luând foc, orbindu-l cu propria-i imaginație, căutând scene din film și replici din romane, găsind în schimb o realitate pe care încă nu era pregătit să o trăiască. Nu era destul de copt pentru femeia pe care o căuta, dar dragostea nu avea vârstă pentru el și de fiecare dată când credea că a găsit-o se lupta pentru ea, se convingea că nu se înșeală, se mințea dacă era nevoie, doar pentru a-și menține vie convingerea. Nu ceda primul niciodată, pentru că nu e nimic bărbătesc în renunțare. Ele se retrăgeau într-un final, pentru că nu puteau trăi la înălțimea fanteziei lui. Iubirea mai avea de așteptat până să debuteze din ficțiune în realitate, momentan rămânând lirică precum acordurile lui Bazarcă, descrise cu patos de Teodoreanu.

Aceasta era starea lui interioară când pornise din nou la luptă, de data asta cu el însuși, pe terenul rigid și lipsit de orice imaginație creatoare al capitalismului. În condiții neutre nu ar fi avut nimic împotriva ca acesta să își desfășoare în fundal planurile mărețelor corporații cu puteri revigoratoare de societăți arhaice, în timp ce el își trăia pasionala idee despre viață, însă implicarea lui directă într-un proiect atât de ambițios, trezea în el luptătorul care poate dovedi orice. Ce nu vedea încă era că se angajase de bună voie să se dovedească pe sine, să-și dilueze esența. Izbânda însemna victoria rațiunii asupra spiritului, iar în acel moment tot ce reflecta Alix era

spirit. Plămădeala din care era făcut o încânta doar pe mama lui, care îi prevedea un viitor de poezie și primăveri eterne. Asta măcar clarifica de unde moștenise atâta sensibilitate, însă, în lumea în care pătrunsese, toate acestea trebuiau ascunse cât mai bine, fiecare indicând semne clare de slăbiciune.

Într-o oarecare zi de ianuarie, încet dar convingător a debutat aderarea lui Alix de la un romantism incurabil la un corporatism fără scrupule. Corporațiile, asemenea marilor civilizații care conduc și controlează masele prin religie, își expun sistematic dogmele și resping din oficiu gândirea creatoare. Religia lor cuprinde un sistem solid de credințe și rituri prin care se urmărește brandarea fiecărui adept sub același acoperiș al prosperității prin orice mijloace. Oferă modelul standard de angajat care odată ce și-a internalizat dogma poate să promoveze pe culmile ierarhice. Totul începe cu convertirea, cu trainingul. Acea lună din viața lui Alix a fost de fapt un curs intens de religie care i-a testat limitele de adaptare. Fără o altă motivație în afară de promisiunea financiară și demonstrația reușitei în sine, și-a sacrificat timpul și și-a amânat aspirațiile pentru a putea fi pe plac Companiei, pentru a primi binecuvântarea ei.

Nu a fost doar muncă și studiu, ci o experiență complexă, cam cum sunt reality show-rile de azi, când concurenții se confruntă cu propriile lor emoții și frustrări pe care trebuie să le ascundă din fața camerei de filmat, lăsând să transpară degajarea și încrederea în sine. A-și etala și admite punctele slabe înseamnă descalificarea din emisiune. La fel și în training: nu te poți prezenta exact așa cum ești, eul tău real fiind irelevant în acest context. Trebuie să arăți doar ce se vrea a fi văzut, ce îți creează un portret cât mai corporatist și dedicat posibil. Nici chiar punctele forte nu e înțelept să le fluturi în semn de

superioritate, exceptând desigur situația în care acestea sunt prelungiri ale dorințelor de adaptare.

Era interesant pentru Alix să se afle acolo în fiecare zi, trăind cu sentimentul că participă într-un experiment de cercetare sociologică. Se simțea din ce în ce mai puternic, tocmai pentru că se putea camufla într-un personaj inedit, pentru că putea să probeze o personalitate nouă, care cu fiecare sesiune de training prindea un contur tot mai accentuat. Empiric vorbind, se simțea norocos să aibă posibilitatea, fără a menționa constrângerea, să joace un rol pe care ceilalți, toți oameni noi din viața lui, îl credeau principal, autentic, unicul. Putea să fie altcineva de câte ori intra în impozanta clădire, ca pe o scenă dintr-un univers paralel.

Se închea o prietenie strânsă între trainees și începeau să se cunoască tot mai bine. Petreceau toate serile împreună, consumând fiecare după posibilități, pentru că deocamdată toți locuiau încă în casa părinților, nu aveau venit propriu și primul salariu urma să vină abia după confirmarea pe post. Însă gândul la acel salariu generos îi făcea pe toți să trăiască momentul ca și când l-ar fi avut deja în buzunar, ca și când fuseseră toți acceptați. În afara training-ului se putea observa cu ușurință că niciunul din ei nu mai ținea garda sus, că se bucurau efectiv de compania celor de lângă ei, sincer fericiți să se afle acolo. În schimb, în timpul cursurilor, fiecare își făcea lobby, fiecare profita de orice situație pentru a ieși cu ceva în evidență în fața trainerului, sperând să mai adauge astfel o bulină albă la nota finală.

Programul era aglomerat și solicitant, de aceea chiar și cu o bere rece în față discuțiile survolau aceleași situații de caz și proceduri. Dar atmosfera era prolifică și toți aveau sentimentul că

militau pentru o cauză bună. Singurul loc unde lucrurile se petreceau într-o altă dimensiune era fumoarul. O încăpere îngustă, mobilată cu două mese rotunde, șase scaune cu cadru metalic și câteva scrumiere permanent pline de chiștoace stinse în grabă, fără ventilație dar cu aerisirea naturală a unei ferestre minuscule, era spațiul protejat al ambasadei personale, dutyfree. Pauzele de 10 minute ce veneau la interval de două ore erau ca o gură de aer proaspăt, deși erau îmbibate activ și pasiv de țigări aprinse în lanț și cafele tari. Chiar și nefumătorii veneau, pentru că acolo se semna condica. Fumoarul era camera de panică unde toți se simțeau în siguranță, singurul loc unde aveau încredere să se arate fără mască. Aici s-au creat bisericuțe, câteva relații care încă se mai întrețin, chiar și câteva cupluri care nu după mult timp au devenit familii.

Conjuncturile acelei luni de probă au schimbat viețile tuturor celor prezenți, dar în special a lui Alix. Nu avusese niciodată prieteni care să nu îi împărtășească pasiunile. Nu își imaginase vreodată că ar putea găsi ceva interesant care să iasă din gura unui inginer sau a unui economist. În afară de explorarea propriei personalități cameleonice a avut șansa să se apropie de oameni diferiți, să iasă din cutia prejudecăților sociale, să deguste un alt stil de viață cu o poftă crescândă pentru lucrurile pe care niciodată nu și le-a permis. Și ce dacă nu putea să fie el însuși? Ce dacă trebuia să învețe o mie de informații inutile despre lucruri care nu îl pasionau? Orice merita, pentru că în final rămânea cu experiența, cu prietenii, cu statutul de angajat al Companiei și, nu în ultimul rând, cu banii.

Familia din care se trage este una extrem de interesantă, de oameni plini de viață, muncitori, cu un exagerat simț al răspunderii sociale, cu convingeri puternice despre cultură, etică, importanța

familiei și a tradiției și în aparență total incompatibili. Părinții lui trăiesc mândri exact viața pe care și-au imaginat-o, fiecare stăpâni pe un colțișor de rai. Ea predă literatura română și universală la liceul din cartier, unde cei douăzeci și cinci de ani vechime au transformat-o în imaginea ideală de profesoară pe care elevii o adoră și de care ea profită de fiecare dată când trebuie influențat un inspector sau un întreg cerc didactic. Aproape în fiecare zi face meditații de gramatică, să mai rotunjească puțin venitul casei care niciodată nu a atins stadiul de decent, cel mult de satisfăcător, însă probabil le-ar fi făcut și gratis, pentru că întotdeauna s-a simțit mai întreagă și mai fericită învățându-i pe alții lucrurile care pe ea o pasionează. Se simte norocoasă să poată numi asta muncă. Se vaită destul de des de bani, ca o femeie cochetă care oricând și-ar putea îmbogăți garderoba, pentru că trebuie să facă față zilnic unei cancelarii pretențioase.

Tatăl, pe numele lui mic Albert, profesor de baschet la Clubul Sportiv Municipal, aproape veșnic în trening și pantofi de sport, rumen, înalt și veșnic pus pe șotii, este încă cel mai admirat bărbat la toate evenimentele școlare și sportive din oraș. Când apare cu soția lui Agata la braț, e conștient că nu există un alt cuplu mai atrăgător în încăpere. Modestia nu a făcut niciodată parte din descrierea familiei Albu, din motive obiective și din considerentul asocierii modestiei cu o doză intolerabilă de falsitate și lașitate. Erau mândrii de viața pe care o duceau și de familia lor, chiar dacă banii le ajungeau exact până la sfârșitul lunii și nu de puține ori au trebuit să facă mici sacrificii pentru educația copiilor, care era cea mai importantă. Erau mulțumiți cu ceea ce realizaseră până acum și nu mai aveau alte aspirații, exceptându-le desigur pe cele nutrite vădit pentru cei doi fii.

Tatăl își visase băieții mari sportivi de performanță, mama le dorise o importantă carieră academică, dar rămăseseră amândoi irecuperabil dezamăgiți. Andrei, cu cinci ani mai mare decât Alix, fusese primul care rupsesse lungul șir de profesori din familie și hotărâse încă de când era mic ceea ce urma să fie când va crește și nu dăduse înapoi până de curând. A absolvit medicina cu trei ani în urmă și mai avea câteva luni până termina și specializarea în radiologie, însă era decis să renunțe la visele lui pentru o carieră promițătoare în domeniul vânzărilor de medicamente. Asta era acum șapte ani tendința proaspeților medici absolvenți, de a renunța la goana după posturi rare prin spitale, pentru banii și influența reprezentanților medicali. Încă se mai practică așa ceva, doar că acum nu mai e neapărată nevoie să fi terminat medicina să ajungi Medical Representative. Cumva rămâi în aceeași branșă, te numești tot domnul doctor, doar că banii îi câștigi pe holurile spitalelor vorbind adevăraților doctori despre medicamente pe care aceștia speri să le prescrie pacienților.

Nu îl cunosc foarte bine pe Andrei, dar, din câte îmi povestea Alix, acesta era foarte motivat să aibă bani cu orice preț, considerând că nu mai poate tolera modesta existență a părinților lui. Nu înțelegea cum pot fi mulțumiți fără puțină extravagănță, fără să își permită să vadă lumea, fără să se poată bucura de invențiile secolului XXI care sunt destul de costisitoare, cu alte cuvinte să trăiască de bunăvoie în secolul trecut. Părerea mea e că Andrei a moștenit genele vreunui strămoș îndepărtat, pentru că nici înfățișarea, nici caracterul nu se armonizează cu restul familiei Albu. De câte ori îi văd împreună am sentimentul unui dezacord și trebuie să fac un efort de memorie să accept că cei doi sunt într-adevăr frați.

Albert realizase încă de când băieții lui erau în școala primară că niciunul nu va juca vreun sport de echipă și nu vor doborî recorduri nici la vreun sport individual și tot ce și-a mai putut dori a fost să dezvolte în ei o durabilă iubire de natură, dorința de a avea un corp sănătos și de a face mișcare în fiecare zi. A fost un tată norocos până la urmă, pentru că amândoi copiii au iubit de la prima vedere muntele, iar traseele cu rucsacul în spate a devenit activitatea reprezentativă a familiei, exceptând-o desigur pe Agata, care se aventura cel mult cu gândul pe crestele abrupte, atunci când își asculta băieții povestind despre cea mai recentă creastă cucerită. Fiecare din ei avea un alt motiv care îi ducea atât de departe de civilizație măcar o dată pe lună. Tatăl pentru sănătatea copiilor, Andrei pentru că se simțea bărbat învingând asprimea muntelui și era dependent de adrenalină, iar Alix pentru că de câte ori ajungea în vârf putea admira frumusețea lumii, își putea contempla în voie sentimentele controversate și mai ales pentru că peisajul acela sălbatic îi părea atât de romantic dacă îl privea printre cârlionții diafani ai fumului de țigară.

Eu am fost mereu invitat să merg cu ei, însă doar după ce am intrat la liceu mi-au acordat părinții această libertate. Îi invidiam pe băieți că au un tată pasionat de munte, de fapt pasionat în general, pentru că în al meu creștea adrenalina doar când situația politică din România îi părea din nou de nesuportat. Eram singur la părinți, de aceea frații Albu erau pentru mine cea mai apropiată variantă de familie numeroasă, de familie în sensul ideal și plin al cuvântului. Casa noastră n-a găzduit adunați la un loc atâția musafiri cât erau invitați la familia Albu la o singură petrecere aniversară. Am înțeles ce înseamnă o casă primitoare petrecând timp cu unicul meu prieten,

alături de părinții lui. Acolo știam că oricând pot găsi demonstrația fericirii neprefăcute, iar prezența mea era considerată ca a unuia dintre membrii familiei.

Îmi imaginasem de multe ori că Alix și cu mine suntem gemeni, iar Andrei e fratele nostru mai mare. De câte ori se anunța o ieșire prin Apuseni sau Retezat, lăsam tot, abandonam orice proiecte și-mi făceam bagajul, ca și când eram al treilea fiu al lui Albert. Puteam rata câteva zile de școală sau amâna terminarea vreunei lucrări, dar nu puteam rata excursia. Exclus. Pentru mine nu era neapărat important unde mergeam, ci călătoria în sine alături de oameni care caută aventura, care găsesc o parte din ei în natura sălbatică. O experiență tipic masculină veche de când cerul și pământul. Farmecul muntelui consta pentru mine în comunicarea pe care n-o avusesem niciodată acasă, în importanța pe care aceasta ți-o dă atunci când ești ascultat cu adevărat. În măreția peisajului se spun puține lucruri, doar ceea ce contează, iar ceilalți ascultă ca și când ai vorbi în pilde.

În contextul dat, doar Agata mai avea speranțe ca aspirațiile să-i fie moștenite și duse mai departe spre următoarea generație de dragul ei Alix, care tocmai absolvise aceeași facultate ca și ea, la prestigioasa universitate a orașului. Toate acestea desigur, până să înceapă memorabila lună de foc și pară care a reușit să topească anii de studiu în eterul corporativ. Își vedea băiatul doar câteva minute noaptea când ajungea acasă, în timp ce mânca ceva și se apuca apoi din nou de studiu. Îi răsfoia pe furiș cărțile, din care însă nu pricepea nicio boabă, de parcă erau scrise într-o limbă abia născută. Niciun ecou în vastele ei cunoștințe lingvistice. Se dădea în ea o luptă stranie între mândria inexplicabilă pe care o simțea față de reușita lui într-o lume nouă, dar străină ei și așteptările pe care aproape și le

văzuse împlinite. Nu era capabilă să înțeleagă cum era posibilă o asemenea schimbare de direcție, dar nu era nici dezamăgită. Era în secret plăcut surprinsă de impulsivitatea și hotărârea de care dădea dovadă Alix și era curioasă ce îi vor aduce acestea în viitor. Nu suspecta nimic rău în a lucra pentru o companie atât de vestită, prin urmare a ales să își încurajeze copilul și să își afișeze mândria în cercul lor de prieteni și în cancelaria ei natală. Până la urmă și Andrei alesese să muncească pentru o companie cu același renume, însă la el dorința fusese exprimată clar încă de când era student.

Orizontul căpătase pentru Alix o culoare nouă, o studia ca și când n-o mai văzuse niciodată și încerca să-i găsească o denumire cât mai exotică. Provocarea intelectuală permanentă, anturajul de excepție și zilele care aveau acum o altă structură orară și geografică, făceau ca viața lui să pară nou-nouță, cu eticheta abia ruptă. Se bucura de ea ca de o haină pe care nu și-o permisese niciodată și cu care într-o bună dimineață s-a trezit îmbrăcat. O haină care făcea din el un alt om, cu o conștiință separată, ca Pinocchio și Greierele. La figurat, însă și la propriu.

Nu fusese niciodată interesat de modă, nu discutase vreodată despre ea, exceptând bianualele dispute pe care le avea cu Agata la fiecare sfârșit de martie, când schimba în dulapuri hainele de iarnă cu cele de vară și apoi la sfârșit de septembrie la manevra inversă și de fiecare dată încerca să îl convingă că ar trebui să arunce jumătate din garderobă, că nu e normal ca un tânăr drăguț ca el să poarte asemenea cârpe. Însă n-avea pe cine convinge. Așa era Alix, veșnic cu aceleași tricouri și cămăși pe care le avea de pe la cincisprezece ani, probabil din anul în care a încetat să mai crească și aceleași trei perechi de blugi purtați pe rând, perechea și săptămâna. Cum locuia

în casă cu alți doi bărbați, unul mai dezinteresat decât celălalt de marile curente vestimentare, unul parcă permanent pregătit de jogging și celălalt îmbrăcat mereu în aceeași uniformă de inginer, cu pulovăr anchior și cămașă în carouri pe dedesubt, avea toate scuzele în fața modei.

Alix este tipul de bărbat la care te uiți și nu vezi cu ce e îmbrăcat, pentru că omul de sub haine este suficient de interesant și atrăgător să nu te faci să mai cauți alte indicii despre el. Succesul pe care-l avusese printre studenți l-a ferit de o grijă în plus. Chiar și în grupul de trainees cu care trăia zi de zi de aproape o lună se simțea în largul lui, pentru că toți erau uniformi și decolorați ca și el. Pentru oricare dintre ei hainele erau ultimele lucruri la care s-ar fi gândit până atunci, pentru că niciunul nu avea deocamdată bani suficienți să varieze pe această temă.

Nu știu cum s-a trezit în colegii lui nevoia de a-și schimba înfățișarea, însă cu Alix s-a petrecut totul foarte firesc. Văzându-și trainerul în fiecare dimineață cu alte haine, elegante și asortate, casual și confortabile, a început să se simtă tot mai incomod în blugii lui tociți de cel puțin cinci ani, în insuletele de piele întoarsă care nu mai aveau o culoare definită și în cămășile cu gulerul ros de atâta spălat. O conștiință a propriului aspect se trezea în el sau se năștea. Își părea un om nou într-o piele veche pe care nu o mai suporta, pe care nu mai înțelegea de unde o are și de care abia aștepta să scape. Începea să observe angajații companiei intrând și ieșind pe poarta mare a sediului, fiecare distins în alegerile îmbrăcămintii și era parcă pentru prima dată când avea ochi să vadă așa ceva și cu siguranță prima dată când simțea acuta nevoie să o asculte pe mama lui și să arunce întreg dulapul la gunoi.

Deja avea fantezii de shopping, își imagina câte își va putea cumpăra cu primul lui salariu de angajat, câtă fericire îi vor putea cumpăra acei primi bani muncii. Discrepanța tot mai acută dintre romanticul Alix care ieșise pe poarta Universității și corporatistul ce se năștea în locul acestuia cerea o fermă uniformizare. Era de bun simț să se îngrijească de aspectul lui dacă urma să reprezinte practic imaginea companiei.

În fiecare seară după training, împreună cu Flaviu și colegii de studiu descoperea câte un local nou din orașul natal și devenea tot mai curios să le cunoască pe toate, restaurante și baruri în care până acum nici nu avusese dorința sau banii să intre. Îl privea pe trainer, singurul angajat cu drepturi depline al companiei din anturaj și se gândea că s-ar putea obișnui cu stilul lui de viață. Îi admira degajarea cu care își comanda de mâncare orice pofta din meniu, orice băutura, indiferent de preț, cum plătea biletul de intrare în vreun club fără să socotească ce bani îi mai rămâneau în portofel, ca să îi ajungă să dea și pe taxi. Devenea tot mai clar pentru el că job-ul pentru care se pregătea îi deschidea nu doar ușa către o carieră, ci una către o lume din care nu avusese niciodată privilegiul să guste. O lume cu bani.

Familia lui lua masa la restaurant de câteva ori pe an, dacă în anul cu pricina se nimerea să se petreacă vreun eveniment notabil, în rest se mânca în familie, cam aceleași zece-cincisprezece rețete pe care Agata știa să le facă bine. Auzise de filet mignon, somon afumat, pui shanghai, sushi, fondue, crispy strips, tacos, enchilada, quesadilla, biftec tartar, falafel, focaccia, chicken curry, risotto, tagliatelle, pesto, cordon bleu, dar habar nu avea ce gust au aceste denumiri apetisante, iar acum, datorită venitului pe care e posibil să-l aibă în

curând, le-ar putea cunoaște mai îndeaproape, să aibă o relație familiară.

Mai mult decât o bere două cu mine la Corso nu băuse niciodată, în primul rând pentru că nu ne permiteam mai mult și apoi pentru că nu găsea rostul acelor băuturi de fete, cocktailuri colorate cu umbreluțe. Dar după ce l-a urmărit pe Flaviu cum golește câteva Bloody Mary și ocazional un whisky cu Red Bull și-a dat seama că și el ar consuma cu plăcere așa ceva. Avea totuși douăzeci și doi de ani și cele mai exotice băuturi pe care le consumase fuseseră țuica de prune, vișinata făcută de maică-sa, vinul de casă și șampania Angelli cu gust de frăguțe pe care Albert o deschidea cu mare tam-tam la fiecare aniversare. De ce să nu încerce și el toată lista aceea exotă din meniurile barurilor pe care până atunci nici nu se sinchisise să o deschidă? Un Cuba libre, un Long island ice tea, un Godfather, un White sau Black Russian, un Caipirinha, un Gin tonic sau un shoot Kamikaze erau cu siguranță destul de masculine să le consume fără a se simți mai puțin bărbat.

Noi întrebări se ridicau din fumul țăgărilor tot mai scumpe pe care le fuma și le lua pe fiecare în serios, răspunzându-și de fiecare dată că și el merită toate lucrurile fine de pe lume și se va dedica serios muncii de CCR dacă aceasta îl va ajuta să le aibă. Ideea financiară se concretizase în mintea lui, se materializase. Banii se transformaseră în toate lucrurile pe care le puteau cumpăra, lucruri de care până atunci nu avusese nevoie, dar pe care acum nu mai încăpea îndoială că le vrea. Imperativ.

Am interpretat acest relativ scurt dar eficient proces de metamorfozare a prietenului meu, ca pe o adevărată demonstrație de exorcizare a familiarului din el. Discuțiile din primele săptămâni

ale training-ului despre abundența și diversitatea informațiilor s-au transformat în comentarii despre o imagine a lui pe care și-o proiecta într-un viitor foarte apropiat și care avea certitudinea că i se va potrivi ca turnată. Tot ce îmi era cunoscut la Alix era anulat și brutal înlocuit cu o machetă reușită a esenței corporative. Nu mai avusesem niciodată contact cu vreun angajat al acestui tip de multinațională, nu știam încă nimic despre modelul de individ pe care îl creează, dar am înțeles atât de limpede în luna de training a lui Alix că a fi corporativ nu se referă la munca în sine ci la importanța pe care ți-o dă și la ce îți poți permite în urma muncii respective. Și nu în ultimul rând, am înțeles cât de eficiente sunt acele traininguri pe care de atunci le consider sinonime cu procedeul de brain-washing.

Satisfacția nu se naște din lucrurile pe care le realizezi pentru companie, pentru că nu le faci ca urmare a deciziilor proprii, le faci mecanic, uniform, mereu aceleași, așa cum ai fost învățat în training, aseasonându-le pe alocuri cu amprenta personală. Cum referințele mele sunt în întregime literare, personajul care îmi vine în minte de câte ori mă gândesc la reboot-ul autoindus al lui Alix este Dorian Gray, varianta soft, într-o ediție contemporană, cu filosofia corporativă în loc de înțelepciunea lui Henry drept mentor. Produsul finit al cedării în fața acestei influențe nu a fost desigur un monstru ci un eu complet fabricat și o încredere solidă în potențialul lui. Nici chiar ultimele zile de dinaintea testului final nu l-au putut descuraja, când carențele lui tehnice l-au făcut pe Flaviu să îi atragă atenția că este cel mai slab din echipă, că va trebui să muncească dublu să-și ajungă din urmă colegii pentru a avea șanse reale de a obține o notă de trecere. Deși o lacrimă impertinentă și insistentă l-a făcut să fie nevoit să se reculeagă la toaletă după discuția cu trainerul, a fost

pentru el o încurajare în plus, un motiv să-și depășească limitele, să își dovedească noile forțe, pentru că simțea deja gustul mizei ce-l aștepta dincolo de sala de training. Era hotărât să se dăruiască întreg doar pentru o victorie. Nu se putea da bătut, chiar dacă nici nu-și pusese încă problema prețului pe care îl va plăti. Lupta continua să o ducă împotriva lui însuși.

Capitolul TREI. Jobul

Companiile multinaționale pun accent pe rigurozitate și eficiență. Sunt bine organizate, funcționează după strategii clare, își targetează întreaga activitate, pe care o împart cu băgare de seamă la toate nivelele ierarhice, desigur în funcție de importanța și viziunea nivelului. Cei de jos mișcă unitățile, cei de deasupra supraveghează mișcarea unităților, cei de sus calculează cantitățile, procentele, profiturile în urma mișcărilor de care e vorba, iar cei din top prevăd, prezic, traduc politica firmei în obiective și proiecte pentru o viziune comună asupra viitorului. Toate au în vitrină un produs pe care trebuie să-l promoveze, să-l vândă, să-l îmbunătățească, însă nu depinde totul de acel produs. În unele cazuri produsul și calitatea acestuia nu sunt de fel prioritare, deși întreg mecanismul se învâрте în jurul lui. Teoretic, stafful este considerat mai important decât produsul și pe bună dreptate, pentru că de el depinde vânzarea lui, nu de caracteristicile nemaipomenite pe care acesta le-ar prezenta. Mult mai importante sunt lumina, expunerea, unghiul din care este privit și nevoia crescândă pentru produs, pe care marketingul o sădește în sufletul consumatorului. Totul ține de vânzarea ideii, apoi totul devine tranzacțional. Privită de sus în jos, o corporație trebuie să fie mai întâi conceptuală ca să poată fi operațională. La bază, angajatul simte că de el depinde tot, că fără de munca lui compania nici nu ar exista, dar cum urci câteva trepte, imaginea lui se micșorează, se transformă într-o legitimație, într-un număr, în suma sau diferența pe care o face pentru promovarea imaginii globale a brandului.

Alix nu avea cum să se gândească deocamdată la micimea lui în fața gigantului corporativ. Pentru el încă nu existau nemulțumiri și suspiciuni. Totul era nou și promițător. Trecuse cu brio testul de la finalul training-ului, la fel cu toți ceilalți colegii ai lui. Reușita unanimă a ridicat câteva sprâncene, ținând cont de speech-ul lui Flaviu din prima zi de curs când angajarea propriu-zisă depindea de o performanță impecabilă, însă au fost coborâte rapid la gândul, logic de altfel, că poate toți au fost cu adevărat foarte buni. Abia mult mai târziu va învăța că amenințările cu concedierea sau în cazul lui cu riscul ratării promovării pe post, sunt o stimulare perfectă aplicată angajaților sau candidaților, iar denumirea profesională a acestui procedeu de manipulare este *motivarea*. Nici nu bănuia că se va folosi el însuși de ea ca de un instrument valoros într-un viitor nu foarte îndepărtat.

Momentan venea fericit cu autobuzul spre servicii, cu patruzeci și cinci de minute înainte de ora de logare, pentru a avea suficient timp să bea o cafea bună și să fumeze cel puțin trei țigări în fumoarul departamentului, profitând astfel de beneficiile lui de angajat cu normă întreagă și contract nedeterminat.

Timp de aproape un an a venit în fiecare zi la fel de devreme să semneze condica fumoarului, să poată povesti cu colegii din training și mai ales cu cei angajați înaintea lor, cei cu vechime, care le erau noilor veniți *fellows*, în jargonul corporativ. Alix și fiecare din proaspeții CCR primiseră din prima zi oficială de lucru câte un astfel de fellow, un better half, un partener care să-i poată îndruma până aveau să stăpânească job-ul fără dificultate. Era esențial să petreacă timp cu perechile lor, pentru că aceștia erau un model demn de urmat. Era vorba desigur de micile tricks of the trade, dar nu

neapărat. Job-ul era entry-level, deci nu putea fi complicat, însă, până când se familiarizau cu cele mai des întâlnite situații, le prindea bine să îi aibă pe fellows alături să-i îndrume.

Nouă ore pe zi, două pauze de cafea de zece minute și o oră pentru prânz, cinci zile pe săptămână, nu neapărat cele lucrătoare căci puteau fi și weekenduri, răspundeau la telefon, vorbeau cu clienții companiei, le răspundeau la întrebări, le descopereau nevoile și le sugerau serviciul cel mai benefic, înregistrau și soluționau reclamații, executau cereri, îndrumau și ofereau asistență acolo unde era cazul, lămureau facturi, avize, contracte, promovau serviciile companiei și brandul preamăreț. Comunica cu celelalte departamente, trimiteau fax-uri, email-uri, cereau suport team-leader-ilor, fellows-ilor sau colegului cel mai apropiat. Puneau clienții pe hold până căutau răspunsul corect, pe mute să poată râdă bine de aberația auzită, sau pe not-ready când mai aveau câteva rânduri de citit din mailul cu bancuri primit de la vreun coleg. În caz de forță majoră transferau apelurile către superiori sau către etajele superioare, își cereau scuze pentru situațiile nerezolvabile sau pentru erorile colegilor. După câteva luni, aveau tot mai des tendința să-și țină respirația când stresul, nervii și furia de a auzi aceleași lucruri de sute de mii de ori, le transformau capul într-un ciocan cu care ar fi vrut să lovească cu putere în masă și monitor pentru a simți puțină pace. În mare, cu asta își ocupă timpul un CCR, indiferent care este domeniul de activitate al firmei pentru care lucrează.

Aceeași soartă ca și trainingul a avut-o și Departamentul de Relații cu Clienții de-a lungul anilor, devenind treptat o afacere în sine. Cu cât numărul de clienți ai companiei crește, cu atât este mai mare cererea pentru serviciile de asistență și cu atât mai puțin poate

face față compania unei astfel de provocări, ca să nu menționăm cât de neprofitabil ar fi pentru ea dacă ar face-o. Atunci preferă să plătească unei alte companii jumătate din ce ar cheltui cu proprii angajați, pentru aceeași prestație. Munca însăși este sub semnul binecuvântat al brandului, pentru că același job de asistent al multinaționalei merită doar jumătate dacă se petrece în sediul unei firme de outsourcing. Departamentul în sine s-a externalizat demult mai în toate multinaționalele, acum existând afaceri solide care furnizează exact serviciile pe care corporațiile nu mai sunt capabile să le ofere. Paradoxal, cu cât își doresc mai mulți clienți, cu atât mai dependenți devin de firmele de externalizare de servicii; cu cât înghit mai mult din piața de consum, cu atât mai puțin o pot digera. CCR-ul nu mai este un angajat al firmei pe care o promovează, ci al unei firme care promovează firme, iar clientul acesteia este de fapt firma care și-a externalizat serviciul de relații cu clienții. Nu e complicat, e doar tot mai mare distanța dintre furnizorul de servicii și consumatorul direct, între aceștia tronând acum o serie de intermediari.

Când Alix semnase contractul de munca, lucrurile erau mult mai clare, serviciile simple și ușor de folosit, clienții mai puțini, dar informați și mulțumiți. Însă lucrurile au întotdeauna tendința de a evolua, stă în natura lor. Nu înseamnă că e neapărat că e și bine, dar nu poate fi oprit. Tehnologia, față de orice altă ramură a științei, progresează într-un singur an mai mult decât însuși Prâslea. Dacă ceva ți se părea imposibil de făcut cu un deceniu în urmă, acum ți s-ar părea imposibil de trăit fără el. Așa înaintează tehnologia. Cei șapte ani care au trecut de atunci au schimbat atât de mult imaginea companiei pentru care era așa mândru să lucreze, încât acum ai

crede că e vorba despre alta, iar el, Alix, a încercat să se schimbe, să crească odată cu ea, să se numească pe drept un fiu demn al noii generații.

Zilele treceau cu rapiditatea conexiunilor de internet prin fibră optică, programele de lucru se succedau pe desktopul fiecărui CCR cu intermitențe stroboscopice, siguranța și îndemânarea cu care degetele, nu demult studentești și obișnuite cu stiloul și hârtia, ciupeau tastele, independente de privirea care nu părăsea o clipă situația complexă derulată pe ecran, trădau prestația unui angajat cu vechime. Orice Customer Care Manager care ar fi urmărit ansamblul de calculatoare clipind stereotip sub comenzile directe și atotcunoscătoare ale subalternilor, ar fi crăpat de satisfacție. Imaginea mecanismului proaspăt uns, cu toate elementele funcționale, zumzăitul permanent de biți și bași cibernetici împletit cu rumoare umana ampolaiată, ar fi făcut orice CEO mândru de munca plină de satisfacții pe care a depus-o. Aceeași încântare o producea și ritmul susținut al vocilor de profesioniști. Din pragul ușii biroului, CCM-ul asculta tonalitatea uniformă cu care clienții își primeau răspunsurile, convins că apelurile erau rezolvate 150%. Trecând printre rândurile simetric aranjate de mese de lucru, suficient de depărtate unele de altele încât fiecare să-și poată auzi clientul și gândurile în același timp, asculta cu mulțumirea unui profesor care avea încredere în sistemul lui infailibil de predare care tocmai era dovedit în zeci de exemple. Fraze bine alcătuite, cu accentul nu întâmplător căzut pe cuvinte cu semnificații succulente și efect paliativ pentru orice simptom rezistent la farmecul corporativ, răsunau din toate colțurile încăperii: rezolvare, flexibilitate, calitate, promptitudine, potrivit, personalizat, prioritate, avantaj, special,

remediat, valoare, acum, desigur, încredere, rezolvare și mulțumesc. Din fiecare colț al sălii răzbăteau până la urechile versate frânturi de fraze care cu ușurință asigurau că situația era sub control, că trainingul fusese eficient, că oamenii au fost angajați pe merit,

„Bună ziua, mă numesc Olimpia Breban, cu ce vă pot ajuta?”

„Am înțeles. Dați-mi vă rog voie să verific și voi reveni cu un răspuns în câteva momente.”

„Sugestia dumneavoastră este foarte importantă pentru noi și voi face tot posibilul să fie analizată de către superiorii mei.”

„Vă asigur că cererea dumneavoastră va fi tratată cu prioritate.”

„Da, desigur. Am înregistrat reclamația și să știți că voi urmări personal traseul ei pentru a mă asigura că rezoluția este cea corectă. Vă voi comunica răspunsul îndată ce-l voi avea.”

„Nu este niciun deranj, vă ascult cu plăcere. Spuneți-mi, vă rog, cu ce vă pot fi de folos?”

„Situația a fost remediată și îmi cer scuze în numele întregii echipe pentru neplăcerile provocate.”

„Alegerea pe care ați făcut-o folosind serviciile noastre este cea mai potrivită pentru dumneavoastră. Dați-mi voie să vă prezint avantajele acestor servicii.”

„Sigur, vă ascult, spuneți-mi vă rog care este situația, ce anume nu funcționează? Să vedem ce putem face pentru a o remedia.”

„Îmi cer scuze, nu încercam să vă conving, vroiam doar să vă asigur că un astfel de lucru nu ar fi posibil în compania noastră. Sigur este la mijloc o neînțelegere. Haideți să vedem cum o putem lămurii.”

„Vă rog să rămâneți pe fir, vă voi face transfer către departamentul specializat.”

„Cu altceva vă mai putem ajuta?”

„Vă mulțumim pentru apel și vă dorim o zi minunată în continuare.”

În jur de o sută cincizeci de ore pe lună petrecea Alix comunicând în acest fel cu oameni din toate orașele țării, din toate categoriile sociale, de toate vârstele și uneori cu cei mai colorați șapte ani de acasă. Primele săptămâni au fost cu adevărat o provocare, până când a reușit să stăpânească informația și să fie conștient că totul depinde de felul în care jonglează cu ea. Fellow-ul lui i-a fost de real un ajutor, pentru că era cel mai arogant tip din întreaga echipă de CCR-i, iar aroganța era ceva ce-i lipsise mereu lui Alix. E drept că nici nu avusese nevoie de ea până acum. La ce i-ar fi folosit într-un seminar de literatură comparată sau scriind lucrarea de diplomă despre universul imaginar în opera lui Eliade? Nu de aroganța propriu-zisă avea nevoie Alix, ci mai degrabă de scutul pe care-l ridică benefic între clientul intruziv și operatorul deprins să le ia pe toate personal.

În general interacțiunea cu oamenii necesită mai multe straturi de scuturi, din diverse materiale. În preajma prietenilor îl porți pe cel transparent și penetrabil, pentru că îl îmbraci doar ca să nu te înfățișezi gol. Ideea e să poți fi văzut așa cum ești dacă celălalt vrea cu adevărat să te vadă. La școală îl porți pe cel care blochează soarele, reflectându-l, astfel încât profesorul să aibă parte de o demonstrație a luminii, a cunoașterii. Întunericul lacunelor și al nesiguranței îl păstrezi în spatele oglinzii reflectorizante, pentru că nu primești notă pentru ele. În familie porți scutul moale al halatului sau pijamalei, desigur dacă ai norocul de a proveni dintr-o familie armonioasă ca a lui Alix. Măcar acasă poți să fi tu însuși, ciufulit, șifonat, nebărbierit, morocănos și pe alocurea insuportabil dacă e

cazul. Sunt părinții tăi și practic a te formaliza în preajma lor e cel puțin ridicol. Nu știu sentimentul provocat de un mediu ostil în propria casă, iar dacă a supraviețui acolo necesită un scut de o duritate mai mare ca cea a bumbacului, mă declar cu totul ignorant.

Până în decembrie 1999 amândoi am avut același traseu familial și educativ, iar aspirațiile noastre parcă fuseseră programate de același curent cultural ce cutremurase lumea interbelică cu un secol în urmă. După întâmplările neobișnuite aduse de iarna în cauză, am rămas pe loc în comparație cu viteza schimbărilor din viața prietenului meu și ușor nedumerit de adaptarea lui atât de firească la o lume pe care niciunul nu o cunoscuse înainte. Nu știu de ce aș fi fost eu în stare dacă m-aș fi împiedicat de o astfel de corporație, însă nici nu m-am gândit prea mult la asta. În general mi se pare un efort mult prea mare să scap de mine pentru un om cu totul nou. Comoditatea m-a ferit mereu de schimbări radicale. Oricum, îmi era suficient spectacolul gratuit pe care Alix mi-l oferea de acum din două în două săptămâni, vinerea, după servicii, ca de obicei la Corso.

Seară de seară ieșea cu colegii lui, însă ce era al nostru era pus de-o parte. Primul lucru care mi-a sărit în ochi după ce noua uniformă îi împrumutase deja forma trupului și mirosul tânăr, a fost răceala cu care judeca acum orice situație exterioară lui. Era o achiziție nouă de care încă nu era conștient. Pentru mine însă era ca o pălărie uriașă, roșie, cu stelute sclipicioase de jur împrejur și câțiva clopoței ornamentali care trona fără rușine, îndesată bine pe capul lui și care întreba cu glas pițigăiat dacă era corespunzător purtată de noul deținător. Ascultându-l câteva întâlniri la rând povestind despre monotonia jobului, a repetabilității cazurilor asistate și a incredibilei stăpâniri de sine pe care trebuia să o posedă, pălăria împricinată

Începea să pară mai degrabă un joben elegant asortat cu cel mai șic monoclu. Comparațiile cu secolul trecut mi se par mai eficiente decât șepcile cu cozoroc sau bandanele contemporane. Aroganța și păstrarea distanței erau probabil cele mai bune scuturi împotriva pierderii cumpătului și o asigurare în plus că nu s-a pierdut cu totul în comunicarea bazală, folosind în orele de lucru o bucată de creier distinctă de cea care-l făcea pe Alix să rămână Alix și la terminarea lor.

Poveștile noastre au căpătat o oarecare cursivitate și un firesc pe care-l poți întâlni doar între prietenii foarte vechi. Odată ce lucrurile au reintrat în normal, într-un alt normal, iar legătura noastră s-a adaptat schimbării, ne-am băut în continuare cele două beri regulamentare discutând ca pe vremuri, însă alte subiecte. E drept că berile au devenit uneori mai multe și aleator înlocuite de cocktailuri masculine, pe care Alix insista să le plătească, însă ceea ce mă temeam că se va șubrezi între noi având în vedere treptele sociale pe care le-a sărit câte două odată de când buzunarele pantalonilor lui cuprindeau și altceva decât cheile de la casă, a devenit de fapt mai solid.

Întotdeauna eu luam cel dintâi cuvântul, pentru că veștile mele erau mereu previzibile, lipsite complet de elemente surpriză și rapid de trecut în revistă. Alix le știa dinainte să mă apuc să le înșir cronologic, pentru că în ultimul an de facultate discutasem fiecare pas pe care urma să-l facem după absolvire, până își tociseră luciul noutății. Începusem examenele și de nota primită depindea distanța dintre casă și școală, naveta sau închirierea unei cămăruțe cinci zile pe săptămână într-o casă din inima folclorului autohton. În câteva luni urma să mă mut în vreun sătuc din munții, să trezesc în tinerii

satului plăcerea de a citi, să le stimulez gândirea critică prin lectură și sensibilitatea prin interpretarea operei literare.

Ai zice că misiunea mea era de departe mai provocatoare decât orice job de CCR, însă povestea mea era comună milioanei de profesori din lumea întreagă, pe când aventurile corporatiste ale prietenului meu erau proaspete, originale, o noutate pentru urechile mele. Îmi dădeam silința să rețin terminologia englezist-corporativă de care Alix se folosea cu iscusința unui fiu din flori al top managementului. Am înțeles că munca lui era analizată într-un activity report pe care nu avea cum să-l păcălească, că practic trebuia să ia cât mai multe apeluri în cele opt ore de lucru, fiecare apel să fie cât mai scurt, iar clientul pe deplin mulțumit; să petreacă cea mai mare parte din timp în talk time și cât mai puțin posibil pe hold sau not ready. Toate informațiile să fie acurate, precise, concise, clientul fericit, rezolvat, recunoscător.

Găseam orarul deloc aerisit, o susținută constrângere și concentrare asupra unor lucruri complet străine. Opt ore să nu am timpul și libertatea să mă gândesc aiurea pentru că fiecare cuvânt îmi este monitorizat mi se pare un antrenament pentru niște mușchi pe care nu mi-i voi dezvolta niciodată. Nu e vorba de lene sau delăsare, mai degrabă de nedumerirea pe care aș simți-o făcând așa ceva în timp ce mintea mi-ar zburda mai degrabă printr-o cetate medievală din Moravia. De ce să depun un efort considerabil curățând zăpada când mai degrabă aș schia pe ea? Probabil Alix depășise faza mirărilor din moment ce vorbea atât de degajat despre activități care îi ocupau mare parte din zi. Lui i se părea deja simplu să-și facă job-ul chiar dacă niciodată nu l-ar fi putut face perfect.

Lucrând cu oamenii, relativitatea arbitrează. Comunicarea este interpretabilă și niciodată nu știi încotro se va rostogoli. Cuvintele erau pentru el materialul cel mai maleabil, pe care știa să-l modeleze cu desăvârșită artă, iar asta depășea puțin atribuțiile unui CCR. Vocabularul prea bogat și rețetele complexe în care îl amesteca erau singurele probleme pe care le avea, profesional vorbind, pentru că se folosea de toate discutând cu clienții, indiferent de proveniența și educația lor. Cu ușurință ajungea să monologheze, interlocutorul fiind depășit de explicație sau să înceapă o partidă de debate, celălalt nimerindu-se să fie la fel de convins de opinia lui ca și Alix de a sa. Nu era conștient de aceste situații până nu era avertizat de manager. Dar cine îl putea condamna că se pierde în polemici din moment ce trebuia să folosească minunăție de limbă într-un scop atât de limitat? Consideram scuzabilă o astfel de scăpare și mi-era ciudă că el se gândea la tot felul de soluții care să-l înfrâneze. Câtă risipă de talent pentru un om care nu demult visa să se folosească de vorbe pentru a crea. Provocare și risipă. Un titlu pe care n-aș fi vrut să trebuiască să-l dezvoltăm în anturajul nostru, tocmai pentru că risipa se referă la materia primă cu care modelează profesorii.

Mereu îmi spunea câte ceva despre cum se simte, dacă e fericit cu ce face sau dacă ce a învățat îi era suficient să se poată gândi la o carieră. Eu aduceam vorba pe ocolite, pentru că între bărbați întrebările de această natură nu se pun niciodată direct, dar eram curios și vroiam să-l descos puțin, însă nu vroiam să-i dau de înțeles că mă îndoiesc de fericirea lui întrebându-l direct despre sentimente delicate. Uneori mă aventuram și-l întrebam dacă se mai gândește la profesorat, dar de cele mai multe ori rămâneam cu ideea suspendată, dezarmat de luxul de amănunte cu care-mi povestea despre ultimele

servicii și utilitatea lor, uitând că sunt eu cel care îl ascultă. Câteodată aveam noroc și-mi povestea cu lux de amănunte despre dezamăgirea sau recunoștința pentru noua lui preocupare, alteori trebuia să mă mulțumesc cu poveștile despre clienți, șefi și colegi drept răspuns.

„Știi, jobul ăsta e un paradox pentru mine. Îmi place atmosfera, reputația companiei, profesionalismul cu care suntem tratați angajați, îmi plac colegii, șefii, condițiile de lucru, de bani nici nu mai vorbesc, singurul lucru care nu-mi place sunt eu. Ca să-mi fac bine treaba trebuie să fiu mai puțin eu, poate jumătate din mine ar fi suficient. E clar că subiectele care încing firul între mine și toți peștriții oameni din țara asta nu necesită nici jumătate din abilitățile mele de comunicare, dar nu mă pot abține să argumentez la maximă capacitate ideea, chit că discutăm despre definiția scadenței și implacabila obligație de a fi onorată.”

„Nu cred că poți să fii mai puțin decât ești și nu cred că despre asta e vorba de fapt. Chiar dacă ai o cultură care nu-ți folosește în niciun fel mare parte din zi, îți lipsește ceva fără de care nu-ți va fi niciodată ușor să comunici cu oameni din toate păturile sociale. Trebuie să înveți să fii flexibil, să intuiești capacitatea de înțelegere a celui cu care vorbești, să te cobori la nivelul lui dacă e necesar, să te adaptezi din momentul în care clientul îți adresează întrebarea la complexitatea sau simplitatea noțiunilor necesare. Îți dai seama că nu poți literaturiza o discuție despre balanțe financiare. Trebuie să-ți limitezi limbajul la subiectele de discuție. E de înțeles că ți-e greu. Facultatea te-a pregătit să devii un profesor, un exemplu lingvistic pentru elevi, să fii cel care ridică permanent standardul discursului impunându-l drept model, iar ce te învață compania asta este să

devii maleabil, adaptabil, să fi răspunsul potrivit pentru toate tipurile de clienți cu care ai de a face.”

„Da, cu alte cuvinte, în loc să mă concentrez mereu să fiu mai bun, mai elocvent, mai explicit și mai bine documentat, cum eram la facultate și cum gândesc despre mine că sunt, trebuie să mă străduiesc să nu fiu toate astea, în schimb să mă folosesc de cât mai puține și mai banale cuvinte, ca TL-ul să mă aprecieze și să-mi dea notă mare la evaluare. Nu știu ce să zic. Ai dreptate, oricum. Trebuie să găsesc o cale de mijloc între mine și ei, să nu cad pre mult nici în ochii mei, nici în ai lor. Mă gândeam că atunci când voi avea servicii va trebui să am pretenții tot mai mari de la mine, dar pe de altă parte nu mi-am imaginat vreodată că voi lucra într-o corporație. Deocamdată asta e treaba, nu puteam fi mulțumit de toate, nu-i așa? Tot ce sper este să nu pierd toate noțiunile pe care nu le pot folosi aici și să rămână undeva la păstrare până voi avea din nou nevoie de ele.”

„Stai liniștit, că n-ai cum să scapi de ele și nici ele de tine. Sunteți făcuți din aceeași plămădeală, nu din țărână ca străbunul Adam. Și până la urmă nu trebuie să faci asta dacă nu-ți place. În câteva luni poți să dai examen pentru post și mergem mai departe împreună, așa cum am plănuit.”

„Crede-mă că mă gândesc destul de des la ce credeam că voi face pe vremea asta. Sunt seri când plec de-acolo cu nervii la pământ și cu o nedumerire de nelămurit despre ce caut de fapt acolo. Dar până dimineața îmi trece și concluzia la care ajung cel mai des este că am nimerit foarte bine, că am un salariu pe care ca profesor nu l-aș fi avut niciodată, iar absolut tot ce țin de compania asta îmi place, mai puțin un singur lucru, munca... Dar procentul satisfacției este

peste trei sferturi din întreg. Mă gândeam că ar trebui să scriu în fiecare săptămână câte ceva, doar așa să nu-mi ies din mână, pentru că nu voi renunța niciodată la visul meu de a scrie. Doar îl amân câțiva ani, să văd încotro o să ajung de-aici. Poate o să mă ofer voluntar la revista companiei, *Ochi și urechi* îi zice, să scriu articole pentru ei. Poate-mi va prinde bine la dosar și așa măcar mai elimin o parte din frustrare.”

„Nu-i deloc o idee rea. Poate ar trebui și ei să știe ce talente ai și așa te vor aprecia mai mult și nu li se va mai părea incomod felul în care te exprimi. Ar fi o justificare necesară.”

Banii pe care îi câștiga acum, cam de zece ori banii pe care urma să îi câștig eu ca profesor de limba și literatura română, au scos la iveală un bărbat foarte generos, care își răsfăța prietenul și familia scoțându-i câteodată la restaurant. Își asumase responsabilități acasă, hotărând să plătească el gazul și electricitatea și de două ori pe lună făcea el cumpărăturile de alimente. Vroia să ajute, simțea nevoia să arate că de acum e unul din bărbaii din casă și știa că astfel părinții lui își vor putea face câte un moft. Albert își putea cumpăra fără remușcări câte o sticlă de Bacardi Oro, băutura lui preferată, iar Agata nu știa, un costumaș în deux pieces sau vreun parfum, ceva ce cu siguranță nu își cumpărase de multă vreme. Era mândru știind că poate face ceva pentru părinții lui. Era o dovadă clară că job-ul lui merita efortul și că nepotrivirea lui cu acel loc era doar o perspectivă pe care o putea ignora pentru moment.

Andrei se mutase încă de când era student cu iubita lui într-o garsonieră la capătul celălalt al orașului. După ce a absolvit s-au și căsătorit, iar Alix rămăsese singurul copil de întreținut. Însă acum

lucrurile se schimbaseră, alix nu mai era un copil, ci un adult responsabil cu un venit mai mare decât al ambilor părinți la un loc.

Jobul nu se limita la cele nouă ore petrecute la micul birou din impozanta clădire emblemă. Devenise un stil de viață, un anturaj în care ajunsese să se simtă ca acasă, iar colegii erau familia lui de împrumut. Foarte rar apuca să se mai gândească dacă e mulțumit cu ce face, pentru că tot decorul se asorta perfect cu pofta lui de viață și cu banii care o alimentau. Pentru Alix ziua începea în fumoar. Acolo lua contact cu ultimele știri despre companie, cu schimbările procedurale și cele mai recente bârfe dintre colegi. Câțiva dintre ei îi atribuiseră femeii de servicii două responsabilități de asistentă personală, propunându-i să le cumpere prânzul înainte de pauza mare, să le prepare în fiecare zi cafelele și să le aducă în fumoar la ore stabilite, contra câtorva bonuri de masă.

Departamentul își mărise capacitatea de când se angajase el, iar acum venise rândul lui să fie fellow. Se pare că îmi urmase sfatul și găsisese echilibru între oferta lui și cererea companie. Era deja considerat unul dintre cei vechi, cu experiență, iar juniorii îl priveau cu respect, așa cum încă își privea și el fellow-ul. Stima se transmitea și păstra din generație în generație și nu dispărea cu trecerea timpului. Își făcuse o mică gașcă împreună cu doi dintre colegii lui din training, Cătălin Moldovan și Laurențiu Lupaș, ambii absolvenți de ISE, dar cu vise la fel de nepotrivite ca și ale lui Alix față de noua carieră începută sub acoperișul preponderent capitalist.

Cătălin, zis și Merlin, după vrăjitorul care se zice că l-a ajutat pe prințul Arthur să devină rege, era un tip pasionat de istorie și mai ales de partea legendară a acesteia, de fantasticul cu aspirații reale din vremurile de demult. Personal nu l-am văzut de câțiva ani și nu

mai știu nimic despre el, dar sunt convins că *Lord of the rings* și *Harry Potter* sunt printre filmele lui preferate. Era capabil să povestească ore întregi despre puternica istorie a Marii Britanii, despre legăturile religioase și politice pe care le-a avut cu restul Europei, despre misticismul mayașilor sau impactul infim al creștinismului asupra islamismului. Alix a fost fascinat de Cătălin de când l-a auzit pentru prima dată povestind. Erau în drum spre o cabană închiriată de companie, unde au mers să sărbătorească aniversarea de trei ani a multinaționalei, alături de toți angajații din oraș. S-a simțit norocos să găsească printre colegii lui un om atât de cult, pasionat, de la care ar fi putut învăța enorm. Din acel moment a știut că vor deveni cei mai buni prieteni și același lucru l-a simțit și Merlin, descoperind în Alix o istorie ambulantă a literaturii.

Se trăgea dintr-o familie de matematicieni și era ca și Alix o dezamăgire pentru tatăl lui. Absolvise ISE-ul, era student în anul doi la Comunicare și Relații Publice și visa să ajungă în top managementul unei multinaționale. Istoria îl pasionase încă din copilărie, iar acum era doar un hobby în care investea o parte din timpul liber, însă aspirațiile lui profesionale ținteau în vârful piramidei capitaliste, care era după părerea lui baza secolului XXI, esența societății de consum. Prima dată mi-a povestit de el imediat după petrecere, unde amândoi stătuseră retrași la o masă, bând bere după bere, sudând țigările, discutând despre asemănările și deosebirile dintre zeii Olimpului și divinitățile nordice, Odin sau Zeus, Thor sau Jupiter, Frigg sau Hera, ajungând apoi fără dificultate la opera lui Wagner, *The Ring of the Nibelung* și alte influențe ale mitologiei în literatură.

Amândoi fuseseră la fel de săraci când s-au angajat, iar banul le-a schimbat viața în aceeași măsură. Săptămânal își petreceau împreună cel puțin o pauză de prânz mâncând de fiecare dată în alt restaurant, iar când vremea le-a permis, serveau masa pe terase sau în grădinile de vară din oraș. Deschideau meniul și comandau de fiecare dată altceva, alături de o bere rece și internațională. Degustau și se răsfățau culinar în timp ce își povesteau viețile, grăbindu-se să ajungă la zi cu informația ca să poată scrie împreună despre noua viață de holtei cu bani în buzunar.

Deveniseră și parteneri de shopping, pentru că ceea ce purtau ei nu se putea numi vestimentație. Alix purta hainele vechi ale lui Andrei, iar Merlin cele ale tatălui său pe care încă din liceu îl ajunsese din urmă la înălțime. De când au încasat primul salariu au început să-și înlocuiască fiecare lucru din garderobă cu unul nou. Printr-o împrejurare norocoasă și-au găsit și un stilist în persoana Martei Badea. S-au întâlnit odată întâmplător în zona cabinelor de probă dintr-un magazin și i-au cerut părerea despre hainele alese. De atunci, după fiecare salariu, mergeau toți trei în centrul comercial din centrul orașului, străbunul mall-ului ce s-a deschis câțiva ani mai târziu și achiziționau îmbrăcăminte de calitate, cu ajutorul ochiului cunoscător și informat al colegei care își făcuse din tendințele modei mai mult decât un hobby.

După ce au asortat jeanșii cu tricouri și cămăși corespunzătoare, au trecut la cumpărături mai însemnate, adevărate investiții, pantofi și geacă de piele. Cum amândoi trăiseră marea revoluție muzicală de după revoluție, rămăseseră puternic influențați, fiecare de câte un alt star internațional purtător de geacă de piele cu capse și fermoar pe diagonală, s-au nimerit să-și cumpere același model, ignorând

reacțiile de altfel firești pe care le provocau apărând împreună la servicii. Îmbrăcând geaca Merlin se simțea un Axl Rose de statură și nuanțe diferite, Alix un fan și mai fidel al lui David Gahan.

Preumblările diurne ale celor doi prieteni se repetau și după lăsarea serii, după ce își scoteau căștile de pe cap, dădeau log off legăturii telefonice și sign out aplicațiilor de lucru. I-am însoțit și eu ocazional în formația asta, până când mica noastră bisericuță s-a extins, descoperindu-l pe Laurențiu Lupaș cântând în *Blue moon*, un club de referință pentru amatorii de muzică live. Cel mai timid coleg din training interpreta pe scena clubului piesa lui Reamon, *Supergirl*, într-o variantă proaspătă și puțin mai ritmată a originalului, afișând o carismă și un sex appeal surprinzătoare. De miercuri până sâmbătă ieșeau seară de seară în alt club, până când și-au descoperit colegul în postura amintită. După aceea, *Blue moon* a ajuns localul întregului departament de Customer Care și curând majoritatea CCR-ilor deveniseră de-ai casei, cu pile la intrare și mese rezervate în fața scenei.

După ce-l descoperise între manuale de proceduri și modele standard de apel pe Merlin cu toate obsesiile și apucăturile lui de orator, pentru Alix n-a mai fost o surpriză să găsească acolo și un muzician. Dacă ceilalți colegi ajunseseră să lucreze pentru companie din întâmplare, ca Alix, sau din cauza renumelui brandului, ca Merlin, Laurențiu o făcuse strict pentru bani și atât. Sărac, exact ca și ceilalți doi, cu aspirații de vedetă rock, a văzut în job-ul promițător un mijloc pentru scopurile sale. Își făcuse o formație cu care cânta piesele pe care le compunea încă de pe băncile liceului și visa să devină faimos ca Ozzy Osbourne. De acolo i-a și rămas porecla Ozzy, chiar dacă nu prea i-a convenit, sperând să i se spună într-un fel mai original. I-am

promis că va fi o poreclă temporară, până găsim una într-adevăr demnă de un star to-be.

Îi trebuiau bani pentru o chitară electrică nouă și pentru una acustică, bani pentru închirierea unui studio ca să poată înregistra un CD demo, bani pentru microfoane, boxe și alte instrumente indispensabile unui spectacol muzical, pe care deocamdată le închiria. Patronii clubului erau părinții basistului cu care cânta Ozzy de mai bine de șase ani și erau fericiți să-i lase să cânte de câte ori nu concertau alte trupe cu care aveau contract. Era o cale bună pentru ei să se facă cunoscuți publicului local și un spațiu ideal pentru repetiții când barul era închis. Cum banii câștigați erau puși deoparte pentru investiții serioase, Ozzy nu servea niciodată masa în oraș, nu era deloc interesat de reîmprospătarea garderobei, iar serile petrecute la *Blue moon* le petrecea bând câteva Coca-Cola.

Locuia încă cu părinții, care îi ofereau în continuare tot confortul, iar cheltuielile lui se orientau strict către muzică. Majoritatea timpului liber îl petrecea în camera lui lucrând la versuri pentru piese sau în club exersând cu colegii de trupă. Cu Alix și Merlin se întâlnea negreșit în fumoar și patru seri pe săptămână în club. Au devenit nedespărțiți la servicii, un adevărat boyband, cum le plăcea să își spună și s-au retras într-un colț de sală, așezându-și birourile atât de aproape unele de altele și auzindu-și atât de bine convorbirile încât și-ar fi putut rezolva reciproc apelurile.

Făceau un fel de opinie separată și toți ceilalți îi găseau originali și interesanți. De fiecare dată când unul din ei avea pe fir un client cu un vocabular colorat, agramat sau cu un IQ îndoielnic, puneau telefoanele pe mute și emiteau cele mai istețe glumițe, umplute desigur cu sarcasm și detașare. De când alcătuiseră simpaticul lor

trio, job-ul își uitase monotonia și previzibilitatea în sertarul cu manuale și proceduri. Simțeau că trăiau o continuare a studenției, una mercantilă, iar apropierea prietenilor o făcea câștigătoare în toate sensurile. Dacă vreunul din ei avusese vreo îndoială despre prezența lui acolo, aceasta s-a dizolvat în voie bună și spirit autentic de camaraderie.

Oricine cred că e familiar cu sentimentul acela că lucrurile se petrec atât de bine și regulamentar încât prevestesc o schimbare radicală. Același presentiment îl aveau și cei trei prieteni, pentru că de câteva săptămâni se discuta în fumoar numai despre job opportunities. În ultimul an compania se dezvoltase considerent, iar clienții se dublaseră ca număr. Se făceau angajări la fiecare două luni, iar sala calculatoarelor, altădată aerisită și solemnă, era acum asemenea unei gări de provincie. În permanență existau colegi noi care trebuiau instruiți, iar trainingul care altădată dura o lună și constituia o bază solidă pentru noul angajat, să poată începe lucrul fără mari lacune, se înjumătățise ca durată pentru că departamentul responsabil nu mai făcea față cu afluxul de nou-veniți.

Flaviu, care era acum Training Manager, venea foarte rar în vizită, cel mult să onoreze cu prezența lui decernarea diplomelor de absolvire a trainingului. Se pare că ajunsese într-un stadiu nou al jobului, acela care nu-l mai plimba prin toată țara instruind novici despre meșteșugurile corporative, ci îl ținea legat de același monitor în care tabele complicate de Excel trebuiau împărțite frățește între proaspeții traineri tocmai ieșiți din mâinile lui. Le dirija plecările și întoarcerile ca pe niște ecuații matematice și geografice, făcând tot posibilul să se încadreze în buget și să nu epuizeze resursele umane pe care le avea la dispoziție. Avea o misiune delicată, pentru că dacă

nu reușea să țină toate trainingurile, să pregătească toți noii angajați cu puținii oameni din subordine, în limita financiară și temporală targetată, departamentul urma să fie externalizat. Era pentru prima dată când Alix lua contact cu stresul pierderii jobului, chiar dacă indirect, iar agitația pe care i-o transmisese Flaviu prin problemele lui îndelung deplânse, îi lăsase o stare de nesiguranță.

De cealaltă parte a training-ului, cea practică, erau responsabili direcți toți CCR-ii prezenți, abuzând din plin de autoritatea neoficială permisă de statutul de fellow. Curând cei trei mușchetari abia mai aveau timp să schimbe câteva vorbe în pauza de țigară, pentru că în rest erau permanent ocupați cu proaspeții colegi de breaslă. La fiecare calculator stăteau câte doi asistenți, unul activ care își trainuia colegul prin exemplul personal și unul pasiv care lua notițe și lua aminte la fiecare caz în parte, purtându-și cu mândrie noua pereche de căști. După ce se depășea faza de informare, se trecea la cea de observare, când trainee-ul lua cuvântul și fellow-ul asculta apelul, iar la final comenta, corecta și îndruma CCR-ul nou-nouț.

2001 a fost anul unei explozii corporative, afacerile înfloreau, profiturile începeau să își arate capetele festive după perioada de investiții, iar angajatorul prietenilor mei era unul din cei mai puternici din România la momentul respectiv. Toate mailurile oficiale pe care le primeau se refereau la un anumit ARPU și o oarecare EBITDA care deveniseră extrem de profitabile pentru companie. Alix le citea considerând de bun simț să o facă, dar în afară de ideea generală de bine nu pricepea mare lucru. Merlin, economist de meserie și direct interesat de evoluția firmei i-a explicat în termeni profani care e vestea cea bună, astfel încât să fie pe înțelesul lui. Suma de bani pe

care un clienții o aduceau în medie companiei crescuse, iar profitul efectiv, excluzând taxele, se triplase în ultimul an.

Veștile erau cele mai bune chiar și pentru angajați, lăsându-le loc de promovare. Acesta era de acum subiectul cel mai fierbinte din fumoar unde spiritele se aprindeau tot mai tare la gândul inevitabilelor schimbări de care trebuiau să profite. Colegii mai vechi decât ei erau de părere că au petrecut destulă vreme povestind direct cu clientul, cu alte cuvinte s-au murdărit destul pe mâini și că ar fi venit momentul să se ocupe doar de supervizarea acestei activități, pe care ce altfel o aveau la degetul mic. Era inevitabilă o restructurare a personalului și aceasta era nișa prin care trebuiau să se strecoare ca să își construiască o carieră solidă în această companie ce se afla pe val.

Cum erau acum de patru ori mai mulți CCR-i dar tot patru Team Leaderi, s-au mai creat din eter încă o duzină de joburi asemănătoare pe care au aplicat majoritatea colegilor veterani, în frunte cu Mihnea. Alix a fost luat pe nepregătite de această mișcare de trupe, neavând încă nicio strategie pentru viitor. Nu se gândise nicio clipă la avansare, fiind atât de ocupat să se bucure de viața cu bani în buzunar. A învățat într-un final că a lucra într-o corporație presupune o permanentă stare de nemulțumire pe care dacă nu o ai trebuie măcar să o afișezi, pentru a arăta anturajului că tu ești cel puțin over qualified și trebuie să urci câte trepte va fi nevoie ca să ocupi poziția cea mai challenging pentru capacitățile tale (pe care dacă din întâmplare nu le ai, trebuie neapărat să le fabrici în situațiile propice, de obicei de față cu superiorii). A mai înțeles că dai dovadă de incompetență dacă stai pe un post mai mult de un an și că jocul de șah este cea mai potrivită comparație unei ascensiuni corporative.

Doisprezece pioni din departamentul de Customer avansaseră o linie și Alix se credea rămas în urmă. Nu mai avea nicio importanță faptul că nu plănuse să ajungă aici, dar dacă tot ajunsese, măcar să facă ceva, să înainteze odată cu curentul, să profite de val și cine știe, poate o carieră managerială era exact ce i s-ar fi potrivit.

În seara zilei în care s-au oficializat promovările pe job-urile de TL, au ieșit toți colegii vechi în *Blue moon* să îi sărbătorească pe norocoșii posesori de noi titluri. Ajunși acolo, Merlin și-a luat deoparte prietenii și a convocat o ședință spontană.

“Fierul trebuie bătut cât este cald, iar mai cald de atât nu va fi în următorul an. Trebuie să acționăm acum.”

I-a desființat repede lui Alix admirația pe care o avea pentru felicitării serii, în special pentru vechiul lui prieten Mihnea și stresul că nu a fost inspirat să aplice pentru acele posturi.

“Dă-l în colo de Customer Care, că e capăt de drum. Mai sus de TL n-ai unde să promovezi, pentru că deasupra mai este managerul și apoi direct CEO-ul. Cu alte cuvinte stați liniștiți, că n-ați pierdut nimic, dar aveți ce câștiga dacă vă mișcați repede lunile care urmează. Lucrurile stau în felul următor: într-o companie în dezvoltare, cele mai puternice departamente sunt cele de marketing și vânzări. Asta era direcția în care trebuie să ne îndreptăm. Acolo există potențial de creștere, greul îl duce promovarea produsului și eficiența cu care este răspândit pe piață. Strategia mea a fost de la început să ajung în Marketing, unde posibilitățile carieristice sunt nelimitate, dar nu puteam să ajung acolo de la început, pentru că pozițiile de entry level sunt doar la căscuță. Dar acum am suficientă vechime să pretind o avansare. Vă sfătuiesc să faceți ca mine dacă nu vreți să putreziți aici.”

Conceptul de mediu de marketing și analiza lui; dimensiunile și segmentarea pieței; mixul de promoțional; politica de produs, preț, distribuție și promovare; strategii și practici comerciale; strategii și canale de distribuție; instrumente de promovare, clasificare și comparație a produselor; planificare, campanii și bugete de advertising; analiză, obiective și implementare a planului de marketing. Asta studiase cu pasiune în facultate și acum avea ocazia să se folosească de toate cunoștințele dobândite.

Posibilitățile erau variate pentru angajații actuali, pentru că din rândul lor se făceau recrutările și foarte rar din exterior: în HR era nevoie de noi Recruitment și Payroll Specialists, Compensation and Benefits Analysts, Insurance Services Administrator, Safety/Loss Control Officer, Project and Integration Specialist, HR Advisor, în Financial de Accounting Consultant sau Examiner, Treasurer, Revenue Accounting Manager, Auditor, Financial Advisor, Risk Manager, în Marketing de Market Research Supervisor, Market Analyst, Product Development Manager, Public Relations Specialist, Press Secretary, Corporate Communications Manager, Online Publicist, Sales Promotion Manager etc.

Tot ce trebuia să facă era să aștepte primul tren, să părăsească gara provincială a CCR-ilor și să-și construiască o carieră.

Ozzy nu părea deloc impresionat de entuziasmul lui Merlin. Pentru el compania însemna vaca de la care vroia să mulgă până își pune pe picioare trupa, ca apoi să se ocupe exclusiv de muzică. Nu vedea rostul unei ascensiuni din moment ce în orice clipă viața lui putea să ia o întorsătură bruscă spre strălucitoarea lume a show-biz-ului. El aștepta trenul șansei, aștepta să fie descoperit. Job-ul actual era comod, știa exact ce are de făcut, nu existau surprize sau eforturi

suplimentare, banii veneau la sfârșitul lunii fără să fie nevoit să consume alte resurse în afara timpului.

Pentru Alix, ședința ad hoc a lui Merlin îi administrase o supradoză de adrenalină și nu știa cum să și-o dozeze. Era de acord că trebuia să profite, dar de ce? Încotro să ia metaforicul tren? De unde să cumpere biletul? De câți bani ar avea nevoie ca să ajungă la acea carieră? Era singurul cu o dilemă, ceilalți doi știau exact de ce se aflau în acea gară, unul așteptând trenul via Marketing, celălalt așteptând ca acesta să treacă, să elibereze linia și să facă loc trenulețului muzical să staționeze în dreptul lui. Seara s-a încheiat în tonuri neliniștite de așteptare stângaci interpretată și ceață densă de țigări fumate cu productivitatea unei locomotive cu abur. Trecuseră de primul liman al conștiinței de corporatist carierist și planul era să-și vadă fiecare de treabă ca și până atunci, iar la apariția primului job opportunity să acționeze.

Exact așa s-a și petrecut schimbarea prevestită de prea mult senin. Într-o dimineață rece de duminică, în a doua toamnă a carierei lui, Merlin s-a prezentat în fața casei lui Alix și aștepta să i se deschidă insistând cu degetul arătător pe sonerie. Deși era de aproape un an un obișnuit de-al casei, nicio gazdă, cu atât mai puțin Agata care ținea foarte mult la somnul dimineților de weekend, nu ar fi putut arăta încântare musafirului matinal, când tot ce simțea era profundă iritare. Și-a camuflat bine sentimentele adormite și l-a poftit înăuntru pe tânăr, remarcând la el o nerăbdare și o neliniște curioase pentru cât de zen îl găsisese cu toate celelalte ocazii. L-a rugat să intre la Alix în cameră, lăsându-l pe el să-l trezească din somn, să nu fie ea cea care își inoportunează fiul în dimineața lui liberă.

Odată ce s-a văzut intrat în camera prietenului său, jumătate din problemă era ca și rezolvată, prima condiție a acestei rezolvări fiind simpla prezență a lui Alix. Merlin și-a dezbrăcat geaca de piele și fularul gros de lână, s-a scuturat repede de fragilele remușcări de a fi trezit o întreagă familie într-o sfântă dimineață de toamnă somnoroasă și a alungat printr-un oftat adânc gândurile purtătoare de eșec care-l sâcâiau de mai bine de-o zi. Era la locul potrivit și pe cale să trezească omul potrivit să-l ajute.

Scoase din rucsac un termos gravat cu logoul companiei și două cani din setul de picnic și își puse în aplicare tactica de trezire a prietenului, prin inocularea aromei de cafea deșteptătoare, cea mai blândă metodă la care s-a putut gândi. Anticipase somnul și ospitalitatea minimă de la începutul zilei, dar cu ajutorul cadourilor primite de altfel de fiecare angajat din partea Iepurașului de Paște, a reușit să-l aducă pe Alix printre cei conștienți cu un efort minim, dar eficient.

Vineri la finalul programului, Merlin rămăsese să scotocească rubrica de posturi libere, așa cum făcea aproape în fiecare zi în ultimele două luni și descoperise ceva cu un potențial ascuns, o porțiță pe care nu mulți o vor intui ca pe o șansă mascată, nefiind intitulată cu majusculele unui job opportunity. Un concurs de eseuri la care putea participa orice angajat, oferea câștigătorului un internship în departamentul de marketing. Subiectul era "Brandul colorează viața". Compania se pregătea să lanseze pe piață o serie de produse și servicii care aveau ca public țintă adolescenții, iar concursul de eseuri era o sursă serioasă de detalii de luat în seamă înainte de a demara campania. În asta și-a văzut Merlin pista de lansare și ar fi făcut orice să nu o rateze.

Toată sâmbăta stătuse închis în casă lucrând la eseu. Știa exact ce să spună, însă felul în care să o facă îi era inaccesibil și toate ciornele scrise sfârșiseră în recycle bin. Economist de meserie, era mai degrabă prieten cu numerele, strategiile și analiza, iar pasiunea pentru istorie și oratoria lui desăvârșită îl stimulau cel mai bine când în discuție se prezentau fapte deja comise și texte gata scrise, menite să fie comentate. Însă în fața coalei albe era la fel de neputincios ca pisica pe o trambulină la doi metri deasupra apei. În afară de incapacitatea lui de a compune texte care să nu fie scrise sub formă de listă, tabel sau schemă, mai avea o mare dificultate în a introduce factorul uman în discuția concretă despre lansarea unui brand. După o analiză logică a situației în care se afla și a resurselor la care putea avea acces, a găsit răspunsul în Alix.

Absolvent de Litere cu aspirații resemnate de scriitor, era cel care urma să-l ajute să transpună în cele mai potrivite cuvinte ceea ce el avea de spus. Merlin aducea *ce*-ul, Alix *cum*-ul și așa avea să trimită cel mai senzațional eseu din concurs, pe care îl vedea ca și premiat. La prima audiție ideea părea destul de greu de pus în practică, dar după cafeluța fierbinte, argumentele lui Merlin și trei țigări fumate contemplând perspectiva scrisului în sine, a devenit de-a dreptul atrăgătoare. Trecuse mai bine de un an și jumătate de când nu mai deschisese o carte care să nu se refere la noul lui job, an care acum îi părea sterp pentru că era lipsit de spirit creativ. Ținea un jurnal încă de când intrase în școala generală, iar ultima pagină din caietul curent avea scrisă data de 20 decembrie 1999. Peste câteva luni se împlineau doi ani de când nu mai scrisese nimic pentru el, de când s-a lăsat pus deoparte pentru a urmări visul generației lui, visul corporativ.

Trei țigări au fost suficiente să-i ofere răgazul de a-și aminti de personaje, intrigi, critici, teorii și curente, de poezie și basm, de discursul său desăvârșit care-i ținea pe colegi și profesori nemișcați de câte ori prezenta o lucrare, monopoliza un seminar sau susținea un examen oral. Atât a durat să-și regăsească imaginea proiectată într-un viitor care acum părea fictiv, dând autografe la prima lui lansare de carte. Uitase acea imagine, înlocuind-o cu funcții de care nu mai auzise până atunci, dar pe care și le dorea, poate tocmai pentru a-și justifica rătăcirea, făcând-o astfel să pară intenționată. Cu toate acestea în gând, a deschis un document Word și s-a apucat de compus, cu Merlin în rolul rațiunii și setea de a scrie din nou drept voce interioară.

Pornind de la ideea că eseul va fi un fel de experiment al creativității lui, o verificare a conservării ei, a început să dezvolte fiecare idee pe care Merlin i-o explica, urmând ca apoi să le aranjeze pe toate într-o broderie lingvistică nouă. Mesajul era solid, bine argumentat, iar Alix a reușit să transmită odată cu el emoție, încredere și interes pentru generația tânără, transformând eseul despre brand într-o bucată de proză de calitate, în care compania se înfățișa ca un decor deschis, transparent și totalmente neinvaziv. Merlin a câștigat concursul, iar Alix și-a recuperat o parte din sine. La începutul lui decembrie boy-bandul a devenit un simplu duo, Merlin părăsind parterul clădirii impunătoare pentru a urca zilnic cu liftul la etajul al șaselea.

Este un lucru obișnuit într-o corporație să-și amenajeze birourile în funcție de importanță și prestigiu, de jos în sus. Cu cât mai sus cu atât mai important. Se datorează cred panoramei, imaginii de ansamblu pe care o oferă altitudinea. Perspectiva devine mult mai

optimistă când ești la înălțime, fie ea doar la propriu. Așa se face că CCR-ii au rămas mereu la nivelul inferior, pentru că nu oferă și nici nu li se cere perspectivă. Trebuie doar să ofere suport, să facă față vitezei când celelalte departamente accelerează. Pe când marketingul este însuși viitorul la superlativ, motorul care urnește din loc gigantica mașinărie corporativă, având puterea de a-i îndrepta roțile spre culmile profitului sau spre prăpastia falimentului.

În timp ce Ozzy economisea în continuare bani pentru echipamente muzicale și Alix trecea prin prima depresie de când se angajase, Merlin și-a început noul job cu entuziasmul anticipat. Eseul câștigător schimbase direcția în care se îndrepta trenul lui, iar faptul că succesul nu îi aparținea în întregime nu avea nicio importanță în maniera în care ajungea la destinație. Eseul era semnat Cătălin Moldovan și asta era tot ce conta. Nu conta nici pentru Alix, care își ajutase prietenul cu cea mai mare plăcere, însă aceasta este o practică des întâlnită în orice luptă de ascensiune, aceea de a-ți asuma meritele deși nu-ți aparțin pe deplin. Dacă în josul paginii apare semnătura ta, înseamnă că tu ai depus și efortul. Privilegiul și responsabilitatea aparțin celui care semnează documentul, este un lucru de bun simț, la fel răsplata sau pedeapsa.

Internship-ul este o formă intermediară de lucru, de asemenea foarte populară în rândul corporațiilor, pentru că le dă ocazia să economisească bani, economisitul fiind una din activitățile lor preferate. Își permit să plătească puțin pentru o muncă pe care în condițiile unei titularizări corespunzătoare ar trebui să o plătească dublu. E un fel de job combinat cu training și mult role play. În majoritatea cazurilor, internship-urile sunt teoretic temporare, însă practic sfârșesc prin a fi exact job-ul simulat.

Cei trei prieteni au continuat să se întâlnească seară de seară, de miercuri până sâmbătă în *Blue moon*, însă bucuria autentică pe care o emana Merlin și însuflețirea cu care le povestea celor doi noua lui agendă de lucru erau prea mult de îndurat în doze atât de dese. Ozzy pentru că nu înțelegea de unde atâta pasiune pentru niște lucruri atât de plictisitoare, Alix pentru că se simțea ușor pierdut pentru sine și total rătăcit în lumea asta corporativă în care deja de mult timp începuse să se întrebe ce caută. Era adevărat că Merlin, cerându-i o mână de ajutor cu eseul, i-o oferise pe cealaltă în schimb. Redescoperind scrisul, Alix avea senzația că cel puțin este diferit de colegii lui, care s-au vândut cu totul companiei și trăia sentimentul pe care-l naște de obicei păstrarea unui secret. Credea că are un as în mânecă și că atunci când va fi mai rău, scrisul îl va salva.

Începuse colaborarea cu revista companiei, *Ochi și urechi*, despre care discutasem cu câteva luni în urmă și le trimitea articole în funcție de tematica stabilită după fiecare număr în parte. Nu era foarte încântat, pentru că majoritatea subiectelor dansau în jurul măreției brandului, utilității serviciilor și dedicării personalului. Era constrâns să scrie despre lucruri care nu îl pasionau, dar o făcea cu mare plăcere. De la un moment dat i se asignau articole, nu trebuia să le mai propună el, pentru că redacția revistei îl vedea deja ca pe un colaborator permanent. După fiecare text publicat primea din partea departamentului de Comunicare câte un cadou drept răsplată. Avea deja o colecție serioasă de stilouri, mouse pad-uri, memory stick-uri și cărți despre brand awarness.

Scrisul era pentru el refugiul unde se retrăgea de câte ori avea sentimentul că s-a pierdut și că nu mai are contact cu omul care a

fost cândva. Își făcea jobul cu toată seriozitatea, dificultatea comunicării la nivele variabile fiind depășită demult, era recunoscător pentru bani și siguranță, dar singurele satisfacții personale pe care le trăia în câmpul muncii erau cele câteva ore pe lună când scria și colegii lui, care făceau vorbitul la căscuță să pară mult mai exotic.

Prima și singura inițiativă pe care a avut-o față de tematicile alese de redacția revistei a fost una de mare succes. Cu secretul lui în minte, s-a gândit că într-o companie cu peste două mii de angajați, ar putea exista nenumărate variante ale exemplului său, oameni care în condiții ideale ar face cu totul altceva cu viața lor, dar care pentru bani și siguranță, își compromit pasiunile. Asta a fost ideea, dar felul în care a propus-o a fost desigur mai blând și cu accentul pe achizițiile firmei. Ideea a fost acceptată fără nicio condiție sau imputare, urmând ca în fiecare număr să apară un articol despre angajații cu pasiuni ascunse. O adevărată campanie a fost demarată, pentru a descoperii ce fel de oameni lucrau în acea companie. Rezultatul a fost uimitor, iar feedback-ul pozitiv pentru toată lumea. Oamenii s-au simțit băgați în seamă, apreciați pentru ceea ce sunt, nu doar pentru munca pe care o depun, iar compania și-a primit lauda pentru proiectul care a scos angajații din anonimat. Alix a fost felicitat în particular pentru ideea pe care și-a asumat-o în totalitate redacția, însă cel mai important a fost că acum putea scrie despre oameni, putea să pună suflet în rânduri, umanizându-le și putea să scrie ca pentru o revistă non-profesională. Sau măcar se putea preface.

“OK, Alix. Ideea e minunată, dar vei avea de lucru mult mai mult decât până acum. Ești sigur că nu-ți va afecta jobul, că nu-ți va lua prea mult timp să o pui în practică?”

“Sigur că nu. Va fi o adevărată plăcere pentru mine. Oricum în timpul liber de cele mai multe ori scriu”...

A împărțit toate răspunsurile primite pe categorii de interes și în fiecare revistă publica un articol despre unul sau mai mulți colegi. Pregătea fiecare text după ce depunea puțină muncă de reporter, ceea ce îi diversifica și mai mult activitatea. Masa compactă care îi păruse până atunci stafful corporativ, își dezvăluise intimitatea vulnerabilă și i se înfățișa acum ca o frăție. Erau colecționari (de monede, ceramică, scoici, ceasuri, vinuri, timbre, machete de mașini, sticle de mini bar, icoane, medalii), sportivi (automobiliști, karatiști, tenismeni, baschetbaliști, înotători, alpiniști, pescari), muzicieni, debateri, șahiști, arbitrii, fotografi, turiști, poeți, pictori și bucătari amatori. Majoritatea erau mai mult decât corporatiști și asta îl făcea să se simtă în siguranță, ca într-o familie adoptivă. *Contur* a fost titlul pe care l-a găsit cel mai potrivit pentru rubrica lui.

Eu eram aproape de sfârșitul primului trimestru de școală, încântat de munca pe care o făceam, trist și resemnat de faptul că cinci nopți pe săptămână le dormeam într-un pat cu saltea din paie, într-o casă țărănească de altfel foarte cochetă în folclorul afișat, dar lipsită cu desăvârșire de confortul urban. La examenul pentru post am luat o notă peste așteptările mele, însă tot am ajuns să predau la țară, pentru că în oraș nu au fost foarte multe posturi libere. Dezamăgirea nu a fost copleșitoare pentru că mă așteptam la acest traseu. Începusem chiar să invoc elemente romantic-naționaliste în statutul de profesor la sat și câteva filme din regimul apus mi-au răsărit în minte, în frunte cu *Buletin de București*.

Incapacitatea mea de a gândi practic m-a găsit cu totul nepregătit în fața condițiilor de trai din secolul trecut. Mâncarea

incredibil de gustoasă și vinul absolut divin pe care mi le servea gazda mea compensau lipsa apei calde, a closetului interior, a televizorului, a internetului și a mașinii de spălat, însă nu acoperea nici pe departe lipsa centralei termice și a caloriferelor. Soba de teracotă a fost cu siguranță o descoperire fenomenala la vremea ei, însă mie mi se părea acum o glumă proastă. Biata mea gazdă puneă lemne pe foc pe la ora șapte seara când se culca, dar până la unsprezece noaptea când îmi terminam eu lecturile și pregătirile pentru școală, casa întreagă-mi părea bătută de vânturi prin pereții de o densitate îndoielnică. Suferința pe care mi-o provoca frigul nu o puteam compara cu nicio altă experiență. Frig acasă, frig în clasă, frig pe drum între singurele mele destinații zilnice. Diminețile erau singurele care-mi ofereau un confort dulce și doar atunci puteam gusta din ineditul pe care-l promite viața la țară. Bucătăria caldă, micul dejun natural și sănătos pregătit de tanti Sofica, o cafeluță cu nucșoară și lapte gras de vacă, alături de câteva țigări și *Academia Cațavencu* la care-mi făcusem abonament, erau tot confortul care trebuia să-mi servească toată ziua, amintirea lui ajutându-mă să înfrunt frigul de decembrie.

Însă suferința cea mai mare mi-o provoca singurătatea, izolarea în acel colț de lume unde nu ajunge nicio bărfă sau zvon, doar faptele concrete, mult timp după ce au fost săvârșite. Iarna era o haină care alunga privirile și chema indiferența, iar frigul îngreuna orice efort de însuflețire. Subtilitatea minții și a spiritului sunt atât de străine de acele locuri, încât ideea însăși de subtilitate nu are niciun sens din secunda în care ajungi acolo în timpul iernii mai ales. Traiul la țară este doar la propriu, iar mie îmi era așa de dor de un apropo, de subînțelesuri și dedesubturi, de interpretări la figurat ale profesiei

mele. Nu aveam cu cine face haz de situația mea rurală, nu aveam cui să-i relatez pe larg și în cele mai colorate expresii cu puțință comunicarea de care aveam parte într-o cancelarie sătească. Totul mi se părea memorabil, însă faptul că nu puteam împărtăși nimic, anula întreaga importanță a comediei în care jucam.

La sfârșit de săptămână când reveneam pe asfalt și apucam să mă văd cu Alix, poveștile noastre parcă luau foc de înflăcărarea cu care ne descărcam sufletele. Eu făceam eforturi de memorie să-i înfățișez întreg tabloul în care mi se derulau zilele lucrătoare, fără să-mi scape vreo vreun motiv popular. Alix mă ținea la curent cu tot de făcea Merlin, care i se părea incredibil de fascinant și cu toate planurile pe care le avea pentru anul viitor, când era hotărât să avanseze oriunde, dar să facă o schimbare, să se vadă odată în mișcare.

Îl vedeam puțin pierdut printre atâtea lucruri concrete și îi înțelegeam neastâmpărul. Nu știam cum să-l liniștesc pentru că nu vroia să-mi arate ce mare nevoie are de un sfat neprofesional. Tot ce îi ieșea pe gură era de fapt un strigăt de ajutor, o rătăcire a sinelui camuflată într-o criză de carieră. Am fost convins că nu mă înșeală instinctele când mi-a povestit despre eseul pentru Merlin, despre fericirea autentică pe care o trăia scriind articolele pentru *Ochi și urechi*. Nostalgia proiectelor din facultate și pasiunea cu care a scris fiecare rând din lucrarea de diplomă, care sperase la un moment dat să fie prima carte publicată, îi atraseră atenția către acel Alix pe care îl lăsase în urmă, de care parcă se dezbrăcase ca de niște coperti îngălbenite. Am avut dreptate intuind ce simte, dar am fost șocat să aflu soluția pe care o găsisese pentru ameliorarea situației.

Era convins că va putea scrie în continuare în paralel cu jobul și că asta îi va fi suficient, mai ales după ce va promova. Din moment ce va putea păstra legătura cu scrisul, chiar și în condițiile date, în care subiectele se rezumau la colegii lui, servicii și climate corporative, se declara mulțumit. N-am vrut să arăt cu degetul elefantul din încăpere, ci l-am lăsat să viseze denumiri corporative pe care să le poată aranja în cele mai desăvârșite fraze. Cred că doar gândul de a scrie îl încălzea, însă așa cum vedeam eu lucrurile la figurat, suprapunând experiența mea de academician într-o lungă devenire, se mulțumea cu o sobă de teracotă, când de fapt amândoi aveam nevoie de o centrală termică.

Primăvara mi-a mai înseninat perspectiva tabloului rural și după un proces elaborat și autodidact de observare a naturii întinerite, Topârceanu devenise poetul meu preferat, cu o treaptă mai sus decât Coșbuc și câteodată la egalitate cu romancierul de Teodoreanu. Cred că destinul a aranjat ca predarea poeziei naturii la clasa a-VIII-a să fie trecută în programă la început de martie, special pentru mine, ca o doză dublă de energie pozitivă. Cel mai important era că în sfârșit puteam să elimin frigul de pe lista preocupărilor mele și să-l înlocuiesc cu ceva revigorant, cum ar fi contemplarea naturii. Parcă nici nu o văzusem până atunci, pitită fiind după dealuri cenușii și sub nori sumbru asortați. O vedeam de fapt pentru prima dată cu adevărat, pentru că sunt băiat de cartier, fără veri petrecute la țară la bunici și cu amintiri încă vii despre curtea blocului. Natura o cunoscusem împreună cu Alix, escaladând munții țării pe poteci marcate cu grijă de niște predecesori fără nume pentru mine, vizitând-o la reședința ei de vacanță. Însă până atunci nu fusesem niciodată la ea acasă.

Îmbrăcat grosuț, stăteam pe veranda strâmtă cu vedere spre grădină și pădure, de când mă întorceam de la școală, până mă chema Sofica la cină. Găsisem un scaun solid, cu spătar înalt și brațe late, cu vopseaua verde scorojită de toate iernile pe care le supraviețuise în pivniță și cu un scârțâit cumva familiar, de-al casei. Îl luasem în stăpânire și i-am dat de înțeles gazdei că de acum era al meu, că locul lui e pe verandă acolo unde l-am așezat și că nu trebuia mutat. Oricât de scăzută putea fi temperatura în acea primăvară nouă, corpul meu o putea suporta fără eforturi termice suplimentare. Simplul fapt că vedeam verde dinaintea ochilor ridica termometrul cu vreo zece grade. Statul pe acel scaun era punctul culminant al zilelor mele. Acolo pregăteam lecțiile, corectam lucrările, citeam și scriam, însă cel mai mult iubeam să stau pur și simplu cu natura la taifas.

Copacul lui Fowles devenise noua mea biblie, iar revelația naturii clarifică pentru mine multe fragmente de proză, înlesnindu-mi interpretarea. Faptul că mă puteam bucura de ea fără să caut vreun folos material, urmărindu-i doar lenta și fascinantă transformare, dezvelise în mine o latură sălbatică, neșlefuită și odată cu ea teritorii virgine de explorare lirică. Mă găseam pe o altă potecă, zăbovind pe un traseu pe care îl marcam din scaunul meu patriarhal, sperând ca la finalul anului școlar să consider întreaga aventură rurală o experiență unică în viață.

Era perioada tezelor și nu mersesem acasă de vreo două săptămâni, când m-am hotărât să nici nu mai întorc până la sfârșitul trimestrului. Salarul meu era oricum o glumă și-mi ajungea atât cât să plătesc masa, casa și transportul către oraș. Am decis să economisesc banii de drum, ca să mă folosesc de ei în vacanța de

Paști. Nu mai știam nimic de Alix și mă rodea o curiozitate copilărească despre *Ochi și urechi* și promovarea lui iminentă. De jur împrejur cu natura vie nu mă mai simțeam singur și vroiam neapărat să spun cuiva cât de norocos mă simțeam să fiu obligat să stau o lună într-o astfel de companie, ei bine, nu oricui, ci lui Alix.

N-am fost surprins când mi-a venit demodata idee a utilizării poștei pentru circulația informației, pentru că era singurul, dar și cel mai neașteptat mod de a comunica cu restul lumii. Alix sigur a fost surprins să-și vadă numele scris pe un plic cu timbru și expeditor, dar promptitudinea cu care a răspuns mi-a confirmat bănuiala că și el ducea o lipsă acută de comunicare. Așa a început frumoasa noastră corespondență, demnă de doi bărbați creativi, care reușesc să se adune timp de câteva pagini, din tumultul vieții lor. Rezultatul nu a fost un schimb superficial de noutăți, ci literatură clandestină. Eu cântam natura și fericirea de a fi rudă cu ea, Alix îmi trimitea texte pe care probabil și le scria lui însuși, ca o dovadă că nimic nu e pierdut, că totul e recuperabil, că indiferent cu ce s-ar ocupa, nu va înceta să simtă.

Fără să dateze scrisorile, îmi trimitea fragmente de genul: *"Iubesc să văd cuvinte scrise, permanente. Nu am încredere în gânduri. Sunt atât de schimbătoare și independente de dorințele mele. Cu mari eforturi mi le pot ține în frâu, abia mi le pot urmări. De aceea mă înțarcă o vicleană satisfacție când le pot imobiliza în pagină, când le pot arunca dintr-o lume imaterială într-una unde le pot vizita oricând vreau, fără să am surpriza de a se fi schimbat sau evaporat printre milioane de gânduri trecătoare. Probabil unu la sută din tot ce gândesc în întreaga viață are valoare. Atunci această sutime are tot dreptul să rămână imortalizată și acesta este de fapt*

meritul ei, aceasta îi este menirea. Printre toate cele mărunte, meschine și inutile care îmi fură viața fără să știu că mi se întâmplă, rătăcesc și aceste sclipiri de nemurare pe care le îngrămădesc în sertare cu suveniruri, în albume cu fotografii, scrisori și coperti colorate. Identific sutimea care a făcut diferența, nota la purtare. Înseamnă că mi-am declarat iubirea, consumat pasiunea, iar sufletul mi l-am salvat. E sutimea favorită, cea pe care o caut în cărțile citite, în rândurile scrise, locuri unde las o parte din mine ca să le întregesc, ca să mă potă vindeca de dor." Alix își conserva nevoia de a scrie, în timp ce eu scriam ca să devin una cu natura, să-mi exprim nevoia de ea. "La capătul rândului nu m-am găsit pe mine, ci nevoia de a curge odată cu Someșul, cu Argeșul, cu Mureșul."

Ideea de corespondență care te duce cu gândul la stilou, hârtie, plic și deplasare către cutia poștală își va pierde cu timpul însemnătatea, iar activitatea în sine le va părea copiilor noștri lipsită de sens, atâta timp cât poți deschide laptopul, tasta două sute de cuvinte în cinci minute, care vor putea apoi fi citite instantaneu. Și gata. Resurse și efort minime. Comparând cele două variante de corespondență, da, păream destul de caraghioși Alix și cu mine, însă dată fiind situația mea rudimentară de trai, aș zice că transformasem o haină învechită într-un sacou hippie. Nu sunt omul care să mă opun științei și evoluției, merg mai degrabă în paralel cu ele. Mă folosesc de tehnologie în mod practic, dar atunci când am de a face cu idei, senzații, gânduri, prefer să le scriu cu mâna mea pe o hârtie oarecare, să le pot purta cu mine în buzunarul de la piept și peste ani de zile să observ cât de interesant sau copilăros era scrisul meu când le-am așternut.

Când scrii cuiva, nu îi transmiți doar vestea, ci o întreagă aglomerare de sentimente și stări sufletești, iar caligrafia în sine te reprezintă într-un mod atât de personal încât odată cu scrisoarea trimiți de fapt o parte din tine. Luna mea de primăvară a fost întocmai, un schimb din trei în trei zile de mine și Alix, de viață interioară autentică și spontană. Când citeam texte ca acesta: *„Ce cer eu scrisului este să reprezinte fidel lumea mea, să oglindească ființa în continuă schimbare, să lase o amprentă drept mărturie de-a lungul călătoriei mele, să dovedească ocazionala mea stare de veghe, de trezire, când m-am bucurat copios de fiecare kilometru. Scrisul îmi este atât de firesc, de al meu, încât niciodată n-a fost nevoie să îl cultiv, să îl educ. Scrisul meu pur și simplu este.”*, prindeam din nou speranță că până la urmă drumurile noastre se vor reîntâlni, că vom ajunge la bătrânețe doi stimați profesori de litere în orașul care ne-a împrietenit.

Nu mai eram studenți, nu mai priveam din depărtare viața adultă făcându-ne planuri idealiste, ci o trăiam fiecare la propriu, în două realități paralele. Alix oglindindu-și recolta în carduri de credit și viitor virtual de biți, decibeli și mega de RAM-i, eu continuând aceeași pagină îngălbenită pe care au scris strămoșii, căutând răspunsul generației mele. Alix debutase într-un SF cu efecte speciale 3D, în timp ce eu jucam rolul unui poștaș dintr-un western prăfuit. Alix parcurgea zile și ani sub nepăsarea și insolența luminii de neon, iar eu mă răsățam în căldură solară și aer proaspăt expirat de frunzele primăverii.

Eram naiv, dar fericit imaginându-mi-l pe Alix pocăindu-se de lumea aceea care îi fura zi de zi personalitatea și îl transforma într-un bun executant. Însă ultima scrisoare primită înainte de vacanța de

Paști m-a trezit și mi-a potolit avântul. Tocmai participase la un interviu important la care reușise și fusese promovat Sales Representative în noul magazin al companiei. Urma să înceapă un nou training, unde va fi instruit în arta vânzării de succes. Va pleca în câteva delegații să viziteze celelalte magazine, pentru un schimb de experiență, iar toate cheltuielile de transport cu avionul, cazare la hotel de patru stele și diurnă zilnică vor fi suportate de companie. Primise o legitimație de servicii nouă, o uniformă elegantă și sobră și unul din birourile magazinului, unde va începe să vândă imediat ce va fi pregătit, produse și servicii de calitate începând cu luna iunie.

Cu o seară înainte mersese cu șeful lui, Shop Manager-ul și ceilalți colegi să ia masa în oraș, un protocol firesc în astfel de situații oficiale, să se cunoască puțin înainte de demararea proiectului. Se simțea important, valoros, răsfățat de toate atențiile corporative și viața lui căpătase din nou sens. Citeam scrisoarea care rupsesse șirul gândurilor noastre sincron și mă găseam vorbind singur, surprins încă odată de puterea pe care o corporație o poate avea asupra oricărui soi de spirit. Nu îl consideram slab pentru că după o promovare a și uitat de satisfacția pe care i-o dădea exact opusul lumii în care plonja din nou cu mai mult avânt. Era evident că trăia o fericire autentică, însă mă întristau despărțirile acestea repetate, neașteptate și smulse ca plasturii de pe o rană nevindecată. Anticipam viitoarele noastre întâlniri și discuțiile care vor fi din nou îndreptate către a doua lui personalitate, cea corporatistă. Simțeam cum eu mă apropiam tot mai mult de esența vieții, iar Alix cum se depărta de ea, conștient sau nu, devenind tot mai de asfalt și fibră optică.

Nu am înțeles atunci în ce consta promovarea lui din moment ce urma să fie de fapt vânzător. Probabil între operator și vânzător o fi cel puțin o treaptă ierarhică. Nu știu, dar curând am prins care e ideea cu aceste titluri impunătoare. Important este să sune bine, să lase impresia valorii și a greutății jobului, pentru a motiva purtătorul titlului. Și trebuie să recunosc, m-aș simți mult mai stăpân pe destinul meu dacă aș fi un Sales Representative (SR) și nu un simplu vânzător, Manager Assistant decât o banală secretară, un Cash Collection Representative decât un casier, un Team Leader decât un șef de echipă, un Shop Manager decât un șef de magazin, Retail Manager în loc de șef responsabil de vânzarea cu amănuntul. Probabil asta simțea și Alix, că dacă va merge pe drumul presărat cu astfel de job title-uri, viitorul lui urma să strălucească.

Am pus deoparte scrisorile și mi-am văzut mai departe de contemplanță.

Echipa de vânzări în care fusese primit cu atâta fast era la fel de pestriță ca și departamentul de Customer Care. Odată consumate trainingurile, vizitate suratele shop-uri și investiți cu drepturi depline să porceadă a vinde bunurile corporative, cei patru fericiți SR-i împreună cu Managerul lor, Costin Cernat, și-au făcut boemul obicei de a ieși să cineze împreună aproape în fiecare seară după terminarea programului.

Costin mergea oriunde alegeau talentații lui subalterni, pentru că putea povesti despre minunile companiei și potențialul de vânzare indiferent de împrejurimi. Era un tip solid, bine construit, probabil fusese sportiv în tinerețea lui nu de mult apusă. Era căsătorit și avea doi copii, două fete de doi respectiv patru ani și o nevastă care lucra în cercetare care, cum spunea el, făcea ceea ce îi plăcea, dar banii tot

el îi aducea în casă. Obişnuia să pună accentul pe această realitate, probabil ca să trezească spiritul patriarhal în colegii lui, să-i responsabilizeze de la început, să fie bărbaţi în viitoarele lor familii, iar faptul că se aflau sub acoperişul de nepenetrat al companiei, era desigur în favoarea lor. Era foarte deschis şi volubil, sincer şi transparent în comunicare. Încuraja dialogul, deşi doar teoretic, pentru că vocea lui era predominantă cam în toate dezbaterile. Era curios să-şi cunoască bine colegii, să afle cât mai mult despre ei, despre talentele lor ascunse, pe care, zicea el cu convingere, că le-ar putea folosi pentru dinamica echipei. Era unul din acei manageri care urmăreşte şi provoacă evoluţia colegilor lui, faţă de care se simte direct responsabil, ajutându-i să promoveze. Nu era dornic să aibă aceeaşi echipă de vânzare un an întreg, ci cei mai buni vânzători care au urcat din shop-ul lui scara ierarhică. Era o strategie interesantă, de pe urma căreia avea de câştigat renumele celui mai mare descoperitor de talente. O astfel de reputaţie prinde bine oricărui pion de la baza unei corporaţii, e ca o trambulină către succes.

După ce au trecut de amabilităţile inevitabile şi au zgâriat suprafaţa gheţii, au dat de lucruri cu adevărat interesante, lucruri care nu săriseră în discuţie în timpul interviului, oricât de riguros fusese pregătit de HR Recruiter. Imaginea de ansamblu se colora cu fiecare destăinuire, lăsând să se întrevadă o elită eterogenă de oameni pasionaţi. Îi dau dreptate lui Costin să vrea să scoată ce-i mai bun la iveală, pentru că nimic nu era de lepădat, deşi atât de neaşteptat.

După vechimea în companie era veteran, angajat printre primii odată cu lansarea brandului pe piaţa românească. Fusese angajat direct pe job-ul de Shop Manager şi prin mâinile lui trecuseră deja o duzină de SR-i, dar ce era interesant la el nu era cât de bine ştia să-şi

facă jobul, ci omul din spatele uniforme. Era fost schior de performanță, campion în repetate rânduri și incurabil adorator de munte. Visul lui din adolescență era să trăiască într-o zonă montană, să-și construiască o căbănuță cochetă la poalele pârtiei de schi unde să poată găzdui iubitorii zăpezii, alături de familia lui extinsă. Spiritul antreprenorial îl stăpânea încă de pe atunci, însă printr-o cotitură neașteptată, făcuse carieră în renumita companie, păstrându-și totuși visele pentru altădată, cum ar fi pentru pensie. Pusese ochii pe o bucată de pământ care corespundea întocmai descrierii și avea de gând să o cumpere cât mai repede, ca să se știe la adăpost de pierderea identității. Dacă va avea acel teren, era ca și când își păstra vii intențiile intime. Între timp, se dedicase job-ului trup și suflet, sacrificându-și chiar și familia pentru a fi un corporatist exemplar, o emblemă, inspirație pentru urmașii lui. Era foarte bun în ceea ce făcea și era apreciat pe măsură. Totul avea sens, mai puțin relația cu copiii lui pe care-i vedea cel mult o oră pe zi în cursul săptămânii.

Următorul pe scara seniorității în câmpul muncii era Daniel Petru, fost Team Leader în Customer Care, care era de aceeași părere cu Merlin, că trebuie să plece în alt departament ca să aibă șansa unei adevărate cariere. A aplicat pe poziția de SR în secunda în care a fost făcută publică înființarea noului shop, însă spera să se folosească de oportunitate pentru a escalada cât mai repede ierarhia. Era nedemn de el un astfel de job, dar era necesar pentru viitorul lui. Sacrificiul era minim. Pasiunea lui fusese de mai bine de douăzeci și cinci de ani artele marțiale, pe care încă le mai practica de trei ori pe săptămână. Însă fiind un tip practic, era conștient că nu va putea trăi din asta, că viitorul lui zăcea în corporație și era în stare să facă orice pentru a ajunge în Top Management. De aceea Costin era cel mai

bun exemplu pentru el și îi urma sfaturile întocmai. Nu era important în care domeniu de activitate reușea, atâta timp cât putea zbura alături de vulturii industriei.

Următorii trei erau la egalitate de puncte în concursul de împrejurări, pentru că fuseseră angajați în aceeași tranșă de recrutări. Marta Badea, bună prietenă de-a lui Alix, absolventă de Științe Politice, fusese prima alegere a lui Costin pentru formarea noii echipe. Părul roșcat natural, încadrându-i distinsul profil într-o cascadă de bucle elastice, ochii ireal de verzi și personalitatea coleric de sangvinică au ajutat-o să obțină tot ce și-a propus vreodată. O femeie atrăgătoare și talentată este o adevărată achiziție pentru orice corporație, pentru a întreține o relație prosperă cu clientul. I-a oferit primul birou cum intri în shop, cel de lângă fereastră, din motive evidente pentru toată lumea, dar nicidecum rostite.

Cui nu-i place să intre într-un magazin și să fie întâmpinat de un chip plăcut și o atitudine primitoare? Marta și-a asumat repede rolul de păpușă, știind exact ce are de câștigat. Era rebela familiei, speranța năruită a celor doi părinți doctori, divorțați de când ea avea doisprezece ani, care i-ar fi putut oferi un viitor solid în medicină. Studiase științele politice doar ca să le facă în ciudă, să se răzbune pe planurile lor lipsite de interes față de dorințele ei. Era conștientă că trebuie să aibă o diplomă, așa de rezervă, să o poată arăta în caz de nevoie, iar cea pe care o obținuse îi era suficientă pentru scopul menționat. Însă aspirațiile ei erau la fel de opuse medicinei, cum erau de străine de politică sau de interesele companiei pentru care lucra.

Dorea să devină într-o bună zi o mare creatoare de modă, iar job-ul în vânzări urma să-i plătească studiile de design vestimentar și materialele pentru primele ei modele. Conștientă de atracția pe care

o exercita față de sexul opus, era pregătită să se folosească de ea pentru a-și atinge scopurile. Nu era de mirare că încă din primele luni a avut deja cel mai mare salar din shop, pentru că era cea mai productivă, iar bonusul era pe măsură. Nu-i era frică să muncească din greu și își amintea mereu de ce se afla acolo, ținându-și permanent ochii pe premiu. Era preferata clienților și niciodată nu fusese leneșă sau delăsătoare. Bacșișul nu era nici el de lepădat, pentru că un client fericit este întotdeauna recunoscător, oferindu-și îndatorit fidelitatea.

Al treilea SR întrupa persoana destul de anostă și respingătoare a lui Alexandru Bute, domnul avocat, cum i-a și rămas porecla. Într-un moment de slăbiciune al interviului, Costin și doamna HR Recruiter îl găsiseră pe participant o investiție bună datorită IQ-ului evident destul de ridicat, al posturii impunătoare de respect a avocatului în cauză. Au uitat temporar una dintre calitățile de căpătâi ale unui vânzător, aceea de a avea o fire plăcută și maleabilă. S-au gândit că inteligența și sobrietatea pot compensa lipsa carismei și parțial nu s-au înșelat.

După începerea activității, avocatul și-a făcut o clientelă proprie, alcătuită exclusiv de persoane în vârstă care pun mare preț pe etichetă, purtătoare de pălării de fetru, care n-ar putea trăi fără un "stimabile" și "respectele mele, domnule". Exista însă o mare problemă cu ceilalți clienți, în număr considerabil mai mare, care îl găseau extrem de rigid, neconciliabil, obraznic și pe alocurea prea oficios pentru job-ul pe care îl avea. Era acel tip de angajat de care ești conștient că nu mai poți scăpa odată ce ai făcut greșeala de a-l recruta. Admițându-și eroarea de judecată, Costin își ducea mâna streașină la frunte și privea doar ceea ce nu rănea ochii din

personalitatea acuzatului, făcând astfel pace cu cealaltă jumătate din el care l-ar fi concediat pe loc. Procedural făcea totul ca la carte și nu avea ce să-i reproșeze, de aceea locul avocatului nu avea să rămână vacant foarte curând. Alexandru nu avea pasiuni în sensul în care te consumi și îți pierzi nopțile gândindu-te la ele sau poate și le ascundea foarte bine. Dintr-un tată consilier juridic la Curtea de Conturi și o mamă notar public, unicul fiu nu era tocmai visul împlinit, avocat-vânzător. Tot ce își dorea era să aibă o funcție unde să fie respectat, să i se recunoască autoritatea, să se simtă important.

Al patrulea mușchetar era dragul de Alix, veriga lirică din lanțul vânzărilor cu amănuntul. Fusese una din alegerile ferme ale lui Costin, pentru că nu poți refuza nimic unui tânăr care stăpânește limba română ca un păpușar marioneta lui favorită. Era fascinat de câte ori acesta deschidea gura și îi urmărea discursul ca pe o lecție de retorică. Se gândea cât de bine poate vinde un astfel de orator, care în câteva fraze ar putea convinge un client nehotărât să cumpere orice. Și nu s-a înșelat de fel, pentru că Costin avea talentul acesta de a descoperi talente.

De când intrase în posesia noii legitimații, a uniformei, a cheii de la intrarea în shop și parola de armare și dezarmare a alarmei, se simțea din nou responsabil pentru propriul lui destin, pe un drum care îi dădea din nou sens. În training învățase lucruri fascinante, la care nu se gândise niciodată. Caracteristicile și beneficiile produselor (serviciile le cunoștea deja din Customer Care), cross-selling, up-selling; reguli de comportament și imagine, etapele procesului de vânzare, tactici, metode și stiluri de vânzare, investigarea și descoperirea nevoilor clienților, ofertare, promovare și negociere, vânzare consultativă și tranzacțională, finalizarea vânzării;

comunicarea activă, întrebările deschise, reformularea, limbajul trupului, tipologia clientului, argumentarea, tratarea și înlăturarea obiecțiilor. Toate acestea și poate mai multe le învățase în eleganta sală de conferințe de la Hotelul Hilton, unde compania organiza de obicei trainingurile importante. A luat notițe, s-a implicat în discuție, a exemplificat, s-a folosit de bagajul lui de CCR pentru a scoate în evidență importanța experienței telefonice pentru o comunicare directă eficientă.

Era recunoscător că se afla acolo, simțea că participarea lui era apreciată și uitase de orice îl nemulțumise vreodată. Trăia momentul așa cum zice proverbul. Timp de cinci zile lucrătoare cei patru vânzători s-au simțit importanți, valoroși și mai presus de toate motivați. Motivarea este, cum am mai spus deja, arma principală a corporațiilor, combustibilul care ajută la creșterea lor în conturi bancare, cotații bursiere și a brandului în ochiul opiniei publice. A avea niște angajați motivați, înseamnă a fi dispus să prosperi.

Acum cinci ani când se petrecea acțiunea, motivarea se refera în mare la beneficii financiare: bonusuri lunare în vânzări, paisprezece salarii anuale; cadouri substanțiale de Crăciun, Paști și ziua de naștere a companiei, traininguri de formare profesională de cea mai bună calitate. Motivarea adevărată crea mândria brandului. Un angajat mulțumit dădea la schimb totul, timpul, energia, entuziasmul, iar faptul că lucra pentru o asemenea companie îndatoritoare îl definea ca om. Întreaga generație din care făceau parte Alix și colegii lui, a simțit pe pielea ei apogeul corporativ, a trăit succesul civilizației și mai apoi declinul ei. Cu cât compania a devenit mai puternică și mai stabilă financiar, a început să fie lacomă, zgârcită, îngâmfată, a uitat

de angajați, de beneficii, iar motivarea practică în prezent semănă într-un mod mascat și ingrat cu amenințarea.

Deschiderea oficială a shop-ului a mai crescut cu câteva procente încrederea în sine a vânzătorilor și dorința de dăruire, pentru că a lucra într-un magazin unde vine primarul, autoritățile orașului și CEO-ul companiei să taie panglica inaugurală, este cea mai clară dovadă a importanței pe piața locală. Iar cei patru erau direct implicați în acest proiect grandios, care în termeni ceremonioși se numește Retail într-o societate de consum.

Acesta a fost spiritul în care și-au început munca, plini de ei, de ambiții, de dorințe concrete de a se dovedi demni de oportunitatea câștigată. Practic ceea ce făceau nu era relevant în comparație cu banii pe care îi câștigau, cu invidia colegilor din alte departamente și cu mândria veșnic afișată a familiilor și a prietenilor lor. Vindeau produse și servicii, vorbeau zilnic cu sute de oameni de toate felurile și temperamentele, se încărcau de energiile lor negative pe care încercau apoi tot restul zilei să și le stăpânească, stăteau în picioare ore întregi sau ședeau pe scaune incomode, mutau marfă, priveau monitoarele cu aplicații până li se împăienjneau ochii și le creșteau dioptriile, făceau tot posibilul să vândă cât mai mult, mult mai mult decât cerea clientul, ca să își atingă targete-le, să le depășească, să își merite locul în întreprindere, să răsplătească așa cum se cuvine tot binele pe care li-l făcuse, să amortizeze investiția.

Entuziasmul este o resursă cu fitil lung, mult mai durabil decât corpul uman și doar atunci când oboseala îl depășește în intensitate, posesorul lor începe să își pună întrebări existențiale. Până atunci, ambele părți sunt mulțumite, amanta încântată de toate cadourile primite, iar amantul satisfăcut până data viitoare.

Pentru că locația shop-ului era în vecinătatea clubului *Blue Moon*, a doua reședință a lui Alix, întreaga echipă de vânzări cu amicii proprii și-a stabilit sediul pentru socializare în incinta muzicală. Astfel Alix putea să se vadă în continuare cu Ozzy, să povestească și să-i urmărească evoluția pe scenă. Patronii erau mulțumiți de aflulxul permanent de clienți pe care îl aveau datorită proaspătului SR și se simțeau îndatorați, pentru că colegii lui își permiteau și serveau tot ce le pofta inima. Visul oricărui deținător de astfel de stabilimente este un client cu bani în buzunar, iar Alix era pentru ei omul care aducea ploaia.

Toți ieșeau câștigători din această conjunctură fericită, pentru că barul prospera, Ozzy cânta în fața unui public tot mai larg, iar SR-ii se bucurau din plin de admirația și invidia CCR-ilor care îi priveau ca pe niște modele demne de urmat, pentru că reușiseră să urce mai sus de parterul companiei. Restul colegilor cu care intrase Alix în training găsiseră și ei o nișă pe unde să se strecoare, să condimenteze puțin experiența corporatistă, avansând pe posturi în cadrul aceluiași departament de relații cu clienții. Beatrice Bricman și Olimpia Breban erau pioniere în subdepartamentul de Retențion & Loyalty, Daniel Vlădoiu era TL la Problem Solving, având-o pe Brândușa Isip pe post de subalternă favorită, iar Codrin Olănescu pune a bazele primului departament de Fraud & Collection, folosindu-se de diploma lui în Business pentru a găsi cea mai eficientă cale de a recupera banii de la datornici. Însă faptul că Alix și colegii lui lucrau direct cu clienții, că puteau fi văzuți, nu doar auziți, că aveau uniforme elegante și birou propriu, îi plasa pe aceștia din urmă într-o altă ligă.

Nu știu dacă era o întâmplare că toți membrii echipei erau necăsătoriți, dar se potrivea de minune programului tot mai prelungit

al shop-ului. Primele luni s-au scurs pe nesimțite și cu pași moi de beteală se apropia luna cadourilor. Au decorat shop-ul, au împodobit bradul și și-au pus în vârful capului o căciuliță de Moș Crăciun, cu totul nedemnă de un avocat sau un aspirant la top management, însă adorabilă pe creștetul roșcovan al Martei. Lucrurile astea nu sunt opționale, nu te pui cu tendințele pieței, cu conceptul de vânzător pe post de elf, așa că fiecare purta resemnat obiectul de recuzită, sperând să îl ajute la creșterea vânzărilor așa cum a anticipat compania. Luna cu pricina a fost un adevărat test fizic și psihic pentru SR-i și o retrezire la realitate în special pentru Alix.

Era pe sfârșite decembrie când am revenit în oraș pentru vacanța de iarnă, continuându-mi relaxarea rurală cu una autentică și binemeritată pe străzile mele dragi. Știam că Alix avea zilele acelea o agendă mai încărcată și am hotărât să merg să-l văd în pauza de masă, să-l salut și să facem un oarecare program pentru sărbători, pe care de când îl cunosc le petrec cu el și familia lui, ai mei nefiind foarte atrași de Moș Crăciun, colinde siropoase și în special de cadouri. Abia mi-am făcut loc prin mulțimea care parcă asediase shop-ul și mi-a fost imposibil să vorbesc cu prietenul meu, pentru că în fața biroului său era o coadă deșirată de clienți care, privindu-le chipurile și mimica, mi-am dat seama că nu ar aprecia de fel ca domnul vânzător să-și ia o pauză până ce le va veni rândul.

Stăteam acolo printre cumpărători agitați și grăbiți și inspiram cu deznădejde un spirit al sărbătorilor de care încă nu luasem cunoștință. Nu-mi închipuiam că sfârșitul anului poate fi petrecut în asemenea condiții. E adevărat că meseria pe care am ales să o profesez îmi permite perpetuarea ideii de vacanță de iarnă, identică în toate sensurile cu cea a elevilor mei, fără muncă sau lecții, doar

libertate, zăpadă și spor la mâncat sarmale și cozonaci. Nu m-am gândit niciodată la oamenii care trăiesc exact opusul unei vacanțe în această perioadă, cu atât mai mult cât nici părinții mei, nici ai lui Alix nu părăseau casa la sfârșit de decembrie decât în scopuri recreative. Am înțeles în mod indirect că nu toți oamenii au parte de Sărbători, mai ales cei care apreciază banii mai mult decât liniștea sufletească.

Discret i-am atras atenția lui Alix și l-am întrebat mai mult prin semne, să nu fiu observat de dușmani că îi întrerup munca, când termină și mi-a zis că pe la opt. N-am fost foarte fericit de veste având în vedere că însemna să ne vedem peste vreo zece ore. Sperasem să-l prind într-o pauză de țigară, dar se pare că nici el nu prea mai știa ce înseamnă asta. L-am salutat ca și când eu stăteam nemișcat pe peron, iar el se îndepărta încetișor conducând locomotiva vagoanelor umane. Ciuda că nu mai puteam vorbi oricând cu el mi-a fost ștearsă din suflet îndată ce i-am văzut ochii triști, resemnați și privirea care parcă îmi spunea că asta-i situația, că n-are ce face.

M-am dus atunci înspre *Blue moon*, sperând să-l găsesc pe Ozzy exersând și măcar de el am avut parte. Nici el nu era prea bine dispus, deși nu avea căștile pe urechi, însă i-am înțeles situația când mi-a spus că lucrează de noapte, de la zece la șapte și că din păcate nu se putea bucura de sărbători anul acela pentru că noaptea lua apeluri, iar ziua trebuia să se odihnească. Avea liber odată la patru nopți, dar niciuna nu pica de Crăciun sau Revelion. Tuturor CCR-ilor le venea rândul să lucreze noaptea și ghinionul lui Ozzy fusese că nimerise luna cea mai grea și mai aglomerată. Nu stătea foarte bine nici cu formația, pentru că deși își cumpărase aproape tot echipamentul necesar și scrisese câteva melodii reușite, nu avea încă

suficienți bani să plătească studioului ca să înregistreze un demo. Așa că aștepta răbdător să mai treacă două trei luni și va mai vedea care îi sunt șansele. Până una alta putea cânta doar odată la patru seri în club și nici asta nu era o veste bună pentru trupa lui, pentru că celelalte formații contractate cântau de două ori mai des și publicul începea să se obișnuiască cu ei. Dar nu dispera, pentru că Ozzy e unul din tipii aceia calmi și liniștiți pe care rar îi vezi să-și piardă cumpătul, însă și mai rar să aibă inițiativă.

De doi ani de când îl cunoșteam nu-l văzusem niciodată cu o fată, deși erau câteva care își făcuseră abonament la concertele lui. Din câte îmi povestea Alix, Ozzy era prea rușinos să facă primul pas și era convins că doar o fată cu o personalitate dublă avea șanse să pună mâna pe el, una care era dispusă să parcurgă și pașii lui. L-am întrebat de Merlin și se pare că acesta își trăia visul. După ce terminase internship-ul fusese promovat în funcția de Marketer și după nici șase luni devenise Project Manager cu un asistent personal. Momentan era ocupat cu acomodarea și investea timp în noii lui prieteni, ceilalți manageri de proiect de la care avea atâtea de învățat, petrecându-și serile în încăperea VIP din *Blue moon*.

La opt fără zece m-am prezentat în fața shop-ului, să-mi iau prietenul de braț și să cutreierăm bulevardele înzăpezite. Însă plimbarea în sine s-a petrecut doar pe la nouă și jumătate, pentru că deși shop-ul s-a închis la opt, le-a mai luat ceva vreme SR-ilor să-și termine treaba. Odată ieșit pe ușă ultimul client și stinse neofanele principale, am asistat la cea mai neașteptată cascadă de înjurături. Daniel și avocatul, amândoi cu un vocabular bine dotat într-ale apelativelor, deveniseră de-a dreptul creativi îmbrăcând mulțimea de clienți în cele mai pestrițe invective.

Marta era evident obosită și sătulă, dar ea își număra calmă încasările și anunță cu voce tare că făcuse din bacșișuri o sumă care m-a făcut să convertesc repede în minte un sfert din salariul meu pe o lună. Am renunțat să mai calculez cât însemna câștigul lor lunar, pentru că era prea rușinos, așa că m-am hotărât să nu-mi fie milă de ei că muncesc atât de mult în condiții de stres major, în comparație cu meseria mea de profesor relaxat de țară. Fiecare se ocupa de actele de închidere de program, rapoarte, borderouri de încasare, liste de produse vândute, facturi, ordine de plată, fișe de gestiune, tot felul de hârtii importante despre care n-am nici cea mai vagă idee ce reprezintă, dar văzându-i atât de concentrați și atenți, am presupus că nu pot fi făcute de mântuială.

Foșnetul hârtiilor, zgomotul mașinilor de numărat bani și bârâitul imprimantelor era întovărășit de vocile ironice ale celor doi colegi care din când în când își mai aduceau aminte de câte vreun client care spusese vreo prostie sau care făcuse vreo reclamație și găseau pentru ei noi imprecășii pe care nu le mai auzisem până atunci. Doar Alix își făcea treburile în grabă, fericit că mă vedea acolo și vroind să plecăm cât mai repede. Costumul sobru cu ecuson la buzunarul de la piept și cearcănele de o nuanță nouă pe chipul lui tânăr, îmi înfățișau un domn pe care n-aș fi fost curios să-l cunosc dacă n-aș fi știut că îl maschează pe prietenul meu.

Înjurăturile au încetat când Costin a ieșit din biroul lui să analizeze producția zilei și să anunțe ora la care trebuiau să se prezinte toți în dimineața următoarei zile. Era mândru de oamenii lui care duseseră tot greul și le tot repeta să mai reziste încă puțin până trece anul și apoi luna ianuarie, după care se vor putea relaxa și eventual merge în concediu. Probabil în afară de bani asta era

motivarea care îi aducea zilnic la lucru, iar Costin le-o picura des în urechi, să-i asigure că nu va fi mereu la fel de solicitant. Mai avea un obicei pe care-l practica la fiecare sfârșit de lună, după ce se primeau salariile, îi făcea fiecărui SR în parte o socoteală a beneficiilor pe care le primea de la companie, însumând salariul, bonusurile, bonurile de masă, valoarea în bani a serviciilor pe care le primeau gratuit de la companie, asigurările medicale și de viață și trăgând linie concluziona prin a scoate în evidență că pentru cât se investește în ei, nicio cantitate de muncă nu ar fi prea mare, iar recunoștința ar fi cea mai nimerită formă de apreciere pentru tot ce primeau.

Banul era șeful lor, iar shop-ul viața însăși. Privind din exterior, găseam tot tabloul disproporționat, iar omul mă uimea cu slăbiciunea lui. Îl vedeam pe Alix cu uniforma lui cea nouă, doxă de informații pentru mine inutile, un roboțel atrăgător care servește la o tejeștea corporativă, zâmbind egal fiecărui client, oricât de binevoitor sau invaziv, vânzând, facturând, încasând, făcând același lucru de sute de ori zilnic și mă întrebam cum de își poate vinde inteligența și tinerețea unui asemenea cotidian. Unde erau visele lui, așteptările, cuvintele lui nescrise? Erau cumpărate cu un salariu pe care cu ușurință l-am estimat a fi de zece ori mai mare ca al meu. Cam asta era diferența dintre un corporatist ascendent și un bugetar începător ca mine.

Am părăsit atmosfera înăbușitoare, tensionată și într-un ton total nepotrivit pentru un ajun de sărbători, ca să ne reculegem într-o noapte aerisită și prietenoasă. Vroia să mergem pe jos spre casă, să respire aer curat, să fim doar noi, ca pe vremuri.

„Știi, de două luni n-am văzut direct lumina soarelui. Doar dacă mă uitam prin ferestrele shop-ului știam dacă e amiază sau seară,

pentru că veneam dimineața devreme, când totul era înghețat și încă întunecat și plecam aproape în noapte, când puteam intui stelele de sub stratul moale de nori. Săptămâni întregi nu mi-am văzut părinții mai mult decât să le spun noapte bună. Pauzele de masă au devenit de maxim jumătate de oră în loc de una întreagă și orice aș fi mâncat avea gust de cretă și carton. N-am mai citit nicio carte, n-am mai văzut niciun film, n-am mai scris niciun cuvânt din primăvară, nici pentru *Ochi și urechi*, nici pentru liniștea mea."

A scos din buzunarul de la haină un carnețel pe care mereu îl purta cu el, în care mai demult scrisese textele pe care mi le trimisese înainte de Paști, asigurându-se că îl are la îndemână în caz că-i vine brusc inspirația. Dar muzele îl părăsiseră și se temea că în curând nu va mai avea nimic de zis. A vrut să mi-l arate sau doar să se asigure că măcar intențiile îi rămăseseră aceleași.

Îl vedea uneori pe Merlin, dar nu schimbau prea multe cuvinte, pentru că nu-l interesau prietenii lui cei noi. Când se vedea cu Ozzy stăteau până târziu, golind fiecare câteva beri și un pachet de țigări, comentând cu vădită dezaprobare pretențiile mereu înmulțite ale job-urilor lor.

"La *Blue moon* merg acum doar sâmbăta după program să beau o bere cu Ozzy, să-mi mai trag sufletul, pentru că lunile astea de sfârșit de an se muncește și peste program ca să facem față, iar în weekend avem program special, până pe la patru. În departamentele de relații directe cu clienții, la foc continuu cum îi place lui Costin să spună, nu prea există vacanță în perioada asta. Zice că ne scoatem noi pârla prin martie, când se mai domolesc lucrurile și măcar o să avem destui bani să ne planificăm o vacanță exotică la vară. Dar nu știu ce să mai zic. Nu-mi mai arde de nimic, nici de sărbători, nici de

planuri. Aș da orice să mă pot odihni ca lumea, să am din nou sentimentul că îmi folosesc propriul creier, că nu sunt teleghidat. Nici nu mă mai mir cât de mulți bani câștig lunar, pentru că mă costă tot timpul meu și poate ți s-ar părea un schimb cinstit, dar mie începe să-mi pară că sunt tras în piept.

Toți se plâng. I-ai auzit cum vorbesc după program. Toți sunt sătui de aglomerație și stres, de orele suplimentare, care evident că se plătesc dublu, dar mai degrabă nu le-am face decât să primim bani pe ele. Mai bine-am sta și noi acasă cu ai noștri, să simțim că avem o viață. De multe ori am senzația că nici n-am plecat de la job, că sunt acolo de-o săptămână, în aceleași haine. Oare cine mă pune să vin aici?

De întâi decembrie, când majoritatea magazinelor sunt închise, eu eram la shop, lucram orele normale, ca și când așa trebuia să fie. Și ca să simt că sunt cu adevărat un erou pentru firma asta, la șase fără cinci minute, chiar înainte de închidere, am nimerit să preiau ultimul client, care venise cu toată familia să reînnoiască contractele cu noi. Bunic, mamă, tată și fiu. A durat încă vreo oră până am terminat cu ei și după ce-au ieșit din magazin, tot ce-aș fi vrut să fac a fost să plâng ca un copil care și-a pierdut copilăria. N-am făcut-o, desigur, sunt prea mândru, dar ție pot să ți-o recunosc. N-aveau nicio vină bieții oameni că aveau chef de shopping într-o zi liberă prin lege dacă firma hotărâse să țină magazinele deschise cu program normal, sperând să mai ciugulească ceva. Și probabil altcineva nu ar fi fost la fel de revoltat ca mine să fie la servicii într-o asemenea zi, însă pentru că eu mă aflu, eram singurul vinovat. E trist că mereu cineva ciugulește chiar și din puținul meu timp liber. Parcă nu mai am dreptul la timp.

Mi-amintesc mereu de-o chestie pe care-am învățat-o în training despre tipurile de vânzători și de cât de bine se potriveau cu SR-ii din shopul nostru. Avocatul e *the time killer*, Daniel *the bulldog*, Marta *the cheerleader* și eu *the wiki*. E amuzant când te gândești că toți ne încadrăm în tipologii descoperite de aceste corporații, când eu de felul meu nici n-ar trebui să lucrez aici, cum n-ar trebui să o facă mulți alții, dar totuși o fac, habar nu mai am de ce. Ții minte prezentările ălea de multilevel marketing, care pe-amândoi ne-au deranjat profund? Ei bine, nu mi-aș fi închipuit niciodată că o să ajung să vând pentru bani. Și uite că vând și mă pricep de minune. Memoria mea stochează mii de informații, iar creierul meu știe exact cum să le manevreze în fiecare situație în parte. Toată ființa mea vinde, doar eu nu pot să pricep cum de pot merge înainte ca și când n-aș avea nicio altă șansă. Tristul adevăr e că n-am curaj să renunț. Îmi plac banii pe care-i câștig, colegii, mediul în care lucrez, mai puțin munca pe care o depun, dar nu înseamnă că voi face asta la nesfârșit. O să treacă, așa îmi spun ca să mă liniștesc.

Dacă mă întrebai acum trei ani ce cred despre actul vânzării, ți-aș fi spus că încalcă un spațiu personal și că ar fi cumva împotriva firii pentru mine să mă ocup cu așa ceva. Sunt cu siguranță oameni pe lumea asta care sunt născuți pentru vânzare, sunt echipați psihic pentru hărțuire, insistare, negociere și uite că și dacă eu nu sunt unul dintre ei, m-am adaptat și sunt considerat unul dintre cei mai buni SR-i, tocmai din motivul care-mi repugnă cel mai mult: reușesc să conving clienții că au nevoie de mai mult decât cer. Și cu toate astea, nu sunt capabil să găsesc echilibru în viața mea și să merg mai departe pe un alt drum. Parcă toate abilitățile mele mă sabotează.

Singurul lucru care mă încântă cu adevărat în toată povestea asta stranie e că de când am venit aici, s-a înfiripat un fel de idilă între Marta și mine și sincer, toată ziua mă gândesc că până la urmă va veni seara și voi putea pleca acasă cu ea. Nu prea avem timp să fim împreună în afară de weekenduri, dar tocmai asta ne leagă și mai mult, faptul că înțelegem perfect prin ce trece celălalt. Când mai prindem câte o pauză, ne furișăm să putem fi împreună și ne mai încărcăm bateriile. Dacă n-ar fi fost ea, demult aș fi cedat, sincer. Ea măcar știe de ce își sacrifică anii ăștia, vrea să adune bani pentru cursuri de creație vestimentară. Are un vis și face totul să-l atingă. Tot ce-aș visa pentru mine acum ar fi un psihiatru.

După ce se mai liniștește atmosfera la servicii și revenim la orele normale de lucru, cred că o să ne apucăm să căutăm un apartament, să ne mutăm împreună. E tot ce-mi doresc acum. Țasta e limanul la care sper să ajung curând. Când sunt cu ea, simt că am ajuns acasă și că pot respira ușurat, dar sincer, aș avea nevoie de mult mai mult să mă declar liniștit.”

Nu știam cum să reacționez la toate veștile pe care mi le spunea cu o voce egală și joasă; să mă bucur că avea o relație cu cea mai frumoasă fată din companie, că avea de zece ori banii mei, că era îmbrăcat într-un palton scump asortat cu niște ghete fine italiene în absurd contrast cu bocancii mei cu care parcă abia coborâsem de pe munte sau să îl compătimesc pentru oboseala cronică, lipsa timpului liber, monotonia job-ului și stresul inimaginabil pe care-l poate genera o continuă comunicare impersonală cu oameni străini. Nu puteam stabili scorul, dar mi se părea că într-un fel destul de pervers, Alix primea exact ce își dorea, cât despre investiția pe care o făcea compania în angajații ei versus așteptări, mi se părea minimă. Până la

urmă ce poate oferi mai mult o companie în afară de bani și stimă? Iar Alix și colegii lui le primeau pe ambele cu brațele deschise și apoi se văitau că sunt nedreptățiți. Eram confuz desigur, comparând situațiile noastre atât de diferite, dar niciodată n-am fost invidios. Îl priveam mergând alături de mine, înalt, cu pasul apăsător, tânăr, cu vocea matură, un bărbat de douăzeci și cinci de ani pe care parcă abia îl cunoscusem, fericit să-l însoțesc, curios să aflu deznodământul unui alt fel de destin.

Capitolul PATRU. Promovarea

Corporațiile, fie ele renumite sau mărunte, autohtone sau multinaționale, indiferent de ceea ce vând, toate poartă în frunte un brand, așa cum orice civilizație poartă un steag și o stemă. Ideea de *branding* a ajuns la noi strict legată de marile companii și așa s-a și înrădăcinat, deși la originea ei stă tradiționala metodă a proprietarilor de cirezi de a-și marca vitele cu fierul încins, pentru a le putea deosebi de ale celorlalți proprietari. Însemnătatea termenului a evoluat cu timpul, iar acum se referă la identitatea unei companii, la personalitatea unui produs sau serviciu și este definită de percepția bună sau rea pe care o trezește în mintea consumatorilor.

Brandul este astăzi un concept care inspiră sentimente, imagini și credințe înfășurate elegant și abstract într-o atitudine asupra vieții. Posedă un set de valori pe care ar trebui să îl transmită prin calitatea produselor și să îl dovedească prin relevanța activității pe care o desfășoară pe piață, în schimb o impune prin picătura chinezească a publicității în mass-media, folosindu-se de un anume logo, melodie, culoare, font, lozincă sau slogan. Brandul este o idee, un vis vandabil cu ajutorul creativității umane, un ideal fluturat deasupra mâinilor întinse dornice să-l apuce. Este tot ceea ce i se spune consumatorului că are nevoie, este ceva ce niciodată nu va avea suficient. Provoacă dependență.

Cât despre cei care servesc misiunii de a crea nevoia și dependența, corporatiștii, se identifică și se confundă cu brandul, unii fără să-și dea seama, alții de bunăvoie. Fac referiri unii la alții amintind negreșit de steagul care flutură deasupra sediului central al locului de muncă, devenind și în particular reprezentări fidele ale

angajatorului lor. Brandul devine astfel un semn distinctiv printre corporatiști, o calitate personală și un motiv de mândrie. Acum, privind în ansamblu etimologia și semnificațiile multiple ale cuvântului care a fost adoptat ad litteram, modernizând cu încă un termen limbile arhaice ale globului, *brand*-ul se referă în continuare la aceleași lucruri, la cirezi, proprietari și ceea ce îi deosebește, deși se vrea a fi o cultură, o orientare și o strategie de conștientizare gestionate printr-un management al brandului.

Masele unei civilizații, mulțimea credincioșilor unei biserici, jucătorii unei echipe, turma unui fermier sau personalul unei corporații, au în comun acest brand universal valabil pe care toți îl poartă la vedere, cu stimă, pentru a declara public cui îi aparține fiecare, așa cum tatuajele indigene își făceau treaba în privința triburilor, oferind individualitate membrilor săi. „Toate-s vechi și nouă toate”, zicea poetul și avea dreptate. Pe cât de stufoasă a devenit interpretarea unui brand corporativ, pe atât de simplă este traducerea angajaților, care sunt reduși la un număr, un cod de marcă, un ID de firmă, înlesnindu-le convingerea că numărul respectiv alături de titlul sugestiv de pe legitimație reprezintă de fapt identitatea lor.

Trecuse iarna, se topiseră ghețurile, se inundaseră albiile, apoi s-au retras și după o primăvară dramatică, natura mea, precum și orizontul lui Alix, își recăpătase voioșia și prospețimea. Eu mă bucuram din nou de eterna și fascinantă natură, închinându-i ofrande lirice cu rimă albă, Alix de noi orizonturi pe care le scruta profesionist. Găsise din nou o autentică alinare sau amânare de sine, în schimbarea de decor corporativ.

Principiul de căpătâi al lui Merlin de a escalada ierarhic anual, era urmat doar de unul din prietenii lui. Ozzy încă răspundea la apeluri trei sferturi din ziua lui trează, în timp ce se visa descoperit de o mare casă de discuri. Nu avea de ce să își schimbe jobul, pentru că nu vroia o carieră în companie, dar nici nu compunea cântece noi, nu mai trimitea demmo-uri, nu mai înregistra, lăsându-se pradă deziluziei de a nu fi reușit în industria muzicală, pentru că fusese refuzat de câteva ori. Făcea aceleași lucruri ca în urmă cu trei ani, mergea la servicii și seară cânta din când în când în *Blue moon*, aceleași cântece. Îi era tot mai frică să renunțe la job, pe care nu îl mai considera dispensabil și pe care îl făcea tot mai prost, motiv care ridica ocazional sprâncene în echipa TL-ilor. Încrederea în calitățile lui de artist scădea, afișând în permanentă o mutră nemulțumită și nedreptățită. Credea că trenul lui plecase și că a rămas singur într-o gară fără pasageri. De câte ori era întrebat de sănătate, răspunsurile lui mereu deprimante te făceau să te gândești de două ori înainte de a-l întreba din nou ceva. Anii treceau și singura lui realizare era depozitul bancar tot mai gras, pentru că după ce își cumpărase cele necesare cântatului, își păstrase bunul obicei de a economisi. Avea strânși suficienți bani cât să poată plăti jumătate din valoarea unei garsoniere, iar aspirațiile imobiliare îi captaseră de curând atenția, în detrimentul situației personale șubrede.

Alix era de câteva luni mâna dreaptă a lui Costin, persoana pe care o lăsa *in charge* cu activitatea shop-ului, când era plecat în concediu sau la vreo ședință. Rezultatele lunilor la foc continuu sfârșiseră cu un scor foarte strâns, pentru că toți SR-ii își depășiseră targetele, iar shopul câștigase o faimă de invidiat între celelalte shopuri din țară. Marta vânduse cele mai multe unități, Alix cele mai

scumpe, iar Daniel adusesese cei mai mulți clienți de la competiție. Pe avocat nici nu-l mai menționez, pentru că tot ce a produs el în exces lunile acelea a fost o îndelungă victimizare cu voce tare. Alix era preferatul lui Costin și din pricina productivității, dar mai ales datorită calmului cu care depășise cele mai aglomerate și mai dificile zile. Avea încredere în el și pentru că era respectat și apreciat de colegii lui, pentru că nu primise niciodată vreo reclamație din partea clienților și pentru că la sfârșitul zilei nu se grăbea să înjure compania, procedurile și clienții, așa cum se întreceau Daniel și avocatul.

Cum datorită studiilor lui avea diplomă de traducător, a fost însărcinat să traducă în engleză toate procedurile de lucru ale Retail-ului, motiv pentru care primise drept recompensă de la Comunicare o carte de basme scrisă în engleză. Compania era mereu foarte promptă în răsplătirea eforturilor suplimentare, însă nu se știe cum niciodată nu nimerea să producă o bucurie autentică prin cadourile oferite.

Înainte de plecările lui tot mai dese în interes de serviciu, Costin îi delega diverse sarcini care țineau de funcția lui de manager și curând Alix a ajuns să stăpânească informații precise despre administrarea unui shop, comenzi de marfă, rapoarte de vânzări, distribuire de targete. Singurele lucruri care încă nu-i erau familiare se refereau la implementarea strategiilor de marketing și evaluarea și remunerarea SR-ilor în funcție de performanța fiecăruia. Petrecând aproape săptămânal timp în biroul lui Costin, ținând cârma în mâinile lui și comunicând cu ceilalți căpitani de vas atunci când avea nevoie de o îndrumare, Alix a început să se deprindă cu gustul managerial și

de multe ori își imagina cum biroul în care petrecea ocazional câteva ore sau zile, îi aparținea.

Vânzările nu fuseseră niciodată visul lui profesional, dar le-a practicat cu avânt în virtutea salariului care lunar era cu încăpățănare tot mai substanțial. Cine mai stă să despice firul în patru dacă ai bani și ai unde să-i cheltui? Privind în perspectivă de la înălțimea biroului de șef, parcă vedea și mai clar micimea lucrurilor pe care le făcea și doar gândul unei avansări mai putea cumva reduce gravitatea rătăcirii sale. Să aibă o funcție de conducere, fie ea și de middle management, nu putea fi de lepădat. Poate atunci își va recupera o parte din demnitate și din liniște. Încă mai răzbăteau până la el cuvintele lui Merlin, despre fierul cald și aspirațiile profesionale, chiar dacă în ultimul an s-au văzut de cel mult trei ori și de fiecare dată foarte succint. Însă adevărul pe care îl transmiteau se potrivea cu ascensiunea iminentă a SR-ului *in charge*.

Vara se anunța plină de schimbare și sărbătoare. Compania împlinea cinci ani de la debutul său pe piața românească, își amortizase demult investițiile, iar profitul net crescuse cu cincizeci la sută față de anul anterior. Era o vară a celebrării Retail-ului, care reușise uimitoarele performanțe și care primise substanțiale bonusuri pentru efort. Marta ocupa un loc fruntaș în topul SR-ilor din țară la vânzările de produse, Daniel avea cele mai multe contracte semnate de clienți de la concurență, iar Costin se putea lăuda cu cel mai productiv shop din regiune. Mailurile de apreciere fuseseră trimise, diplomele măgulitoare erau deja atârinate pe perete, iar schimbările bănuite au început să se petreacă una câte una în cel mai firesc mod.

Pentru că la un an de la deschidere shop-ul ajunsese să își depășească lunar targetele și acum avea rezultate comparabile cu

shopurile veterane, pentru că în echipa lui se aflau doi dintre cei mai buni vânzători din țară și desigur pentru talentul pe care îl avea de a descoperi asemenea valori corporative, Costin fusese promovat în funcția de Area Retail Manager (ARM), ocupându-se de atunci înainte de supervizarea tuturor shop-urilor din regiune și de deschiderea celor noi.

Datorită volumului mare de muncă și a traficului ridicat de clienți în shop pe perioada sărbătorilor și a începutului de an, s-a decis de bun simț deschiderea celui de-al doilea magazin din oraș, oferind cu dărnicie noi oportunități de afirmare și evident, de shopping. S-a deschis o nouă sesiune de interviuri pentru două posturi de Shop Manager și șase de SR. Daniel, avocatul și Alix, alături de toți TL-ii din Customer s-au îngrămădit să își dovedească abilitățile de lider, iar masa compactă de CCR-i, exceptându-l poate pe Ozzy, a aplicat cu speranță în suflet pentru numeroasele posturi de SR. Interviurile au decurs pașnic sub asistența noului ARM și a unui experimentat HR Recruiter, iar job-urile au fost ocupate de cei mai vrednici dintre aplicanți.

Daniel, dovedindu-și abilitățile de bun strateg corupând clienții altor companii, a fost unul dintre fericiții promovați, primind cu recunoștință și prost ascunsă îngâmfare cârma noului shop. A declarat război comercial concurenței, propunându-și să devină managerul celui mai productiv shop din regiune. Al doilea, datorită respectului și încrederii arătate încă de la început de Costin, dedicării față de interesele companiei și succesului cu care menținuse de fiecare dată shop-ul în acțiune când fusese lăsat în charge, Alix era noul SM al vechiului shop. Marta, avocatul și doi noi SR-i urmau să formeze echipa de retail a prietenului meu. În fericita săptămână mi-

a trimis o telegramă, aceasta fiind cea mai rapidă cale de comunicare cu natura sălbatică și virgină unde îmi îngropasem al doilea an de profesorat și unde hotărâsem să stau fără întrerupere până la începutul vacanței. Dar veștile mă chemau acasă cu un scop dintre cele mai nobile. *"Am luat interviul, sunt manager acum. Hai în weekend să sărbătorim."*

Familia Albu întotdeauna sărbătorise orice pas înainte, fie el o aniversare, o onomastică, admitere, absolvire, medalie, revelion sau vreo vizită de-a unui prieten demult rătăcit în străinătate, de aceea promovarea fiului lor cel mic făcea parte din categoria motivelor pentru care o petrecere ar fi fost de bun simț. Era ultima sâmbătă în care Alix mai lucra, pentru că de săptămâna următoare, SM fiind, orarul lui devenea fix, de luni până vineri, de la nouă la șase, fără weekend-uri, fără sărbători legale. Cel puțin teoretic. După ce a armat alarma, a încuiat ușa pentru ultima dată ca un simplu SR, a plecat mulțumit la brațul Martei să facă cumpărături pentru petrecere.

Agata era responsabilă ca de obicei de prăjituri, singurele pe care le făcea cu mare plăcere, pentru că dulciurile alături de vinul roșu erau singurele ei vicii. Albert și Andrei fuseseră însărcinați cu ordinea și curățenia pentru a transforma apartamentul într-unul loc primitor, căci de obicei arăta ori a sală de sport ori a sală de clasă. Lui Alix îi rămânea să aducă mâncarea și băutura. Întotdeauna a fost un tip generos, dar de când putea cumpăra din supermarket orice își dorea fără să se uite la preț, alegea mereu tot ce părea mai interesant și mai deosebit, gândindu-se că își va bucura familia și în cazul de față prietenii. Trecuse ceva vreme de când nu se mai uita la notele de plată, facturi și bonuri fiscale, pentru că își trecea cardul

prin gadgetul bancar și treaba era rezolvată. Avea suficienți bani cât să nu trebuiască să calculeze suma alimentelor din coș.

Mi-a destăinuit odată, când băusem o bere prea mult în Corso, că de fiecare dată când făcea cumpărături, mulțumea providenței, pentru că fiind obișnuit dintotdeauna să socotească fiecare bănuț, nu credea că va ajunge vreodată să nici nu se obosească să se uite la total. De cele mai multe ori mi-a făcut cinste când ieșeam în oraș și nu accepta niciun ban din partea mea. Simțeam că vrea să îi facă și pe alții să se bucure de pe urma succesului lui. Întotdeauna am apreciat asta la el și probabil de aceea niciodată nu am trăit vreun sentiment de invidie, chiar dacă salariul lui era acum rușinos de mare pe lângă al meu. Poziția de SM îi crescuse venitul datorită noilor responsabilități, echipei din subordine și a gestiunii financiare a întregului shop. Salariul meu părea acum pe lângă al lui un fel de bacșiș lăsat pe masă chelnerului după o cină generoasă.

Imediat ce am pus piciorul pe asfalt urban, m-am spălat, mi-am pus hainele de duminică și m-am prezentat la ușa familiei Albu cu un buchet de flori pentru doamna Agata. Așa m-a învățat mama că se face și așa am făcut toată viața, am oferit flori mamei sărbătoritului, că ea era mereu cea mai vrednică de laude. Probabil e una din chestiile pe care doar mamele o înțeleg, iar eu n-am fost omul care să nu urmez un sfat bine intenționat. De altfel toate mamele cărora le-am oferit flori au fost încântate, concluzia mea fiind evidentă.

Mi-a deschis domnul Albu, cu veselia aceea sănătoasă pe care doar sportivii o emană și după ce m-a îmbrățișat zdravăn m-a poftit înăuntru. Am fost fericit să descopăr că petrecerea era mai degrabă o întrunire a apropiaților familiei, pentru că mă temeam să găsesc o gașcă de corporatiști pe care nu-i văzusem niciodată până atunci.

Cercul era restrâns, în afară de gazde mai veniseră Marta, Ozzy, Merlin, avocatul cu iubita lui și cu mine. A fost una din acele seri când te simți ca acasă, când absența unei etichete formale îți îngăduie să fi tu însuși, să spui ceea ce gândești, iar chipurile familiare te țin locului până noaptea târziu, refuzând să fi primul care pleacă.

“Felicitări, omule! Ai procedat bine, așa cum te-am învățat. Dar ai grijă să nu te faci prea comod în scaunul ăla de SM, că poți merge și mai departe, auzi? Hai noroc și baftă!” Cumva Merlin era mai mândru chiar decât Alix, iar promovarea părea să fie mai degrabă realizarea lui. Oricum, avea dreptate, îi urmase sfatul și cel puțin pentru moment se simțea împlinit.

“Alix, sincer nici n-am știut că-ți doreai să fii Shop Manager, dar văzându-te atât de fericit nu pot decât să mă bucur pentru tine și să îți apreciez hotărârea și curajul. Ai tot respectul meu și voi fi alături de tine de câte ori vei fi promovat!” Nu știu dacă am fost suficient de subtil încât să nu dau nimic de bănuir celorlalți, dar felul în care Alix m-a privit primind felicitările mele, mi-a dat de înțeles că încă mai păstra un procent nedefinit de nedumerire în mândria lui de a fi reușit ceva ce nici el nu știuse că-și dorise.

Am petrecut mare parte din seară cu Agata care văzându-mă și-a amintit de anii peregrinărilor ei rurale de după absolvire. Se mira că încă mai sunt tineri dispuși să sacrifice câțiva ani ca să își construiască un drum cinstit spre catedrele universitare. Luând exemplul lui Alix, de care era firește foarte mândră și al lui Andrei care nici nu mai luase în considerare specializarea, aplicând direct pentru jobul de reprezentant medical, se gândea că este deja o obișnuință să termini Literale sau orice altă facultate și să cauți de lucru indiferent de domeniu, gândindu-te mai întâi la venituri decât

la lucrurile pe care știi să le faci și le faci cu plăcere. Credea că așa era generația actuală, dispusă să renunțe la sine pentru o carieră în marile corporații.

Văzându-și ambii băieți reușind în două domenii atât de competitive, se gândea că nu poate fi cea mai rea alegere, însă nostalgia trecutului îi punea deoparte câteva rezerve. Indiferent de politica practică și vremurile adesea sumbre ale tinereții ei, România fusese o țară în care un doctor vindeca, un profesor predă, o secretară dactilografia, un agricultor ara, semăna, recolta, un șofer conducea, un avocat apăra, un inginer construia și fiecare făcea ceea ce a studiat și ce s-a imaginat făcând. Excepțiile sunt și ele incluse. Însă în prezent orice profesor, inginer, avocat, medic, actor, bibliotecar, cercetător, jurnalist, economist și farmacist poate să ocupe una din sutele de funcții corporatiste care mereu se ramifică. Acum meseria și locul de muncă rar coincid.

Persoanele de față puteau întări cu încăpățănare părerea Agatei, pentru că medicul era Medical Representative, profesorul era Shop Manager, muzicianul era Customer Care Representative, economistul tocmai fusese promovat ca Product Manager, designerul vestimentar aspirant și avocatul erau Sales Representative, ultimii cinci sub aripa protectoare a aceluiași brand. Și cu asta și-a încheiat pledoaria și am povestit numai despre mine, ca despre ultimul om din lume care făcea ceea ce și-a propus, indiferent de greutate.

Recunosc, aprecierea doamnei Albu îmi ridicase considerabil moralul, ajungând chiar să mă gândesc la mine ca la un veritabil norocos și să uit temporar de portofelul meu impudic de golaș. Pentru mine lucrurile se complicau mai mult vizavi de meserii și

alegeri carieristice. Credeam că împrejurările sunt cele care ne poarta prin multinaționale sau prin sate îndepărtate și că disponibilitatea spre nou pe care ne-o asumăm ne schimbă viețile și ne îmbie să mergem la braț cu viitorul.

Spre deosebire de cei prezenți, purtători de funcții engleziste, eu era exemplarul acela de catâr care refuză progresul, pentru a nu uita singurul lucru pe care îl cunosc despre mine, anume plăcerea fără margini de a vorbi despre opere literare, despre clasici, romantici și simbolști ca despre alter-ego-urile mele. Nu vroiam să învăț să fac altceva pentru că teama de necunoscut părea să nu mă fi părăsit încă din naștere. Îmi admiram prietenul care nu doar că învățase totul de la început pentru a reuși în cea mai competitivă piață, dar reușise să se afirme în ciuda profilului său complet opus sistemului. Aș fi vrut să-l poreclesc cameleon, dar nu vroiam să dau de bănuiră nimănui cu directă insinuație.

Seara a continuat cu alte felicitări și urări evidente, dar și cu toasturi neașteptate.

„Dragii mei, vă mulțumesc tuturor că sunteți alături de mine în seara asta. Înseamnă enorm pentru mine că am cu cine împărtăși reușitele. Însă recunosc, v-am adunat pe toți aici și din alte motive... Marta și cu mine ne-am logodit și vrem ca până la sfârșitul anului să ne cumpărăm un apartament împreună și să ne mutăm din chirie.”

Mândria mamei și a tatălui și-a depășit astfel capacitatea zilnică și s-au declarat niște părinți norocoși, chiar dacă pe dinăuntru înfruntau pentru a doua oară cruntul sentiment al despărțirii de proprii copii. Îi încânta în aceeași măsură să câștige o fiică, dacă tinerii ar fi hotărât să se căsătorească. Discreția delicată a Agatei a împiedicat-o să pună maritala întrebare, imaginându-și totuși fără

rezerve o nuntă elegantă, unde urma să interpreteze a doua oară infamul rol al soacrei mari.

Al doilea motiv de sărbătoare mi se păruse unul și mai surprinzător decât primul. Eram deja obișnuit de câțiva ani să-l știu pe Alix într-un anturaj corporativ, comunicând într-o limbă pe care doar semenii lui profesionali o înțelegeau, despre aspirații de cultură forțată și avansări pe posturi cu denumiri care în mintea mea nu rezonau cu nimic palpabil, cel mult cu alte denumiri lipsite de semnificații empirice. Chiar și îndrăgostit l-am mai văzut de atâtea ori, de zece ori mai des decât am fost eu însumi, dar să îl aud vorbind de logodnă și o implicită căsătorie, era o surpriză ce aducea noi termeni definiției prietenului meu. Alix se maturizase.

După seara estivală ne-am mai văzut doar de câteva ori în anul acela pentru că amândoi am avut de traversat niște perioade aglomerate. Eu m-am apucat din nou de studiu, gândindu-mă ce bine ar fi să reușesc să îmi apropiu geografic locul de muncă de orașul care începea să îmi lipsească teribil. M-am pregătit toată vacanța de vară și în toamnă, la examenul pentru post, deși am luat aceeași notă ca în urmă cu doi ani, am reușit să îmi asigur un post la liceul unei comune de la periferia orașului. Scăpasem de statul în gazdă, deși avusese și el farmecul lui, dar parcă tot mai bine e să mă știu noaptea în patul meu, unde și gândurile se simt mai confortabil.

Anotimpurile calde petrecute la țară mi-au îngăduit să mă furișez o vreme într-un colț de rai, să am și eu habar cum a fost cândva lumea, numai vegetație desenată în tuș verde, cu detalii dantelate de flori parfumate. Cred că nu întâmplător toate lecturile mele următoare, în care acțiunea se petrecea pe vreun petec de

pământ împădurit, la marginea unui lac sau oriunde nu ajunseseră betonierele, au avut ca fundal al evenimentelor satul care mi-a folosit drept catedră și lecție de botanică. Experiența mea rurală a durat suficient cât să pot aprecia simplitatea și inocența acestor locuri și cât să nu devină o barieră pentru planurile mele deslușite. Liceul la care urma să predau se afla într-o zonă care se zvonea că la un moment dat va face parte din oraș, că va fi anexat ca un cartier mai mare. Mă puteam deci considera deja profesor la oraș și îmi plăcea să spun că lucrez în suburbii.

Alix a trăit o vară și o toamnă de vis corporatist, participând la primele traininguri organizate de o firmă de consultanță în afaceri. Cum compania se dezvoltase peste așteptări în ultimii trei ani, nu reușise să se sincronizeze la toate nivelele, iar cel superior, al middle management-ului rămăsese fără instructor. Departamentul de training s-a ocupat în continuare de instruirea noilor angajați, care lărgeau rândurile companiei odată la șase luni, iar pentru pregătirea celor promovați în funcții de conducere s-a hotărât contractarea unor traineri externi care să îi învețe cât mai amănunțit ce înseamnă meseria de manager. Acești traineri erau de fapt foști manageri al marilor companii multinaționale din România, care au depistat nevoia crescândă a acestora de a avea la conducere oameni specializați în îndrumarea echipelor spre succes. Flaviu Enăchescu era unul dintre ei și se putea mândri că a știut când să își dea demisia și să pornească propria lui afacere pentru care era atât de bine pregătit.

Afacerile prosperau, numărul angajaților creștea, funcțiile se înmulțeau, însă lipseau managerii adevărați, capabili să gestioneze avântul corporativ. În contextul dat, trainerii externi, care avuseseră buna inspirație de a se pregăti la rândul lor în străinătate, unde

conceptele erau deja bine înrădăcinate, au fost soluția salvatoare pentru companiile nevoiașe. Alix a avut din nou parte de o porție de mândrie, una de recunoștință și încă una de reinventare. Două săptămâni fusese plecat pe banii și bunăvoința companiei, cazat la hotel de patru stele, petrecând timp valoros într-un anturaj de oameni plini de inspirație și entuziasm.

Tot ce învăța era de bun simț, într-un fel îi părea familiar, dar probabil era de vină tonul idealist care întotdeauna îi atrăsese atenția. Îi plăceau atât de mult stilul în care se desfășurau cursurile, ideile bine structurate și comunicarea interactivă, încât de multe ori rămânea pe gânduri închipuindu-și ce bine i s-ar potrivi această meserie. De trainer. Apoi a făcut legătura și s-a retras puțin în cochilia lui de artist neîmplinit. A început să se gândească ce norocos ar fi să poată vorbi și el cu aceeași degajare despre lucrurile care îl interesau cu adevărat, unor oameni dornici să afle ce știe. Însă demult nu mai știa exact ce îl interesa cu adevărat, astfel că a putut cu ușurință să umple golul cu ce i se servea pe tavă chiar acolo și nici acestea nu erau de lepădat.

Materialele de training erau mâzgălite pe toate părțile netipărite, cu un scris grăbit și mărunț, rezultat al ideilor venite pe neașteptate despre cum își va face el noua meserie, despre cum va fi el un manager de succes. Notițele despre managementul vânzărilor și gestionării obiectivelor companiei, formării echipei și analizei performanțelor, comunicării, relaționării interumane, timpului și stresului erau întrerupte din loc în loc de gânduri fugare pe care le alerga pe hârtie încleștându-și maxilarele.

Erau înscriși la curs vreo duzină de proaspeți manageri ai noilor shop-uri deschise în țară. Alix venise cu Daniel și erau cazați în

aceeași cameră, dar se întâlneau doar diminețile când colegul lui venea să se spele și să se schimbe, ca apoi să plece împreună la curs. Deși toți cursanții cu traineri cu tot petreceau serile împreună la restaurantul hotelului servind cina și destinzând atmosfera cu sclipitoare picături personale, Daniel găsisse printre domnișoarele manager câteva petrecărețe cu care încheia fiecare noapte în alte camere. Antipatia care presupunea că este reciprocă, îl ferise pe Alix de întrebări stânjenitoare și de răspunsuri ocolite. Aprecia mult mai mult liniștea unei camere primitive de hotel decât compania unui individ cu care avea în comun întâmplătorul job de SM.

Astfel, după cină Alix se retrăgea fericit pe terasa largă a camerei și cu vedere la tumultul capitalei și încerca să își adune gândurile, storcând câteva pagini de rânduri inspirate din ziua încheiată. Cum Alix primise odată cu promovarea un laptop nou nouț, iar eu îmi reasumasem din nou funcția de orășean conectat la pulsul viitorului, eram disponibil on line și nerăbdător să aflu orice de la prietenul meu. Indiferent de metodele de comunicare, rudimentare sau Hi-Tech, legătura noastră găsisse o cale să supraviețuiască, asigurându-ne de trăinicia ei.

Mi se părea interesantă ciclica reinventare căreia i se supunea Alix cu fiecare schimbare corporativă pe care o trăia. Îl simțeam rătăcit încă de când semnase primul contract cu compania și îi fusesem martor la fiecare treaptă urcată. Era a treia oară când îmi dăduse clar de înțeles că spera cu tărie să găsească o panoramă mai amplă de la noua altitudine, să poată da vieții lui un sens, traducând succesul continuu în drumul firesc pe care trebuia să apuce. Scriind vroia să alunge gândul permanent al rătăcirii, să îl combată într-un concurs cinstit de debate, unde eu trebuia să fiu arbitrul imparțial.

"Când scriu, toți demonii mei se transformă în cerneală și celuloză," mi-a transmis într-una din seri.

Eu mă declarasem propriul lui hard-drive unde își putea salva memoriile călătoriei prin lumea fascinantă a căutării de sine. Mi se părea aproape amuzant să nu-și dea seama de lucrul cel mai evident. Sau poate își dădea seama și trăia într-o profundă stare de negare. Niciodată nu se schimbase de fapt într-un corporatist, doar încerca să se dea drept unul veritabil, păstrându-se pe sine cât mai intact. Trăia o contradicție de identități, una care se credea pe culmile succesului și care se străduia să își adapteze spiritul liric unei realități matematice și una care se simțea străină de întreg scenariul dar dornică să se poată înșela datorită traiului decent pe care îl avea. Mi-era milă de el știindu-l veșnic frământat și incapabil să se bucure cu adevărat de experiențele lui, însă acceptarea realității că era un simplu experiment de adaptare nu credeam că l-ar ajuta cu ceva. Cel puțin nu deocamdată.

Toamna a început în forță, dărâmând repede tot ce construise trainingul de management în mintea naiva a lui Alix. Vânzările se intensificau odată cu apropierea sezonului alb, iar personalul reînnoit pe care îl avea încă nu putea face față afluxului de clienți tot mai versați, pentru că cele cinci zile ce cursuri despre softurile folosite în shop nu fuseseră suficiente să acopere toate aspectele vânzării și consultanței. Marta era singurul lui ajutor real în magazin, muncind cât trei, încercând să improvizeze un training on the job pentru cei doi învățaței, ca să reușească cumva să facă față lungilor și solicitantelor luni de iarnă.

Avocatul era prea ocupat să pară important, să dea de înțeleș noilor colegi că el are vechime și trebuie respectat aproape ca un

superior. Alix era îngropat în biroul lui în rapoarte tot mai stufoase despre calitatea vânzărilor care trebuia menținută, în pofida faptului că o comunicare transparentă nu putea exista între companie și clienții ei. Atâta timp cât durata unei tranzacții trebuia redusă la minim, astfel încât SR-ii să poată face față volumului de clienți, nu se mai putea reveni la ideala vânzare consultativă. Totul mergea pe bandă rulantă din motive obiective, dar se cerea cu încăpățănare menținerea calității dispărute din vremuri ante-corporative.

Curând Alix și-a dat seama că a fi manager nu se referă la toate lucrurile teoretic minunate pe care le-a învățat și care dacă ar fi cu adevărat posibile ar transforma lumea capitalistă în filmul preferat al oricărui cetățean, ci într-o adaptare continuă la un ritm tot mai susținut de ciuleandă. Trebuie să înveți din mers pașii, să uiți de cap și să-ți privești mereu atent picioarele, să nu te împiedici sau să nu ți se pună piedică.

Nu apucase să aplice aproape nimic din tot ce-și notase în manualul managerului, în afară de atitudinea pe care și-o menținea pozitivă, pentru a fi un exemplu bun echipei lui improvizate, un prieten mai degrabă decât un șef. Instinctul era singurul lui barometru și paria toate resursele pe indicațiile acestuia. Muncea cel puțin zece ore pe zi și în tot acest timp încerca să își țină capul la suprafață, pentru că valul care îl luase putea anevoie fi stăpânit. I-au luat mai bine de șase luni să poată așterne pe hârtie ceea ce realizase în noua lui funcție, să facă o evaluare amănunțită a targetelor calitative pe care le atinsese, pentru că cele cantitative erau măsurate permanent de el și de superiorii lui și erau mulțumitoare.

Administrativ deținea controlul, cunoștea pe dinafară ordinea operațiunilor, lista task-urilor zilnice, săptămânale, lunare, șirul

ierarhic pe care trebuie să-l parcurgă documentele pentru a fi aprobate, oamenii pe care trebuie să-i contacteze în caz de fraudă sau furt, rezilieri, fidelizări, asistență tehnică, reclamații, protecția consumatorului, raportări, evaluări, pentru aprovizionare cu papetărie, tonere, materiale promoționale, apă, cafea, ceai, consumabile, comenzi de marfă, pentru curățenie și mentenanță. Știa exact când și cum să împartă targetele, cum să calculeze procentul realizat din ele de către membrii echipei și bonusul aferent, să verifice situația shop-ului față de celelalte din regiune și din țară. Arhiva corespunzător facturi, contracte, cereri, cesiuni, rezilieri, rapoarte, liste de parcă ar fi fost cel mai minuțios bibliotecar.

Imaginea shop-ului era impecabilă, curat și aerisit, birourile ordonate, marfa prezentă pe rafturi, broșuri și pliante la îndemâna clienților, vânzătorii aproape toți amabili și disponibili. Una peste alta simțea că își face bine datoria, că a încălțat pantofii de manager mărimea potrivită. Singura problemă pe care o întrezărea și care devenea cu fiecare zi care trecea de forma unui elefant tot mai supraponderal, erau abilitățile lui de conducere, de motivare și îndrumare a echipei. Nu știa dacă lucrurile înaintau în virtutea inerției sau datorită impactului pe care îl avea metoda lui de management. Nu primise încă niciun feedback concret la adresa stilului de conducere pe care îl adaptase.

Era familiarizat cu toate produsele și serviciile, cu modalitățile de vânzare, procedurile de ofertare, de aplicare a discounturilor și știa să folosească toate softurile, având în vedere că fusese și el un SR nu cu mult timp în urmă. Era perfect capabil să explice cum funcționează tot din ce cunoștea, putea să dea sfaturi eficiente SR-ilor despre noile proceduri sau aplicații, încât aceștia să își poată face

treaba fără lacune și erori majore, însă ce nu știa să facă avea să afle foarte curând de la șeful șefului, care studiind cifrele în amănunt, descoperise discordanțe care cereau imperios nevoia unei deplasări personale la locul faptelor.

Dis-de-dimineață într-o oarecare luni de martie, îl sună Costin să îl anunțe de vizita care se vroia a fi inopinată a șefului său, venit de cu seară în oraș pentru a discuta personal cu SM-ii celor două shopuri. Îl informă pe Alix că shop-ul trebuie să fie lună, să strălucească de curățenie, să miroasă bine, să nu lipsească nimic de nicăieri și totul să fie la locul convenit, posterele atârnate și șterse de praf, zâmbetele să fie largi și sincere pe buzele SR-ilor, uniformele călcate, bărbile rase, părul pieptănat, ecusoanele la vedere, birourile ocupate doar de cele necesare vânzării, fără maculatură inutilă. Deasemenea, să nu se prea ia pauze, pentru că inopinată fiind vizita nu se știe când va veni stimabilul și nu ar face deloc o impresie bună un birou gol și un potențial client nebăgat în seamă. Astfel de lucruri trebuie evitate pe cât posibil, pentru că atunci când vine un superior lucrurile nu pot fi lăsate la voia întâmplării.

Alix își notase tot ce îl sfătuiseră managerul direct, însă când a închis telefonul și a recitat lista, în afară de faptul că majoritatea todo-urilor erau bifate, desigur cu excepția lungimii bărbilor, a mânecilor șifonate și a momentelor imprevizibile când cineva trebuie să folosească toaleta sau să-și potolească foamea, a avut un sentiment de déjà-vu, al unor întâmplări din copilărie. Își amintea perfect starea aceea de panică pe care o creau profesorii când urmau să aibă lecție deschisă, susținere de grad sau să primească vizita vreunui inspector. Avea în gură gustul acela comunist al lucrurilor făcute

pentru a arăta bine măcar o zi, în care mizeria se mătură sub preș pentru a crea iluzia perfectului.

Și-a anunțat la rândul lui subalternii, omițând să transmită stresul în sens descrescător al funcției. Ar fi trebuit totuși să le spună că fiind ziua în care un membru al top-management-ului le va călca pragul, ar fi de bun simț să nu-și părăsească postul de lucru indiferent de urgențe, pentru că legile lui Murphy l-au adus pe acesta exact când un SR era la baie, ceilalți trei erau ocupați și doi clienți frustrați din varii motive independente de bunul mers al shop-ului, băteau nemulțumiți din picior că trebuie să aștepte. Văzând dezastrul în care șeful lui nimerise, și-a dat ochii peste cap în secunda în care a apărut și Alix să-l poftască de musafir la el în birou, pentru a-i da de înțeles că lucrurile nu se întâmplaseră așa cum indicase explicit la telefonul matinal.

Alix nu a preluat mesajul, apreciind că totul mergea ca de obicei, că lucrurile funcționau la capacitatea firească, fără să fie necesară aducerea la absurd doar de ochii lumii, în cazul de față ochii National Retail Manager-ului. Însă în secunda în care acesta a deschis gura și s-a referit punctual la absența SR-ului de la birou fără a se interesa de motiv și l-a sfătuit pe Alix să nu cumva să se mai întâmple așa ceva, și-a dat seama că situația era mult mai gravă decât anticipase. Top management-ul avea sau vroia cu încăpățânare să aibă impresia că angajații din linia întâi, cei care reprezintă propriu-zis retailul, nu au nevoi personale, nu cer concedii, nu ridică obiecții, iar în momentul în care intră pe poarta impozantă a companiei, respiră doar pentru a o ajuta pe aceasta să prospere. La o adică ar trebui să fie recunoscători că o companie de calibrul celei de față le-a făcut imensul favor de a-i lăsa să lucreze pentru ea și fără a investi

prea mult timp într-o analiză de avantaje, ar trebui să fie deslușit de clar cât sunt de binecuvântați.

Ajungând exact la acest subiect, NSM-ul îl informă pe Alix despre gravul motiv pentru care plecase special în delegație și evidentele implicații pe care eroarea de management le avea asupra companiei. Da, shop-ul își făcuse toate targetele. Da, dese ori le depășise. Da, în general lucrurile păreau a merge ca unse și după cât de calm zâmbea Alix, îi lăsa senzația unui manager relaxat, care se știe cu toate oile în stână. Nu. Greșit! Atitudinea este total greșită, pentru că targetele fuseseră îndeplinite în mod inegal de către SR-ii lui. În afară de Marta și încă un SR care își depășiseră cu treizeci-patruzeci de procente targetele, ceilalți nu realizau nici șaptezeci din acestea. Inadmisibil. Dacă Marta și celălalt pot face atât, înseamnă că potențialul shop-ului este cel puțin dublu, prin urmare cei doi codași trebuie să-și revizuiască atitudinea, iar responsabil pentru aceasta este Alix. Dacă nu, alți *"zece tineri așteaptă la rând să le ia locul"*. Și aceasta a rămas una din frazele memorabile ale procesului de motivare a angajaților corporatiști.

În sfârșit Alix avea acum imaginea de ansamblu a treptei pe care urcase și tocmai primise bonus una fugară a celei superioare. De acolo de sus, angajații a căror muncă este coordonată modificând numere și procente într-un tabel excel, trebuie să fie aliniați unui standard foarte simplist: uniformizarea se face în sus. Dacă unul poate o sută cincizeci la sută, toți trebuie să poată la fel. Dacă toți pot la fel, atunci intervine o și mai mare problemă, de ce nu pot toți mai mult? Și soluția de fapt nu există, doar o permanentă stare de nemulțumire care trebuie să fie transmisă în doze suficient de concentrate de sus în jos, pentru a alimenta potențialul de

prosperare. Aceasta era calea succesului. Toată lumea trebuie să facă mai mult decât se cere și se poate, desigur calitatea să nu fie sub nicio formă afectată și astfel compania poate crește cu adevărat.

Alix tocmai primise prima doză de importanță managerială și avea ocazia să o presare profesionist peste subalternii săi, cerându-le și impunându-le uniformizarea. Nu era omul care să se demoralizeze în urma unei astfel de intervenții, mai ales dacă primise și direcția în care trebuia să se îndrepte. Relațiile lui cu colegii erau în cei mai buni termeni și era încrezător că dacă va fi destul de sincer și de sugestiv, intervenția ar trebui să fie pozitivă. Cu aceste gânduri în minte, s-a apucat să organizeze un staff meeting, luându-și drept model suportul de training, parcurgând din nou toate etapele despre pregătirea, instruirea, controlul activității, motivarea și evaluarea echipei de SR-i, așa cum făcuse înainte de fiecare ședință până atunci.

Primăvara shop-ul se mai aerisea și pe parcursul zilei se întâmpla să întâlnească timpi morți, pe care până la momentul declanșării crizei manageriale, îi petrecuse scriindu-mi mie câteva rânduri sau sunându-mă, să se mai descarce de stresul lunilor trecute. Amintirea lor nu îi mai provoca niciun spasm muscular, pentru că acum lucrurile căpătaseră un ritm andante. Marfa venea doar o dată pe săptămână, vânzările decurgeau firesc, fără a fi nevoie de oameni de pază care să gestioneze fluxul de clienți. Întrând în shop aveai un sentiment plăcut care te îmbia la cumpărături și conversație ușoară cu personalul zâmbitor. Ținând cont de toate aceste condiții favorabile de lucru, Alix rezolvă, raportă, comandă toate cele necesare întregii săptămâni, iar la sfârșitul zilei de luni era

pregătit pentru trei zile de lectură de specialitate, pentru organizarea ședinței de vineri.

Marti dimineață înainte de ora deschiderii, în timp ce își beau cafeaua și își fumau țigările toți cinci în spatele magazinului, i-a informat că ușa biroului lui va fi închisă următoarele zile, că va accepta să fie deranjat doar în situații de urgență, iar pentru orice alte solicitări, avocatul și Marta erau în charge cu buna desfășurare a activității. Era pentru prima dată când stătea la biroul lui fără să vadă din depărtare forfota vânzărilor, fără să audă zumzetul acela de mulțime venită să-și cheltuie banii pe marfa lor. Cu ușa închisă, biroul avea în sfârșit aspectul unui sanctuar, așa cum îi rămăsese lui Alix impresia de pe vremea când Costin îl lăsa pe el în charge. Doar în astfel de momente reușea să se bucure de poziția lui de manager, când putea în sfârșit să tragă aer adânc în piept și să privească în jurul lui. Vârtejul primelor luni nu permiseseră activități de contemplare, așa cum se va întâmpla din nou peste încă o jumătate de an, când sărbătorile vor veni cu aflul shoppingului drept sport național al societății române de consum, însă momentul de față purta promisiunea revelației noii identități de manager.

Și-a luat în birou o cană uriașă de cafea tare, manualele menționate și s-a pus pe treabă cu mintea deschisă și lipsită de prejudecăți, așa cum obișnuia pe vremuri în sesiuni. A început o agendă nouă pe care a intitulat-o *Subiecte ședință* și a demarat acțiunea. A recitit întreg materialul, și-a notat în agendă ideile principale la liniuță, cu gândul de a le putea găsi corespondentul în exemple concrete din activitatea shop-ului. Totul pornește de la managementul oamenilor, ramificându-se către conducerea și motivarea lor prin firul consistent al comunicării. Orice introducere

trebuie să conțină feedback și recunoașterea meritelor, care să se refere direct la realizările din perioada aflată în discuție.

Cifrele sunt foarte importante, pentru că sunt măsura performanței în vânzări și cu ele se poate construi analiza personală a angajaților. Dezvoltarea competențelor comportamentale și operaționale ale acestora demarează prin stabilirea punctelor tari și slabe, jonglând cu personalitatea fiecăruia, cu vechimea, experiența, înclinația către detalii tehnice sau către factorul uman al vânzării, sfârșind prin stabilirea unor obiective clare și ușor măsurabile într-un interval suficient de lung pentru a fi realistic. După această perioadă vor urma evaluările rezultatelor și eventualele ajustări.

Cum situațiile dificile și personale trebuie rezolvate în discuții one-on-one, pentru a nu pune pe niciunul dintre ei în ipostaze stânjenitoare, Alix a hotărât că ședința lui va începe joi, prin patru sesiuni private, iar vineri la închiderea programului, va prezida staff meeting-ul general. Și-a informat corespunzător și superiorul, după care a încheiat partea teoretică. A întocmit patru fișe separate pentru colegii lui, cuprinzând rapoartele cantitative și îmbunătățirile pe care le aștepta de la fiecare, lăsând câte o foaie liberă la fiecare pentru sesiunea privată. Apoi a alcătuit regulamentar agenda ședinței, cu scopul, durata, subiectele de discuție, informările despre semestrul următor, targete-le și așteptările pe care le are compania de la echipă. După două zile de studiu susținut pentru proiectul lui managerial, s-a declarat satisfăcut de rezultat și și-a invitat logodnica la o cină relaxantă la *Blue moon*.

"Marta, îți mărturisesc că în sfârșit am găsit satisfacție reală în jobul meu și am încredere că stăpânind cât mai bine informația, potențialul shop-ului va crește și odată cu el, încrederea deplină a lui

Costin. Am mare nevoie să fiu sigur că mă apreciază. Doar așa sunt liniștit, știind că nu m-a promovat pe nedrept.”

Joi a sosit firesc și senin pentru Alix, însă a plecat îngândurat, cu nori încâlciți în așteptările lui înșelate. Sesiunile private au dezvelit mai mult decât putea el privi fără să clipească. A simțit totuși utilitatea procedurii, pentru că ceea ce descoperise era un fel de intrigă de roman de spionaj. Deschizând poarta comunicării directe și confidentiale, a deschis și zăgazul aparențelor.

Cu Marta povestea despre servicii minimul posibil, pentru că lucrând împreună toată ziua le rămânea foarte puțin timp disponibil să vorbească despre altceva și oricum erau familiari cu tot ce se petrecea pe cei trei sute de metrii pătrați. Ea își văzuse întotdeauna de treaba ei, făcându-și targetele, ferindu-se de reclamații, oferindu-și suportul acolo unde credea că este necesar, însă nu prea socializase cu colegii, simțind din partea acestora o rezervă cumva îndreptățită, ea fiind logodnica șefului. Nu a considerat situația gravă, pentru că nu vedea legătura dintre performanțele și viața ei privată. Se credea la adăpost de orice răutate atâta timp cât nu era favorizată cu nimic de Alix. Însă nu toți oamenii gândesc așa, dar dacă totuși trăiești cu impresia asta, înseamnă că nu prea te pricepi la oameni.

După ce a discutat cu avocatul și ceilalți doi SR-i și el a ajuns la aceeași concluzie: că habar nu avusese de tensiunea de sub propriii lui ochi. După ce i-a prezentat situația calității muncii lui și așteptările pe care le avea de la el în viitor, a descoperit că avocatul încă avea resentimente față de Alix, simțindu-se nedreptățit, crezând că la fel de bine ar fi putut și el să fie SM, de aceea nici nu-și prea dădea silința să își îmbunătățească prestația. Ceilalți doi erau frustrați zilnic de atitudinea superioară a avocatului, erau nemulțumiți de orarul

prelungit de sărbători, de uniforma plictisitoare, de procedurile care se schimbau prea des, de ofertele tot mai slabe care îngreunau vânzarea și de faptul că Marta era iubita lui Alix, căreia probabil îi făcea favoruri.

Cu aceste informații la purtător, staff meetingul de vineri l-a surprins nepregătit, pentru că tot ce își notase în noua lui agendă scrisă îngrijit și inspirat, părea acum, după o probă practică, o lecție de psihologie managerială. Iar aceasta nu putea fi scrisă de cineva care fusese într-adevăr manager. N-avea cum. Teoria frumos exprimată și logic demonstrată nu avea nimic în comun cu realitatea în care el încerca să o implementeze. Poate într-o lume ideală, așa cum și-o imaginase cu trei zile în urmă. Însă concluzia pe care o trăgea era de o maturitate pe care nu bănuise să o aibă încă. A fi un manager de succes înseamnă a ține sub control toate micile agende personale, orgolii și frustrări închipuie. În niciun caz acestea nu pot fi luate în calcul atunci când vrei să crești vânzările, ar fi sinucidere profesională. Visul capitalist nu se poate împiedica în asemenea nimicuri.

Fiind presat de sus să uniformizeze și uniformizarea neputând fi realizată prin managementul democratic, lucru practic imposibil într-o corporație multinațională, Alix a decis că singura cale să supraviețuiască este schimbarea radicală a tacticii. Impunerea. Lucrurile *trebuie* să se schimbe, fiecare este *responsabil* de aportul adus la *creșterea* vânzărilor, asta *cere* compania și asta se va *livra*. De acum înainte sesiunile private se vor referi la cantitate, calitate, procente și schimbări necesare, eliminând complet accesul la compartimente personale. Ședința de vineri a decurs simplu, urmând pașii agendei stabilite, fiind expuse în termenii cei mai clari ce se

așteaptă de la fiecare, comportamentele trecute nemaifiind acceptate în viitor. Lucrurile aveau doar varianta de alegere, aceea a îmbunătățirii performanțelor, orice stagnare sau regres urmând a fi sancționat. Costin a asistat mândru și plin de el, pentru că se minuna încă odată de alegerea inspirată pe care o făcuse alegându-l pe Alix SM cu un an în urmă. A întărit toate spusele acestuia printr-un discurs mai puțin personal, vorbind în totalitate în numele companiei, datorită căreia se aflau acolo, care le oferise o carieră, care îi răsplătea cinstit pentru munca depusă și care merita deplină dedicare.

La sfârșitul ședinței, Costin îl invită pe Alix la o bere în *Blue moon*, să tragă câteva concluzii într-un fel de one-on-one neoficial. I-a mărturisit că avusese emoții la vizita NSM-ului când l-a văzut atât de relaxat într-o situație atât de gravă. Dar acum că îi urmărise discursul pregătit pentru ședință, ferm, autoritar și bine informat, și-a dat seama că fostul lui shop se află pe mâini de fier. Un an de acomodare fusese suficient pentru Alix să înțeleagă cu ce tacâmuri se mănâncă felul principal, iar Costin îl felicita pentru edificare. Echipa nu funcționa la capacitatea ei reală, din cauza unor lucruri cu totul irelevante, iar Alix le identificase, le eliminase și ridicase ștacheta la sută la sută. Avea stofă de manager și îi prevedea un viitor strălucit.

Pentru a doua oară în viața lui, Alix plecă spre casă căutându-se cu disperare. Avea toate motivele să considere ziua bine încheiată, planul îndeplinit, iar șeful impresionat, însă tot ce simțea erau hainele incomode, înfășurându-l ca o piele străină. Aceleași haine pe care le cumpărase cu banii lui munciți din greu, pe care le admirase în oglinda cabinei de probă gândindu-se ce norocos poate să fie să și le permită, care îi conturau atât de bine trupul tânăr și lăsau oriunde

impresia că sunt purtate de un om important. Aceleași haine îl separau acum de sine, îi rătăceau privirile în vitrinele magazinelor pe lângă care trecea, în căutarea unei trăsături familiare. Nu îi displăcea reflexia, din contră, îi impunea respect, îl făcea să vrea să se uite mai atent la postură și mers, însă cu acea curiozitate de voaier.

Ar fi vrut să povestească cuiva ce simte, să se dezbrace de strânsoare, să se arate așa cum e. Însă cum era nu mai știa demult, dar spera să se redescopere mărturisind tot. Dar cui? Marta era atât de mândră de el, de diplomația cu care condusesse ședința, de discreția cu care a refuzat să asculte plângeri neproductive și să impună seriozitate și dedicare la locul de muncă, de talentul pe care nici nu bănuia că-l are pentru discursul profesional și elocvența mesajului transmis. Era omul care îl încuraja cel mai mult în jobul lui, mâna lui dreaptă și stângă câteodată, femeia care văzuse în el un potențial real, care se și adevărase între timp. Iar el la rândul lui o admira, îi respecta pasiunea pentru viață și planul pe care-l construia pentru viitorul ei în lumea modei. O invidia într-un fel, găsind strategia ei de afirmare exact ceea ce îi lipsea lui. Toate așa zisele lui reușite se întâmplaseră pur și simplu fără voia sau voința lui, ca și când s-ar fi petrecut și dacă nu ar fi fost el de față. Și când a fost angajat și când a fost promovat și chiar și acum când își dovedise în fața șefului abilitățile manageriale, nu făcuse nimic deosebit, nu căutase o interpretare câștigătoare, fusese el într-o variantă fabricată la comandă, pentru că varianta originală n-o mai interpretase de multă vreme.

Era comutat pe modul corporativ și nu se mai putea deconecta, nu mai găsea altă variantă a sinelui și se temea că nici nu mai există una. Nu se putea deschide în fața Martei. Era ca și când ar fi admis că

tot ce i-a apropiat a fost o fabricație a minții, că relația lor era doar o închipuire. Avea nevoie de ea, o iubea chiar și nu vroia să o îndepărteze cu niște teorii care poate se vor deconspira până dimineată.

Cu părinții lui nu discutase niciodată despre job mai mult decât inevitabilele comentarii despre cât de obosit e sau cât de mult are de muncă. Iar din partea lor, referirile se rezumau la felicitările pentru promovare, laudele pentru banii frumoșei pe care îi câștigă și mulțumirile pentru ajutorul oferit în gospodărie. Erau încântați să-și vadă fiul ducând o viață îndestulată, lucrând pentru o companie respectabilă și transformându-se într-un bărbat matur și apreciat. Nimic din toate acestea nu ar fi lăsat loc vreunei bănuieli că Alix ar putea fi nefericit și dacă ar fi insinuat cineva așa ceva, probabil ar fi găsit de cuvință să râdă cu poftă ca de o glumă bună. Prin urmare m-a suna, spunându-mi că așteaptă să mă îmbrac și să cobor, să ne plimbăm puțin prin aerul proaspăt de primăvară. Parcă îmi propunea o plimbare în același aer de acum doi ani, ca pe o reinterpretare a trecutului. Scena se numea previzibil *déjà vu*. Mă întrebam de câte astfel de plimbări va mai fi nevoie până când Alix își va putea admite că s-a rătăcit și e cazul să nu mai irosească alte primăveri.

Eu mai aveam trei luni până la terminarea primului an de profesorat în suburbia orașului natal. Recunosc, anul meu școlar nu fusese atât de productiv sau apreciativ în liceul comunei mărginașe, precum anul corporativ al lui Alix. Deși reușisem să scap de navetă și să devin profesor semi-orășean, niciuna din acestea nu-mi aduseseră vreo satisfacție, nici măcar atât cât să văd în apropierea de casă un mic pas înainte. Descoperisem lucruri pe care n-aș fi vrut să le cunosc, preferând să rămân naiv și idealist, cum fusesem cu un an

Înainte în mijlocul naturii. Școala de la țară și liceul de lângă oraș erau atât de diferite, încât singurul lucru pe care îl aveau în comun era apartenența lor la Ministerul Învățământului.

La țară copiii veneau să învețe ceva, orice, doar pentru a cunoaște mai mult despre lumea înconjurătoare decât gospodăria unde munciau cot la cot cu părinții lor. Erau curioși să asculte povești despre realități și oameni din alte locuri, pe care poate nu le vor vedea niciodată, dar care le stimulau imaginația și le trezeau respectul pentru cuvântul scris. Eu eram pentru ei omul cu o tolă în loc de memorie, din care la fiecare oră scoteam ceva neașteptat, cu care le lărgeam încă puțin spațiul familiar. Îi tratam ca pe niște copii capabili să înțeleagă orice, dându-le încredere în ei înșiși. Vorbeau cu accentul din partea locului, în cuvintele a căror semnificație o stăpâneau, cu aceeași deschidere și dăruire pe care o admirasem atât de mult la natura copilăriei lor și a primilor mei ani maturi. Profesorii care predau acolo erau ca și mine, aspiranți la o catedră serioasă, pe care nu se grăbeau să o obțină altfel decât meritând-o. Școala era acea clădire din sat despre care toți vorbeau cu respect.

Prima dată când am intrat în cancelaria noului meu liceu, am experimentat ceea ce se numește destul de original, dezgust la prima vedere. Mă refer desigur la spontaneitatea combustiei dintre două lumi străine care intră în contact pentru prima dată, dar care în cazul meu nu a culminat cu sentimente pozitive și de lungă durată. Atmosfera se hrănea din același sentiment, pe care îl aveam de altfel și eu, al îngâmării stârnite de apropierea urbană, dar care în mine avea alte rădăcini. Eu mă bucuram doar de distanța redusă la sfert față de anii trecuți și de încă un pas înainte către catedra pe care mi-o imaginam atât de deslușit. În rest, îmi păstrasem entuziasmul

proaspătului profesor, dorința de a transmite și inspira și aceeași dăruire de la depunerea jurământului.

Ceea ce am găsit deschizând ușile acestei cancelarii, a fost trezirea mea la o realitate alternativă, la care nici forțat nu aș fi vrut să particip, poate doar dacă aș fi fost femeie. În comparație cu încăperea simplă a școlii de țară, aceasta era mobilată cu cele mai intrigante cadre didactice. Îi mai văzusem pe câțiva dintre ei când venisem să discut cu directoarea, să mă familiarizez cu locul și să stabilesc detaliile operaționale la secretariat, însă acum aveam întreaga panoramă profesorală măsurându-mă iscoditor. La prima vedere am avut impresia că am întrerupt filmarea unei secvențe dintr-un highschool movie, pentru că toți s-au oprit din orice activitate de socializare și mi-au aruncat cea mai disprețuitoare privire de care m-am crezut vreodată vrednic. Eram tocilarul care a venit neinvitat la petrecerea vedetelor liceului. Am salutat regulamentar, dar n-am făcut decât să înrăutățesc situația. intenționasem inclusiv să mă prezint respectuos și să le urez un an școlar plin de succese etc, dar în momentul impactului, ideea mi se păruse brusc lipsită de sens.

Mă găseam pentru prima dată într-o atmosferă ostilă, fără să fi făcut altceva decât să dau bună ziua. Mi-au răspuns toți întorcându-și privirile, parcă pentru a mă face să înțeleg că a-mi adresa o formă uzuală de politețe oferea prea multă atenție, așa că mai bine nu mă mai priveau. Mi-am luat catalogul și am plecat îngândurat spre clasă. Îmi imaginam cum vorbeau toți despre mine și se întrebau "de unde mai răsărise și ăsta?" Lucrurile s-au schimbat începând din următoarea pauză, după ce aflaseră despre începuturile mele umile, iar atitudinea lor a devenit una de milă sau batjocură, nu-mi puteam

da seama. Insuportabil, oricum. Începeam și eu să-mi pun la îndoială stofa.

După pauzele din prima săptămână, încâlceala de sentimente, privirile încărcate de contrasensuri și situația generală a cancelariei și-au găsit traducerea pentru noul venit, juniorul, bobocul de mine. Majoritatea profesorilor din acel liceu erau titulari acolo de mai bine de jumătate din cariera lor și se simțeau în pericol de câte ori unul ca mine, cu capul plin de idealuri și entuziasm venea să reîmprospăteze sângele stătut al învățământului local. Refuzul schimbării era starea generală a lucrurilor, iar mie mi-a devenit foarte clar că n-ar trebui să mă simt ca acasă în acea cancelarie, pentru că toate întrebările pe care le-am primit s-au referit destul de clar la contrar:

"Cum vă place școala *noastră*?"

"Ce vă aduce pe la *noi*?"

"Cum vi se par elevii *noștri*?"

"La masa aceasta stăm *noi*, dumneavoastră puteți sta acolo lângă geam."

Niciun indiciu de includere sau acceptare. Și aceștia erau profesorii de la alte catedre, pentru că cei de limba română aveau altă tactică. Intimidarea. În ochii lor eram clar o concurență și trebuia să fiu pus cu botul pe labe, să nu cumva să cred că aș putea fi vreodată mai bun ca ei. Făceau orice doar să mă facă să mă simt prost, nebinevenit, incomod. Încercam să nu mă las afectat de nimic, priveam cât de detașat puteam dinamica locului și păstram pentru mine remarcile care ar fi înroșit câțiva obraji. Însă îmi făceau zilele destul de sumbre, cu atât mai mult cu cât salariul meu era la fel de deprimant ca și o zi de lucru în acele condiții.

Totul a devenit oficial greu de suportat când s-a definitivat orarul și am constatat că orele mele erau toate despărțite de una sau mai multe ferestre, astfel încât trebuia să petrec întreaga zi acolo, pentru că nu mi-ar fi meritat să plec și să mă întorc de câteva ori pe zi. Asta a fost lovitura sub centură. La țară ore se făceau doar dimineața și lucram patru-cinci ore pe zi consecutiv, nu știu de ce am presupus că așa va fi și la liceu. Ceilalți profesori și-au aranjat orele după o ecuație cu o singură necunoscută, eu. Greșeală de începător pentru care am plătit un an întreg.

Eram destul de nefericit să mă aflu acolo și câte douăsprezece ore din care să lucrez efectiv cinci-șase, dar așa am reușit să-mi acopăr lacunele în lectură și să-mi pregătesc cele mai inspirate materiale de predare. Tot răul îmi găsisese o ciudată cale de a se transforma în bine, ajutându-mă printr-un proces destul de incomod să devin un profesor și mai pregătit, pe care măcar elevii îl apreciau sincer. Însă starea mea generală era destul de deznădăjduită. Mă simțeam foarte singur, cu șanse minime să-mi găsesc printre colegii de breaslă vreun prieten și la fel de departe de casă ca și când aș fi fost în vârful muntelui.

Acestea erau apele în care mă scăldam când Alix m-a chemat la o plimbare de reevaluare a realității. L-am ascultat cu atenție și răbdare, dar în sinea mea găseam tragedia pe care mi-o dezvăluia în cele mai suculente expresii corporative, o comedie de-a dreptul burlescă. Cu greu mă puteam abține să nu-l întrerup, observând cum se depărtează tot mai mult de esența lucrurilor. Sau cel puțin așa mi se părea mie, că realitatea pe care vroia să o analizăm împreună devenea tot mai străină de cea în care îl vedeam eu că-și desfășoară zile manageriale.

Eram în două locuri cu totul diferite în viețile noastre și pe măsură ce ne adânceam în povestea sinelui pierdut, se îndepărta și mai mult de colacul de salvare pe care credea că i-l voi arunca. Poate nici eu nu eram omul potrivit să îl sfătuiască în acea seară de răscruce, dar eram evident singura lui șansă. L-am lăsat să se descarce, am răbdat întreaga destăinuire ca și când ar fi fost o injurie la adresa mea, la stilul meu de trai și apoi am izbucnit. Comedia devenise comédie. A fost poate pentru prima dată în decursul lungii noastre prietenii când efectiv m-am răstit la el. L-aș fi luat de reverul hainei și l-aș fi scuturat până i-ar fi ieșit toate prostiile din cap. Doar că niciodată n-am știut cum să mă comport atât de bărbătește încât să scutur sau să pocnesc pe cineva. N-a fost vreodată cazul și chiar dacă ar fi fost, sigur eu aș fi fost cel pocnit, scuturat și învinețit pe alocuri. Virilitatea aceasta directă și fizică mi-a lipsit dintotdeauna, probabil de aceea m-am și îndrăgostit de cuvinte ca fiind suprema formă de exprimare umană, pentru că nu am stofă de erou.

De multe ori m-am simțit în dezavantaj datorită masculinității mele latente, cum era și situația de față, când chiar și o palmă ar fi fost suficientă pentru a sublinia eficient sentimentele mele. Însă înarmat cu puterea cuvântului și alimentat de revolta mea interioară am reușit să-l sperii cu adevărat pe Alix, să-l scot din transa negării în care mi se părea că se complăce de ani de zile. Venise momentul să-i spun cu adevărat ce cred și șocul pe care l-am provocat a fost uimitor chiar și pentru mine.

Alix se aștepta la un pansament din partea mea, nu la o nouă rană. Dezaprobarea mi-am vărsat-o prin fraze interminabile și grăbite, temându-mă nu cumva să uit ceva din tot ce eram pregătit să-i spun, inspirând doar după ce am pus accentul pe .

“Alix, cum e posibil? Cum se poate ca tu, un bărbat sub treizeci de ani, angajat al unei multinaționale pe un post respectabil, cu un salar monstruos de mare pe lângă al meu, cu o familie întreagă și săritoare, cu o iubită care te adoră, cu apartament și mașină să mi te plângi de nefericirile tale de parcă ai muri de foame, n-ai avea unde dormi și pe ce umăr plânge? Milioane de oameni pe lumea asta cu adevărate motive de nefericire și tu plângi cel mai tare. Mi se pare că discuția asta am mai avut-o nu demult și am ales atunci să te încurajez, dar văd că acum a venit momentul să te ajut să te trezești. Dacă ești atât de nemulțumit de viața ta, atunci schimbă ceva, nu te mai văita de parcă n-ai pentru ce să fi recunoscător la sfârșitul zilei.”

Nu puteam accepta gândul că omul ăsta de lângă mine, înzestrat cu tot ce-și poate dori o mamă pentru copilul ei, nu găsește în el suficientă putere să se desprindă de lanțurile invizibile ale unei vieți în care nu poate fi el însuși. Nu înțelegeam de ce nu putea pur și simplu să facă ce-și dorește, pentru că ar fi reușit fără îndoială dacă măcar ar fi încercat. Oare de ce îi era frică? Credea oare că asta e tot ce poate face? Și dacă a ales să trăiască așa, atunci de ce nu putea să fie fericit cu alegerea lui?

“Cred că eu sunt într-o situație mult mai îndreptățită să mă plâng, pentru că nu am o familie unită, nu am o iubită cu care să mă gândesc la viitor, nu sunt proprietar peste nimic, cel mult peste abonamentul de troleu, iar bani am atât cât să-mi acopăr cheltuielile, nimic mai mult. Poate ar trebui să te sun și eu să mă vait cât de distrusă îmi este viața. Ajutor! Încurajează-mă tu pe mine, spune-mi că totul va fi bine.”

Nu. Mi se pretindea de către cel mai bun prieten al meu, cel căruia i-am urmărit ascensiunea cu toată admirația, de la absolvent la

manager, să-i înțeleg suferința de a nu se simți la locul potrivit într-o companie care practic i-a făcut viața mai frumoasă, mai prosperă și care l-a ajutat să se dezvolte personal în direcții pe care nici nu credea că există. Nu știam cum să gestionez situația altfel decât să-i arăt cât sunt de dezamăgit de atitudinea lui nerecunoscătoare.

Tăcea și mă privea de parcă brusc și-a dat seama că de fapt se destăinuise unui străin, care acum îi spune cele mai ciudate lucruri. M-am oprit doar când am realizat că deja începusem să reiau ideile, pentru a le scoate mai bine în evidență șocul care le-a generat. Nu mai avea niciun rost recapitularea, pentru că prima rundă își făcuse efectul, iar interlocutorul era treaz de-a binelea, iar eu eram uimit de toate frustrările mele care ieșiseră la suprafață în timp ce-mi scuturam verbal prietenul. Abia atunci mi-am dat seama cât de mult aveam și eu nevoie să mă plâng și cât de nedrept mi se părea să-l ascult pe Alix făcând asta în locul meu.

„Știi Alix, simt că tu ar trebui să te lauzi cu realizările tale, iar eu să mă plâng de anevoioasa mea devenire academică, cu toate neplăcerile zilelor din cancelarie. Eu să fiu mândru de prietenul meu cu carieră, iar tu să mă compătimești pentru deprimantul urcuș către acea catedră ideală a visurilor mele. Varianta inversă mi se pare disproporționată, sincer.”

Singurul fel în care mai putea continua seara, după toate câte fuseseră spuse și aruncate în față, era administrarea de alcool în doze consistente în sistemul vascular. Ne-am așezat la masa obișnuită din *Blue moon*, ne-am comandat câte o bere și o sută de votcă și am încercat să ne reîmprietenim. Pentru că nu ne grăbeam nicăieri și pentru că a doua zi era sâmbătă, zi nelucrătoare pentru amândoi, am hotărât să luăm de la capăt scena, care scăpase de sub control în

secunda în care eu deschiseseam gura cu gândul de a o folosi pe post de armă.

Ca doi prieteni buni ce eram și în același timp doi bărbați raționali și inteligenți, am acceptat că amândoi aveam probleme destul de grave de adaptare și poate mai încercând încă o dată să le disecăm, vom ajunge la o concluzie. Însă am conchis că vom lăsa la o parte văicăreala neproductivă și vom insista pe latura concretă a nefericirii noastre de sfârșit de săptămână.

Alix avea o nelămurire mare, alimentată de altele mai mici și foarte incomode. Era recunoscător pentru viața nouă, îmi dădea dreptate, avea tot ce-i trebuia, nu ducea nicio lipsă materială, însă nu-și găsea locul, nu se simțea împlinit personal. Viața lui devenise o scară rulantă cu două sensuri, pe una cobora tot mai departe de sine, pe cealaltă urca tot mai mult în ochii celorlalți. Trăia paradoxul de a nu-l cunoaște pe omul care avea succes în pielea lui. Se simțea cumva dator să fie fericit pentru toate binecuvântările vieții fără grija zilei de mâine, în ciuda datoriei pe care o avea față de el însuși și pe care nu o putea respecta.

Trăia intervale întregi de timp în care se camufla perfect în costumul lui scump de manager, se simțea inspirat de toate lucrurile pe care le învăța și pe care și le asuma cu toată dăruirea, ca apoi să se anuleze toate când apărea câte un șef care simplifica toată frumusețea și potențialul managementului și a muncii în echipă, reducându-le la minim, ca și când n-ar avea nicio importanță sau eficiență. Era profund dezamăgit când realiza că manualele de training prezentau soluții ideale pentru un management corect care nu putea fi sub nicio formă aplicat. Era mândru de funcția lui, însă ceea ce se cerea de la el nu putea fi pus în practică prin teoriile

frumos structurate ale cursurilor. Și atunci intervenea dezechilibrul în balansul nuanțelor cu care își colora Alix imaginea de sine. Vroia cu adevărat să se dedice corporației, să fie acest manager perfect pe care Costin îl aprecia, dar își dădea seama că asta nu însemna să dăruiască ceva din sine pentru o reușită demnă, ci să se supună unui tipar al aparențelor, să fie o marionetă a top management-ului.

Toate teoriile despre vânzări, cu pașii care trebuie urmați, cu investigația despre nevoile clientului, cu propunerea serviciilor care i se potrivesc cel mai bine, sunt povești de adormit SR-ii naivi. Secretul unei vânzări reușite este să îi lași impresia clientului că te-ai interesat de nevoile lui ca să-i oferi cel mai nimerit serviciu, când de fapt i-ai luat banii din buzunar și i-ai înlocuit cu lucruri pe care trebuia să le vinzi ca să te dovedești a fi cel mai productiv SR, pentru a-ți face targetele și pentru a-ți păstra job-ul. Asta era tactica care se practica în toate shop-urile din țară, cu subtile diferențe lăsate de amprenta personală a fiecărui manager, astfel încât ambițiile corporației să poată fi îndeplinite.

În lumina acestei realități universal-corporatiste, Alix trebuia să se amăgească zilnic, crezându-se un lider, când era de fapt biciul din mâna superiorilor. Ca să-și poată face munca așa cum se aștepta de la el și să livreze cantitatea de vânzări targetată, trebuia să ignore tot ce compania îl învățase prin trainerii aceia profesioniști și să își trateze subalternii ca pe niște numere producătoare de qpi-uri. Era singura soluție. Jobul lui era o aparență care alimenta alte aparențe.

Acum că-l ascultasem fără să-l întrerup și-mi pusesem pe hold gândurile despre cancelaria torturii, găseam ansamblul de relatări destul de tulburător. Înțelegeam că Alix plătește un preț destul de mare pentru banii pe care îi câștigă, că stresul permanent de a se

adapta și de a împlini voința supremei corporații era destul de costisitor. La momentul respectiv nici nu mi-a trecut prin cap să-l încurajez în altă direcție. Tot ce credeam că îl va ajuta, acceptând ideea că nu ar renunța la stilul de viață cu care se obișnuise de atâta timp, era să schimbe abordarea, pentru că era dator față de sine să găsească puțină bucurie în ceea ce face.

Scopul discuției era de fapt să găsim un mijloc prin care jobul să-i aducă lui Alix puțină bucurie, nu doar bani și apreciere. Părerea mea era că va trebui să abordeze o altă atitudine față de colegii lui, să le spună sincer care este presiunea apăsătoare pe umerii lui, ce i se cere și ce trebuie să le ceară lor la rândul lui, să propună un joc cu cărțile pe față. Pentru că toți sunt supuși aceluiași tratament de dispoziții și execuții, ar fi mult mai câștigați dacă s-ar uni și s-ar susține reciproc, să facă din tragedia pe care o trăiau zilnic, o plăcere de a lucra împreună. Rămânea doar paradoxul că mulțumirea lui la locul de muncă era condiționată de opusul atitudinii pe care o adoptase la ședință.

Dacă ar fi fost de față o a treia persoană, de preferință un corporatist tipic și dedicat, ar fi văzut cât de nepotrivit eram să-mi sfătuiesc prietenul, pentru că amândoi suntem asemenea, idealisti care se luptă zilnic cu realiști. Dar cum eram doar noi doi, la a patra bere și la a patra sută de votcă, soluția mea ni s-a părut amândurora genială. Alix deja își formula discursul pe care urma să-l țină în fața colegilor luni, prin care intenționa să le mărturisească adevăratele intenții ale companiei și dorința lui sinceră de a face front comun cu ei. Speranța ca ei să fie mai întâi buni prieteni și apoi colegi de suferință era medicamentul pe care vroia să-l ia ca să uite autoritatea

corporatistă pe care ar fi trebuit să o aplice ca unică șansă de a fi un manager tipic la rândul său, așa cum procedase la ultima ședință.

Se simțea bine, regăsit într-o proporție de neignorat, fericit să mă aibă alături și cu un plan solid în mână pentru viitorul apropiat. Astfel putea să-și continue lupta pentru cauza adoptată a devenirii lui corporative. Băiatului pe care-l știam din copilărie și bărbatului cu care tocmai consumasem un litru de alcool rafinat, le rămăsese în comun ambiția formidabilă de a nu renunța, de a duce la bun sfârșit lupta, orice luptă, indiferent ce îi adusesese în mijlocul ei.

Ne-am declarat amândoi mulțumiți de concluzie și am pornit încet spre casă, prin aerul rece și concentrat al dimineții de weekend, în timp ce îi povesteam lui Alix cele mai umilitoare episoade ale vieții mele de profesor semi-orășean. Era uimit câte trebuia să îndur și cât de hotărât eram să le îndur pe toate până voi ajunge acolo unde îmi doresc. I se părea inuman să trebuiască să trăiesc cu un salariu ca al meu, desfășurându-mi activitatea într-un anturaj răutăcios și pueril, dar nu putea să nege că eram totuși norocos, mergând în fiecare zi la serviciu cu gândul că voi face ceea ce-mi place. Satisfacțiile noastre erau palpabile și consistente pentru fiecare în parte, dar erau provocate de două surse care niciodată nu vor fi compatibile, siguranța financiară și pasiunea. Amândouă pot face un om să se creadă fericit, dar numai cea din urmă îl poate și convinge.

La fel de rapid și de inexplicabil s-au întâmplat următoarele fapte, ca și recrutarea unui absolvent de Litere într-una din cele mai puternice multinaționale din România, fiind considerat potrivit profilului corporatist. Într-o caniculară zi de luni, în jurul rezonabilei ore nouă, în timp ce Alix își administra cafeaua de parcă ar fi fost medicamentul suprem împotriva mahmurelii acute, așa cum făcea în

fiecare dimineață de vară în timp ce se răcorea în adierea rece a areului condiționat, alternând fierbinte și rece pentru o trezire eficace, primi cea mai neașteptată vizită.

Va trebui să ne referim și la cât de nepotrivită era aceasta, luând în calcul planurile pe care le făcusem împreună și pe care Alix începuse să le pună în practică din săptămâna ce urmă nopții cu pricina. Două ciocănituri ferme în ușa biroului său de SM îl smulseră din interpretarea mentală a scenei prin care urma să dea cărțile pe față, cărți în care credea în continuare, chiar și după două zile de când efectul alcoolului se evaporase, că trebuie făcute publice în mica echipă pe care o conducea.

“Intră” și “Bună dimineața” au fost primele replici schimbate, după care a urmat o avalanșă de noutăți care anulau teoria conspirației, îl aruncau pe SM într-o altă experiență nesperată și îl învățau despre nesiguranța pe care o oferă companiile, drept bonus pentru că ești talentat. Sentimentul predominant pe care îl avea Alix era că această companie avea puteri supranaturale, pentru că era a doua oară când intervenea cu ceva în viața lui, imediat după cele mai deznădăjduite nopți pe care le trăise.

ARM-ul, acompaniat de NSM se făcură comozi în fața lui Alix și, după ce acesta îi servi cum se cuvine cu câte o cafea, începu spectacolul. Altul decât cel din capul SM-ului. După ședința din ajun și discuția colegială de la *Blue moon*, Costin realizase că avea în subordinea lui o adevărată valoare, lucru care evident i se datora, pentru că el l-a descoperit, iar instinctul lui de a scoate la iveală potențialul profesional din cei mai neașteptați oameni încă nu-l înșelase. Fusesse plăcut surprins să-l urmărească pe Alix făcându-și numărul de staff meeting atât de sigur pe el și condus de niște

convingeri pe care și le-a însușit singur, fără să ceară sfatul nimănui. Faptul că avea această calitate de a se adapta în situații critice și de a găsi soluții compatibile cu dorințele companiei, nu putea să treacă neapreciată, la fel cum nu putea fi trecută cu vederea.

Abilitățile manageriale trebuie exploatate cum se cuvine și în niciun caz într-un magazin mic de provincie. Îi povestise NSM-ului despre el și îi făcuse o recomandare de neignorare. Prin urmare, pentru că tocmai se lărgea departamentul de vânzări indirecte și era mare nevoie de tineri deosebiți cu simț înnăscut de conducere, se hotărâse că începând de luna viitoare, Alix urma să fie noul Area Indirect Sales Manager (AISM), direct subordonat NSM-ului, colegul și egalul lui Costin. Va coordona activitățile departamentelor de vânzări indirecte, respectiv francizele și dealerii, așa cum Costin era responsabil de canalul de Retail din zonă. Îl promovau pentru că oferea companiei exact ceea ce căuta, un om talentat și dedicat, care învață singur cum să pună problema și cum să motiveze angajații să-și facă job-ul la potențial maxim. Și dacă tot știa atât de bine să facă această treabă delicată cu cei direct implicați în procesul de vânzare a serviciilor companiei, cu siguranță va știi să o facă și cu dealerii și francizele, motivându-i să vândă cu spor aceleași servicii, chiar dacă nu le aparțin.

Așa a trecut Alix, de la a se simți un inadaptat, la a fi apreciat și promovat pe o funcție nou înființată, tocmai pentru că era în esență un inadaptat care se străduia atât de tare să se adapteze și care din greșeală nimerea mereu să facă ce se cuvine. Paradoxul îi rânjea în față, însă orice ironie a sorții care te împinge pe culmile succesului merită mulțumiri, în niciun caz sprâncene ridicate și frunți încruntate.

Pe măsură ce înghițea cafeaua cu gust corporatist de promovare, Alix începea să se relaxeze, să regrete toate îndoielile care fuseseră subiectul fierbinte al debate-ului nostru nocturn cu câteva luni în urmă. Dacă niște oameni suspuși au hotărât să-i dea un job important, înseamnă fără doar și poate că îl merită, reasigurându-l pentru a treia oară că se află într-adevăr la locul potrivit, că serpentina pe care a traversat-o în viteză ilegală după absolvire nu a fost penalizată, ci recompensată. Din păcate dulceața noutăților n-a ținut mult, pentru că acestea vin aproape mereu în pereche, ca orice poveste cu intrigă, unde *the good cop* cu *the bad cop* reușesc să formeze un cuplu echilibrat, ridicându-te în aceeași măsură în care te coboară, ca să nu rămâi cu nasul în vânt.

Astfel s-a ajuns la partea a doua a vizitei, prima fiind evident partea plină a paharului, goliciunea urmând și ea imediat, drept cealaltă jumătate. Chiar dacă Alix descoperise tensiunea din echipa lui și hotărâse public să nu-i dea atenție, nu însemna că aceasta fusese trecută cu vederea de ochiul bine format al viitorului lui fost șef. Colegii se plânseseră de faptul că Marta era iubita șefului, lucru care probabil contribuise la proasta lor performanță, credea Costin, iar obstacolele care stau în fața companiei refuzându-i prosperarea niciodată nu au viață lungă. După noaptea revelatoare, Alix hotărâse că va găsi o cale prin care să trăiască fericiți, SR-ii și el, ca într-o mare familie. Vroia să joace cu cărțile pe masă, să le dovedească corectitudinea lui în privința Martei și să le arate că ea își făcuse întotdeauna jobul foarte bine și era unul dintre cei mai productivi SR-i din țară. Însă planurile lui de sinceritate și transparență erau irelevante în manevrele care erau pe cale să se producă.

“Alix, compania noastră are convingeri foarte puternice în ceea ce privește situațiile conjugale sau pseudoconjugale și de acum înainte nu se vor mai face excepții. Chiar dacă par să fie nevinovate și nevăătătoare, ele au tendința să creeze o tensiune între membrii echipei, iar tensiunea nu e niciodată productivă. Scade productivitatea, crește șansele unei comunicări defectuoase și în această atmosferă doar compania are de pierdut. Chiar și în cazul tău și al Martei, situația este destul de elocventă. Tu nu i-ai făcut niciun favor, Marta întotdeauna a muncit mult și a excelat în toate direcțiile, dar restul oamenilor tăi au trăit permanent cu o frustrare care le-a periclitat performanțele. Pentru că sunt direct răspunzător de activitatea shopurilor din subordine, trebui să iau măsuri care să avantajeze compania, dar care sper să nu afecteze relația voastră.”

Oricât de articulate și de asigurate au fost argumentele lui Alix pentru a-i convinge pe cei doi purtători de costume elegante și scumpe că o asemenea schimbare nu este deloc necesară, că plecarea lui din shop ar fi fost suficientă să nu mai dea colegilor niciun motiv să se plângă de vreo nedreptate, fie ea și închipuită, s-au izbit parcă de un zid, ricoșând și izbindu-se de pereții biroului, producând sunete surde. Principiile unei companii sunt întotdeauna solide, iar excepțiile trebuie evitate, pentru că uniformitatea este una din aspirațiile acesteia.

Parcă intenționat ignorând faptul că Alix urma să plece din shop pe o poziție superioară, ceea ce anula din start situația neplăcută a colaborării profesionale a celor doi logodnici, s-au luat niște măsuri pe cât de nedrepte, pe atât de nenecesare în actuala configurație și desigur, nimic ilegal. Companiile sunt foarte atente la litera legii și la paragrafele din contractul de muncă, reușind

întotdeauna să se strecoare prin găurile strâmte ale nuanțelor avocățesti.

“Marta va fi transferată în shopul din orașul vecin, unde tocmai s-a eliberat un post. I se păstrează funcția, vechimea și sincerele aprecieri pentru minunata muncă pe care o face cu atâta dedicare. Nu pierde absolut nimic din ce i se oferea până acum, deci nu văd niciun motiv pentru care ar putea fi nemulțumită. Condițiile rămân aceleași, doar că în alt shop. Trebuie să creștem neapărat vânzările aici, iar prezența Martei s-a văzut clar că dăunează chiar dacă ea își face treaba și tu nu o favorizezi. Sper să înțelegi că astfel de decizii nu pot fi evitate și că vei putea să privești lucrurile în ansamblu și să nu le iei personal. Am ales să te promovăm tocmai pentru că ai potențial și am încredere că vei trece cu bine de acest impas. Te rog să îi dai vestea Martei și să te ocupi de documentația necesară până la sfârșitul lunii.”

Nu părea să aibă vreo importanță faptul că Alix și Marta trăiau împreună în apartamentul pe care l-au cumpărat de vreo șase luni și că deciziile luate practic îi despărțea fără să mai fie cazul. Absurdul situației era copleșitor, iar Alix se îneca în toate cuvintele care ar fi vrut să naufragieze din mintea lui, să-și exprime consternarea. Dacă prezența unui SR bun pare să periclitizeze performanțele a trei SR-i mediocrii, sacrificii trebuie făcute. Se face tot posibilul ca performanțele slabe să se îmbunătățească, pe spinarea celei bune. Iar corporațiile sunt renumite pentru sacrificiile pe care le fac în numele angajaților fără să țină cont de sentimentele acestora, schimbându-le viețile de parcă ar avea drepturi depline asupra lor.

Schimbarea s-a năpustit asupra vieții lui de parcă vroia să-i smulgă chiar și neîncrederea în alegerile făcute și să-i injecteze cu

forța sânge corporatist, care curge mereu în direcția cea mai propice evoluției. Însă fericirea acestei noii direcții din viața literatului camuflat era știrbită de rolul mesagerului de vești proaste pe care trebuia să-l joace, fiind superiorul direct al Martei. Nu numai că vestea îi afecta pe amândoi, dar el era ghinionistul care trebuia să o comunice și să vadă în premieră reacțiile unui om nedreptățit, care nu din întâmplare era iubita lui. Dacă se înfierbântase cumva imaginându-și noua funcție trecută pe legitimație alături de numele lui, dușul rece al imprevizibilității corporative îi readusese corpul la temperatura normală. Nici nu se mai putea bucura de reușita lui atâta timp cât însemna nefericirea celei pe care el o iubea. Era pregătit pentru orice va decide Marta, inclusiv pentru o relație la distanță, dar nicio secundă nu și-a imaginat care va fi alegerea ei.

Cei doi îi strânseseră ceremonios mâna, îi zâmbiră cu acea grimasă a oamenilor care știu că au făcut un mare favor cuiva și și-au luat la revedere de la Alix, lăsându-l să-și pună în ordine gândurile și shop-ul. Cafeaua pe care tocmai o terminase de băut avusese un efect de trezire net inferior veștilor purtate de cei doi cavaleri multinaționali. Tot ce i-ar mai fi putut domoli simțurile erau poate câteva sute de votcă cu potențial de amnezie temporară.

A amânat discuția cu Marta până când urmau să ajungă acasă. S-a gândit că ar fi mai nimerit pentru ea să primească vestea într-un cadru intim, în care să se poată manifesta așa cum îi va veni pe moment. Probabil acesta fusese singurul favor pe care i-l făcuse Martei, scutind-o astfel de câteva ore de muncă sub povara unei suferințe nedrept aruncate asupra ei și înfruntarea privirilor neiertătoare ale reclamanților. Acasă va avea timp și spațiu să spună orice, să se descarce cum va simți nevoia, iar noaptea era suficientă

să își domolească răzvrătirea, ca a doua zi să poată veni la servici calmă și resemnată, indiferent de ce va decide. Oare cum putea să gândească în felul ăsta, total lipsit de realism? Cât de greșit pot intui bărbații reacțiile unei femei?...

“Poate-ai văzut că de dimineață a venit la mine Costin cu șeful lui. Ei bine, a venit să-mi spună că mă promovează, că de luna viitoare voi fi noul AISM. I-a plăcut felul în care am condus shopul în ultimul an și crede că am potențial să conduc o divizie de vânzări indirecte. I-a plăcut în mod deosebit ultima ședință, chiar cea la care am fost atât de departe de adevăratele mele intenții, însă mă bucur totuși că au atâta încredere în mine. Sunt onorat, sincer, să fiu privit ca un manager promițător. Însă am o veste foarte proastă pentru tine... Te vor muta într-un alt shop, pentru că au rămas cu fixul că ceilalți nu pot să-și facă treaba bine din cauza ta, că erai logodnica șefului lor. Le-am explicat că niciodată n-a fost cazul să îi deranjeze relația noastră și cu atât mai puțin acum că eu voi pleca în alt departament. Dar n-a contat ce am avut de obiectat, pentru că decizia fusese deja luată. Îmi pare atât de rău, Marta, că promovarea mea vine la pachet cu o situație atât de dificilă pentru noi. Orice vei hotărî, eu te susțin și o să facem tot ce ne stă în putință să trecem cu bine de impasul acesta”.

Situația răsturnată de schimbarea impusă, a rostogolit toate sentimentele Martei, spulberând tot ce construisese împreună cu Alix în ultimii ani. Nici nu știa ce o supăra mai tare, vestea sau faptul că pentru prima dată Alix îi vorbise ca un manager, nu ca logodnicul ei, că îi dăduse vestea rece și resemnat, de parcă sacrificiul ei era cel mai firesc lucru pe care putea să-l facă pentru relația lor. O deranja că Alix admitea o singură variantă, aceea în care el e promovat, iar ea

sacrificată, fără disponibilitate către alte rezolvări, care ar pune relația lor mai presus de deciziile unei companii care în mod evident nu ține cont de angajații ei.

S-a simțit nedreptățită de companie, neapărată suficient de iubitul ei, mutată pe hartă ca un pion nesemnificativ, ca pe o legitimație de SR, însă cel mai acut simțea singurătatea în care o aruncaseră niște oameni care nu se gândiseră nicio secundă la ea tocmai în deciziile care o afectau direct. După doi ani în care viața ei prosperase, în care se obișnuise să trăiască alături de Alix și să se bazeze pe ajutorul lui, în care își permisesese să viseze că alături de el și-ar dori să își întemeieze o familie, uitând de ambițiile care o aduseseră în compania asta care acum îi schimba din nou destinul, se vedea cu doi ani mai bătrână, însă cu doi ani în urmă. Se simțea înșelată pe toate planurile și nu putea să nu îl învinovățească pe Alix pentru tot ce se întâmplase. Nici nu-l mai putea privi.

Noaptea fusese într-adevăr suficient de lungă să îi dea Martei răgazul să digere tot meniul servit cu forța. Și-a amintit de visul ei de a deveni designer vestimentar, de faptul că se angajase doar pentru a câștiga suficienți bani ca să-și poată urma acel vis și apoi de abandonarea lui treptată din momentul în care s-a îndrăgostit de Alix. Viața lor, așa cum începuse să fie, decentă, frumoasă și promițătoare, îi păruse destul de fericită ca să nu mai caute alte răspunsuri pentru menirea ei, până în acea seară care o adusesese la răscrucea drumurilor cu o prăpastie. Trei lucruri erau foarte clare pentru ea, anume că nu va merge în celălalt shop și nu va putea rămâne sub nicio formă cu Alix. Al treilea se referea la faptul că întotdeauna se bazase numai pe ea însăși, descurcându-se singură să

depășească orice greutate, iar ultimii ani fuseseră lipsiți de guvernarea acestei reguli extreme.

Iubirea pe care crezuse că poate conta și armonia din mica familie a shop-ului, care făcea zilele lucrătoare să treacă mai blânde, îi redaseră încrederea în oameni în general și a lăsat inconștient la o parte garda. Încrederea aceea tocmai a fost anulată, redând regulii trădate puterea uitată. Se pare că oamenii au o agendă proprie și nu te poți baza pe zâmbetele lor. Ceilalți SR-i nu îi dăduseră nici măcar o dată de înțeles că ar avea ceva împotriva ei sau că nu ar aprecia-o de colegă, cu atât mai mult cu cât ea fusese cea care îi învățase meserie, cu toate acestea o vorbiră pe la spate, iar răutatea lor îi schimbă definitiv direcția de mers și atitudinea pe care o va adopta de acum înainte față de colegii de servici în general.

Forța interioară care o ghidase mereu în alegerile pe care le făcuse, fie că îi dăduse putere să încalce voința părinților, să se descurce singură de la vârsta majoratului sau să convingă recruiterii corporatiști că ar putea fi o vânzătoare de excepție, nu îi permitea să se lase călcată în picioare. Ceea ce se întâmplase nu mai dădea nicio șansă logodnei lor. Alix evident nu se luptase suficient pentru ea, iar ea merita pe cineva care să îi țină partea, să o salveze dacă onoarea o cerea. Iar să lucreze în continuare pentru o companie care o tratase ca pe un cod de marcă, nu ca pe o ființă umană, era de neconceput. Coloana vertebrală a leoaicei ce se trezise în ea nu se putea cocoșa din cauza unei iubiri stinse și a unei nedreptăți profesionale. Tot ce hotărâse în acea noapte era că a doua zi dimineață își va depune demisia, iar la sfârșitul lunii va înceta să mai lucreze în acel shop.

Orele nopții trecură lungi și treze, cu cei doi logodnici despărțiți de un perete impenetrabil. Alix stătea întins în patul larg al dormitorului, întrebându-se ce se întâmplă dincolo de acel perete, unde Marta nu scotea niciun sunet, deși era conștient că nu dormea. "Am nevoie de puțin timp să mă gândesc" fuseseră ultimele ei cuvinte înainte să se retragă din discuție și, deși în esența lor semantică nu prevestesc nicio schimbare majoră, doar o așteptare nedefinită, Alix se pregătea fără să fie conștient, la ce era mai rău după ce acel *puțin timp* cerut avea să ia sfârșit. Hotărârile ei păreau să se petreacă luând în calcul doar faptele, pentru că Marta nu fusese curioasă să asculte ce simțea Alix după toate cele întâmplate. Nu îl lăsase să continue cu argumente și dezvinovățiri, pentru că șocul de a fi înșelată de iubit, colegi și superiori într-o singură zi era prea mare să mai poată lua în calcul sentimentele altcuiva.

Din păcate pauza de gândire nu s-a sfârșit până dimineată, când se trezise singur în casă, nedumerit de plecarea matinală și neanunțată a Martei. Aparențele indicau că perspectiva era mai gravă decât o putuse anticipa Alix, dacă iubita lui plecase fără să se mai consulte cu el, fără să-i comunice decizia, fără să-l mai ia practic în seamă. Verifică și telefonul mobil, sperând să găsească măcar un mesaj de la ea, însă tot ce primise era o invitație la prânz semnată de Costin. Se părea că mai urmau și alte replici ale seismului, pe care avea să le înfrunte în timp ce va servi masa, peste câteva ore de frământări continue.

Îl aștepta o zi alunecoasă și nu se putea agăța de nimic care să-i împiedice căderea. S-a îndreptat fără grabă către birou, și-a preparat o cafea care nu-i mai promitea de data asta nici măcar o aparentă trezire, doar hidratarea corzilor vocale pe care era obligat să le

folosească cu dibăcie înainte de deschiderea shop-ului, pentru a-și informa colegii de schimbările din ajun. Însă, până să purceadă la împlinirea acestui task, așezându-se în fotoliul lui managerial, se nimeri față în față cu demisia iubitei lui, care îl aștepta pe masă fără drept de contestație. O foaie de hârtie îl informa că Marta renunța la job cât și la logodnă, preavizul de două săptămâni nereferindu-se nici din greșeală la iubirea lor. Iubirea încetase.

Așa și-a găsit sfârșitul cea mai lungă relație din viața lui Alix, pe care ar fi putut-o salva doar dacă ar fi acompaniat demisia ei cu a lui, pentru a susține argumentul nedreptății. Însă ascensiunea lui nu se simțea cu nimic vinovată față de regresia ei, pe care nu o putea considera sub niciun aspect răspunderea lui. Nu își putea refuza succesul pentru deciziile pripite și nedrepte ale Companiei, chiar dacă acestea o afectau pe iubita lui. Doar în lumina acestei revelații putea lua în considerare avertismentul de a se evita relațiile amoroase la locul de muncă. Într-un fel sau altul unul din doi avea de suferit. În cazul de față, amândoi. Desigur, regreta că Marta nu îi dăduse nicio șansă să se explice, dar era suficient de inteligent să realizeze că nu exista viitor pentru ei după această ruptură. De asemenea o cunoștea destul de bine să îi poată înțelege și accepta decizia. Orgoliul și mândria ei nu ar fi permis peticirea frumoaselor sentimente care i-au unit atâția ani, iar căutarea lui de sine în labirintul neluminat al corporației tocmai când primise încă o lumânare drept recompensă, nu ar fi putut înceta nici chiar cu riscul unei dureroase despărțiri. Ambele perechi de mâini erau legate de firele nevăzute ale dorinței de supraviețuire. Doi oameni care se iubeau, alegeau voit drumuri separate datorită nepotrivirii de vise,

unul pentru că și-l uitase pe al său, celălalt pentru că tocmai și-l regăsise.

Colegii au afișat la unison o figură tristă auzind de demisia Martei, însă Alix știa exact ce simțeau cei trei, probabil încântare și recunoștință, pentru că vocea lor fusese auzită de conducere și măsurile fuseseră luate în avantajul suprem al companiei. Prânzul îi dăduse lui Alix un motiv în plus să se gândească cu rezerve la rațiunea cu care judecau superiorii lui, care decisese ca avocatul să îi ia locul după ce își va lua în primire noul post. După plecarea lui și a Martei, rămânea cel mai vechi angajat al shop-ului și faptul că nu își făcuse cel mai strălucit treaba ca SR, se datora probabil nepotrivirii lui cu job description-ul. Însă atitudinea lui care impunea respect și migala cu care pune în aplicare procedurile, dovedeau fără îndoială cât de potrivit era pentru funcția de SM.

Alix concluzionează după cele petrecute că el rămase fără iubită, iubita lui fără job, iar cel mai nepotrivit om angajat în vânzări urma să coordoneze fostul lui shop. Un singur lucru îl făcea să zâmbească amar în sinea lui, acela că până la urmă Costin își pierduse flerul la oameni, iar convingerile acestuia încă solide despre sine arătau doar că devenise un costum corporatist, depozat de imaginație, umanitate și gândire analitică.

Alix uitase să își mai amintească de promovarea lui și oricum nu prea mai avea putere să se bucure de ea, după lecția de umilință pe care o primise. Fusese mesager al veștilor proaste pentru iubita lui și al celor bune pentru un om pe care îl considerase cândva prieten, dar care îi declarase fără ocolișuri că ar fi fost mai nimerit ca el să fie SM în locul lui. Iată că ambițiile, fie ele și nefondate și absurde, găsesc o cale să se împlinească în climatul instabil al corporațiilor.

Munca temeinică și dedicarea nu asigură nimănui un loc sigur în colectivul binecuvântat, în timp ce nemulțumirile cele mai puerile, invidiile și trădările, dacă sunt formulate profesionist și insistent, sunt răsplătite, pentru că nu au în vedere decât interesul companiei. Chiar și promovarea lui Alix era o dovadă clară de judecată suspectă, pentru că așa cum îl cunosc eu de-o viață, era cel mai nepotrivit om pentru o carieră corporatistă. Însă determinarea lui de a duce la bun sfârșit o luptă, chiar dacă nimerise întâmplător în mijlocul ei, îi ridica prețul în ochii scrutători ai managerilor cu fler în descoperirea de talente, în timp ce pe el îl transformau într-un rebel fără cauză.

Seara îi găsisse fosta logodnică în febra vânătorii de garsoniere de închiriat. Spera să nu îl deranjeze cu prezența ei încă vreo câteva zile până va găsi unde să se mute, după care îi va elibera apartamentul, care oricum era trecut pe numele lui. Vroia să ducă cu ea doar ceea ce îi aparținea dinainte de logodna lor și jumătate din banii pe care îi plătiseră ca avans la cumpărarea apartamentului, bani munciți și câștigați de ea.

Îl privea cu o figură resemnată, împăcată cu deciziile luate, pe care i le comunica fără să trădeze vreun sentiment de regret. Din contră, Alix își dădea seama că Marta deja trecuse peste recentul episod și își recăpătase pacea interioară. Incredibila ei putere o ajutase să vadă în pierderea job-ului și a logodnicului, oportunitatea de a-și rechema visul, de a-l curta din nou. Cu banii de pe apartament, o sumă frumoasă de altfel, urma să înceapă o viață nouă, să urmeze cursurile pe care le tot amânase, să cumpere materialele necesare și să se apuce de creat. Asta visase dintotdeauna, iar acum, datorită celor mai neașteptate întâmplări, era liberă și dornică să își respecte dorințele.

Îi mulțumi lui Alix pentru anii deosebiți pe care îi petrecuseră împreună și pentru că a făcut-o să își dea seama că se rătăcise în aspirațiile lui. Dacă nu s-ar fi petrecut așa faptele, poate rămânea o corporatistă pe viață, fără să mai cunoască vreodată adevărata mulțumire de sine. Tot răul spre bine și mult noroc în noul job!

Capitolul CINCI. Ședință. Party. Team-building

Corporațiile și-au făcut un renume de generozitate alocând bugete considerabile pentru ședințe departamentale, team building-uri și petreceri de sezon. Orice angajat se gândește cu nostalgie la ultima petrecere de Crăciun și cu nerăbdare la următorul team-building. Munca și devotamentul sunt răsplătite anual de companiile înfloritoare, însă insistând să menționeze cât de multe sacrificii trebuie să facă pentru a-și arăta recunoștința, pe care speră să o poată arăta și anul următor, desigur, dacă munca va fi pe măsură de satisfăcătoare încât să merite efortul. Ședințele de departament, acolo unde se stabilesc strategii de dezvoltare și planuri de creștere a vânzărilor sunt o delicatesă rezervată categoriei de manageri care au în subordine mai multe trepte ierarhice și se pot desfășura doar în condiții de relaxare totală, pentru un randament maxim. Sunt căutate cele mai rafinate locații pentru aceste ședințe, pentru că un corporatist dedicat merită ce e mai bun, mai ales dacă viața lui se identifică cu funcția deținută.

Civilizațiile apuse ofereau poporului lupte între gladiatori și animale sălbatice, în renumitele arene antice, pentru a-i lua gândul de la neajunsurile vieții și nedreptățile săvârșite. Cele actuale nu sunt cu mult mai diferite, organizând în arene moderne lupte între toreadori și tauri feroși sau meciuri de fotbal. Oamenii se îmbulzesc în tribune pentru câteva ore de uitare, revenind apoi cu un sentiment de împlinire la viețile lor, frumoase sau triste, indiferent. Corporațiile urmează modelul marilor imperii, la o scară redusă desigur, dar pentru un efect la fel de însemnat. Oferă angajaților la intervale

regulate, câteva ore sau zile de distracție în semn de recunoștință pentru munca depusă, smulgând în același timp promisiunea unei strălucite prestații viitoare.

Corporatistul primește ca pe un dar aceste evenimente, se simte apreciat pentru ceea ce face, altfel de ce ar mai cheltui compania bani ca să-l ducă cu avionul la o petrecere luxoasă sau să organizeze un team building pentru a-l învăța să-și facă job-ul cu și mai mare pricepere? E convins că merită acest cadou și îl prețuiește de parcă reprezintă dovada supremă a apartenenței lui la această companie, care evident vrea să își răsplătească angajați, asigurându-i de o sinceră recunoștință. Astfel, fiecare câștigă ceva de pe urma acestor evenimente. Corporația își asigură productivitatea pentru încă o perioadă, iar angajații sunt fericiți, făcându-și bine job-ul și preamărind brandul cu atitudinea lor satisfăcută.

Terminologia își păstrează și în acest domeniu alura exotică, adoptând ad litteram *meeting*, *team-building* și *party*, ca singurele variante semantice care s-ar putea referi la activitățile pe care le presupun. Orice corporatist care se respectă deține un vocabular bogat în englezisme corporative, asumate ca pe un accesoriu reprezentativ al speciei din care face parte. *Fyi*, el dă *reply* la mail-uri și le *forward-ează*, dă *accept* la *invite*-uri în *Outlook*, scrie *weekly* și *monthly reports*, gestionează *schedule*-ul departamentului în funcție de *sickness rate* și *absenteesm*, analizează *billing*-uri, oferă *feedback* subalternilor pentru prestația lor într-un *one-on-one meeting*, stabilește *task*-uri, dă *access*-uri, face *requests*, ridică *issues*, oferă *support*, respectă *deadline*-uri. Stăpânește *know-how*-ul job-ului pe care-l face, organizează *workshop*-uri, coordonează *internship*-uri, ocazional își scoate în oraș partenerii sau clienții pentru un *business*

dinner și când este cazul se implică în *recruitment*. Se ocupa de clienți *private* sau *business*, supervizează activitățile de *merchandising* din zona lui de activitate, are de îndeplinit un *target* lunar, își păstrează clientela printr-o ofertă substanțială de *retention*, participă la *training*-uri de *coaching* și *leadership* ca apoi să fie supus unui *follow-up*. Este direct responsabil de *revenue*-ul companiei. La ședințe de obicei se ambalează într-un *brainstorming* pentru soluționarea diverselor crize, iar după ce găsește soluțiile potrivite compune un *debriefing* pentru superiori. După fiecare delegație întocmește un *expençe report* și la sfârșitul lunii un *time sheet* al orelor lucrate.

Cu toate acestea și multe altele a intrat și Alix în contact după ce și-a luat în primire noul job, aducând cu el un portofoliu substanțial de *slang* din *customer care*, *retail sales* și *middle management*.

Timp de două săptămâni și-a pus în ordine toate actele shop-ului, a pregătit inventarul pentru marfă, mobilier, calculatoare și i-a ținut avocatului un training amănunțit despre sarcinile și responsabilitățile de SM, asigurându-se că cel puțin pentru început lucrurile vor funcționa și fără el. Se simțea dator să-l pregătească, să lase în urmă un om bine informat, dar lipsa de flexibilitate și viziune a avocatului îl îngrijorau pe Alix. Era conștient că acesta nu va avea viață lungă la conducerea magazinului. I-a fost destul de greu să îi explice cum se administrează shop-ul, cum se fac comenzile de marfă, rezolvă reclamațiile clienților, implementează strategiile de marketing, scriu rapoartele săptămânale, evaluează SR-ii, întocmesc documentele financiare, pentru că avocatul se purta de parcă nu are nevoie de nicio îndrumare, fiind la fel de capabil sau poate mai bun

ca Alix. Însă din acel moment nu mai era problema lui, ci a lui Costin, care văzuse în inadaptarea lui Alexandru în echipă și în spiritul vânzărilor, o sclipire de manager. Probabil își va asuma greșeala în câteva luni.

Marta contribuisese și ea din plin la atmosfera stânjenitoare din acele ultime zile, evitând să comunice cu Alix sau cu colegii ei pe cât posibil. Își mutase toate lucrurile în casa părinților până urma să închirieze un apartament, astfel încât cu Alix se mai vedea doar în timpul orelor de program. Relația lor se sfârșise în mod oficial. Abia aștepta să încheie și capitolul corporativ, numărând orele care o despărțeau de viitorul ei început. Încerca din răspuț să își păstreze calmul în fața clienților dificili pe care acum nu mai avea niciun motiv să-i tolereze, iar orele pe care era nevoită să le lucreze peste program erau o adevărată tortură pentru ea. Era rece, absentă, resemnată și atitudinea ei îi făcea pe cei din jur să se simtă răspunzători pentru fapta lor. Întreaga dinamică a shop-ului era distorsionată și se simțea acut nevoia unui restart.

După ce fiecare a pornit pe drumul lui, lăsând în urmă tensiunea tranziției, o pace neașteptată i-a cuprins pe toți trei. Marta era încântată de provocarea unei noi vieți, Alix se putea în sfârșit bucura de promovare, iar avocatul savura după ani de zile autoritatea mult râvnită a funcției de manager.

Începând cu întâi aprilie, Alix și-a mutat biroul la unul din etajele superioare ale clădirii care îl impresionase peste măsură în ziua când destinul lui a fost schimbat, reușind la un interviu de grup. Respira acum același aer cu cei pe care-i invidiase în acea zi hotărâtoare, privindu-i cum intră și ies din incintă cu atitudinea unor învingători. Aceași atitudine se putea citi și pe fața lui în timp ce

aștepta liftul și abia își putea reține zâmbetul să nu-i depășească rama chipului. Simțea că ar putea în orice clipă să-și dea de gol fericirea de a trebui să urce cu liftul ca să ajungă la noul lui job. Cu cât era mai sus, cu atât era mai important, așa îi spusese cândva Merlin. Spera să nu se întâlnească cu nimeni cunoscut măcar până urcă, pentru că abia se stăpânea să nu chiuie.

Este un lucru bine cunoscut în lumea corporativă că astfel de sentimente se reprimă cu brutalitate, pentru că nimeni nu trebuie să știe ce e cu adevărat în sufletul tău. Te protejezi cu orice chip de interpretările dăunătoare ale colegilor, care s-ar folosi de ele ca de niște informații confidențiale pe care le-au sustras de la psihologul tău. Dacă ești peste măsură de dărâmat, cel mai bine e să lași impresia că ai totul sub control, că poți face față oricărei provocări, că ești atât de puternic încât tu ai fi în stare să dărâmi ceva cu încrederea debordantă pe care o ai în tine. Slăbiciunile sunt fisuri în imaginea ta corporativă pe care nu ți le permiți dacă vrei să ajungi departe. Le astupi cu zâmbete, le camuflezi în replici sarcastice la adresa slăbiciunilor altora și te uiți direct în ochii celorlalți asigurându-i de perfecta ta stare de spirit. Trebuie să fii un atât de talentat actor încât să nu trezești nicio suspiciune prin comportamentul tău. Singurul lucru pe care ar putea să-l spună cineva despre tine după ce te-a întâlnit în lift sau pe hol sau la o ședință foarte importantă este cât de bine arăți.

Celor cărora le împărtășești sentimentele tale, cel mai bine ar fi să nu facă parte din lumea brandului pentru care lucrezi, să nu poată profita de ele. Norocul lui Alix că mă avea pe mine. Prietenii corporativi, dacă am putea să-i numim așa, sunt acoperiți de o blană care-și schimbă culoarea în funcție de animalul pe care trebuie să-l

interpreteze ca să obțină ceva, o funcție, un favor, o apreciere. Nu o poartă pentru că sunt fățarnici și oportuniști, ci pentru că este uniformă obligatorie a oricărui corporatist conștient de pericolul de a rămâne dezvelit, gol în fața celorlalți. Este vorba de aceeași blană pe care o îmbrăcase și Alix, sperând să nu se întrevadă nimic din culoarea lui adevărată. Îl ajuta să-și protejeze sentimentele.

La fel de atent trebuie să fii cu aparențele dacă-ți bate tare inima de fericire. Nu e indicat să-ți lași pieptul descoperit ca oricine să poată ghici ritmul pulsului tău. Îl acoperi bine cu blana și consumi singur și pe nerăsuflăte deliciul clipelor de încântare. Cel puțin până pleci de la job. Apoi poți să ȝopăi dacă asta vei simți nevoia să faci, dar cu grijă, să nu cumva să te vadă cineva. Cel mai bine ar fi să o faci în mijlocul familiei și a prietenilor, între pereții protectori ai casei tale. Prea multă bucurie afișată ar spune despre tine că ești influențabil și neîncrezător din moment ce o simplă promovare te face să te porți ca o fetiță din clasele primare. Promovările sunt prilejul cel mai nimerit prin care să transmiți prin atitudinea ta că le merita din plin, că te așteptai la ele și nimic nu te ia prin surprindere, nici măcar o mare bucurie.

În incinta companiei comportamentul tău trebuie să fie liniar, să emani stabilitate emoțională, nimic nu te poate descuraja, nimic nu îți poate influența echilibrul tău profesional. Ești mai tare decât orice întâmplare neprevăzută, fie ea de bine sau de rău și ești capabil să o înfrunți cu cea mai corectă diplomație. Asta e ceea ce se așteaptă de la tine și ar fi bine să poți satisface această așteptare, mai ales dacă ai ajuns manager de ceva, de orice important.

Alix era conștient de toate acestea, deși nimeni nu-i povestise vreodată despre ele, nimeni nu-l sfătuisese cum să se poarte. Le simțise

încă din ziua primului interviu, iar exersarea lor de-a lungul anilor îl convinseseră că altfel nu ar fi reușit. Dacă ar fi știut Costin tot ce gândea despre cele întâmplare, despre răsturnările de situație care îi schimbaseră viața, despre dorința lui naivă de a fi un manager desprins din manualele de training și despre dezamăgirea de a nu putea fi niciodată, despre îndoiala permanentă că locul lui ar fi într-adevăr aici, despre toate destăinuirile pe care mi le face mie, cu siguranță a-l promova ar fi fost un gând niciodată gândit. Fără să o facă intenționat, Alix îi arătase doar ceea ce vroia să vadă și a fost suficient.

Dacă ar fi aflat vreodată Costin despre aspirațiile lui studentești ale lui Alix de a deveni scriitor, probabil ar fi răspuns și acum la telefon la parterul clădirii. Nimeni nu se riscă să parieze pe un visător. Realistii sunt cei preferați, mai ales cei cu un acut simț practic. Adaptarea aceasta nativă care îl scotea mereu la liman era binecuvântare și blestem pentru el, pentru că îl urca tot mai sus într-o ierarhie corporativă, păstrându-i în același timp bănuiala că ar trăi o viață străină. Norocul lui era că uita destul de des să se îndoiască de sine, mai ales când treptele se înmulțeau în urma ascensiunii lui.

Asistenta de departament l-a întâmpinat după ce a ieșit din lift și l-a condus în noul lui birou. Îl lăsă să se instaleze, după care făcură împreună turul etajului, arătându-i toate sălile, ce departamente lucrează în ele, cu ce se ocupă și cine este managerul direct al fiecăruia, apoi sala de conferințe, bucătăria, baia și biroul NSM-ului, care îl aștepta pentru prima lor întâlnire oficială ca șef și subordonat direct. Acesta venise aici în vizită, doar pentru a-l prezenta pe Alix staff-ului și a-l ajuta să se familiarizeze cu ramura aceasta a afacerii.

Introducerea a fost destul de succintă, pentru că NSM-ul știa tot despre ascensiunea lui Alix și nu prea mai avea ce să îl întrebe despre experiența lui profesională, din moment ce lucrase doar pentru această companie. Au urmat discuțiile despre noul job, responsabilități, cerințe, așteptări, targete. Pentru că era o funcție nou înființată, multe detalii nu erau bine puse la punct, Alix fiind direct răspunzător să le găsească locul potrivit și să scrie noul job description prin însăși viitoarea lui experiență. Canalul de dealeri și francize avea cinci ani de viață, iar de coordonarea lui se ocupase până acum chiar el, pe lângă cel de retail. Cum vânzările crescuseră fără încetare de la începuturile firmei, iar dealerii și francizele deveniseră acum o adevărată forță, aducând companiei profituri aproape la fel de mari ca și canalul propriu de distribuție, se simțea nevoia unui om care să se ocupe doar de ei, să construiască o strategie de business care să exploateze la maxim potențialul lor. Erau deja prea numeroase, iar activitatea lor trebuia să fie atent supervizată și organizată pentru a o putea ține sub control.

Fuseseră numite în funcția de AISM (Area Indirect Sales Manager) cinci tinere speranțe din cinci colțuri ale țării, împărțită în mod egal la numărul promoțiilor. Urmau să coordoneze câte patru-cinci Regional Account Executive-i (RAE), care răspundeau fiecare la rândul lor de dealerii și francizele din câte unul-două județe din fiecare zonă. Alix era singurul AISM care venea dintr-un alt departament, restul fuseseră promovați de pe funcția de RAE. Fiind străin de tot ce însemnau vânzările indirecte, se aștepta de la el o adaptare rapidă și o implicare totală, pentru a nu pune la îndoială decizia lui Costin.

“Presiunea este mare”, spuse NSM-ul, “dar am încredere că în scurt timp vei deveni mult mai priceput decât colegii tăi. Asta mă aștept de la tine și asta va trebui să se întâmple.”

Un gând acid îi traversă agenda încărcată de noutăți, întorcându-l în timp, la decizia superiorilor de a o muta pe Marta în alt shop. I se părea acum că ruptura lor fusese premeditată, că relația lor a fost testată, pentru a se putea naște noul Alix. Costin era conștient că promovarea pe care i-o oferise venea la pachet cu multe sacrificii, pe care un familist nu le-ar fi făcut la fel de ușor ca un burlac. Începutul dificil, cu multe necunoscute și multe ore suplimentare pentru descifrarea lor, trainingurile de leadership și coaching care-l vor învăța să dirijeze activitatea și traficul celor patru RAE, deplasările regulate către toate locațiile din zona lui pentru a fi mereu la curent cu pulsul pieței și nenumăratele ședințe la care trebuia să participe până vor dezvolta strategia de exploatare a canalului de vânzări indirecte, ar face orice relație să scârțâie și orice femeie să se îndoiască de importanța ei în acel cuplu. Cu atât mai bine că Marta îl părăsise, lăsându-l astfel liber să devină un adevărat lider corporatist.

Probabil Costin era și mai mândru că îl recomandase cu cât acum era partida cea mai nimerită pentru o funcție importantă. După ce a făcut un mic scurtcircuit între toți neuronii chemați la apel în acea dimineață, gândul se retrase într-un colț al memoriei de unde de obicei răsărea și îndoiala, atunci când Alix își pierdea viziunea asupra propriei persoane. Acum însă era prins între proceduri, softuri, contracte adiționale și note interne ca să mai aibă timp și resurse să facă presupuneri, pe care de altfel nu le-ar fi putut niciodată verifica.

După ce taskurile fuseseră stabilite împreună cu NSM-ul, lui Alix i s-au alăturat cei patru RAE, cu care forma din acel moment o nouă echipă. Toți fără excepție au fost deosebit de drăguți și amabili cu el, de parcă erau colegi de ani de zile. În situațiile genul acesta, când un subaltern își cunoaște noul șef, o altă regulă corporatistă nescrisă trebuie respectată pentru ca întrevederea să marcheze începutul unei relații profesionale de succes. Zâmbetul plin de respect trebuie prezentat de ambele părți, la fel și cuvintele de laudă, rostite rar și apăsate, dând importanță fiecărei realizări personale pe care o cunoști despre celălalt, să se vadă că ești informat și că îți apreciezi sincer noul șef, respectiv coleg.

“Suntem onorați să te cunoaștem, Alix. Abia așteptam să începem să lucrăm împreună, pentru că am auzit numai lucruri deosebite despre tine. Reputația ta de SM ne dă încredere că vei fi un AISM de excepție.” Gâdilă orgoliul, emana apreciere și respect, deși nu spune nimic concret.

“Mă bucur mult să lucrez cu așa o echipă bine încheată ca a voastră și mă bazez pe voi să demarăm proiectul cât mai repede și să îl implementăm cu cele mai mari șanse de reușită.” Recunoaște vechimea echipei în care intră și potențialul ei, fără să facă referiri personale, pentru a păstra distanța și a deschide astfel dosarul în care va scrie amănunțit despre fiecare începând chiar din acel moment.

Alix avusese norocul să-și facă prieteni și când lucrase în help line și după ce se mutase în shop, cel puțin până în momentul în care viața personală s-a încurcat în cea profesională și a rezultat un pulover tricotat unu pe față și restul pe dos. Înțelesese destul de bine că prietenii la locul de muncă periclitizează buna desfășurare a

afacerii, însă atitudinea lui rămânea la fel de deschisă, intenționând să se apropie de noii lui colegi, să găsească un limbaj comun care să permită fiecăruia o relaxare constructivă. Era evident că nu și-i va apropia mai mult decât o cerea job-ul, însă va încerca să țeară în jurul noii lui echipe un cerc al încrederii, care să-i asigure pe toți de susținerea lui sinceră, profesional vorbind. Până la urmă ce face munca într-o corporație să fie plăcută sunt oamenii și atmosfera dintre ei. Oamenii dau valoare, însă e adevărat că o pot și lua la fel de bine. Relațiile dintre ei, dacă sunt sincere, pot fi singurul lucru cu adevărat valoros din întreg climatul.

Nu știa exact cum să se comporte primind acel post destul de ingrat, având în vedere frustrarea pe care mai mult ca sigur cei patru RAE o simțeau primind în gașca lor cu vechime un outsider și ciuda de a nu fi fost promovat în funcție niciunul dintre ei. Toate aceste mici intrigi rămâneau doar subiecte de discuție în micul grup până Alix le va demonstra că fusese avansat pe merit. Era conștient că deocamdată erau două tabere, fiecare cu conștiința propriei meniri, însă atât cât se va putea, va fi managerul de care a învățat în manualele de training. Experiența de SM îi fusese și ea o învățătură bună și era hotărât să țină la distanță orice amenințări de natură personală. Urcase la etajul acesta pentru a-și continua cariera, nu pentru a o pune în pericol. S-au periat bine toți șase, așa cum se cuvine în astfel de situații debutante, au băut câte o cafea, au discutat despre rezultatele lunii anterioare și targetele curente, după care fiecare și-a văzut de treabă.

Prima zi de mare manager nu s-a încheiat cu încă o petrecere organizată de Albert și Agata în cinstea fiului lor cel mic, pentru că deveniseră deja obișnuiți cu succesul lui și nu li se mai părea nimic

neobișnuit să afle de o nouă promovare. Câteva ore după ce toți ceilalți angajați plecaseră, Alix își luă haina și un braț de manuale cu proceduri și se îndreptă spre *Blue moon*, sperând să întâlnească o față cunoscută. Nici nu se putea nimeri mai bine, pentru că în club era mare petrecere. O învălmășeală de chipuri familiare, pe unele le putea plasa în amintiri concrete, pe altele în amintiri care păreau mai degrabă închipuite. Erau foștii lui colegi din Customer Care și alții noi pe care îi văzuse poate o dată la vreun Christmas Party. Formația lui Ozzy cânta la volum maxim „It's my life” și jumătate din publicul feminin se înghesuia în fața scenei cântând fals și pe zeci de voci refrenul plin de elan. Alix era fericit că într-un final avea să sărbătorească promovarea alături de prieteni vechi, care păreau să aibă și ei motiv de băut și cântat.

Și-a comandat o sută de whisky și un suc de mere și s-a așezat la masa unde obișnuia să stea cu Ozzy și Merlin aproape zilnic cu vreo patru ani și jumătate în urmă. Gălăgia și îmbulzeala s-au dispersat brusc, după ce vocalistul anunță o pauză nedeterminată. Îl văzuse de fapt pe Alix intrând în club și vroia neapărat să-l salute. Nu se mai întâlniseră de la Crăciun și avea vești mari de împărtășit.

„Bătrâne, nu ne-am văzut de astă iarnă și uite că a venit deja căldura peste noi.”

„O, salutare omule. Da, ai dreptate, prea mult timp a trecut fără să ne întâlnim. Oricum, lucrurile văd că au evoluat, că ai tot mai multe fane. Și cu pletele astea de rocker dur nici nu mă mir că te doresc toate! Ar trebui să-și deschizi un fan club, așa fac vedetele adevărate, cu pagină de web și tricouri semnate în original.”

„Lasă, lasă poveștile... Am auzit că iar te-au promovat, că te-ai mutat înapoi în sediul mare. Bravo ție. Știu că nu pierzi vremea! La

fiecare an sau doi mai schimbi ceva. Probabil nici n-apuci să te plictisești așa ca mine la căscuță de..., nici nu mai știi câți ani. Dar lasă că scap eu imediat de prostiile astea. Hai, zi-mi de tine, cum ai nimerit așa bine?”

„Nu mă plâng, de ce să fac pe modestul, mai ales că promovarea asta m-a luat cu totul prin surprindere. Îl știi pe Cernat? Costin. Fostul meu șef. M-a recomandat NSM-ului când restructurau departamentul și iată-mă manager de vânzări indirecte. Habar n-am încă de nimic ce se petrece cu ele, dar îmi place provocarea. Azi a fost prima zi de lucru, mi-am mutat lucrurile în birou, am povestit puțin cu șeful, mi-am cunoscut colegii și am plecat de-acolo cu gândul să sărbătoresc. Și ce găsesc aici? Nebunia de pe lume, cu tine-n frunte. Cea mai faină surpriză!”

„Chiar așa! Ai nimerit la fix, pentru că și noi avem de sărbătorit azi. Să vezi, în sfârșit mi-a ascultat unul de la o casă mare de discuri CD-ul și ne-a chemat pe toți din trupă în capitală, pentru o audiție în cel mai tare club de muzică live! Mâine noapte plecăm plecăm cu mașina, să ajungem până dimineață. Tragem un pui de somn, mâncăm bine, să fim gata de show spre seară. Nu știi care e treaba cu audițiile ăstea, dacă sfârșesc cu vreun contract, dar am mari speranțe. Am așteptat destul, am răspuns de prea multe ori la telefon cu gândul la ziua asta și uite că mi-a venit și mie rândul. Toți v-ați aranjat, joburi, mașini, femei, costume, figuri, ședințe, birouri și eu tot acolo, la aceeași masă de când s-a înființat firma asta. Mi s-a luat, sincer. Presimt că ăsta e anul meu! Am tot echipamentul necesar și suficiente piese să înregistrăm un album. Ne trebuie doar o șansă și simt că asta e! Ce zici, cum ar fi?”

„Zic să bem pentru asta! Asta aștepți de când te-am descoperit aici cu Merlin după ce plecam de la job și într-un fel mereu mi-am imaginat că o să faci ceva cu muzica. Nu se poate altfel. Așa că s-aveți multă baftă și țin pumnii strânși. Hai noroc!”

„Cheers, bătrâne! Hai, dă pe gât paharul, că următorul rând îl dau eu, că nu te-am văzut demult și mai am chef să stau cu tine ca pe vremuri. După aia plătești tu, că sigur ai de cinci ori salarul meu...”

„În cazul ăsta să dai unul și pentru mine, că așa-i frumos, să dai de băut când ajungi mare!”

Se întorseră amândoi auzind vocea groasă și prea bine cunoscută și dădură de Merlin, binedispus și fericit de revedere. Se îmbrățișară toți trei deodată, extrem de bucuroși să fie protagoniștii unei coincidențe. Își aprinseră toți câte o țigară din pachetul lui Alix și trăgând fum adânc în piept, s-au rezemat confortabil de spătare și erau gata pentru o nouă ședință spontană. Știau că altfel nu se poate cu Merlin. Ozzy uitase că ar mai fi trebuit să cânte, iar fetele încă-l mai așteptau să-și termine pauza. Alix uită de manualele pe care credea că le va răsfoi în seara aia, iar Merlin ciocni cu zgomot halba de bere, după care oratorul din el se dezlănțui.

„Deci așa stă treaba, doar o coincidență ne mai poate aduce la aceeași masă. Eu zic să nu se mai întâmple așa ceva, că e rușinos pentru trei prieteni vechi ca noi. Ia să vedem ce s-a mai petrecut între timp... O să încep cu tine, Alix, că despre Ozzy știu tot. Mâncăm împreună aproape zilnic la cantina din sediu, unde desigur, te invităm și pe tine de mâine începând. Să n-aud comentarii. E stabilit. Mi s-a părut mie că te văd azi la etajul șapte când ieșeam de la o ședință... și nu m-am înșelat. Am întrebat în dreapta și-n stânga și ce aflu? Că ești noul AISM! Păi e posibil să nu zici nimic, să nu mă cauți

să-mi dai vestea, să aflu în fumoar de la asistentele de departament? Nu, inadmisibil. Să nu se mai repete că ne supărăm...”

„Auzi la el, inadmisibil... Eu doar de la alții mai aud ceva despre tine și nu fac mare caz din asta. De când te-ai urcat în turn, iar eu am plecat la shop, nu m-ai mai sunat niciodată. E drept că nici eu n-am fost prea sociabil în ultima vreme, mai ales cât timp am fost cu Marta. Dar ce importanță mai au detaliile astea acum că ne-am reîntâlnit? Gata cu prostiile și hai să ciocnim pentru prietenia noastră care uite că încă mai are puls. Ce-a fost a fost și ce contează acum e să nu ne mai înstrăinăm.”

„Așa, că bine zici. Dar ia să vedem, oare doar eu am un sentiment de déjà vu? Nu vi se pare că seara asta seamănă perfect cu seara aceea când eram încă în Customer și am hotărât să ajungem cât mai sus? Nici nu sunt surprins că după doar câțiva ani am și ajuns acolo. În fine, în afară de tine, Ozzy, că tu ai alte planuri. Și apropo, baftă multă poimâine. Alix, nu te-ai mișcat rău de loc. Sincer, omule, patru funcții în cinci ani e de aplaudat, zău! Și încă n-ai terminat. Stai ce stai aici, îi dai pe spate cu strategiile tale și după maxim doi ani îți vezi de drum. Dar până atunci, te rog eu, distrează-te.

La etajele astea superioare, distracția e cea care contează. Sigur că muncești pe rupe, că altfel nu se poate, dar dacă tot nu mai ai nicio viață în rest, după ce închei ziua de lucru, o faci pe asta să zbârnâie. O să vezi, acum abia ai ajuns destul de sus să simți gustul puterii. O să înceapă deplasările prin țară și, dacă o să-ți faci foarte bine treaba, și prin străinătate. O să stai la cele mai luxoase hoteluri, o să cunoști tot felul de colege drăguțe de prin toate colțurile României, colege cu care cine știe dacă te mai întâlnești și altă dată... Dacă înțelegi ce vreau să spun... Managers meeting-urile, care, din

câte am auzit, la voi se țin mereu în vila companiei de pe malul mării și de obicei, după ce apune soarele, ședințele astea se transformă în chefuri monstruoase. Am fost și eu la câteva, când eram product manager și aveam nevoie de feed back de la departamentele de vânzări. Ce să zic, mi-au rămas de acolo niște amintiri pe care mi-ar fi și rușine să vi le povestesc...

Apoi team building-urile de departament unde mergi, așa, ca invitat special, unde nu trebuie decât să te relaxezi, pentru că acum toate sunt organizate de firme de consultanță și nu mai cade greul logisticii pe capul managerului. Ce trebuie să ții minte e să închizi ochii la tot ce se întâmplă acolo și să nu povestești nimănui nimic. În TB-urile astea e cel mai bine să te faci că nu vezi lucruri care evident te vor șoca despre colegii și superiorii tăi, pentru că mai mult ca sigur vei avea și tu partea ta de treburi pe care n-ai vrea să le auzi comentate prin fumoar de toți invidioșii. Ca să fiu mai clar, ce se întâmplă în team building, rămâne în team building. Cam asta va fi viața ta de acum încolo, multă muncă și distracție pe măsură. You made it to the big league.

Apropo, mare grijă la început, până te dovedești în fața șefului, pentru că ce-am auzit în fumoar e că toți patru RAE din echipa ta sunt ofticați că te-au adus pe tine fără să facă niciun interviu. Mare grijă, chestiile astea delicate sfârșesc de obicei cu înjunghieri pe la spate, așa că ferește-te să le dai vreun motiv să te sape. Fă-te plăcut, arată-le că ești capabil și o să stai liniștit în noul tău scaun managerial. Și, unde eram? Încă un rând, băieți? Hai mai ziceți și voi ceva, că mi s-a uscat gâtul de atâta gargară."

Goliră al doilea rând de băuturi și comandară încă unul. Alix era peste măsură de încântat de întorsătura evenimentelor și tot ce-ar fi

putut să-i facă seara și mai frumoasă era să fiu și eu la masa aia. Însă eu eram în febra tezelor, corectam seară de seară și-i spuseseam că vreo săptămână nu avem cum să ne vedem. Mi-a povestit ulterior despre seara aceea de sărbătoare și mi-am dat seama că a fost cel mai bine așa, să fie doar ei trei, pentru că în felul acesta și-a recâștigat Alix prietenii. După ce se mutase Marta din apartament, singurul cu care se mai întâlnea ea eram eu, iar mie îmi erau la fel de străine ca întotdeauna poveștile lui despre job și nu prea găseam nimic de zis să pot anima discuția. Cum în viețile noastre totul se referea la ceea ce făceam în cursul zilei, eu mă văitam de ale mele, el de ale lui. Așa că, reluându-și relațiile cu prietenii și colegii lui, avea din nou cui să-i împărtășească din dramele corporative. Uită de toate regulile nescrise ale job-ului, că doar se afla între cunoscuți și își vărsă sufletul în timp ce mai turnă un pahar pe gât.

„Mersi mult pentru sfaturi, Merlin, sincer. Cum am lucrat patru ani în shop, departe de sediul central, de mijlocul evenimentelor, parcă am ajuns în sfârșit la oraș, așa mă simt. Am fost destul de stingher azi, că nu știam nici pe unde să calc, dar m-am ținut tare, nu m-am trădat nici măcar cu o grimasă. E obositor teatrul ăsta...”

“Lasă că te obișnuiești repede să muncești printre lupi. Într-o lună o să fii exact ca ei, o să vezi. Și n-ai de ce să te simți prost. Așa stau lucrurile de la un anumit etaj în sus, trebuie să te lupți pentru ce-i al tău, oricum vei găsi de cuvîntă. Toți vor să ajungă departe, poate vor chiar să-ți ia locul, e dreptul lor, dar tu să faci tot posibilul să nu le dai niciun prilej să poată să-ți facă rău. Încă o pereche de ochi la spate, nu ți-ar strica. În fine, te descurci tu, nu-mi fac probleme. Și, ca să dezvălui motivul pentru care mă aflu și eu aici, că doar n-ați crezut că numai voi aveți motive să sărbătoriți... să vă

spun. Tocmai vin de la un interviu la care cred că i-am dat pe spate pe toți. Nu se poate să nu-l iau, am fost ca la carte. N-au ce să-mi reproșeze...”

“Stai așa, ce interviu? Doar de anul trecut sau de când ești noul market manager, la ce-ți trebuie altceva?”

“Mă băiatule, tu n-ai înțeles nimic din tot ce-am spus aici? În domeniul ăsta nu stai pe gânduri, nu te lași pe tânjală făcând același lucru prea mult timp, pentru că riști să rămâi în urmă și apoi s-a sfârșit cu tine. Devii tipul ăla care ține blocată o poziție pe care ar ocupa-o cu mai multă grație unul mai tinerel ca tine și mai entuziast și te trezești că te chemă șeful în birou la un mic one-on-one care, by the way, niciodată nu e semn bun, și-ți zice că rezultatele tale nu mai sunt cum erau, că ar trebui să faci ceva să-ți îmbunătățești procentele, că nu se mai poate așa. Și dacă ai ajuns la discuția asta, ești fript, mâncat, terminat. Poți să începi să-ți cauți de lucru, pentru că orice rezultate ai livra, nu te mai pot salva cu nimic. Doar dacă reinventezi cumva roata, atunci te promovează ei, dacă nu, așteaptă răbdători să o dai în bară cu ceva și te-au zburat. Deci, treaba e clară pentru mine.

Călătorului îi stă bine cu drumul între picioare, iar mie mi-ar sta foarte bine într-un fotoliu de marketing manager la compania suedeză de outsourcing care tocmai își deschide taraba pe piața noastră locală. Ei, ce ziceți? Nu m-am gândit bine așa? După ce ajungi în capul departamentului, de acolo nu prea mai are cine cum să te atingă. Tu scrii legea și ei o respectă. Dar dacă n-ai ajuns încă acolo, v-am zis care e treaba... Alix, sper că ai luat notițe, că nu mă mai repet...

De când am primit internship-ul ăla la care m-ai ajutat - să știi că nu te-am uitat pentru asta, bătrâne - am urmărit toate mișcările importante, promovările, concedierile, retrogradările, pilele, bârfele și concluzia mea e că nu-i pasă nimănui decât de pielea lui. Așa că eu am grijă de a mea și mi-aș simți-o în mare siguranță dacă mi-ar scrie în frunte marketing manager. Cam asta-i treaba, Ozzy, trebuie să fii mereu în mișcare. Norocul tău că ai alte planuri și țin pumnii să-ți iasă, pentru că dacă ai avea de gând să promovezi după cinci ani de CCR, ți-aș spune să-ți iei gândul. În compania asta nu te mai ia nimeni în seamă dacă ai stat atâta timp să răspunzi la telefon. Pentru ei e clar că doar asta ești capabil să faci și dacă ai aplica pentru un job, nici măcar nu s-ar deranja să te cheme la interviu. Bine deci că nu e cazul tău... Cât despre tine, Alix, you done good! Să bem, că doar de asta suntem aici. Trăiască managementul și vedetele rock!"

"Trăiască."

Impresionant speech-ul lui Merlin. Era exact trainingul neoficial de care avea nevoie ca să-și continue cariera, având în vedere toate avantajele și neplăcerile tranziției, ce să și ce să nu facă. Erau importante detaliile acestea. Era clar pentru el că existând multe de câștigat, avea la fel de multe de pierdut, de aceea riscurile păreau absolut firești. Se simțea în siguranță avându-l pe Merlin drept îndrumător măcar până va pleca, căci sigur va pleca. Suedezii îl vor numi Marketing Manager, ar fi pierderea lor dacă nu o vor face.

Și-a început munca foarte calculat, cu pași mărunți, atent pe unde calcă, să nu nimerească cumva degetele cuiva. Se consulta cu șeful pentru fiecare schimbare necesară pe care o prevedea, iar acesta era încântat să-l vadă implicat, meticulos, pasionat de ceea ce avea de făcut. Aprecierea șefului este mai importantă chiar decât

jobul însuși, pentru că ea îți păstrează jobul și te poate recomanda mai departe. Învățase bine lecția încă de când rămăsese in charge în shop, iar acum avea prilejul din nou să se dovedească capabil, întrebându-se unde-l va duce de data asta. Avea toate motivele să-și facă bine treaba. Ajunsese într-o funcție la care nici nu visase, avea putere de decizie, ceea ce ar fi crescut orgoliul oricărui corporatist sub treizeci de ani, primea un salariu lunar ridicol de mare, avea mașină, laptop și telefon de serviciu, asigurare medicală și de viață, bonusuri bianuale în funcție de rezultate și posibilitatea să crească profesional. Era surprins cum se întâmplase să ajungă atât de sus fără măcar să apuce să-și dorească asta, însă n-a întârziat prea mult căutând un răspuns. Era pe val și deja știa cum să facă să rămână acolo în siguranță.

Devenea tot mai conștient că viața corporatistă în sediul central, acolo unde se inventează produse și metode de promovare, unde se stabilesc targete care se realizează prin munca celor de la baza piramidei, este complet diferită de cea pe care a trăit-o vânzând, gestionând marfă și soluționând reclamații de la Protecția Consumatorului. Începea să înțeleagă în ce constă de fapt jobul lui, în proiecte, propuneri, în construirea unei viziuni prin care compania să își mărească profitul, viziune care se poate împlini doar acolo de unde plecase. El era acum cel care indica direcția, iar SR-ii, în cazul de față cei ai dealerilor și ai francizelor, vor face tot posibilul să împlinească ceea ce el a prevăzut, iar SM-ii vor fi cei care îi vor motiva să o facă cu succes. Îi plăcea tot mai mult perspectiva aceasta în care el trebuia să creeze o idee pe care toți aveau interesul să o materializeze.

Chiar dacă e vorba de aceeași companie, fiecare departament are specificul lui, iar cel de Retail este destul de izolat de restul. Așa cum cel de Customer Care pare o firmă aparte, la fel se întâmplă și în vânzările directe. Acolo unde lucrul se desfășoară la foc continuu și în permanentă legătură cu clienții, realitatea este una singură, cea în care comunicarea cu aceștia pare cel mai important lucru din întreaga companie. Cei care stau pe baricade cinci-șase zile pe săptămână și toate sărbătorile legale, ținând piept valurilor de clienți, cred pe bună dreptate că munca lor este cea mai valoroasă, tocmai pentru că e atât de grea, iar faptul că sunt remunerați cu generozitate, le dă tot dreptul să creadă că au dreptate. Într-un fel au, dar numai acolo în lumea lor, între pereții magazinului unde petrec sâmbete, Crăciunuri și Paști, pentru că cei care stabilesc ce trebuie vândut și în ce cantitate, verifică doar cifrele, rapoartele, targetele și nu sunt foarte curioși de oamenii care le realizează.

În culisele aceleiași companii, există nu numai departamente de sine stătătoare, independente de activitatea altora, dar sunt unele care par să concureze între ele și cel mai des e vorba de cele mai importante. Vedetele sunt Sales-ul și Marketing-ul, care sunt probabil dintotdeauna declarate rivale. În loc să coopereze, să țină cont una de părerea celeilalte, să ceară și ofere feedback pentru a promova brand-ul într-o manieră atrăgătoare pentru clienți și ușor de implementat și vândut pentru magazine și celelalte canale de vânzare, lucrurile se petrec parcă să evite pe cât posibil armonia.

Se întâmplă ca SR-ii să fie nevoiți să inventeze singuri procedee complicate de vânzare, pentru că de multe ori serviciile, așa cum le livrează marketingul, nu atrag cu nimic clienții, însă pretenția ca ele să fie targetate și vândute se păstrează. Alix a ajuns să cunoască

reversul medaliei, găsindu-se acum de partea cealaltă a baricadei, acolo unde se dau directive, nu unde se execută. Nu-i dispăcea deloc perspectiva și s-a obișnuit repede să privească lucrurile de sus în jos, fără să-și mai amintească de mărunțișurile cu care-și bătea capul zilnic în shop.

De când numărul angajaților crescuse peste capacitățile etajelor închiriate de companie la înființarea ei, aceasta își extinsese periodic designul specific în susul și în josul clădirii, ca într-un final, cinci ani mai târziu, să transforme cele cincisprezece etaje în cel mai impresionant sediu corporativ din oraș. Ultimul etaj fusese transformat în sală de fitness, venind astfel în întâmpinarea nevoilor angajaților, scutindu-i să consume timp și bani, culegând și din acest motiv câteva laude. Parterul era acum împărțit de help line și noua grădiniță special amenajată pentru copiii angajaților.

Era un lucru cunoscut că în pauza de masă majoritatea se duceau să mănânce la restaurantele din preajmă și de asemenea se știa că din motive obiective mulți se întorceau la muncă după ce gongul bătuse de mult ora rezervată prânzului. Se pare că se tolerase suficient acest comportament de pe urma căruia compania evident avea de pierdut și ca să elimine definitiv inconvenientul întârzierilor, transformase demisolul în cantină, unde o firmă de catering aducea mâncare gătită cinci zile pe săptămână. Corporatiștii aveau acum totul asigurat, întreaga lor viață gravitând în jurul companiei mamă, cea care se ocupa de toate grijile lor.

De vreo câteva săptămâni în cantina clădirii luau masa împreună cei trei buni și vechi colegi. Își găsiră o masa mai retrasă, unde se întâlneau aproape zilnic în jurul orei treisprezece. Își alocau patruzeci de minute pentru mâncat, servind specialitatea zilei, în timp

ce comentau ultimele bârfe din clădire. Apoi urcau la parter, unde erau aceleași săli uriașe ale Call Center-ului și timp de un sfert de oră consumau aproape trei țigări de persoană și o cafea tare și gratuită, în fumoarul de la capătul holului. Aleseseră parterul pentru siestă deoarece era un lucru cunoscut că în Customer Care lucrează cele mai tinere colege, iar cel mai recent angajate erau încă studente. Cum Alix fusese părăsit de curând, iar ceilalți doi nu avuseseră niciodată o relație serioasă, considerară că e spre binele tuturor să socializeze cu femei frumoase, ambițioase și ușor de impresionat cu costumele și manierele lor de manager. Ozzy era intermediarul care le prezenta prietenilor colegele cele mai proaspete din departament. Apărând în fumoar cu Merlin și Alix, reputația lui creștea în ochii privitorilor, astfel că toți trei aveau de câștigat.

Succesul pe care începuse să-l aibă la femei era înmulțit la trei față de perioada studenției, pentru că banii și puterea sunt niște afrodisiace cărora puține femei le pot rezista. E adevărat, categoria de femei atrase era destul de restrânsă. Avea toate atuurile unei partide perfecte, tânăr, atrăgător, de succes, dar din păcate îi lipseau intențiile serioase față de sexul opus. Pătrunsese într-o zonă cu totul nouă pentru el, în care experiența sexuală nu trebuie neapărat să se înrudească cu dragostea. De fapt, în privința lui, cele două erau cu totul separate în discuție de când nu mai era cu Marta. Nu căuta următoarea poveste de dragoste, nici nu ar fi avut timp pentru așa ceva, se bucura doar de aventură și de bărbatul acesta nou care trăia pe picior mare în vechiul lui corp.

Treptat, femeile din viața lui deveniseră o altă latură a job-ului. Toate erau colege din companie, dar niciodată din departamentul de Indirect Sales. Zilele lui se împărțeau în muncă și flirt. Zece ore era

dedicat jobului, jucând exemplar rolul corporatistului, încă vreo două le petrecea la ultimul etaj pe banda de alergare sau împingând haltere și ultimele patru înainte de somn îl găseai în compania unei colege, nu neapărat aceeași în fiecare săptămână. Eu deja pierdusem șirul domnișoarelor pe care mi le prezenta și eram convins că nici nu le cunoscusem pe toate.

Alix și Merlin își reluaseră și obiceiul de a cina împreună în *Blue moon*. Și eu îi însoțeam ocazional, consumând o bere sau două, pe care mereu Alix insista să le plătească. Îi era în continuare foarte milă de mine și de salariul pe care îl primeam, de aceea era fericit că poate măcar să-mi cumpere de băut, probabil pentru a evita momentul jenant când venea nota iar eu îmi socoteam atent bancnotele din portofel. Plătea întotdeauna cu cardul și sunt sigur că nu se uita niciodată cât era totalul. Era un detaliu căruia ajunsese să nu-i mai dea nicio atenție. Pierduse complet legătura cu realitatea în care trăiam eu și alții ca mine, nemailuând în seamă mărunțișuri cum ar fi etichetele hainelor din magazine, contravaloarea consumațiilor din restaurante, prețul litrului de benzină, costul unui city break la Viena, Praga sau Roma.

Reluase colaborarea cu *Ochi și urechi*, după ce noul job începuse să se desfășoare în parametrii normali, fără să-l mai surprindă cu ceva și să-l pună în situația de a fi nevoit să-și recalibreze activitatea. Era sigur pe toate mișcările lui, iar șahul era modelul după care lucra acum, fiind mereu pregătit pentru o nouă mutare. În acest context relaxat și permisiv, Alix a considerat de cuvință să aloce din nou timp scrisului și ce metodă mai bună decât să scrie pentru revista companiei căreia îi datora atât de mult. Cât timp fusese shop manager, un an de zile, nu își permisese acest lux,

Însă acum se întrevedea o posibilitate de recidivare în paginile mai sus amintite.

Propusese pentru numărul următor portretul lui Ozzy, angajat cu vechime în CC și cu un bagaj personal atipic pentru meseria pe care o făcea de cinci ani. Alix a considerat pasiunea lui pentru muzică un subiect unic de dezvoltat în revistă, iar Ozzy s-a simțit flatat de atenția care i se acorda. Era primul interviu care i se lua în legătură cu muzica lui, însă era doar o amăgire, nimic mai mult, la fel și pentru Alix. Amândoi credeau că realizează ceva, însă ca de obicei, doar compania putea să câștige.

Din nefericire, rândurile lui au mai umplut doar o pagină din revistă, pentru că noii redactori i-au considerat scrisul puțin nepotrivit cu noua direcție aleasă de ei de-a lungul timpului. Rubrica se numea în continuare *Contur*, însă cuprinsul ei prinsese delimitarea companiei, ignorând sau evitând nota personală pe care ar trebui să o aducă un profil de angajat, așa cum concepute Alix rubrica acum trei ani. Prezentându-l pe Ozzy colegilor, a subliniat cât de importantă este pasiunea în viața noastră, cum visele trebuie păstrate și a le urma este singurul mod în care ne putem onora cu adevărat. Subconștientul scotea la suprafață o veche dorință reprimată în timp ce Alix credea că vorbește despre prietenul lui. Iar Ozzy vedea în articolul acela mărunț un fel de afirmare pe care n-o primise niciodată pe scenă. Showul pe care-l avuseseră cu câteva luni în urmă în capitală rămăsese fără urmare, iar încrederea în muzica lui suferise mari cutremure, până ce Alix a găsit în povestea lui ceva demn de luat în seamă și de transmis mai departe.

M-am mirat că până la urmă i-au publicat articolul, pentru că nu se mai potrivea de loc cu nuanțele unilaterale expuse acum în

Ochi și urechi. Toți cei selecționați pentru *Contur* evitau să vorbească despre viața personală, preferând să pună accentul pe ceea ce-i face niște angajați model. Chiar dacă teoretic portretele intenționau să dezvăluie omul din spatele funcției, trendul degenerase tocmai în opusul acestei idei. Nu știu dacă de frică sau din pură inspirație de perspectivă, se adăuga în toate compunerile măcar o lingură de lingușeală la adresa companiei. Nu se mai nota originalitatea și talentul, ci potriveala cu planurile corporative. Fiecare angajat despre care se scria un articol trebuia să se caracterizeze în cinci cuvinte, iar acum cele care alcătuiau lista majorității erau rude cu familiile de noțiuni care de obicei împodobesc CV-urile la rubrica *skills*: disciplinat, muncitor, organizat, ambițios, consecvent, profesional, performant, dinamic, pozitiv, comunicativ, pragmatic, perseverent, persuasiv, empatic, diplomat, orientat către rezultate și preferatul meu - proactiv. Orice era în afara acestei arii de acoperire, nu-și mai putea dovedi apartenența la literatura corporatistă. Iar Alix s-a simțit mai câștigat să nu mai continue colaborarea.

Continua să mă fascineze cel mai bun prieten al meu și de multe ori mă fulgerase gândul că ar face un subiect interesant de roman. Pentru mine povestea lui era unică, pentru că nu cunoșteam alți corporatiști favorizați de soartă, însă cu siguranță existau cu miile în România. Mi se părea fascinant cum Alix ajunsese să aibă un stil de viață la care nici nu visase neapărat, dar care i se potrivea perfect, de parcă fusese născut să trăiască așa. Aveam undeva acasă în birou un plan de acțiune pentru un roman despre prietenul meu, compus în dimineața de dinaintea promovării lui, care probabil încă mai emană vapori de alcool. Mă simt fără excepție inspirat de câte ori beau, recunosc, dar n-aș fi în stare să scriu o carte. Cel puțin nu acum, când

mă pregătesc să-mi dau primul grad didactic și apoi încă un examen de post. Trag mare nădejde să ajung în sfârșit să predau literatura română la oraș. Doamne ajută!

Se apropia sfârșitul lui noiembrie când Alix primise în Outlook un invite la Christmas party de la asistenta șefului șefului, Sales Director-ul. Era pentru prima dată când i se solicita prezența la petrecerea anuală de Crăciun a angajaților printr-o invitație individuală. Până atunci, pentru a confirma participarea la chef, dăduse reply mailului generic care informa tot staff-ul despre data, ora și locația evenimentului. Se simțea onorat de această atenție neașteptată, mai ales că era poftit la petrecerea din capitală. Acolo merge crema corporativă, investitorii, acționarii, departamentele care se ocupă de managementul brand-ului, Communication, Public Relations și desigur, cele de Sales și Customer din zonă. Alix mai fusese în capitală în interes de serviciu, de obicei la traininguri unde socializase cu colegi și traineri ale firmelor de consultanță, însă de data aceasta avea ocazia să cunoască oamenii care conduceau unul din giganții comerciali ai țării.

În prima vineri a lui decembrie, Alix se îmbarcă pe charterul închiriat special de companie pentru a transporta managerii din zonă la petrecerea de Crăciun. Mai călătorise cu avionul de multe ori datorită job-ului, dar niciodată cu o cursă specială. Se simțea norocos, probabil ca toți ceilalți care urcau atunci la bordul navei, privilegiați că primiseră un asemenea cadou, mândrii că lucrează pentru o firmă care își tratează cu respect și generozitate angajații. Îi aștepta o seară și o noapte de lux la Hotelul Marriot, muzică live, băuturi fine, mâncare din belșug și posibilitatea de a face cunoștință cu CEO-ul și CFO-ul.

Petrecherile corporative, de oriunde și din orice domeniu, se referă printre altele la promovarea uniformității în importanță, doar pe durata evenimentului, desigur, când angajații devin un personaj colectiv. Nu există favoritisme. Toți ascultă aceeași muzică, mănâncă și beau de la același bufet, se așează unde apucă și pot intra în vorbă cu oricine, indiferent de funcție. E adevărat că open bar-ul este un liant prolific omogenizării staff-ului, lăsând impresia de ansamblu a unei familii disfuncționale, unde fiecare membru își uită pentru câteva ore rangul, renunțând temporar să mai fie SR, CCR, R&LA, SM, SRM, PR, HRM, RAM, RAE, BSR și orice alte abrevieri corporative mai există pe lume.

De fiecare dată se alege o tematică pentru petrecere, pentru a stimula imaginația angajaților, pentru a face întreaga experiență mai exotică și pentru a ajuta încă puțin la pierderea identității corporative.

Dacă-și amintea bine, prima dată fusese aleasă o temă clasică de Crăciun, care avusese un incredibil succes, în ciuda variantelor vestimentare limitate. Au fost câțiva timizi cu coarne de ren, o spiridușă, o invazie de Moși Crăciuni pudici și rotunjori și penurie de Crăciunițe sexy, care se așezau ostentativ sub crenguțele de vâsc. Anul următor a fost nelipsitul bal mascat, apoi Casino Night și Retro Party. Lui Alix i s-a părut mereu o idee genială, pentru că de fiecare dată s-a distrat copios cu Ozzy și Merlin privindu-și colegii și uneori chiar și superiorii evoluând pe ringul de dans în cele mai caraghioase costume, imitând animale, cântând, mimând, recitând sau interpretând personaje aleatorii.

Era interesant de observat cum fiecare vrea să arate celorlalți ce crede că are mai valoros, personalitatea petrecăreață, simțul

umorului, influența, corpul atrăgător, hainele de firmă, rezistența la alcool, lejeritatea pe care și-o permite cu șeful, mișcările de dans, costumul închiriat de la operă, machiajul, bijuteriile și altele care nu se pot concentra în doar câteva cuvinte. Toți simt nevoia să se exprime în orice fel, să spună ceva despre ei înșiși, altceva decât ce spune funcția lor, însă în final, tot ce rămânea din întreaga paradă a măștilor era tristețea cumplită de a nu fi omul pe care îl promovează, de a fi altcineva, dar cine? La asta se gândea Alix la finalul fiecărei petreceri, pentru că alcoolul consumat în cantități nemăsurate îi scoteau și lui la suprafață diverse forme de frustrare, pe care în condiții de sobrietate le-ar reprima fără a-și leza conștiința.

Niciodată nu se costumase pentru vreo petrecere, cu atât mai puțin aceasta, care se nimerise să aibă cea mai nefericită tematică dintre toate, *Ce vrei să fii când vei crește mare?* Răspunsurile la această întrebare puteau fi exprimate în sute de feluri, toate transmițând însă același mesaj al aspirațiilor neîmplinite. Întrebarea în sine implica ratarea, pentru că toți cei de față erau deja adulți și nu erau ceea ce sugerau costumele lor. Toți visaseră să fie ceva anume, dar sfârșiseră prin a fi corporatiști, abrevieri.

Era destul de deprimant să vezi oameni în toată firea îmbrăcați în alpiniști, bucătari, cântăreți de operă, șoferi de raliu, karatiști, vedete rock, doctori, jurnaliști, ingineri, balerine, educatoare, ghizi turistici, antrenori de sport, producători de film, actori, prezentatori TV, DJ, pictori, arhitecți, creatori de modă, arătând lumii întregi care fusese visul lor, vis pe care nu-l vor trăi niciodată.

În schimb a fost petrecerea la care oamenii au comunicat cu adevărat unii cu alții, transmițând ceva valoros despre sine, vorbind din suflet despre amintiri intime din copilărie, când orice vis își găsea

împlinirea după ce suflai cu ochii închiși în lumânările de pe tort. Nu puteai trece pe lângă un coleg îmbrăcat în costum și bonetă de bucătar fără să-l întrebi de povestea lui sau pe lângă o colegă suplă încălțată în opincuțe și încinsă la mijloc de un tutu, fără să întorci capul și să-ți imaginezi răspunsul la întrebarea acestei îmbrăcăminți. Toți erau parcă cei mai buni prieteni și își dezvăluiau cu nostalgie amintiri de dinaintea erei corporative.

Nici Alix nu scăpase nemolipsit și se trezise la un moment dat povestindu-i unui coleg pe care îl văzuse pentru prima dată, despre părinții lui care erau profesori și pe care îi invidia cât erau de împliniți prin ceea ce fac și pe care crezuse până la un moment dat că îi va moșteni; despre copilăria lui pe care și-a petrecut-o scriind pe o tablă minionă titluri de basme și personaje celebre de poveste, pentru un public imaginar dar extrem de activ la lecție; despre carnețelele lui albastre în care scrisese scurte nuvele pe care își imagina că le vor citi toți copiii din lume. Oare ce s-o fi întâmplat cu băiețelul acela?

Incursiunea în imaginația infantilă îl întristă peste măsură, așa că îl luă pe Merlin și se așezară la bar, comandând câteva shot-uri de tequila. Merlin nu era familiar cu nostalgiile, nu le invita în discuție, nici măcar nu avea răbdare să le asculte din gura altcuiva. Era omul practic al prezentului, veșnic concentrat pe următorul pas important și în actuala conjunctură a fost cel mai nimerit să-l scoată pe Alix din amorțeala neîmplinirii. Pentru el petrecerile erau cel mai bun prilej pentru networking. Nu putea ignora faptul că în jurul lui erau toți oamenii importanți din companie. Vroia să-i cunoască, să se facă cunoscut, să profite de ocazie pentru a-și expune ideile despre proiecte viitoare, să își paveze astfel drumul către următoarea

promovare, mai ales acum, ca nu trecuse de interviul pentru job-ul de la firma suedeză.

Ciocneau deja al treilea shot când însuși CEO-ul se așează lângă ei și comandă o tequila ca să-i poată acompania. Alix îi întinse plin de admirație mâna, i-o strânse puternic pe a lui și se prezentă cu numele complet, funcția și orașul, după care Merlin imită întreaga scenă. "How do you do", le spuse CEO-ul într-o engleză stâlcită, după care îi întrebă de ce nu eram costumați pentru petrecere. Ce vroiau să fie când vor crește mari? Merlin se grăbi să spună că el exact asta își dorise, să ajungă să lucreze pentru un gigant comercial și că visul lui se împlinise. Domnul zâmbea, dar răspunsul îi păruse prea evident, disperat, lingușitor. Probabil auzise multe răspunsuri asemănătoare toată seara. Cum venise rândul lui, Alix spuse pe nerăsuflăte exact ce-i trecea prin cap în secunda aceea, fără să se mai poată gândi la consecințele sincerității.

"Eu întotdeauna mi-am dorit să fiu scriitor, dar costumul lui Shakespeare de la teatru era indisponibil, așa că m-am văzut obligat să vin deghizat în manager."

"În acest caz domnule Shakespeare, aștept cu interes să-mi trimiteți un exemplar al memoriilor dumneavoastră, cu dedicație desigur."

CEO-ul râse cu poftă, îl bătu prietenește pe umăr și se îndreptă către ceilalți corporatiști care își așteptau rândul la impresionat. Cum scopul serii fusese împlinit, cei doi prieteni s-au îndreptat către mulțimea mișcătoare de pe ringul de dans, în căutarea unor partenere în compania cărora să finalizeze memorabila seară.

Evenimentele se petrecuseră fără zgârcenie și pentru mine de data asta, propulsându-mi catedra în centrul orașului. Avusesem un

sfârșit de an plin de dușuri reci și fierbinți, dar care adunate au dat cu plus. Părinții mei divorțaseră în sfârșit, plecând să locuiască fiecare cu părinții personali, care mai erau în viață. Vânduseră apartamentul și banii i-au împărțit la trei, lăsându-mi moștenire cea mai mare sumă de bani pe care o ținusem vreodată în mână. Și-au cerut scuze pentru felul în care destrămaseră familia, dar conviețuirea lor fusese o formalitate de ani de zile și nu mai avea sens să o prelungească. Eram de acord și trăiam un sentiment de reală eliberare gândindu-mă că nu va trebui să mai trăiesc în atmosfera aceea stătută pe care o tolerasem ani de zile.

Divorțul lor îmi făcuse mie un mare bine, obligându-mă să îmi organizez singur toate aspectele vieții, așa cum îmi imaginasem întotdeauna. Mi-am luat partea de bani, hainele și vreo zece cutii pline cu cărți și caiete și m-am mutat temporar la Alix, până urma să hotărăsc cum mă voi gospodări singur. Alix era fericit de compania mea, în special pentru că de când îl părăsise Marta, nu mai venise niciodată cu drag acasă, petrecând cât mai mult timp prin cluburi și folosindu-și apartamentul ca pe o cameră de hotel.

Începuse trimestrul al treilea al anului școlar și mie încă nu-mi vedea să cred că eram noul prof de română de la Liceul Economic, ca să nu mai pomenesc că eram pentru prima dată diriginte de clasă. Încă nu avusesem onoarea de a fi îndrumător oficial al elevilor mei, de aceea priveam ocazia ca fiind cât se poate de fericită. Primisem în grijă o clasă de a IX a și aveam de gând să o însoțesc cu drag până la bacalaureat. Întrasem în penultima turnantă a cursei mele academice și trasasem o schemă simplă de avansare către linia de finish. Patru ani îmi erau suficienți să îmi dau toate gradele didactice și să-mi

încep și doctoratul, după care îmi trebuia doar răbdare să pun mâna pe catedra universitară de la care voi preda tot restul vieții mele.

Mă simțeam cu adevărat fericit și împlinit. Începeam să-mi văd viitorul conturându-se cuminte în fața ochilor și parcă anii sacrificați departe de casă aveau dintr-odată o altă valoare. Elevii erau așa cum fusesem și eu, curioși, pregătiți și capabili să-și argumenteze afirmațiile, iar orele mele de literatură se derulau în sfârșit intens și antrenant ca lectura unor pagini de roman de aventură. Faptul că locuiam acum cu Alix era tot un vis devenit realitate, pentru că tot timpul facultății ne invidiasem colegii din alte orașe care stăteau în cămin, unde ni se părea că locuiește adevăratul spirit studentesc. Chiar dacă ne vedeam destul de rar, pentru că eu plecam la liceu înainte ca Alix să se trezească, iar el venea acasă de multe ori cu vreo colegă cu care se retrăgea repede în camera lui sau ajungea după ce eu mă culcasem deja, ne bucuram mult unul de compania celuilalt, iar timpul pe care îl petreceam împreună ne amintea de anii în care eram aproape nedespărțiți.

Viețile noastre continuau să difere în toate aspectele, încât mă întrebam de multe ori cum de mai găseam teren comun să ne plantăm prietenia. Pe cât de monotonă și riguros planificată era agenda mea, pe atât de spontană și colorată era a lui Alix. Dacă eu vedeam zilnic aceleași fețe, în același decor, expunând curente literare care oriunde în lume se interpretează aproximativ cu aceleași instrumente, Alix era veșnic în mișcare, cunoscând mereu oameni noi, plecând lunar prin țară sau străinătate la ședințe, conferințe, prezentări de produse, licitații de spații comerciale, întâlniri de afaceri, sau pur și simplu pentru weekend-uri prelungite de shopping prin vecinătatea europeană.

Eram fascinat de imprevizibilul trăit pe post de rutină, pe care Alix îl vedea firesc și facil, de parcă nicicând viața lui nu se desfășurase altfel. Jobul pe care îl avea îi ocupa complex timpul, menținând curios de echilibrată balanța între muncă și răsplată, cât să nu mai fie nevoit să caute satisfacții în afara ariei de acoperire corporatistă. Familia lui și cu mine eram singurii strănieri cu care se intersecta Alix, în goana ritmului pe care îl dansa susținut de mai bine de un an. Toți ceilalți oameni din anturajul lui erau colegi de aproape ori de departe. Cu timpul m-am obișnuit cu stilul random al întrevederilor cu colegul meu de apartament, iar discuțiile și tăcerile noastre deveniseră ca ale unor oameni căsătoriți de-o viață.

O dată pe lună Alix pleca în delegație sau la vreo ședință și trecea chiar și câte o săptămână fără să ne vedem de loc, dar surprinzător, zilele acelea comunicam cel mai mult. În timpul ședințelor, după ce se epuiza subiectul pentru care era prezent și colegii se avântau în discutarea unor proiecte care nu îl priveau în mod direct, îmi scria cele mai neașteptate mailuri. În sălile de conferință Alix se simțea ca într-o clasă de liceu, doar că mult mai relaxat ca atunci când era elev. La orele de chimie, fizică, biologie obișnuise să se așeze în ultimele bănci, să poată citi liniștit P.G. Wodehouse și să chicotească fără a fi auzit de profesori. I se părea că intențiile lui erau aceleași și la ședințele la care participa lunar, ca la niște ore de management, marketing sau sales. Spre deosebire de liceu, aici venea cu temele pregătite și pleca cu lecțiile gata învățate, însă cum ședințele se știe bine că durează infinit mai mult de-o oră, îi dădeau suficient răgaz mental să se retragă într-un colț intim și să se recompună în mod creativ.

Momentele în care colegii lui se încordau să ridice o halteră imaginară, să sară suficient de sus ca să nu atingă ștacheta, să doboare recorduri de brainstorming sau doar să iasă cu ceva în evidență, erau cele mai prolifiche pentru introspecție. Toți aveau atenția îndreptată către companie, iar Alix avea teren liber să gândească totul în antiteză. Îmi scria că ședințele sunt niște terenuri de luptă pentru majoritatea managerilor, unde orgoliile de șefi interacționează nu neapărat spre binele companiei, mai degrabă pentru a stabili public cine e mai potent. Profesional. Cum Alix promovase fără să se lupte și să se cațere pe cadavrele manageriale ale altora, nu avea nevoie aceea permanentă care îi chinuia pe omologii lui de a se dovedi, de a fi mereu un pas înaintea celorlalți pentru a nu fi cumva trecut cu vederea. Probabil asta era secretul pentru care superiorii îl apreciau sincer, pentru că nu exagera, nu peria pe nimeni și nu-i plăcea să fie în centrul atenției.

Îmi povestea despre întreaga birocrație corporatistă, despre rigurozitatea cu care se organizează fiecare ședință, despre agenda bine gândită dinainte. Personal, găseam totul de bun simț și de mare ajutor, cum se stabilesc participanții, ziua, ora de început și de sfârșit, subiectele ce se vor discuta, cum se centralizează ideile, cum se sumarizează concluziile și se hotărăște felul în care se vor pune în practică deciziile. Fascinant. Ședința în sine îmi pare un subiect de discuție. Îmi descria subiectele clasice, care sunt nelipsite de pe lista oricărei adunări profesionale, simplificarea ofertelor, îmbunătățirea serviciilor și încurajarea ofertelor locale, despre contribuția personală la binele companiei, despre conștientizarea spațiului de încredere care este compania, despre avantajele jobului și implicarea totală, despre vânzătorii model care trebuie scoși în evidență pentru a le

oferi celorlalți un exemplu de bună practică. De aici derivă un arsenal întreg de detalii specifice vânzărilor indirecte pentru care nu am vreun interes deosebit, nici măcar atât cât să-l reproduc aici.

Ședințele sunt un instrument de nelipsit în chirurgia corporativă. Consumă timp și resurse, dar reușește să prelucreze informația, să o clasifice, să o arhiveze în foldere speciale ca apoi să o livreze într-o formă prietenoasă altor manageri la alte ședințe, iar după ce aceștia dezbat toate subiectele și ajung la niște concluzii, informația se restructurează, de data asta într-un meeting report prin care informează subalternii despre ceea ce au discutat și altul de debriefing pentru top management, care transmite ce s-a decis la ședință. Simplu, complicat? Nu știu, dar sună eficient.

Morala însă, cea de care toți încercă să țină cont mi se pare demnă de respect, mai ales că reprezintă opusul tuturor ședințelor la care am participat vreodată la inspectoratul școlar. Se aleg în discuție doar subiectele concrete, rezolvabile, propunând soluții, strategii, în niciun caz plângeri. Și cum plângerile sunt de fapt singurele lucruri discutabile în învățământ, de aici rezultă marea diferență între bugetari și corporatiști. Atitudinea.

Era interesantă reprezentarea pe care mi-o schița în cei mai colorați termeni despre zilele lui de lucru, pe care altfel nu mi le-aș fi putut imagina. Dar așa, citind rânduri spontane și descriptive, mi-l închipuiam așezat la o masă de conferințe, privind concentrat în monitorul laptopului de parcă ar fi căutat următoarea idee genială de marketing, când de fapt își scormonea memoria după cei mai sugestivi termeni în care să surprindă plictisitoarea ședință la care participa, doar pentru a mă face părtaș la starea lui sufletească.

De patru ori pe an mergea la acele Quarterly Sales Meetings, unde participa toată forța managerială a vânzărilor, însoțită de asistentele de departament, reunind cele două tabere, B2B (Business to business) și B2C (Business to consumer) sub același acoperiș timp de cinci zile intense. Toate abrevierile erau prezente, într-o paletă de culori comparabilă doar cu taberele de elevi olimpici sau cu tabelul lui Mendeleev. Indiferent ce scria pe legitimație înainte de Sales Manager, fie că era Account, Regional, Indirect, Strategic, Maintenance, Prospecting, Retail sau Project, toți erau la fel de importanți și de nelipsiți.

Cam cu o săptămână înainte, Alix își puna ordine în task-uri, pregătea în avans tot ce urma să facă după ședință, rezolva toate obligațiile amânate de prea mult timp, delega activitățile care puteau fi făcute și de RAE, stătea și lucra până noaptea târziu, ca să se asigure că zilele în care va lipsi, nimic neprevăzut nu putea tulbura desfășurarea firească a vânzărilor indirecte din regiunea lui. Nu se plângea niciodată de serile acelea, pentru că sentimentul unei vacanțe iminente îi acoperea generos orizontul. Își făcea bagajul cu migală, acordând o mare importanță vestimentației, având în vedere ținuta business de la ședințe, cea casual pentru ieșirile obligatorii de după și echipamentului de înot, fără de care nu pleca niciodată.

Hotelurile la care stăteau de obicei, în caz că nu era liberă vila companiei de la malul mării, erau neapărat de la patru stele în sus, dotate cu saună, piscină și jacuzzi. Agenda acelor cinci zile de maximă importanță profesională pentru viitorul companiei era simplu: mic dejun, patru ore intensive de ședință cu câteva pauze de cafea, prânz și încă două ore de concentrare. După aceea se servește gustarea de după-amiază, se relaxează la piscină sau la saună sau

ambele, se mănâncă cina și abia apoi se ajunge la motivul pentru care entuziasmul ce însuflețește ședința este unanim, socializarea colegilor cu colegele, exact ca în taberele de care pomeneam mai devreme, exact la fel.

Citind ce-mi scria Alix despre serile acelea tabu, mă duce cu gândul la un fel de bilet de voie de la responsabilitățile jobului, constrângerile conjugale și inhibițiile sociale. Pe cât de diplomați erau în cursul zilei dezbătând venituri, profituri, cote de piață, coordonare, monitorizare, analiză, alocare, compilare, raportare, elaborare și confruntare pentru a întări structura de susținere a supraponderalului brand, pe atât de dezinhibați și de deschiși deveneau când își dezbrăcau costumul și îl înlocuiau cu cea mai jovială personalitate.

Alix participa activ la toate serile post-meeting și avea deja preferințe clare stabilite încă de la ședințele anterioare. Era irelevant dacă ai logodnică, nevastă sau copii, pentru că ce se întâmplă acolo, nu te urmează când pleci spre casă. Aceeași cunoscută poveste despre Roma. Întreaga afacere este cu happy ending, pentru că se petrece departe de casă, pe banii companiei și toate astea fără să consumi zile de concediu. Desigur că anturajul oferă peisajului și oameni cumpătați, femei fidele și șefi care țin foarte mult la aparențe, însă despre aceia nu-mi povestea Alix niciodată, din motive de conținut.

Alix era burlac și pentru el scenariul nu era forțat de niciun clișeu. Era liber să petreacă timp cu oricine vroia și de obicei le alegea pe cele asemenea lui, libere de obligații, conștiente de natura sezonieră a relației. Însă îi făcea mare plăcere să-mi povestească cu lux de amănunte despre cei cu bagaje, anexe și acareturi, care

veneau aici ca la niște ședințe de terapie, sperând să scape de frustrări și inhibiții măcar pentru o săptămână. Era locul potrivit pentru orice și oamenii erau îngăduitori.

La fiecare masă de prânz și cină, stătea doar în compania superiorilor, pentru că discuțiile din acel grup fascinau prin exotismul smuls dintr-o altă categorie socială. De la înălțimea top-management-ului, viața seamănă cu un joc de monopoly, însă nu ca o figură de stil, ci mai degrabă ca o fantezie perpetuă despre propriile aspirații. Se știe că oamenii care sunt căsătoriți cu job-ul, unii dintre ei devenind astfel bigami, nu au timp pentru o viață personală, de aceea dorințele lor devin tot mai exotice și mai greu de realizat. Se poate întâmpla că subconștientul lor le alege pe măsura rangului profesional. Toți se cunosc foarte bine la nivelul acesta, mulți merg în concedii împreună, în colțuri îndepărtate și seducătoare ale lumii, iar visele lor sunt subiectele obișnuite de discuție de la care nu se abat nici măcar în pauzele ședințelor.

Costin era cel mai modest, tipul care visa să trăiască într-o cabană de munte, pe care începuse deja să o construiască de mai bine de doi ani, să-și amenajeze câteva camere de închiriat, un restaurant tradițional și în timp să aibă și o pârtie de schi alături, desigur, cu telescaun propriu.

Șeful lui era tipul boem, mereu cu gândul zburat pe undeva prin America latină de data asta, să cumpere o podgorie și să se apuce de produs vin. Le vizitase pe cele mai de seamă din Europa, le știa toate producțiile, soiurile, culorile și valorile estimate, dar mai nou se convinsese că vinul adevărat doar în Pampasul argentinian poate fi stors. Acolo își imagina să trăiască la un moment dat,

plimbându-și zilele pe aleile verzi ale viilor, respirând aroma dulce emanată de fructul copt.

Șeful șefului lui, un veritabil domn englez, veritabil din toate punctele de vedere, își cumpăraseră cu zece ani în urmă jucăria supremă a bărbatilor adevărați, un yacht. Îl avea ancorat în portul Suffolk din estul Marii Britanii, la doar câteva zeci de mile distanță de orașul în care locuia familia lui. Era mândru de achiziție, de motivul de laudă, de împlinirea unui vis, pe care din păcate apuca să-l trăiască doar odată la doi ani când își permitea o vacanță mai lungă de două săptămâni.

Cel mai interesant personaj despre care-mi povestise Alix era managerul de marketing, care venea ocazional la aceste ședințe, în calitate de invitat special. Mi-l imaginam colorat, creativ, neînfricat, veșnic îmbrăcat în haine de camuflaj. Era pasionat de fotografie, iar toate concediile și le planifica cu mult timp înainte, la fel cum toți banii îi investea în echipamente profesionale și excursii exotice. Ultima dată se lăudase cu un Canon EOS 5D Mark III, care costă peste patru mii de euro doar body-ul, iar locurile unde povestea că merge să fotografieze mi se păreau învățate pe de rost din vreo emisiune de la Discovery. O lună în fiecare vară pleca ori în deșertul african pentru cămile, elefanți, gazele și porcii termitelor, în taigaua rusească pentru pădurile de conifere în care mișună râși, lupi, cerbi și elani, în jungla ecuatorială pentru jaguari, antilope, gorile și paviani. În Delta Dunării îl puteai găsi aproape în fiecare weekend de la începutul lui aprilie până la sfârșit de septembrie. Cinci zile pe săptămână purta uniformă bine călcată și impunătoare a managerului, inventând strategii de marketing în clima condiționată al biroului, iar celelalte două își nega cu totul firea profesională și se

camufla în natura care dădea sens vieții lui. Încă nu reușisem să înțeleg de ce se mai împărțea între cele două lumi, de ce nu găsea putere să își planifice restul zilelor trăind așa cum visa, din moment ce era chiar priceput la strategii pe termen lung.

Exemplele erau incredibil de vii, de parcă simțeam în cerul gurii parfumul florilor de cireș ale unui sauvignon blanc și apa sărată care-mi răcorea fruntea înfierbântată de zilele dogoritoarelor veri sud-europene. Fantezia poate ține loc realității pentru câteva minute de veritabilă satisfacție, însă, asemenea posesorilor ei, m-am trezit la un moment dat, în cazul meu în sufragerie, cu ochii împăienjeniți de prea mulți pixeli vii, dezamăgit de decor. Îmi imaginam acești oameni puternici, bogați, care vorbeau mereu despre pasiunile lor, în care investeau sume considerabile, dar pe care foarte rar le puteau trăi sau pe care nu aveau curaj să le declare prioritare.

Paradoxul de a munci suficient de mult pentru a avea posibilitatea să își îndeplinească orice dorință, dar nerămânându-i timp pentru ele, mi se părea crud. Și nu înțelegeam un lucru, care mie mi se părea rezolvarea evidentă, de ce nu renunțau la job-ul consumator de viață pentru a trăi viața însăși? Probabil aveau suficienți bani să nu mai fie nevoiți să muncească vreodată, dar bănuiala mea e că are legătură mai mult cu puterea decât cu banii, că de fapt lucrul la care nu pot renunța este importanța pe care o simt aflându-se în vârful piramidei corporatiste. Nu știu, n-am zburat niciodată atât de sus încât să am idee despre ce gust are puterea, ambițiile mele fiind cât se poate de pământești și accesibile, dar nici nu am vreo curiozitate să aflu. Mi se pare prea scump prețul.

Se întâmpla să fie nevoie să plece doar pentru o zi la vreo ședință-extemporal, așa mă gândesc că ar trebui să se numească

ședințele neplanificate și lipsa din oraș în jur de douăsprezece ore, din care mai mult de jumătate le petrecea în aeroporturi, în avion sau taxiuri și doar două-trei în sala de ședință.

Este un lucru cunoscut despre orice corporație respectabilă că acestea niciodată nu amână pe mâine crizele. Își adună toate resursele umane, indiferent de inconveniente financiare sau logistice, pentru că în momente critice e de neconceput să te zgârcești sau să iei în calcul crizele altora, mai ales ale celor pe care contezi. Corporațiile tratează cu prioritate orice boală economică sau strategică de care se molipsesc sau care apar din senin din interiorul macro-organismului, iar rapiditatea cu care aplică tratamentul face să merite comparația cu un medic specialist. Manualele de training sunt doldera de rețete pentru orice tulburare a sistemului imunitar al ierarhiei, oferind chiar mai multe variante de profilaxie, dintre care un manager cu experiență știe exact ce să aleagă.

Soiul acesta de adunări impulsive erau preferatele mele, pentru că de cele mai multe ori Alix era chemat din precauție, la fel ca mulți alți manageri care, deși nu făceau parte din echipa de intervenție, prezența lor făcea bine pacientului, doar știindu-i acolo. În caz că cei implicați nu găseau o metodă de gestionare a crizei, era bine de știut că mai aveau și alte variante de răspunsuri, poate mult mai obiective decât ale celor implicați.

Probabil Alix nu era fericit când seara îl suna cineva să-l invite a doua zi la o astfel de ședință, obligându-l să își organizeze programul în așa fel încât să-și facă și treaba și să se prezinte și la întâlnire. Sigur nu îi era ușor să jongleze cu toate task-urile lui lucrând în sălile de așteptare din aeroporturi, delegând sarcini la telefon sau amânând întâlniri stabilite cu săptămâni înainte. Însă în

asta consta doar provocarea de a fi manager și nu-mi era milă de el. Ce mă încânta pe mine la toată agitația asta corporativă, care nu de multe ori era doar pe post de paliativ, erau desigur mailurile pe care mi le scria în timpul ședințelor. Abia așteptam să am o fereastră la școală să verific ce mi-a mai scris între timp.

De obicei caricaturiza atmosfera, fețele prefăcut îngrijorate, afirmațiile spuse ca să fie spuse, nu ca să rezolve ceva, privirile concentrate care alimentau de energie pozitivă întreaga tabără, deși se concentrau cu siguranță la toate lucrurile pe care trebuie să le facă peste program dacă ziua aceea fusese dedicată unei cauze pierdute sau uneia câștigate, indiferent. Îi înțelegea pe toți, le mirosea detașarea pe care încercau să o ascundă cu profesionalism sub o pălărie brand-uită cu măiestrie. Desigur că erau acolo și corporatiști veritabili, cei care par a fi născuți să prezideze aceste dezbateri, însă ei nu sunt de fel interesanți, sunt ca și tocilarii de la școală pe care aventura îi ocolește din principiu. Ceilalți, cei asemenea lui Alix, condimentează staff-ul oricărui meeting, pentru că generează mister, suspans și material inspirațional pentru finii observatori ai comportamentului uman.

Apoi, cu timpul, a renunțat să-mi mai descrie oameni și se lăsa furat de peisajele care-i furau atenția pe deasupra capetelor manageriale din fața lui. Se putea vedea cu ochiul liber că fundalul lui sufletesc se înnorase și căuta inconștient o ușă de evacuare, iar faptul că o căuta scriind îmi amintea de colegul meu de facultate pe care-l pierdusem undeva într-un hol excesiv luminat.

"Un peisaj deplorabil, lugubru are toate șansele ca în lumina nopții să devină încântător. Privesc pe fereastră o zonă industrială neîngrijită, blocuri în construcție, tomberoane, copaci goi, zăpadă

stropită cu noroi, mașini noroioase. De abia li se vede numărul de înmatriculare. Niciun om pe stradă, nicio pasăre pe cer, nicio pată de culoare care să înveselească ochiul în această scuză de priveliște. Nu mă pot agăța de nimic să mă țină locului, care să facă să îmi merite atenția. Surprinzător, nu i-am putut eu adăuga ceva care să îl facă atrăgător, m-a ajutat chiar el, șirul firesc al lucrurilor, înnoptarea.

Întorc privirea după lăsarea serii și sunt uimită cât de schimbat e totul. Nu se vede nimic altceva în afara felinarelor, stopurilor și farurilor de mașini. Ce bucurie să găsesc ceva cu totul simplificat, noapte întreruptă din loc în loc, din când în când de lumini fugare, licurici mecanici, rapizi și sofisticăți, care transformă întinderea într-un tablou dinamic. Nu-mi mai pare rău să fi privit pe această fereastră, nu mai găsesc inutil peisajul, nu mai caut tristeți în mine prin ochiul geamului. Caut lumină și o melancolie dulce îmi îndeamnă gândul la frumusețe. "

De la un moment dat mailurile lui au căpătat un fel de nostalgie a unei vieți pe care ar fi vrut să o trăiască, dar pe care o dăduse la schimb pentru cea de față. *"Vânez timp cu toată viclenia de care sunt capabil. Știu că în el stă ascunsă vremea mea, la un loc cu toată viața pe care o dau cu amanet."* Se compara cu un joc de puzzle, în care piesele fuseseră potrivite cu ciocanul, ca să încapă unele într-altele, însă imaginea pe care o compuneau atât de forțat nu putea fi interpretată. Cel puțin nu de el.

Îmi declara dezamăgirea de a nu avea suficiente exemple inspiraționale în jurul lui, unde majoritatea se dedică jobului în defavoarea familiei sau a planurilor personale, fără să transpire un gram de remușcare. Se simțea un laș lăsându-se influențat de cei din jur, care îl impresionară la început cu sacrificiile lor personale făcute

pentru a avea acces la bani. *"Mă opun zilnic unei iminente evaporări din lumea mea și a unei teleportări fără martori în lumea lor."*

"Mă gândeam ce paradoxal este cum exact lucrurile care mă îndepărtează de mine sunt chiar cele care îmi amintesc de mine. Mi se întâmplă să mă implic trup și suflet în muncă și să-mi pierd urma, să nu mai fiu conștient de prezența mea fizică, să uit că eu sunt cel care face, spune, înfăptuiește, iar la capătul eforturilor să ajung în fața mea. Vorbesc, gesticulez, mă transpun în termene limita, îmi pierd urma și undeva între concluzie și deznodământ, cu ultimele puteri îmi duc treaba la bun sfârșit, ridic privirea și exact acolo sunt eu, la capătul tuturor strădaniilor de a-mi face traiul decent pe această lume. Sunt acolo unde m-am lăsat ultima dată. Sunt pe o terasă englezească pe o faleză din Tenerife, savurez un irish coffee, privesc fără țintă în zare, nu caut ceva anume de care să-mi agăț privirea, mă bucur doar de mine și de priveliște, de regăsire și de prezent."

Rândurile lui îmi aminteau din ce în ce mai viu de noaptea în care încercase să-mi spună că e nefericit, iar eu, drept răspuns, i-am arătat toate motivele pentru care ar fi trebuit să nu fie așa. În ciuda tuturor evenimentelor care îi transformaseră viața într-una invidiată de foștii colegi de facultate și chiar de cei din departamentele de unde fusese promovat, nefericirea aceea găsea o crăpătură pe unde își strecura veninoasa sau poate sănătoasa îndoială. Imaginea pe care și-o făcuse despre sine în ochii celorlalți oameni, îi validau decizia de a fi o parte din mediul corporativ, iar laudele părinților îl încurajau să trăiască în continuare negând o parte din sine. Însă de fiecare dată scenariul urmase aceeași intrigă, după fiecare interviu luat sau promovare primită simțea că își găsise din nou drumul, că avea încă

o confirmare că însemna ceva, că era cineva, că nu se ratase. Dar până când, cât de sus să ajungă să nu mai fie nevoit să-și pună la îndoială alegerile?

"Atât de rare au devenit pentru mine momentele de veritabilă regăsire. Inițial am avut intenția să scriu rătăcire, pentru că atât de asemănători sunt acești termeni, încât se confundă și se completează, uneori fiind răspuns unul celuilalt. Acum mult timp un astfel de moment era ceva firesc, îl întâlneam în fiecare privire aruncată oglinzii sau ochilor care mă vedeau cu adevărat atunci când mă priveau. Era tipică o astfel de experiență, care nu surprindea prin propria-i existență, poate doar prin intensitatea ei. Acum știu și mi-e ușor să identific aceste manifestări, nu pentru că se îngemănează cu momente fidele din trecut, ci pentru că atât de puternic iese în evidență acum, după atâția ani de căutare, încât o armată de senzații strigă în mine ultima rămășiță de trecut. Nici să vreau nu pot ignora o astfel de stare din afara teluricului, a tuturor termenilor învățați în clasa a XI a la literatură română. Este atât de palpabil încât pare profan să încep acum să descriu lucrurile care mă despart de firescul visat.

Privesc în jur și nimic nu pare să se închege, totul se dispersează în fraze cu propoziții prost subordonate, dezacordate, totuși inspirate. Decor inegal, incolor, fețe stupid îmbujorate de grotescul cotidianului, fum de țigară, singurul conductor de energie din imensa încăpere, norișori denși de gri cenușă, adevăratul decor. Mă rup de el și de motivul prezenței mele, mă întorc 360° și neintenționat dau de mine. Oare mereu am fost aici? Oare mereu am fost eu? Oare dacă nu m-aș fi întors ar fi fost altcineva. Mă așteptam acolo de-o eternitate. Eternitatea mea. Un chip care nu seamănă cu

niciun altul, o privire care inspiră mult mai mult decât aş putea eu să interpretez, o expresie care părea a fi o parte din oglindă, nu din mine. Ai fi crezut că eram eu, dar imaginea reflectată cuprindea varii posibilităţi.

Rup legătura cu orice ambiţie şi determinare, rămân spirit în forma cea mai virgină, oglindire perfectă a ceea ce n-aş putea vreodată fi, doar eu. Mă întreb cine îmi dăruieşte orele acestea, cine le iroseşte ca eu să le pot trăi atât de intens? Probabil câteva muze infidele au organizat o petrecere spontană ca o lucrare de control, într-o noapte clară de iulie."

Îmi amintesc că atunci când fusese invitat la primul team building, eu auzisem pentru prima dată de așa ceva. Mi s-a părut ingenios să fii invitat să redevii copil pe banii unei companii care vrea să te învețe să fi un adult mai bun. De ce să fie potrivit jocul ca metodă de învățare doar în grădinițe, de ce n-ar fi o idee bună și în excursii special organizate pentru SR-i, SM-i, XYZ-ii să-i ajute să devină SR-i, SM-i, XYZ-ii mai buni? Când s-a întors după acel weekend, l-am văzut cât era de fericit, cât de recunoscător se simțea față de companie că-i făcuse acel cadou. Uitase de toate zilele și serile muncite în shop până târziu, stând în picioare, manipulând marfă, suportând toanele a cel puțin o sută de clienți, neavând timp să mănânce, să gândească sau să realizeze ce înseamnă de fapt job-ul lui. Dar de uitare se ocupă aceste team building-uri, iar primele la care mersese au avut exact efectul urmărit asupra lui Alix.

Poți să te aștepți la orice plecând într-un team building. În afară de împărțea grupului în echipe, pentru că despre această celulă a corporației este vorba în context și de cele două variante de decor, indoor sau outdoor, se poate întâmpla literalmente orice. Materialele

folosite pot fi sfori, mingi, ouă, schiuri, hârtii, pietre, cartoane, foarfeci, benzi adezive, baloane, sticle, corturi, telefoane mobile, sau camere de filmat. Activitățile, cu diferite grade de dificultate, de obicei crescătoare spre finalul weekendului, urmăresc îndeaproape dezvoltarea echipei și încurajarea progresului individual în aceeași măsură, fie că se dansează, joacă mimă sau se testează cultura generală. Mai nou, din disperată nevoie de diversitate, firmele care organizează team building-uri, au trecut de la precautul minigolf, distractivul paintball sau competitivul bowling la sporturi mai extreme, testând rezistența angajaților de duritatea muntelui, familiarizându-i cu alpinismul, speologia și acrobația tirolienelor.

Urmărind un grup de corporatiști cu vârsta între douăzeci și patruzeci de ani în timp ce vânează comori, joacă fotbal legați la picioare, mimează *mentenanță*, transportă ouă pe cap fără să le spargă, se deplasează legați la ochi sau folosindu-se de aceleași schiuri în același timp, se eliberează din mâinile canibalilor imaginari, construiesc clădiri din hârtie sau pur și simplu pun în scenă un spectacol în mai multe acte, specialiștii în filosofia team building-lui pot trage câteva concluzii despre fiecare participant în parte, cât și despre dinamica echipei în general. În distracția și jocul angajaților se ascund lucruri extrem de serioase și esențiale pentru performanțele profesionale ulterioare: creșterea încrederii, orientarea către soluții, rezolvarea conflictelor, întărirea relațiilor dintre colegi, identificarea liderilor și a membrilor echipei, creativitatea, spontaneitatea, flexibilitatea, recunoașterea meritelor și nelipsita orientare către soluții.

După ce trecuse de interviul pentru SM, team building-urile deveniseră pentru el ocazia cea mai nimerită să-și dovedească sinele

profesional, să testeze dacă are abilități de leader, dacă oamenii sunt dispuși să îl urmeze și să îi accepte ideile. Era fericit în aceste deplasări pentru că scăpa de spațiul colțuros al biroului și își amintea de dragostea lui pentru natură. După două sau trei zile petrecute alături de colegii din shop-uri, se apropia de ei, ajungea să îi cunoască pe oamenii de dedesubtul uniformei și simțea ce vrea să însemne de fapt un team building. Teoretic.

Cu timpul însă aceste zile petrecute departe de job și de oraș erau un bun prilej să se poată retrage într-o cochetă cameră de pensiune, privind monitorul laptopului de parcă ar fi căutat în adâncurile lui vreun răspuns, scotocind în memorie după cuvinte care să dea sens omului Alix, căci corporatistul părea să înflorească în detrimentul lui. *"Simt cum cuvintele clocotesc înăuntrul meu, cum vor să țâșnească vulcanic pe pagini virgine, însă n-au loc de barajul termenilor corporativi, care blochează ieșirea cu scuturi rigide."* Scrisul începea să fie secretul lui, plăcerea lui vinovată. Reîncepea să se gândească la sine ca la un scriitor, iar eu devenisem primul lui cititor. Simțea că prinsese puțin pământ sub picioare și se vedea acum diferit de colegii lui care se vânduseră cu totul corporației. De câte ori se speria și se credea pierdut, că alegerile care le făcuse îl costaseră visul lui, cele câteva pagini pe care reușea să le scrie îi reaminteau că încă nimic nu era pierdut.

De la unul dintre ultimele team building-uri mi-a trimis un text pe care l-am interpretat a fi trezirea, începutul care nu va mai putea fi amânat de nicio altă promovare.

"Cămăruță de cabană cochetă, geamuri largi, tablou cu maci, ceață șerpuitoare prin pădurea deasă cu brazi, mijloc de iarnă ce aduce a primăvară copilă, natură indiferentă la toate nimicurile la

care reușesc să-mi încrunt fruntea. Răspunsurile la încercările prin care trec, ar trebui să le caut în verdele cetinei, limpezimea râurilor, inocența zăpezii, în amestecul eterogen al sufletului cu natura. Sunt natură oglindită în ea însăși, de aceea nu pot pretinde fericire din cifre, judecăți și asfalt. Aș vrea să reușesc ca de fiecare dată când sunt nedumerit, să-mi întorc privirea de la lume și să mi-o înec în peisaj sălbatic de munte, să mă purific în aerul tare.

Mi-e ciudă că primea mea reacție este cea previzibilă, inconștientă, eronată. Mi-e ciudă că încă nu pot să văd în toate evenimentele negative o oportunitate de a le detronea din turnul lor instabil. Fericirea mereu a fost gratis, n-am cumpărat-o în rate, n-am primit-o pe datorie, am trăit-o din plin atunci când am fost destul de deschis să o văd, să o chem. Au trecut destui ani de când îmi permit tot ce am nevoie, dar mă comport ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat între timp.

Tot mai puternic cred că sunt responsabil de propria mea mulțumire de sine și cu atât mai ușor îmi va fi să cresc, cu cât acum știu unde să caut pace. Nu depind cu nimic de realitatea altora, atâta timp cât nu o accept ca pe propriul meu vis. Ceea ce m-a definit pe mine ca om nu s-a schimbat niciodată, indiferent cât de bogată mi-a fost casa. Aceleași lucruri mă fac să râd în hohote și cu aceiași ochi mă privesc mai critic ca oricând. Indiferent câtă ceață ascunde prezentul anotimp, nici nu trebuie să văd ca să știu ce se află în fața mea. În repetate rânduri a trebuit să rezolv același puzzle, chiar dacă finalul nu mai avea cum să mă surprindă. Însă de data asta vreau să-l rezolv cu ochii deschiși, pentru că-i intuiesc deja frumusețea.

Tot ce vreau de fapt este să nu uit să-mi amintesc să țin ochii deschiși, să nu mai dau vina pe întuneric pentru toate vânătăile.

Indiferent ce mă va ajuta să văd, sunt deja conștient de peisajul din fața mea și este singurul care-mi merită atenția. Slăbiciunea de a mă lovi de toate trunchiurile ciopârțite, de a mă împiedica de toate vreascurile, vreau să o dăruiesc fumului din care s-a format și să îmi plimb privirea de la un capăt la celălalt al infinitului de motive pentru care viața mea este o binecuvântare, nicidecum o trudă."

Aceste sclipiri de libertate a minții mă bucurau fără margini când le citeam în rândurile sau în ochii lui. Credeam încă odată că și-a găsit echilibrul sau că nu și-l mai pierduse demult, lăsând bărbatul de succes să-și trăiască mândru viața muncită și răsplătită pe măsură. Îmi lăsa senzația unui corporatist fără seamăn, care se bucură din plin de binecuvântările pe care le poate cumpăra jobul, în același timp fiind capabil să-și elibereze eul liric dintre rigorile și rigiditatea muncii fără răsplată personală. Eram liniștit în privința lui, fiind convins că balanța profesional-intimă se opriase la jumătatea tacului, împlinind omul.

La sfârșit de iunie mi-am anunțat familia dispersată și prietenul absent că timp de aproape trei luni voi fi călătorul care nu visasem vreodată să fiu, dar care, datorită banilor de pe apartamentul părinților, îmi permiteam să devin. Ani de zile îl ascultasem pe Alix vorbind despre Europa ca și când ar fi cartierul de la periferia orașului nostru. Văzusem mii de poze cu el în toate metropolele continentului, lângă toate monumentele importante, servind masa în taverne tradiționale sau în cafenele mondene, în grădinile marilor palate italiene, în greu accesibilele fortărețe austriece, pe plajele aurii ale rivierei franceze, ale insulelor spaniole sau admirând ruinele Acropolelor. Le-am admirat cu resemnare, gândindu-mă că acela va

fi probabil singurul fel în care voi vedea toate acele locuri, prin pasionatele relatări ale prietenului meu.

Divorțul părinților mei nu numai că nu făcuse nimănui niciun rău, dar reușise să-mi facă mie cel mai neașteptat cadou. Cum nu m-a caracterizat niciodată spiritul practic și mai ales cum nu avusesem niciodată bani să investesc sau să mă învețe să-mi privesc viitorul cu gândul la stabilitate, am decis să profit de ei și să vizitez o listă lungă de locuri pe care mi le-am imaginat doar, încă de când eram copil. Am considerat că fac totuși o investiție cunoscând împrejurimile care i-au inspirat pe prietenii mei literari, oferind cursurilor mele viitoare o bază practică.

L-am rugat pe Alix să mă ajute cu biletele de avion și rezervările de hotel sau B&B, pentru că eu n-aveam habar nici de unde să încep. I-am spus exact care sunt orașele și perioadele pe care le voi petrece vizitându-le, iar el mi-a dat în schimb cel mai atrăgător fișier excel pe care-l studiasem vreodată, rezultatul unei deformări profesionale căreia în cazul de față i-am putut găsi avantajele.

Timp de zece săptămâni am traversat întreaga Mare Britanie, în lung, în lat, prin centru și pe mal, respectând la literă orarul printat din excel. Mai întâi am făcut o escală îndreptățită de câteva zile la Paris, unde tot ce mi-am dorit a fost să stau amiezi, apusuri și seri pe terasele cafenelelor, așa cum mi-am imaginat de atâtea ori că stăteau scriitorii englezi și americani expatriați, între cele două războaie mondiale, căutând în lejeritatea pariziană ceva ce n-ar fi găsit niciodată la ei acasă. Am recitit câte ceva din Hemingway și Henry Miller în timp ce în jurul meu forfota orașului se materializa, proiectându-mă într-o imagine comercială de atracție turistică. Acesta a fost doar un moft, o amintire pe care s-o revăd mai mult cu

simțurile, să mă amăgească cu gândul că am stat pe terasa Parisului interbelic, lângă oamenii de cultură ai momentului, Dali, Picasso, Cole Porter, Scott Fitzgerald, Degas sau T.S. Eliot și alții pe care aș fi vrut să-i cunosc într-o viață paralelă, imaginată poate de Woody Allen.

Ceea ce a urmat după, a fost un vârtej englezesc de orășele, muzee, case, dealuri, golfuri, faruri și oameni, toate atât de diferite de România mea. Casa Memorială Charles Dickens din Portsmouth, ridicată cu mult timp înainte ca războiul napoleonian să provoace flota Marii Britanii; Oxfordul lui Lewis Carroll, C.S. Lewis, Graham Greene, Shelley, Aldous Huxley; Dorset-ul natal al lui Thomas Hardy cu Dorchester drept peisaj inspirațional; Londra indianului Kipling și a lui Ian Fleming, tatăl literar al lui Bond; sala de judecată din Old Bailey, Londra, în care s-a desfășurat procesul împotriva Editurii Penguin pentru publicarea romanului "Amantul doamnei Chatterley" de D.H. Lawrence; centrul și suburbiile Dublinului unde au copilărit James Joyce și pedantul Wilde; Edinborough și împrejurimile scoțiene, de unde s-au tras Walter Scott, Arthur Conan Doyle, A.J. Cronin și J.K. Rowling; și pentru desert o mică și retrasă plajă de lângă Cardiff, ca să mă pot lăuda că am vizitat și țara de origine a lui Anthony Hopkins, actorul meu preferat.

Din Țara Galiilor am făcut cale înapoi către casă, cu escală de câteva ore în Amsterdam. Văzul nu mai era pentru mine ajutor și reper, mijloc de situare în spațiu, regăsire de sine sau simțul care dezvăluie de bunăvoie culoare, formă, lumină, pentru că ochii îmi erau plini de proaspetele amintiri ale singurei mele desfătări adulte. Îmi fusese suficient cât văzusem și nici nu mai emiteam pretenții de noutate. Vroiam doar să ajung acasă fără să spulber imaginile care mi se derulau pe dinainte ca un diapozitiv intermitent.

Îmi imaginam că picioarele ar trebui să fie destul de evaluate să mă ducă fără să solicite ajutor trupului călător, găsind drumul înapoi precum un câine de vânătoare sau o pisică rătăcită și speriată. Făceam eforturi să-mi adun atenția dispersată și s-o concentrez pe rând într-un singur loc care mi-o solicita plictisitor și agasant. Vameșul care-mi verifica pașaportul, cântarul pentru bagajul de cală, scara avionului abruptă și îngustă și în final numărul locului din avion unde am redevenit pescar amator, aruncându-mi în larg undițele imaginației, către mările și valurile vacanței încheiate.

Mi-am regăsit orașul așa cum îl lăsasem, poate mai copt, colorat de vara bronzată și de începutul ambițios al toamnei, suficient de cuprinzător cât să încap în el cu toate referințele literare străine de aceste locuri. Cele două luni de pelerinaj nu mă schimbaseră, nu-mi cereau o readaptare la viața mea liniară, pentru că nu-mi întrerupseră de fel cursul firesc al zilelor, ci îl întăriră, dublându-i sensul și asigurându-mă încă odată că sunt pe drumul către eul de mâine.

N-am putut spune același lucru despre Alix, descoperindu-i chipul palid în timp ce mă căuta cu privirea pierdută printre pasageri obosiți dar fericiți să ajungă acasă. Spre deosebire de oraș, prietenul meu a vrut parcă dinadins să mă întâmpine provocându-mi un șoc al memoriei. La prima vedere am ezitat câteva clipe, întrebându-mă confuz dacă e el Alix sau o sosie nereușită. Doar reacția lui firească în secunda revederii m-a asigurat că el era originalul colegului meu de apartament.

Ne-am îmbrățișat fiecare cu gândul la plinătatea propriului suflet, Alix căutând în mine prietenul care-l va ajuta să se repună pe picioare, lepădându-se de îndoială și nefericire, eu abia așteptând să-

i dăruiesc colțul de lume de unde mă întorceam, împărțind cu el fericirea cunoașterii și claritatea edificării în timp.

Casa noastră burlăcească m-a primit fidelă și neschimbată de lunile trecute sau de starea deplorabilă a stăpânului. Am presimțit diferențele de percepție fără să caut prea multe indicii, văzând fără dificultate că rătăcirea lui Alix nu-și mai găsea locul nici măcar între lucrurile familiare. Știam că eu eram pastila pe care abia aștepta să o înghită, să doarmă măcar o noapte întreagă, golit de presupunerile unei vieți ratate. Nu-mi imaginam ce-i provocase o asemenea gălăgie interioară încât să nu se mai poată asculta de unul singur, sperând ca măcar eu să pot auzi ceva deslușit.

Mi-am înfrânat entuziasmul turistic, amânându-l pentru un mai târziu nedefinit, fiind convins că va veni și vremea descrierilor mele atent zugrăvite, în cuvinte mai colorate decât pastelurile verii din care mă întorsesem. Fără să mi-o ceară, am înțeles perfect rolul de ascultător pe care-l invoca prietenul meu, după cum ochii lui îmi căutau privirea, iar cuvintele-i stăteau adunate în gât gata să-și verse preaplinul.

Capitolul ȘASE. Demisia

"N-aș fi crezut că-mi poți lipsi atât de mult, omule. Am crezut că nu te mai întorci niciodată, atât de lungi mi-au părut lunile astea fără tine aici. Chiar dacă am fost la fel de rar pe-acasă ca și înainte să pleci, atunci știam măcar că îți pot scrie și mă linișteam gândindu-mă că mă vei înțelege. Dar așa, cu tine prin mai știu ce colț de oraș prea îndepărtat să mi-l imaginez, m-am pierdut de tot. Cât de ciudat mi s-a părut să nu te văd când intram pe ușă, să nu te pot suna după job sau să nu găsesc un reply isteț când deschideam inboxul. Tu erai singurul pe care-l știam mereu aici, indiferent de drumurile mele haotice și de rătăcirile ocazionale. Un fel de alter-ego pe care-l credeam încorporat în mine, dar care s-a dovedit a avea un trup propriu și independent de nevoile mele. M-am simțit stupid de neajutorat fără să pot vorbi cu tine și uite că după trei luni, nici nu știu cu ce să încep.

Acum că ești în fața mea, parcă jumătate din disperare mi s-a topit în simpla ta revedere. Te văd fericit și împlinit și în ciuda fericirii tale mi se pare că propria mea nefericire și-a pierdut sensul dar și remediul. De ani de zile te văd cum te streкори printre examene și catedre, prin mijlocul competiției profesionale fără să ai măcar un dubiu că te-ai putea împotmoli în nereușitele altora, păstrându-ți drept țintă visul nostru de oameni ai cuvântului. Nutrești cu aceeași intensitate împlinirea singurului vis de care doar tu nu te-ai îndoit vreodată, dar de care eu m-am lepădat încă de când am văzut primul fluturaș de salariu. Știi, într-un fel când mă uit la tine, parcă mă vad pe mine într-o viață paralelă în care n-aș fi reușit la Interviu și aș fi apucat pe drumul trasat de tine, pe iarbă sau asfalt, pe unde mi-aș fi

auzit chemarea. Dar când te vedeam fără bani, fără pofte de viață nocturnă sau companie feminină clandestină, fără planuri de concediu, rămas în același oraș de când te-ai născut, fără nevoie de recunoaștere a propriei valori, m-am simțit mereu deasupra ta, într-un loc de unde te puteam privi ca pe un experiment. Când de fapt, ironic și patetic experiment eram chiar eu.

Ce n-am știut să văd la tine sau poate am refuzat, au fost mulțumirea ta de sine, relaxarea, încrederea în propriile puteri și satisfacția zilelor tale, pe care eu nu le-am simțit niciodată cu adevărat în toți anii mei de ascendență corporativă. Când mi-ai zis unde vrei să pleci două luni cu banii moșteniți, mi-am zis în sinea mea că nu te dezminți nici măcar când vine vorba de febra călătorului. În loc să faci plajă în vreo stațiune tropicală, să te răsfieți în lux de cinci stele, să vizitezi muzeele aglomerate ale Europei culturale sau să râvnești la o credință la modă bifând pe hartă Nepalul și India, tu ai vrut neapărat să măsoari cu pasul orizonturile apuse ale unor scriitori care pentru mine au reușit să moară dar care pentru tine și-au câștigat nemurirea. Mi se părea că inclusiv alegerile tale, pe lângă întreaga ta fire îmi puneau într-o lumină puternică propriile alegeri, care acum nu mai știu de ce mi se păreau mai inspirate.

Mi-e ciudă să-ți mărturisesc, dar banii pe care i-am câștigat, fără număr față de tine, i-am cheltuit așa cum ar face-o orice corporatist, căutând doar un motiv de laudă printre semenii lui, un fel de dovadă a superiorității vieții și o asigurare că banii pot cumpăra amintiri durabile. Și, văzându-te cum te întorci de pe dealuri și maluri de mare fără de șezlonguri și terase umbroase, împlinit și recunoscător pentru experiența vieții tale, mulțumit cu atât și

necerând neapărat un bis, mă simt mic, meschin și superficial. Nimic din ce am vizitat nu mi-a provocat nici un sfert din fericirea pe care ți-ai dăruit-o tu, respirând aerul unor locuri și timpuri care ți-au răspuns la întrebări definitorii pentru tine ca om, prin simpla lor conservare.

Mă simt nu doar mic și pierdut, dar și furat de memoria propriilor mele vise, pe care știu că le aveam, sunt sigur că le-am avut și de care nu-mi pot aminti nimic. Mi-e capul plin de ani îndestulați în toate sensurile, mai puțin în cel al propriei mele meniri și locul unde s-ar fi putut ascunde Alix de dinaintea acestei ere, mă tem că a fost îngropat pe veci de fapte și decizii ireversibile. Poate mă poți ajuta cumva, poate că exemplul tău îmi va fi suficient sau poate că destăinuindu-mi nerostitele frici voi elibera o parte din ce cred că s-a stins.

De mai bine de-o lună îmi petrec zilele pe pilot automat, vorbind stereotip și ascultând absent ambițiile unor oameni care nu mai au în ce crede, care sunt atât de pierduți în munca zilnică încât au devenit transparenți, încât ochii lor nu emană lumină ci o întunecă, lăsând loc privirilor să vadă dincolo de ei, fără să le poată opri prin niciun mijloc consistent. Nu vreau să le mai vorbesc, nu vreau să îi mai ascult vorbind despre aceleași provocări de management la care sunt supuși parcă de bunăvoie, nemaștiind să existe fără ele, înlocuindu-le sensul uman cu o voință externă care le validează existența. Probabil așa am părut și eu de multe ori în ochi capabili să vadă, nu doar să privească inteligent. Însă acum, tot ce văd în jurul meu este ratare, rătăcire și nonsens.

Mă uit înapoi și nu găsesc nicio urmă pe care să o fi lăsat, ca și când nici n-aș fi trecut vreodată pe acolo. Agende pline cu notițe, un

sertar ticsit cu bilete de avion, un pașaport ștampilat până și pe coperti, mii de fotografii cu Alix străbătând lumea, atestă indubitabil că am trăit toți acești ani care mi s-au aglomerat în buletin, dar nu vorbesc nimic personal despre mine, nu mă laudă dezinteresat, nu cântăresc niciun gram de fericire autentică. Poate doar anii pe care i-am trăit cu Marta, însă și aceia sunt pătați de ceea ce am crezut că a fost sacrificiul meu pentru viitor, dar care a fost de fapt o mare glumă pe seama mea. Ironia face că iubirea noastră a fost sacrificată pentru niște aspirații care n-au fost nicicând ale mele. Eu n-am găsit motiv de râs, dar anii care au urmat sigur s-au înecat în câteva hohote. Ce interesant cum o funcție și un cont bancar m-au făcut surd și orb în fața vieții tale și a Martei, singurele care mi se par cu adevărat curajoase.

Vreau să dau vina pe ceva, pe cineva, să mă absolv de suferința asta surdă și absurdă. Toată experiența mea de adult a fost un paradox nefericit în ciuda invidiatei mele cariere, la care nici măcar n-am apucat să râvnesc, care și-a asumat rolul de ursitoare, hotărând în locul meu un destin de succes. Însă absurdul acestui început de poveste este că un destin, oricât de strălucit, dacă e îmbrăcat de persoana nepotrivită, arată mai degrabă ca o haină de împrumut, de cele mai multe ori prea mică să poată lăsa loc improvizației.

Personaj darwinian sunt prin excelență. Singurul rol pe care l-am interpretat atât de bine până acum a fost cel al mielului în blană de lup, atât de bine încât anii au trecut peste mine îmbătrânind mielul, iar blana devenind tot mai strălucitoare în lumina orbitoarelor neoane. Nu găsesc explicații fiabile care să mă lămurească cum de am putut interpreta cu asemenea măiestrie un rol universal, de parcă mi l-aș fi ales eu singur, ca unică interpretare a personalității mele.

Mai mult, nu înțeleg cum de nimeni nu s-a mirat de transformarea mea radicală, acceptându-mă pur și simplu ca pe un alt aspirant la etajele superioare ale corporatismului.

Câteodată îmi imaginez cum CEO-ul intră în biroul meu, mă țintuiește cu o privire expertă de negociator, ștergându-mi cu ea orice intenție de apărare infantilă pe care mi-o încropesc fugar în minte și-mi tună că sunt concediat, că-mi știe secretul și că n-are rost să mă justific. Este inacceptabil ca o poziție importantă de management să nu fie ocupată de un adevărat corporatist, dedicat până în măduva oaselor cauzei comerciale. Nu știe cum m-am strecurat atât de sus ducând de nas HR-ul și top managementul, convingându-i de profilul meu creat parcă spre a conduce echipe de vânzare, prezida ședințe de strategie, negocia viitorul unei companii multinaționale. Inacceptabil. Poate-am reușit să-i păcălesc pe toți, dar nu și pe el, supremul corporatist. Cu cât mai feroce îmi imaginez scena, cu atât mai salvat mă simt, trăindu-mi imaginar curmarea prefăcătoriei. Eu n-aș putea să spun stop, dar dacă ar face-o altcineva pentru mine, nu i-aș putea decât mulțumi.

Merg zilnic la job, sunt întâmpinat de zeci de perechi de ochi aprobatori, admirativi, care văd în mine exemplul pe care vor să-l urmeze, *acela* care a reușit prin propriile forțe și tot ce gândesc răspunzând privirii lor este nu cumva să vadă prin mine, să descopere ce sunt de fapt dedesubt, un puzzle uman adaptat artificial la o viață furată. Mă uit la tine și mă întreb dacă tu mi-ai furat-o pe a mea, dacă eu evident am trăit-o pe altuia. Însă nu mă văd sacrificându-mă ca tine, nu mă visez la nicio catedră, schimbând argumente valabile în descrierea peisajului cultural renascentist cu douăzeci de copii care stau cu gândul la nota pe care o vor primi în schimbul răspunsului

potrivit. Și atunci, dacă ce am visat și ce am trăit nu sunt răspunsul dilemei mele, atunci cine sunt, cine am devenit și ce se va alege de blana asta scumpă de animal feroce?”

Am rămas tăcut, bântuit de gânduri care-mi invadaseră prin efracție veselia autentică a unicei mele călătorii. Discursul neașteptat, nerăsuflat, m-a izbit de o realitate pe care am mai bănuț-o, dar pe care am alungat-o ca pe o insectă inoportună de câte ori încercase să-mi strice buna impresie pe care o aveam despre succesul prietenului meu. Sincera mea admirație, mândrie chiar, pe care pe bună dreptate o nutream față de Alix, și-a modificat forma într-un undulat și înșelător semn de întrebare, impersonal și incomod de parcă l-aș fi purtat chiar eu pe umeri. Mă simțeam vizat direct de soarta lui, incriminat pe bună dreptate, pentru că eram singurul lui confident, singurul care aș fi putut, dacă nu la început, măcar pe parcurs să-l scutur de ambiții inutile. Dar cum aș fi putut bănuț, când viața lui părea atât de compact armonioasă, ascendent împlinită? Urmărindu-i realizările, mi se părea firesc să nu-l știu pe potecuța mea, ci accelerând neînfricat pe autostradă. Curajul era definitoriu pentru el, iar precauția prin definiție a mea. Iar acum aflu că tot timpul curajul fusese altfel împărțit, că lașul nu fusesem eu, că succesul nu-i aparținuse lui.

Bine. Și acum? Ce sfat pot eu să-i dau, încotro să-i spun să se îndrepte? Nu sunt o altă ursitoare, întârziată, rătăcită care își aduce darurile în culmea maturității copilului uitat. Sunt martor, prieten, frate, sunt celălalt copil care dintotdeauna a râvnit la familia lui, la dragostea căminului în care a crescut și în care visam să fiu adoptat. Să mă descopăr acum cel câștigat, puternic, vrednic de laude, răstoarnă întreaga logică a devenirii noastre. Îmi este străin gustul

curajului cu care mă îmbracă cuvintele lui și chiar îmi place, însă nu sunt omul care creează, sunt cel care contemplează, cel care aduce ofrande, nu cel adorat, ci cel care stă în umbra lui. Îi voi fi alături ca și până acum, neinvaziv, latent, aproape dar nu cu pretenții de mentor. Îl voi asculta și poate singur își va găsi răspunsurile în chiar propriile vorbe.

Noul an școlar m-a întâmpinat cu provocări proaspete de toamnă coaptă a unui septembrie plin de neașteptată aventură. Chiar și Alix cu rezoluțiile lui recente mă solicitau productiv, păstrându-mi-l aproape. Aveam acum un secret care ne apropiase după aproape de șapte ani, întinerindu-ne anii cu comploturi răutăcioase de adolescenți. Alix încă nu găsisese o soluție pentru situația contradictorie în care se complăcea, însă descoperirea adulterului intelectual de care treptat nu s-a mai simțit culpabil, eliminau din discuție viitorul corporativ. Știa deci că urmează să decidă ceva, însă deocamdată profita de revelație stând protejat la căldurica vieții îndestulate pe care i-o oferea în continuare amanta ignorantă. Trăia fiecare zi ca pe o descoperire de sine, interogându-și abilitățile și căutându-le noi dimensiuni. Treaba și-o făcea în virtutea inerției profesionale, fără să simtă vreo satisfacție, fără să dea de bănuț că agenda lui s-a umplut de intriga unei noi vieți.

Experiența mea profesorală era încununată de aprecierea elevilor mei, pe care îi aveam în custodie al doilea an consecutiv. Eram acel diriginte dispus să asculte mai mult decât era nerăbdător să judece, de aceea identificarea mea cu o ureche, nu cu o gură, era noul meu look. Ajunsesem recipientul în care toți își aruncau încrezători supărarea, convinși că eu sunt bursa care o va transforma în zâmbet până la sfârșitul orelor. Nu se înșelau nici ei, nici Alix, care

pornea în fiecare zi la job cu gândul la pauzele de țigară și de prânz, pe care nu le mai petrecea în fumoar și la cantină cu Ozzy, ci pe acoperișul clădirii uriașe, contemplându-și sinele și priveliștea ca pe o panoramă a vieții lui viitoare.

Își lua laptopul, pachetul de țigări, o cafea sau un sandwich și, ca un tratament prescris de medic petrecea pe acoperiș câteva zeci de minute, studiindu-se la microscop și notând cu detalii literare tot ce nu știusese despre el până atunci. *"Sunt într-o continuă goană după timp, pauze, deplasări, vânez minute păgâne, le fur din neființa în care s-ar arunca dacă nu le-aș da valoare prin atenția mea. Orice călătorie presupune un interval de timp între aici și acolo, care permite introspecție. Fur timp cumpărat de alții, gustându-l cu mintea, dezvinovățindu-mă astfel de anii pierduți."* La fel și eu, înfulecam pauzele dintre ore ca o femeie care are mare încredere în digestia ei, fără teamă de pericolul kaloriilor, citind gurmand, ca pe un foileton paginile virtuale venite de la înălțime. Atmosfera dintre noi se abstractiza, comunicarea devenise greu de interpretat de terți, iar noi simțeam cu toate celulele nervoase efectul unei renașteri spirituale.

"Mă distrează cum port cu mine laptopul ăsta oriunde plec. De câte ori îmi fac bagajul și am terminat de împachetat hainele și ustensilele indispensabile unei călătorii cât de scurte, inconștient pun mâna pe laptop, mă asigur că nu l-am uitat, îl așez cu grijă în geanta de mână, să-l am aproape în caz de nevoie. La fel de repede îl scot din geantă la întoarcere, îl așez pe birou alături de dosarele și mapele cu documente, dezamăgit că nu mi-a folosit mai mult decât suport profesional."

De fapt, laptopul pleacă în excursie de fiecare dată, luându-mă pe mine cu el. Universul creează posibilități pentru mine, îmi dă șansă după șansă să găsesc aventură în viață, să văd dincolo de bagaje, drumuri și ședințe, să mă contopesc cu călătoria însăși dând naștere cel puțin unei iluzii. Însă în tot acest timp, laptopul așteaptă răbdător, sperând să nu fie atât de nefolositor cum l-am condamnat să fie.

Mă amuz autoironic comparând nevoia mea de a scrie cu nevoia mea de a iubi. Aș scrie, dar n-am ce, aș iubi, dar n-am pe cine. Calvar. Mă uit în oglindă și tot ce văd sunt cuvinte, surplus de semne de punctuație și sensuri figurate ale unui chip care nu-mi mai amintește de mine. Preocuparea mea inexplicabilă pentru teoreme și demonstrații 3D în slujba gigantului comercial, îmi eclipsează firava abilitate de a așeza cuvintele într-o formă care să nu semene cu discursul despre vânzările indirecte din ultimul trimestru.

Au trecut demult vremurile în care mă cunoșteam scriind, mă căutam pe hârtie ca și când ființa mea se putea întina de prea multă cerneală irosită. S-a scurs și timpul revelațiilor și ideilor spontane, lăsându-mă să cred că aceasta este finalitatea, că asta înseamnă destinul meu, că trăiesc rodul propriilor aspirații. Oare? Cuvintele sunt medicamentul care m-ar putea vindeca de mine, sunt martor la spectacol, dovadă, sigiliu pentru renașterea mea.

Anii tinereții mele au fost trasați de proiecte mărețe, ambiții, perseverență și un desăvârșit spirit organizațional. Tot ce am început am dus la bun sfârșit, n-am renunțat niciodată, nici măcar acum când întreaga mea ființă se răzvrățește tocmai împotriva anilor iroșiți, nu m-am ascuns, nu m-am prefăcut, n-am dat înapoi, iar în schimb am primit pe o tavă de argint aprecierea cu valoare de medalie a preamăritei corporații. Am fost exemplul, specimenul de semnătură

al proiectelor ambițioase pe care mintea mea, inexplicabil, le-a produs în ciuda mea. Atât.

De acum doar eu îmi mai sunt proiect. M-am neglijat și am nevoie de asistență, de iertare. Vreau să mă adun și să mă recompun într-o forță care n-a existat niciodată în mine. Trebuie să distrug barierele pe care le-am ridicat cu atâta migală în jurul meu. Trebuie să mă identific cu vârsta pe care o am, pentru că am rămas cu numărătoarea pe la douăzeci, când de fapt mă îndrept spre treizeci fără să bag de seamă. Și cel mai greu, trebuie să accept că anii aceștia care au făcut din mine un inutil corporatist, nu mi se vor restitui pe baza unui certificat de garanție în care providența ar putea scrie defect, a se înlocui. Trebuie să accept defectul ca pe o invaliditate a sufletului care nu poate fi anulată, doar depășită și doar atunci voi găsi restul din mine, resursa care va alcătui tot ce mai pot însemna.”

Duetul acesta pe care îl compuneam asimetric de când părăsisem Regatul Unit, eliberase la suprafața proaspetei noastre reuniri, ceea ce de multe ori părea a se fi evaporat dintre noi în anii pe care Alix îi petrecuse intermitent în *Blue moon*, alături de Ozzy, Merlin și confrății corporatiști. Până atunci crezusem de multe ori că noua și sofisticata lui viață cere prieteni asemănători, de aceea îmi căutase mai rar compania, când de fapt eu eram *prietenul*, singurul om pe care nu-l informa despre viața lui, ci mi-o destăinuia. Am înțeles că oamenii se apropie conjunctural sau permanent. Avea nevoie de colegii lui pentru a se asorta brandului, pentru a comunica idei, frustrări sau avânturi profesionale, însă de mine avea nevoie în ciuda tuturor acelor lucruri și mai ales în lipsa lor.

Viața mea a fost săracă din acest punct de vedere. Nu sunt un om care să caute permanent compania altor oameni, fiind mult sub nivelul social al lui Alix, mulțumit cu decorul interior al memoriei mele pentru a mă declara fericit. Sunt, într-o măsură pe care o neg inutil, moștenitor al genelor familiei mele, găsind satisfacție mai degrabă în solitudine decât în anturaje aleatorii.

Alix era opusul meu aproape în toate sensurile, mai puțin cel cultural și probabil datorită acestui dezacord eram de neînlocuit unul pentru celălalt, Alix domolindu-și pornirile involuntare de a cuceri oameni, viață, nou, uitând de propria esență, îndepărtându-se de rostul lui, diluându-și sângele în destine străine dar provocatoare, iar eu păstrând prin el legătura cu lumea pe care eram prea timid să o privesc drept în față. El mă provoca la acțiune, iar eu îi sugeram un răgaz. Eu urmăream docil firimiturile lăsate pe drum de soartă, împlinindu-mi visul, convins că acesta este însăși soarta, în timp ce Alix se convingea pe îndelete de contrariu.

„Ce înseamnă a reuși în viață? care sunt criteriile unei astfel de analize la care suntem la urma urmei supuși cu toții? Dacă nu de viață, cu siguranță de noi înșine. Mă întreb dacă viața va avea vreo însemnătate doar dacă voi lăsa ceva în urmă pentru posteritate, doar dacă se va fi dovedit utilă.

Suntem mândrii de tine, îmi spun părinții, ești o inspirație pentru toți prietenii tăi, *au continuat. În ce măsură aceste afirmații confirmă câte carate are o existență? Faptul că am reușit să împlinesc un vis, nu neapărat al meu, să duc la capăt o luptă, să depășesc obstacole, mă îndreptățește să mă numesc învingător? În fața cui? Pentru cine?*

Nu sunt convins că există o unitate de măsură a reușitei. Ar fi prea simplu să avem la îndemână așa ceva. Gurile rele vestesc nereușita, titlurile și averile spun ceva despre un soi de succes. Eu mă refer la mulțumirea de sine. Mă întreb dacă atunci când sunt mândru de mine, de ce am realizat, înseamnă că am dat sens vieții mele? Un sens pe care nu-l avea până atunci? Cât de mult mi-aș dori să simt așa, să-mi permit să cred că dacă am realizat ceva, orice, ar fi suficient să mă consider împlinit...

Din materia primă din care sunt zidit, devin treptat ceea aș putea fi, în ciuda abătutului și îndoielnicului meu destin, pe care simt imperios nevoia să-l desființez. Destinul ca un răspuns previzibil, cel care apare în discuție la final, după ce toate au fost săvârșite și cântărite vine doar să adune meritele, fără să se fi implicat activ. Interesant cum nu vine vorba de el niciodată în toiul acțiunii, când mă macin, când uit de mine, de ce mă lupt, pentru că un astfel de om sunt, uituc. Nu, apare exact când furtuna s-a domolit, ca o concluzie de încununare. Preferă să apară după un eveniment care a provocat invocarea trecutului, ca o imagine succintă a unui orizont apus.

Nu, nu cred că soarta e răspunsul. Complexul ar fi redus la simplism, iar sensul meu ar primi un contur fortuit. Cred că valoarea vieții mele crește tocmai când admit că scuza eșecului meu nu este destinul, dar nici motivul reușitei. Maturitatea mea e dovedită când eu sunt răspunsul întrebării, asumându-mi rolul de unic stăpân al vieții care mi-a fost încredințată. E cel mai greu lucru să nu cauți un vinovat pentru ocolul de ani de zile pe care l-am făcut în drum spre împlinirea mea, dar este revelația mea proprie, nu a bine-intenționatului destin. Așa încep eu să devin ceva din nimic,

bucurându-mă de un potențial proaspăt, fiind însăși măsurătoarea, dar și obiectul studiului ei, prețul meu.”

Acesta a fost ultimul text pe care mi l-a trimis înainte să declanșeze bomba. Imediat după ce două beri reci fuseseră așezate cu familiaritate pe masa noastră din *Blue moon*, Alix a început să vorbească într-o limbă pe care doar eu o puteam descifra, deși recunosc, cu multe pauze în care eram nevoit să consult dicționarul mental al confesionarului.

„Mi-am dat demisia!”

În urechile mele cuvintele nu provocaseră ecou sau distorsiune incomodă, pentru că eu nu trăisem niciun privilegiu corporatist care să-mi dea de înțeles toate implicațiile afirmației, însă în auzul lui Merlin și al lui Ozzy, sensul propriu al propoziției formulate într-un timp verbal trecut, depășise absurdul și provocase în primă fază hohot sănătos de râs, judecând declarația drept o glumă reușită.

„Acum serios, cine-și dă demisia de pe o poziție de management, așa pur și simplu? Ce poantă bună!”, se gândea Merlin, care nu întâmplător era expert în demonstrația stupidității acestui presupus act, în cazul în care ar fi fost adevărat.

O altă lege de neignorat despre migrația corporatistă se referă la *job hopping*. De-a lungul anilor, tehnica lui Merlin de a urca trepte ierarhice la un interval decent, de aproximativ doi ani, a căpătat un contur teoretic. Job hopping-ul, cu întreg ansamblul de imagini și sunete sugerate de această denumire dinamică, și-a căpătat titlul bine meritat din viziunea vreunui analist de resurse umane, care a observat că odată cu apariția corporațiilor și ai angajaților acestora, sărirea treptelor profesionale a devenit sportul preferat al tuturor practicanților inteligenți, care sunt suficient de preocupați de viitor.

Mișcarea în sine presupune suplețe, abilități de strecurare și o determinare puternică de a evolua.

Corporatismul se aseamănă într-o măsură ușor forțată, dar destul de sugestivă, cu banii, nevoia de a avea tot mai mulți crescând exponențial cu contul din bancă. Cu cât ești mai bogat, cu atât mai tare vrei să continui să te îmbogățești, simplu și cunoscut de când lumea. Și printr-o analogie la fel de simplă, un corporatist adevărat, întotdeauna va dori să fie din ce în ce mai corporatist, niciodată fiind suficient. Iar job hoppingul este doar trambulina sofisticată a procesului de creștere profesională, de a-ți dovedi competențele căutând responsabilități mai mari, mai multe, de a te dezvolta în domenii înrudite, de a cucerii nivele superioare ale profesiei de corporatist, pentru un salariu pe măsură de provocator.

Această activitate nu este una pe care s-o întreprinzi de unul singur, o industrie întreagă îți stă la dispoziție și-ți explică pas cu pas ce să cauți, cum să te porți, cât să ceri pentru cât valorezi. Este o afacere de milioane, la fel ca și training-ul, business consulting-ul, outsourcing-ul și altele cu care personal nu sunt familiarizat și care a derivat natural din același spirit de corporatizare a pieții muncii. Adevăratele creiere afaceristice au mirosit că ar putea face bani cinstiți și frumusei intermediind și îndrumând căutarea haotică și disperată a celor dornici de schimbare sau de muncă cinstită, deschizând astfel drumul către o mină de aur pentru toți liberii întreprinzători.

Această anexă corporativă a adus cu sine titluri și joburi, lărgind vastul nomenclator al membrilor vitregi din limba română. Căutarea de oportunități se numește la fel de athletic ca și *hopping-ul*, *job hunting*, cea de a căuta omul potrivit pentru un job este de *head*

hunting, iar cel care întreprinde căutarea lui, un terț, este plastic de previzibil, un *head hunter*. Sugestiv sau comic, a prins de minune pe meleagurile noastre, încununând cu o aură de înalți vrăjitori pe fericiții purtători ai acestui titlu. Apoi intervine ierarhia subînțeleasă a celor care recurg la aceste practici, împărțindu-se în tabere distincte: cei care caută de lucru sunt, fără menajamente convenționale, *plebea*, iar cei vânați de companiile mai sus menționate sunt, de asemenea fără a exagera, *crema* clasei muncitoare.

În condițiile descrise, Alix era prin definiție crema corporației, de aceea Merlin se gândea că și dacă propoziția șoc nu era o glumă, vechiul lui coleg sigur parcursese toți pașii firești în schimbarea jobului. Totuși, ar fi trebuit să anunțe altfel dacă era vorba de o schimbare, însă „mi-am dat demisia” părea final și categoric. Ceva nu se aduna în mintea lui, suma faptelor și presupunerilor nu ajungeau la niciun numitor comun, probabil din cauza relaxării și luminii din ochii lui Alix, care transmiteau parcă o veste bună odată cu vorbele prevestitoare de panică.

A deschis gura și câteva întrebări de lămurire stăteau să-i interogheze colegul, atât cât să se edifice, să știe dacă să tune sau să tacă în continuare. Vagul sentiment că Alix își dăduse demisia fără să se asigure că dedesubt îl așteaptă o plasă de siguranță, striga în el toate argumentele ofensive, aranjându-le în comandamentele de atac al speech-ului său imbatabil. Însă n-a apucat să de-a drumul afluenților corporatismului teoretic, pentru că Alix părea să aibă mai multe de transmis decât vestea lacunarei renunțări.

„Știți, peste o lună se împlinesc șapte ani de când am fost la interviul de CCR, de când am început primul training și de când v-am cunoscut pe voi. Abia terminasem facultatea și compania asta m-a

scutit de gândurile apăsătoare ale viitorului, dându-mi printr-un concurs de împrejurări acces la o viață pe care n-o visasem niciodată asociată cu persoana mea. Habar n-aveam ce voi face aici, ce funcție voi avea, cum îmi voi petrece zilele, dacă e drumul meu și dacă aș fi cel puțin fraier să refuz așa o ofertă. Am acceptat-o și m-am gândit cu mintea unui adolescent întârziat că sunt cel mai norocos.

V-am povestit că toată viața avusesem doar cele necesare, niciun moft satisfăcut, nicio dorință recunoscută, pentru că părinții mei nu avuseseră niciodată mai mult decât strictul necesar. Așa fusesem crescuți, Andrei și cu mine, că trebuie să găsim satisfacție dincolo de bunurile materiale, făcând ceva ce ne împlinește. Exemplul părinților noștri a fost fără echivoc pentru noi sau pentru oricine se întreba de bunăstarea familie noastre și tu știi asta cel mai bine”, îmi spuse privindu-mă frățește, „pentru că ești parte din familia noastră și ne cunoști pe toți de parcă am fi trăit în aceeași casă încă din copilărie.

Și mama și tata sunt profesori, bugetari, părtași sistemului în care satisfacțiile sunt doar personale, niciodată de altă natură. Amândoi lucrează cu copii, asta s-au visat făcând, asta fac de douăzeci și cinci de ani, fără să-i fi auzit vreodată că s-au săturat. Iar sentimentul meu de câte ori mă gândesc la ei este că sunt niște oameni fericiți. Însă ceea ce a lăsat un ecou fără capăt în sufletul meu de copil de părinți, a fost veșnica discuție despre bani. Banii erau în casa noastră subiectul tabu, despre care doar adulții trebuie să vorbească, copiii având suficient timp să se ocupe de ei când va veni vremea. La fiecare sfârșit de lună îi auzeam șușotind în dormitor, calculând ce bani le mai rămâne pentru mâncare. Cam de două ori pe ani mergeam la cumpărături pentru haine și de când intrasem la

liceu, începusem să le spun că nu am nevoie de haine noi, doar cel mult de lenjerie de corp. Când ne-am cunoscut, probabil vă amintiți de blugii mei tociți, cămășile roase pe la guler și de insuletele de o culoare nehotărâtă. Le aveam de printr-a douășpea, pentru că ultimul lucru pe care l-aș fi cerut alor mei erau haine noi, atât de clar era pentru mine că banii sunt pentru mâncare, nu pentru modă.

Toată facultatea ne făcusem planul profesoral, ne gândeam ce frumos ne vom croi drum către niște catedre comode, de unde vom preamări viața cărților și a limbajului literar, cum eu voi scrie, iar tu vei fi fidelul meu critic. Listele noastre de pregătiri nu cuprindeau nicio categorie financiară, fiind foarte conștienți că banii nu vor fi niciodată un subiect asupra căruia să ne aplecăm cu prea mult interes. Asta a fost moștenirea noastră de familie, ignorarea reciprocă a banilor și resemnarea întru educație. Și până în ziua interviului, nici măcar o singură dată nu am presupus că n-ar fi de ajuns pentru o viață de om. Albert și Alba erau pentru mine doi oameni împliniți, doi părinți care și-au crescut copiii cu gândul că le-au oferit absolut tot ce aveau nevoie ca să ajungă niște adulți capabili. Normal că aveau visele lor proprii pentru noi, considerând că și noi am fi fericiți cu o viață ca a lor, dar nu ne-au convins de contrariu când ne-au văzut în curba primei serpentine care ne-a despărțit de aspirațiile lor.

În ziua aceea pe care abia acum o pot desluși, ca dintr-o amintire străină și inexplicabilă a vieții altcuiva, toată frustrarea provocată de lipsa banilor adunată în mai bine de douăzeci de ani, mi-a părăsit subconștientul și s-a manifestat prin răspunsurile perfecte la acel interviu, ca și când aș fi deschis cu ochii închiși câștigătoare lozuri în plic. Acum că pot privi în ansamblu experiența acestor șapte ani aproape încheiați, mi se pare că citesc un curs de

psihanaliză din semestrul în care ne-au predat romanul de introspecție. Acțiunile mele n-au însemnat împlinire, ci răzbunare. Iar faptul că am trecut de toate etapele, că am fost promovat și apreciat, că m-am dezvoltat într-un domeniu atât de vitreg firii mele, e dovada supremă a unor ani trăiți pentru altcineva.

Îmi vine atât de greu să înțeleg cum am putut vorbi firesc și cursiv despre *a vinde*, cum am putut săvârși actul vânzării neîntrerupt timp de atâția ani, când sentimentele mele se aliniază perfect anticiei desconsiderări a negustorilor. Acum că am găsit o scăpare din capcana în care m-am aruncat crezând în eroismul meu, înțeleg că n-am făcut altceva decât să răzbun sărăcia părinților mei și implicit a mea.

Și a fost foarte ușor, pentru că orice corporație mizează pe slăbiciunea provocată de sărăcie, punând banul în capul listei de motivare a angajaților. Am fost o țintă ușoară, a văzut în mine și în alții ca mine lutul perfect maleabil din care urma să facă modelul ideal de corporatist, acela veșnic recunoscător pentru binefacerile ei aparent dezinteresate. Schimbul de servicii a fost satisfăcător atâta timp cât nu mă gândeam la mine, doar la nevoile mele nou create de prezența banilor și la părinții mei care vedeau în mine fiul realizat, adultul împlinit.

Sunt om și sunt prin definiție slab, laș, coruptibil, dar în același timp, în virtutea umanității mele, am putere să mă ridic deasupra resemnărilor și să-mi dau șansa de a fi exact persoana care m-am visat cândva eu, nu părinții, nu societatea. Acum că am făcut pe placul tuturor, pot să mă uit cu atenție la mine, în stilul idealist al studentului la Litere. Am demisionat din funcția de corporatist, din cea de răzbunător al sărăciei familiei crescute în spiritul uniformității

comuniste, din cea de tânăr aspirant la funcții, titluri și abrevieri sterpe. M-am dezbrăcat de hainele străine pe care le purta Bel-Ami intrând în societatea viciului și odată cu ele de o nefericire la fel de inutilă.

Mă priviți de parcă nu m-ați mai cunoaște, dar vă asigur că asta sunt cel autentic. Cel cu care ați băut anii la rând exact la masa asta, a fost o plăsmuire a unui vis colectiv, a setei tipic românești de a avea, de a nu mai pofti. Am fost cel care a potolit foamea generației democratice, cu promisiunea corporatistă. Am dus o luptă subconștientă cu un dușman imaginar, moștenit prin neajunsurile casei în care am crescut. Însă abia acum pot admite că asta nu e lupta mea, asta nu e viața mea, iar eul acela nu-mi era pereche. Ceea ce sunt eu, ce am fost întotdeauna, m-a însoțit ca o umbră fotografică distorsionată, amintindu-mi din când în când că am devenit două entități incompatibile. Sunt Peter Pan care și-a găsit umbra într-un sertar uitat și plec cu ea în Țara de Nicăieri, unde chiar și visele mele demodate se pot împlini.”

„Alix, mă bucur că nu mi-ai dat suficient timp să mă fac de râs. Când ai zis că ți-ai dat demisia, mă gândeam la un singur lucru, că ți-ai găsit un job mai bine plătit în altă companie, dar felul în care ai spus-o m-a șocat pentru că presimțeam o continuare neașteptată. Și iat-o!”

Merlin nu știa exact ce să mai spună, dar se simțea obligat s-o facă, era cumva de datoria lui de vechi prieten corporatist să protesteze măcar ca să-și mențină poziția fermă în opoziție cu deciziile lui Alix. Era evident că nu-i împărtășea viziunea, el fiind născut să ardă împreună cu intensele drame interdepartamentale,

Însă era suficient de capabil să accepte alte versiuni potențiale ale reușitei profesionale.

„Înțeleg că în niciun caz nu intenționezi să pleci la altă companie, ba mai mult, că demisionezi și atât, fără să știi care e următorul pas. Ai dezlegat o dilemă intimă și nu mai poți continua să faci tocmai lucrul care te împiedica să-l deslușești. Ce să spun, bravo! M-ai lăsat fără cuvinte... E, nici chiar așa. Mă faci să cred că n-am fost de fapt așa prieteni, din moment ce până acum n-am auzit din gura ta nimic care să-mi dea de gândit că nu-ți place ce faci. Parcă la un party undeva i-ai spus cuiva că ți-ai uitat costumul de Shakespeare acasă și că ești costumat în manager. E prima dată când îmi amintesc replica ta și înțeleg că era o glumă pe care doar tu ai gustat-o, ca și când nu trebuia s-o audă altcineva. În fine, ce să mai zic, ești un specimen rar. Serios. Nici nu știu ce să fac, să te felicit sau să încerc totuși să te trezesc. Și spune-mi, să înțeleg mai bine, acum ce ai de gând?”

Nu era în apele lui, Merlin. Situația de față nu-l punea deloc într-o lumină bună. N-avea nicio soluție de oferit, niciun plan de urmat, doar infinită nedumerire. În concluzie, era singurul corporatist mândru de la masă, mai ales că de câteva luni fusese promovat Media Relations Manager. Așteptarea lui nu fusese deci în zadar. Atinsese vârful carierei, iar zilele și le petrecea acum drept omul de legătură între companie și mass-media, asigurându-se că brandul și reputația firmei sunt bine primite pe piață și nimic nu le pătează strălucirea.

Patru bărbați de aceeași vârstă, deosebindu-se prin însăși natura alegerilor făcute. Alix demisionase și se scuturase de povara unor ani care l-au maturizat, dar care nu l-au împlinit, ba mai mult, i-

au întârziat împlinirea. Eu eram exact opusul lui Merlin, opusul ambițiilor corporatiste, iar Ozzy era muzicianul care-și așteaptă rândul pe scenă, rămânând sub umbrela largă a companiei și a anonimatului, până ce-și va auzi numele scandat de o mulțime adoratoare.

„Diferența dintre noi doi este capitală. Tu ai visat să ajungi aici, să obții o funcție importantă, să lucrezi pentru un brand puternic, să câștigi bani făcând ceva ce-ți place cu adevărat. Eu în schimb am ajuns aici dintr-o greșeală. Mihnea mi-a zis de jobul de CCR, mi-a trimis CV-ul, am mers la interviu și m-am trezit angajat, fără s-apuc să mă gândesc la altceva decât la banii pe care mi-i aduce această șansă sau la impactul pe care un astfel de job îl poate avea asupra oricărui proaspăt absolvent. O minune îmi căzuse în poală! N-aveam cum să refuz o minune. Nu știam ce va urma, nu aveam nicio părere în afară de imensa recunoștință pe care o simțeam față de companie în ziua de salar și apoi în fiecare zi în care intram într-un magazin și nu mai trebuia să dau atenție costului lucrurilor pe care le cumpăram.

A fost un fel de capcană experiența asta pentru mine, pentru că nu puteam nega fericirea de a avea și de a putea să dau mai departe. De câte ori am adus vorba despre apăsarea pe care o simțeam în răstimpuri, de a nu fi împlinit, de a trăi doar zilele unele după altele, identice, simetrice, seci, profu' mă trezea la aceeași realitate de care încercam să fug, pentru că părea stupid să admiți neîmplinire când ai portofelul și stomacul plin, când lumea te invidiază, colegii te respectă, când poți hotărî că mâine pleci în Tenerife fără să faci niciun calcul mental dacă-ți ajung banii până la salar.

Cel mai interesant în toată povestea mea mi se pare perfecta mea camuflare. Nimeni n-a gândit o secundă despre mine că n-aș fi

făcut să lucrez în acest domeniu. Mai mult decât atât, Costin m-a promovat de două ori, văzând cu ochiul lui de expert un potențial aparte, un manager cu abilități de leader, de inovator. Ce ironie să fi avut dreptate și în același timp să nu se fi putut înșela mai amarnic. Până la urmă se pare că putem fi orice, ne putem adapta oricărei realități, doar Darwin a avut și el perfectă dreptate, dar în final nu asta e izbânda omului asupra condițiilor de viață, nu ceea ce face pentru a supraviețui, ci ceea ce e capabil să facă pentru a-și depăși condiția.

Mă gândesc ce ușor e să lupți pentru cauza altcuiva, pentru că nu riști nimic, nu te dovedești, nu apelezi la curaj. Așa am lucrat și eu atâția ani, împlinind visul multora de a face parte din mișcarea asta corporatistă, promițătoare, ademenitoare, bucurându-mă de reușite cu bucuria celorlalți, dar n-am realizat nimic curajos cu asta. Curajul abia acum mi-l testez, renunțând la un vis străin dar împlinit, pentru a o lua de la capăt pe un alt drum. Atât de familiare mi se par aceste împrejurări, de parcă aș mai fi străbătut odată această tranziție, dar în altă viață.

Ce voi face de acum înainte, va fi exact ce m-am văzut făcând toată adolescența și studenția. Voi scrie. Voi deveni scriitorul născut din corporație. Luciditatea cu care văd lucrurile, acum că mi-am dat șansa să fiu eu, fără conservanți și dăunătoare E-uri, mi se pare de bun simț, o găsesc atât de fidelă cauzei mele încât rămâne un mister cum de am reușit să o neg atâta timp. Cert este că hazardul m-a aruncat în plasa sigură și rezistentă a companiei, așa cum mi-a dat și prenumele, printr-o eroare făcută la maternitate de moașa cu care a născut mama și care în loc de Alex a înțeles Alix. Două întâmplări

care acum mă definesc profund și care nu pot fi separate de vechea mea persoană sau de cea nouă.”

Ozzy asculta încordat, cu privirea sondând insistent conținutul paharului, căutând în el putere să se poată stăpâni. Îl priveam încă de la începutul confesiunii și-mi imaginam ce se putea petrece în sufletul lui. În afară de uimirea autentică provocată de demisia unui coleg pe care-l crezuse dintotdeauna un exemplu transparent de corporatist, avea mari dificultăți în a digera secretul scriitorului ascuns în spatele costumului scump și elegant al managerului. Dezvăluirea artistică din seara aceea scormonea cu furie în rana deschisă a ratării lui muzicale.

După audiția din capitală, unde plecase cu mari așteptări cu vreo doi ani în urmă, nu se mai întâmplase nimic. A luat răspunsul negativ al casei de discuri ca fiind unul definitiv, ca rostit unanim de gura tuturor oportunităților, ca o ușă trântită în față. Mai cânta în *Blue moon* doar în cursul săptămânii și destul de rar, pentru că în weekend veneau pe scena clubului formații consacrate, localul devenind de-a lungul anilor unul unde muzicienii cântau pe bani, cu contracte, bilete, reclame, afișe și tot tacâmul marketingului artistic. Patronii fiind acum bine înfiți în circuitul cultural al României, găzduiau în stabilimentul lor piese de teatru, stand up comedy, numere de magie și seri cinefile, pe lângă concertele săptămânale. Pe Ozzy îl mai lăsau să cânte doar când nu aveau altceva stabilit în program și pe măsură ce succesul clubului sporea, ocaziile pentru Ozzy se împuținau.

Trăia o resemnare mocnită, apăsătoare, se desconsidera permanent și credea că talentul lui nu mai avea niciun viitor. Nu-și mai făcuse planuri, nu mai trimisese demo-uri, nu mai compusese

nicio piesă. Trăia zilele îngrămădite unele după altele, răspunzând la telefon, economisind bani, pierzând timpul liber prin cluburi cu colegii tineri din departament și simțind plăcere doar pe scenă, atunci când avea ocazia să-și amintească de el. Prefera să nu facă planuri, să nu analizeze situația delicată în care se afla la cei treizeci de ani, să nu se gândească deloc la viitor, sperând ca un copil înainte de Crăciun, că ceva tot va primi.

Se obișnuise cu autocompătimirea și ocolea verdictele cu o infantilitate forțată, însă toată liniștea pe care și-o permitea, a fost brutal tulburată de Alix și de entuziasmul lui bolnăvicios. Nu putea să nu-i fie ciudă când colegul lui, care avusese succes în cariera pe care el a refuzat-o tocmai pentru o viață de artist pe care n-a apucat să o mai trăiască, acum se pregătea plin de elan să cucerească teritoriu în lumea culturală. Eșecul lui îl convinsese cumva, că dacă el n-a reușit, nici altcineva n-o va face. Dar uite că oamenii sunt diferiți și ambițiile lor pot schimba cursul firesc și previzibil al evenimentelor, iar el, Ozzy, rămăsese un *wannabe*, un exemplu de rătăcit, un experiment eșuat. Mă gândeam, privindu-l, că poate revelația lui Alix îl va impulsiona să nu renunțe la visul lui, să nu se pensioneze încă pe caz de boală a sufletului, ci îi va reaminti de menirea lui și de frumusețea luptei pentru propria afirmare. Însă ochii lui erau pierduți în reflexele amețitoare ale alcoolului din paharul transparent, refuzând să vadă, preferând să tacă.

Acea a fost seara mărturisirilor, a cărților întoarse pe față. Discursul lui Alix a fost mai degrabă o metodă sănătoasă de a-și clarifica poziția decât de a-și lămuri prietenii despre planurile lui. Eu eram deja demult convins că e pe cale să ia decizii radicale, pentru că toate textele pe care mi le trimisese de-a lungul ultimului an,

prevesteau schimbare. Eram alături de el, îl susțineam și îl încurajam să meargă înainte, orice-ar fi. Un singur lucru îl gândeam diferit: Alix credea că trăiește demonstrația curată a inexistenței destinului, întorcând pe dos ordinea în care previzibilul vieții lui se aștepta să-și ducă la bun sfârșit povestea, în timp ce eu vedeam ansamblul scenelor dramatice tocmai ca pe un tablou predestinat. Eu aveam un sentiment frate cu cele pe care le am citind. Cele mai neașteptate răsturnări de situații sunt de fapt cele mai firești, pentru că schimbările sunt sursa vieții, iar Alix tocmai asta făcea, se salva în viață, nevoia lui de a se simți viu fiind mai puternică decât latentă resemnare.

Interpretarea mea era mai matematică, probabil din cauza naturii mele didactice. Alix trebuia să ocolească șapte ani din viața lui ca să poată ajunge în punctul acesta culminant, punct pe care nici nu l-ar fi observat în alte circumstanțe. Acum are ceva de spus, poartă un bagaj de experiențe, se cunoaște adult, nu copil, iar recuperarea asta avidă a sinelui îl inspiră să trăiască nou și necenzurat. Dacă ar fi mers alături de mine, așa cum plănuisem, trecând examene, ținând lecții deschise în sate și suburbii, tolerând conflicte de cancelarie și acumulând grade didactice, cu siguranță ar fi ajuns să invoce o schimbare, pentru că a fi scriitor nu se referă la șefi, subalterni, ierarhii, strategii și marketing. Însă fără o experiență declanșatoare, scriitorul adormit nu ar fi ieșit atât de agresiv creator la suprafață. De trei ori mi se destăinuise până a demisionat, însă doar a treia oară s-a închis cercul probelor, abia a treia oară a fost pregătit să rupă lanțul slăbiciunilor.

Consider că așa trebuia să se întâmple cu el, așa cum nici eu nu m-am abătut cu nimic de la traiectoria predestinată. Măreția mea,

oricât de ștersă, constă în a o descoperi pe a altora, de le-o pune în valoare, de a le-o recunoaște de parcă ar exista doar pentru fericirea mea. Măreția lui Alix, oricât de îndoielnică momentan, este creația, așa cum o va descoperi singur, mai întâi consumându-și focul interior, apoi găsind fascinație în libertatea de-și a trăi propria imaginație, fără hotar. Eu sunt pasiv, contemplativ, el este omul acțiunii, implicat voluntar în fapte. Eu fac fiecare pas verificând harta, el se aruncă, se adaptează cameleonic în viață, pentru a stoarce apoi tot înțelesul și frumosul din amintiri, vărsându-le în pagini goale. Eu caut cuvinte revelatoare ca să înțeleg mai bine ce mă înconjoară, Alix scrie acele cuvinte tocmai pentru că înțelege perfect sensul lucrurilor.

Ce a urmat după aceea a fost un fel de complot în aparență unanim organizat pentru constrângerea lui Alix de a înceta cu prostiile și de a-și retrage demisia. Nu exista precedentul unui astfel de comportament, de aceea absurditatea faptei fierbea imaginațiile apropiatilor, ajungând până la a crede că a fost constrâns să plece. Ar fi crezut orice, doar adevărul nu. În peisajul românesc al acelei ore, ca și în cea prezentă de altfel, se renunțase demult la împlinirea viselor, la idealuri și aspirații decupate parcă dintr-un film american de orice calitate, în care personaje oricât de dărâmate se ridică, trăiesc revelații autentice, muzica acompaniază profundele sentimente de eliberare într-un crescendo care îți urcă tensiunea și zgândăre glandele lacrimale, convingându-te întotdeauna printr-un discurs inspirat și final, pentru o perioadă identică cu durata filmului, că omul este învingător.

Filmele românești, la fel ca și concepțiile vitregite ale românilor în general, nu proiectează un astfel de final nici măcar în scenarii, nici măcar în ficțiune. Suntem obișnuiți să auzim despre tragedii. Acelea

sunt un subiect autohton, despre care putem vorbi în cele mai pestrițe culori, pentru că ne sunt familiare și ne putem identifica, ca neam, cu ele. Putem povesti cu aplomb despre concedieri, reduceri de personal, șomaj, interviuri ratate, fabrici închise, servicii de proastă calitate, dar nu putem tolera oamenii care vor și au curajul să facă din viața lor o reușită, nu doar financiară, nu doar personală, ci deplină. Nu, pentru că nu este în natura noastră să credem că ar putea fi posibil, credem mai degrabă contrariul, dacă tot trebuie să continuăm argumentația.

În afară de mine, toți prietenii lui l-au privit cu neîncredere, ca pe un copil prea mic să folosească cuvinte mari. Viitor, împlinire sufletească, satisfacții personale, dorințe și putințe, risc și curaj nu sunt noțiuni des întâlnite în conversații telefonice sau stradale, pentru că nu se rostogolesc pe limbă cu ușurința cu care tragedia solicită vocabularul și empatia. Te simți puțin jenat când ești obligat semantic să pronunți unul dintre ele, dar negreșit găsești aceeași jenă și în ochii interlocutorului. Este o jenă aprobată doar dacă contextul nu se referă la realitate și atunci nu se insistă asupra implicațiilor. Sunt noțiuni incomode, tabu, despre care de cele mai multe ori vorbești în gând sau singur în fața oglinzii.

Alix a înfruntat privirile, neîncrederea, vehemente tentative de trezire la realitate și râsul șocat de prezumtiva lui rătăcire lingvistică, fără să se simtă lezat, jignit sau neînțeleș. Nu aștepta nimic în schimb, cu atât mai puțin aprobare. În ciuda agresivității reacțiilor, începea să se simtă deosebit, pentru că oamenii care uită de ce trăiesc, sunt impresionați de cei care-și amintesc, chiar dacă n-ar recunoaște-o niciodată. Era fascinant cât de firesc li se păruse tuturor să-l vadă corporatist și cât de nedumeriți să-l vadă făcând ceea ce-și dorea

încă din adolescență. Cu siguranță confuzia vine de la carisma provocatoare din marketingul scump și de calitate al multinaționalelor, în care continuă să creadă cu precădere cei care n-au muncit niciodată pentru vreuna din ele.

Familia era divizată în două tabere inegale, părinți și frate. Albert și Agata erau nehotărâți ce să creadă, ce părere să-și facă, în contextul în care fericirea nu era de fel sacrificată. Ambele variante li se păreau demne de băiatul lor cel mic. Rămânând manager îl știau în siguranță financiar și profesional, mai mult decât capabil să trăiască o viață cum ei nu i-ar fi putut vreodată oferi. Alegând să fie haiduc în vreme de criză mondială, li se părea un eroism de excepție și în astfel de situații, mândria părintească în general își atinge apogeul. Orice ar alege să facă, erau convinși de succesul lui. Dacă a avut succes făcând ceva ce detesta, cu atât mai deplină îi va fi izbânda dedicându-se fără rezerve unei vieți dorite.

Aveau reacții normale de părinți care văd în copiii lor avântul propriei lor tinereți, iar așa ceva nu se neagă niciodată. Mândria o îmbrăca mai bine pe Agata, pentru că ea detectase cu mulți ani în urmă înclinațiile literare ale lui Alix și într-un final ocolit și surprinzător, avusese dreptate. Albert nu se mai gândise din copilăria fiilor lui la ce aspirase pentru ei, de aceea fericirea lor, de orice natură avea să fie până la urmă, era suficientă pentru paternitatea lui autentică.

Andrei însă, găsea o doză de pură prostie într-o asemenea decizie. Avea o fire practică și un orgoliu din acela tipic masculin, care nu admite să arate nici măcar din glumă vreo urmă de slăbiciune. Idealul lui de bărbat era acela care avea suficientă putere să se poată lăuda în orice situație și să nu mintă. Aduna trofee, de

orice fel, din orice domeniu, cu orice risc, pentru că genul masculin este pentru el echivalentul herculian al olimpienilor, care nu concepe renunțare, răzgândire, abandonare. Era misogin într-o măsură pe care nicicând n-ar fi admis-o, însă de câte ori se confrunta cu o poveste feminină, remarcile lui spontane trădau ideea de femeie separată de adevăratele valori ale lumii.

Considera că un bărbat trebuie să muncească, să câștige bani, să ofere suficiente motive pentru a fi admirat de semenii și răsfățat de nevastă. O mare influență asupra concepțiilor lui o avusese tatăl lui Albert, a cărui desconsiderare față de femei era cumva scuzată de vremurile în care trăise, însă moștenirea lor necondiționată îl făceau pe Andrei greu de suferit în societatea contemporană. Faptul că Agata era profesoară nu însemna că muncește, doar că își îndeplinește un moft, că până la urmă a povesti despre cărți nu se poate numi muncă, ci cel mult hobby.

Când aflase că Alix trecuse de interviu, începuse să aibă față de el sentimente de reală stimă, angajarea lui reprezentând abandonarea viselor femeiești de a fi profesor de limbi. După ce crezuse mulți ani că e băiețelul mamei, Alix se dovedea a fi până la urmă bărbat, la fel ca el și Albert. De câte ori s-au întâlnit după aceea, discuțiile dintre ei erau cât se poate de profesionale, rezumându-se la subiecte familiare doar corporatiștilor, criptate de termeni ca turnover, return of investment, rentability, workflow, forecast sau qpi. După ce criza financiară lovise domeniile în care lucrau, poveștile se rezumau la menținerea vânzărilor și la reducerea costurilor. Demisia lui avea o singură interpretare: nu era suficient de bărbat să reziste în tranșeele adevăratelor înfruntări masculine, probabil pentru că semăna atât de tare cu Agata.

Relațiile dintre cei doi nu fuseseră niciodată ca între frați, pentru că diferența considerabilă dintre ei nu le dăduse niciodată un numitor comun. Când Alix împlinise un an, Andrei mergea în clasa întâia; când intrase la gimnaziu, Andrei era deja student la medicină, iar când Alix se angajase și deborda de entuziasm corporatist, fratele lui era deja sătul de muncă. N-au apucat să trăiască hârjoneala băiețească, să se certe pe mașinuțe, să vadă aceleași desene animate, să se furișeze împreună în cămară noaptea să fure ciocolate ROM, Bonibon, Jelibon, napolitane Koukou Roukou sau ce se mai găsea pe vremuri pe piață suficient de accesibil să și le permită Agata; să facă parte din aceeași gașcă, să vorbească despre fete îmbujorându-se de cuvintele impudice ce le ieșeau pe gură, să fumeze clandestin în spatele blocului, unde învățaseră toți vecinii să tragă adânc în piept, să chiulească de la ora de mate când nu și-au făcut temele și să se ascundă în parcul de joacă din spatele școlii. Le făcuseră pe toate, însă separat, Andrei cu prietenul lui din copilărie, iar Alix cu mine, desigur.

Corporația fusese practic singurul teren comun pentru cei doi frați, vârsta nemaifiind un impediment din moment ce luptau amândoi pentru aceleași cauze demne. Cei șapte ani de intersecție a intereselor, însemnaseră unica lor rudenie. Demisia lui Alix împreună cu toate cuvintele ăstea mărețe pe care începuse să le pronunțe gratuit, îi despărțea din nou, făcându-i mai străini ca niciodată.

Singurii care erau fericiți pentru el, sinceri în strângerile de mână, fără agende ascunse și bârfe abia reținute în vârful limbii, erau colegii cu care se angajase după acel interviu hotărâtor. Excepțiile erau desigur Ozzy și Merlin, fiecare cu motivele lor mai mult sau mai puțin afișate. Toți ceilalți, la fel de lucizi ca și Alix în interpretarea

vieții de corporatist, conștienți de uniforma pe care o îmbracă zilnic pentru a însemna ceva, altceva decât speraseră pentru viitorul lor, înțelegeau fapta colegului lor fără a li se explica motivul. Demisia era una din fanteziile lor, pe care și-o imaginau cu uși trântite, discursuri jignitoare la adresa clienților *dificili*, semne jignitoare cu degetele, ușor interpretabile și mailuri de adio către superiori compuse cu cea mai acida elocință a omului sătul de resemnare. Toate acestea erau subiecte de discuție în timpul multor pauze de cafea, de obicei în perioade de vârf când aveau senzația că locuiesc la servicii, iar casa lor este doar un vis frumos, dar care mai mult îi face să sufere în timp ce moțăie pe scaune incomode sub o noapte de neoane.

Fantezia cu care corporatiștii vorbesc despre demisia lor este bolnăvicioasă. Ce și cui i-ar face și i-ar spune îi antrenează pe toți ca atmosfera tribunei steliste la un meci cu Dinamo. Însă niciodată nu apucă să-și împlinească dorința verbală de răzbunare, pentru că cei mai mulți corporatiști devin migratori, schimbând jobul în același domeniu, dar sub alt brand, iar relațiile cu foștii angajatori trebuie păstrate imaculate pentru referințe și networking. De aceea demisiile imaginate sunt atât de intense, pentru că nu au stofă de realitate.

Alix își scrisese preavizul, părăsise jobul, brandul, domeniul, întreaga suflare a multinaționalelor, fără să mai simtă nevoia să se descarce nervos. Până la urmă el, la fel cu toți ceilalți colegi frustrați de perspectiva fără de sfârșit a zilelor luminate artificial, erau direct răspunzători de viața lor, în niciun caz companiile cu pretențiile lor targetate peste putință. Cu aceste adevăruri în suflet, exemplul lui Alix era *acela* care a creat *precedentul*. Tot ce le rămânea lor de făcut era de adunat curajul și de reamintit ce și-au dorit să fie când vor

crește mari. Banii și funcțiile te pot face să uiți aproape orice, inclusiv cine ești, iar Alix știa asta cel mai bine.

Primea cu bunăvoință reacțiile vizibil șocate și cu recunoștință pe cele sincer admirative, pe care apoi mi le împărtășea zâmbind, surprins să fi provocat printr-un singur gest un val de agitație a conștiințelor. Îi era totuna, indiferent de răspunsuri, decizia lui fiind definitivă și imposibil de deturnat. Eliberarea lui fusese medicamentul naturist pentru ultimii ani de anxietate și probabil concluzia la care ar fi ajuns după un tratament la psihiatru, la care se gândise de multe ori sperând că l-ar ajuta să depășească depresia. Cea mai bună cură este schimbarea, ea îl salvase, ei îi datora noul om care simțea că devenise.

Singurul gând care distorsiona curcubeul prin care Alix își închipuia acum viitorul de sub ambalajul unui cadou, era Marta. De când se despărțiseră, nu mai fusese cu nicio femeie lângă care să-și dorească să rămână mai mult de câteva nopți. Profitase din plin de perioada de ședințe și team building-uri, unde s-a bucurat de un mare succes printre colegile singure și nu numai, iar faptul că nopțile se consumau la distanță fizică și temporală de casă, era unul dintre afrodisiaci. Ocazionalele one-night-stand-uri interdepartamentale cu domnișoare sau doamne manager, atât de discutate între adevărații masculi de la etajele superioare, prin prisma cărora se dovedește virilitatea în pat și implicit în birou, pentru că între gentlemani cuceririle de orice natură trebuie menționate cu sau fără detalii picante, nu îi erau nici lui străine și nu-i displicuse defel diversitatea. Doar că acum, în mijlocul renașterii lui spirituale, le găsea pe toate infantile și nesățioase. Actele în sine, nu doamnele.

Toate au avut rostul lor, așa cum niciuna nu s-ar mai putea repeta. Să fi plecat odată cu Marta din companie, atunci când ea a decis că e momentul să-și înceapă adevărata carieră, ar fi însemnat cu certitudine că cei doi rămâneau împreună. Însă momentele pe care le traversau separat nu aveau cum să se sincronizeze în punctul de cotitură care a trezit-o doar pe Marta din amorțeala anesteziei corporatiste.

Despărțirea lor mă duce cu gândul la „*Nunta în cer*”, la Mavrodin și Ileana, fiecare trăind aceeași experiență de viață, dar intervale decalate ale acesteia, cu singura diferență că presimt finalul a nu fi tragic romantic. La fel cum Marta nu ar fi putut rămâne în companie, mutându-se în alt shop, supunându-se manevrelor de șah ale superiorilor, în același fel nici Alix nu ar fi demisionat pentru a sublinia nedreptatea pe care o suferise logodnica lui, cu atât mai mult cu cât el nu se simțise cu nimic vinovat. În dragoste sacrificiile au natura cea mai firească și orice poate fi interpretat ca sacrificiu bine primit pe altarul ei, însă nu și atunci când implică negarea de sine. Aceasta nu este niciodată o temelie solidă, iar împlinirea ei înseamnă negreșit capăt de linie.

Femeile în general își ajung din urmă maturitatea mult mai devreme decât bărbații. E ceva cunoscut și dovedit. Marta și-o aflase pe a ei, în timp ce el băjbâia în aceeași nedumerire în care s-a complăcut până la sfârșit, dar de care trebuia singur să scape, din dorința și voința lui, nu a altuia, nici măcar a Martei. Alix vedea acum în despărțirea de Marta cel mai firesc lucru care se putea petrece, pentru că ea trecuse de vremea încercărilor, iar el mai avea în față încă multe de depășit.

O iubise pentru toate motivele potrivite, pentru visele pe care le ținea aproape, pentru ambiția ei de a le împlini într-o bună zi și pentru curajul de a nu mai amâna acel moment odată ce zarurile fuseseră aruncate pentru ea. Îl iubise pentru toate motivele greșite, pentru succesul pe care-l avusese în shop, pentru avansarea lui binemeritată, pentru hotărârea de a se afirma, inclusiv pentru alegerea companiei în locul ei, chiar dacă în felul acesta o trădase, dar dovedise o mare tărie de caracter, neputând să se nege pe sine, nici chiar pentru o iubire. Crezuse că el își găsise drumul pe coridoarele companiei, iar decizia de a le străbate în continuare, chiar după plecarea ei, dovedea clar că viața lui era acolo, nu alături de ea în lumea largă.

Paradoxul motivelor care unesc doi oameni de multe ori transcende realitatea, iar Alix și Marta sunt exemplul perfect. Întrebarea pe care mi-o pun ascultând planurile lui Alix de a o regăsi, este dacă ea ar iubi varianta reală de Alix, aceea total opusă caracterizării pe care i-o făcuse ea în anii în care fuseseră împreună. Tot ce știe acum este că n-ar putea fi cu cineva care-l vede doar omul prezent, fără să-l fi cunoscut pe cel care a fost înainte, iar Marta, care îl iubise vechi, poate-l va iubi și nou. Practic este același, dar totalmente altul, animat însă de o iubire care ar putea anula diferența, dacă ea îi va deschide ușa.

Cândva în liceu am văzut împreună o siropoșenie de film marca Danielle Steel, într-o conjunctură demnă de un scenariu de comedie, care a rămas pentru amândoi referința prostiei masculine și a filmelor de dragoste la care se poate dormi cel mai liniștit. Alix fusese invitat de o colegă la ea acasă să vadă un film, cu mențiunea că părinții ei erau plecați. N-aș putea spune cum de Alix n-a prins aluzia, în afară

poate de posesia unei infantilități târzii care bloca subtilitățile interpretându-le doar în sensul propriu, dar m-a luat și pe mine în vizită, spre oroarea adolescenței pregătite de frivolă acțiune. Așa am ajuns noi să vizionăm de bunăvoie singurul film de dragoste din care măcar unul dintre noi a reușit să rețină ceva memorabil. La un moment dat, când idila ajunsese în punctul acela de ruptură tipic tuturor poveștilor de dragoste cu potențial de ecranizare, el sau ea, irelevant, hotărâți să-și recupereze iubirea, spuse fraza care i-a rămas lui Alix motto pentru toată viața, deși scoasă cu totul din context.

"Sometimes, you have to just jump off the bridge and grow wings on your way down." Cuvinte frumoase care au rezonat într-atât cu spiritul prietenului meu, încât le-a repetat în toate situațiile care au necesitat menționarea de citate, mottouri sau descărcări de entuziasm. Cred că tot restul anului școlar toate caietele lui aveau pe prima pagină citatul scris cu litere mari, îngroșate și încadrate în chenare opulente. Ideea în sine i se păruse suprema declarație masculină, cea mai reprezentantă idee a spiritului de acțiune, pe care simțea că-l câștigase în secunda în care auzise fraza. Îl avusese scris pe CV-ul care-l ajutase să ajungă la *interviu* și poate motivul pentru care a fost angajat. Nu se știe. Cert e că celui care îl declară drept model de viață îi rezervă ocazia de a-l pune în practică. Degeaba crezuse Alix că el și-a ales sloganul care să-i înfățișeze bărbăția, pentru că din derularea faptelor se deducea că se întâmplase exact invers, iar acum, răscrucea pe care o traversa era tocmai demonstrația citatului.

Fuseseră vorbe goale ani de zile, până acum când, inconștient, le-a împlinit. Sărise de pe pod și devenise în primul rând conștient. După ce a sărit la fel de figurativ și din barca corporatiștilor, lucrurile

Începeau să-și găsească treptat făgașul sortit, iar piesele de puzzle în sfârșit își potriveau formele, unele într-altele, imaginea devenind pentru prima dată odihnitoare și firească. După încă o curbă care de multe ori crezuse că îl despărțea de haos, a găsit de fapt continuarea peisajului pe care îl părăsise cu șapte ani în urmă, cel pe care îl privise înainte de cotitura ce urma să îi schimbe viața doar în bine. După un ocol considerabil, decorul s-a reîntregit, păstrând în spatele imaginii o buclă de timp parcurs cu sacrificiu de sine, dar fără de care imaginea completă nu ar fi putut exista. Acei ani sunt adezivul care îi păstra laolaltă deciziile, făcându-le să pară un întreg.

*

"Momentul în care am dat dovadă de cea mai mare luciditate a coincis cu momentul în care am închis ochii și am sărit. Mersul este pentru oamenii pe lângă care trec pe stradă, cărora încerc să le inventez o aură de sfânt, un viitor improbabil, o fericire comisă. Mersul încetează să mai fie periculos după vârsta de doi ani. Nimeni nu se mai teme pentru binele tău când te vede cum te ridici hotărât să traversezi spațiul familiar, nimeni nu se mai mândrește, nici măcar mama ta, care niciodată nu încetează să te vadă mai înalt de-un metru, cu abilități de a domina un perimetru. Nici măcar tu nu-i mai dai importanță, chiar dacă este cea mai proaspătă realizare a ta. Cu atât mai puțin pot eu să emit o ineptie atât de mare încât să mă laud că merg în siguranță de aproape treizeci de ani. Plictisitor, previzibil și alte adjective care încep tot cu p.

Cu ce mă pot cu adevărat lăuda, referindu-mă direct la curajul moștenit dar niciodată testat până acum, este ceea ce trăiesc zilele acestea, primul salt de la trapez, fără plasă. Am urcat în virtutea detenției, cu simțiri injectate de adrenalină. Decizia de a părăsi lumea

corporativă poate fi descrisă de către neinițiați drept un act de inconștiență și o doză mare de nerealism. Ambele sunt potrivite caracterizării mele. Însă pentru mine, autorul de drept al faptei, este prima dovadă de curaj, prima șansă dată visului meu de a fi.

Peisajul românesc actual nu permite înfăptuirea viselor, cel mult menționarea lor în discuții elitiste și idealiste, dar atât. Oamenii speră în general îmbunătățirea nivelului de trai sau menținerea lui dacă au reușit să și-l ridice, iar eu îndrăznesc să renunț la el ca să dovedesc un citat?

Mi-am plâns fricile, m-am îngrozit imaginându-mi crunte perspective, iar acum mă hrănesc cu hormonii fericirii care dansează în jurul lașității mele răpuse. Încă nici nu realizez amploarea faptei mele, îi aud doar ecoul în groapa care se deschide dedesubtul zborului meu. Mă simt compact, răscumpărat cu un preț destul de mare. Șapte ani înseamnă în multe cazuri nefericite o viață întreagă. Însă nu am nimic de reproșat, doar recunoștință de oferit și asta voi face scriind povestea despre triumful esențelor tari. Necunoscutul în care am plonjat de data aceasta cu grația unui parașutist performant, este mai puțin înfricoșător, pentru că acum știu că este doar o mască. Necunoscutul este masca pe care o poartă fericirea pentru a-și testa candidații. Știu că după ce îmi voi domoli presiunea arterială și voi trece de răceala de gheață a aerului rarefiat, nu am unde să ajung mai jos decât am fost până acum, alt pericol decât acela de a mă nega nu mă mai poate paște.

Drumul nu parcurge niciodată distanța dintre privirea mea și locul privit. Drumul nu se vede niciodată și nici nu poate fi intuit. În el stă cu adevărat o parte din frumusețea lumii pe care o străbate. Chiar dacă am văzut scrisul cu mulți ani în urmă, am afirmat că-l vreau și

că-i al meu, lungimea brațelor mele nu a fost suficientă să-l pot apuca. A trebuit să mă folosesc de tot ce sunt, de mine tot ca să ajung într-un loc de altfel vizibil, tangibil, însă pe un traseu neintuit. Șapte ani prin mlaștina corporativă au însemnat suficientă frustrare să-mi ajungă toată viața. Acum nu trebuie să mai fiu în niciun fel, pentru nimeni. Pot fi exact ceea ce știu că sunt. Pot fi scriitor și nu trebuie să mă mai camuflez pentru a mă strecura între tipare.

Coborând am dat cu capul de duritatea și durabilitatea cuvântului scris. Mi-am deschis ochii, l-am privit de aproape și l-am văzut același ca și din depărtare, așteptându-mă să-l îmbrățișez, să-l recunosc parte din mine. Cred că în sfârșit am ajuns la malul mării lângă care vreau să scriu, privind întinderea liniștitoare de ape dansând, confundându-mă cu ele, curgând cu ele, pierzându-mă în ritmul lor. Voi plonja în noua mea viață scriind cartea care m-a salvat de la înec, povestea unei pribegii, debutul meu pe scenă. O voi intitula <Corporatistul>.

Am gustat toate plăcerile pe care mi le-a oferit viața în interiorul companiei, mi-am dezvoltat și afișat toate laturile orgoliului corporatist și constat că nimic din ce am trăit nu mi-a îmbogățit viața, nu se cere rețrăit. Toate au trecut imponderabile, ca umbrele peste praful ridicat în urma pașilor mei. Interviuri reușite, marfă vândută, clienți satisfăcuți, brand preamărit, targete îndeplinite, contracte semnate, oameni train-uiți, toate la un loc nu cântăresc nici o sutime din anii pierduți, poate doar banii cu care mi-am cumpărat amăgirea la un preț supraevaluat. Voi folosi vasta experiență și o voi transforma în primul meu proiect literar, căci ar fi rușine să las această bucată semnificativă din tinerețea mea să mi se scurgă printre degete, fără să profit de ea, fără să-i storc seva creatoare,

dându-i astfel un sens. Iar la final de rând voi face pace cu o rătăcire de care oricine s-ar putea face vinovat, cel puțin o dată în viață.”